

מקבוצת הבינלאומי

2009

עמוד

תוכן העניינים

7

דוח הדירקטוריון

9

הפעילות הכלכלית

11

פעילות קבוצת הבנק ותאור התפתחות עסקיה

12

רווח ורווחיות

17

מבנה אירגוני ומערך הסניפים, מגזרי פעילות

39

התפתחות סעיפי מאזן

45

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים קריטיים

49

מצב הנזילות ומדיניות גיוס המקורות

49

באזל II

54

ניהול סיכונים

86

פעילות הבנק בשוק ההון

86

משאבי אנוש

87

שירותי תפעול

89

הסכמים מהותיים

89

תכנית העבודה

90

עניינים אחרים

94

גילוי בדבר המבקר הפנימי

96

גילוי בדבר אישור הדוחות הכספיים

96

עבודת הדירקטוריון

98

פרטים על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

100

הערכות ובקורות לגבי הגילוי בדוח הכספי

נושאים נוספים

101

פרטים על חברי הדירקטוריון

109

שכר והטבות נושא משרה

112

שכר רואי החשבון המבקרים

113

סקירת הנהלה

115

תוספת א - מאזן מאוחד מידע רב תקופתי

116

תוספת ב - דוח רווח והפסד מאוחד מידע רב תקופתי

117

תוספת ג - שיעורי הכנסה והוצאה מאוחד

121

תוספת ד - חשיפה לשינויים בשערי הריבית

125

תוספת ה - סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק

127

תוספת ו - חשיפות למדינות זרות

128

תוספת ז - מאזן מאוחד לסוף כל רבעון

129

תוספת ח - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון

130

הצהרת המנכ"ל

131

הצהרת החשבונאי הראשי

132

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דוח כספי

133

דוחות כספיים

135

דוח רואי החשבון המבקרים-בקרה פנימית על דוח כספי

137

דוח רואי החשבון המבקרים

139

מאזן מאוחד

140

דוח רווח והפסד מאוחד

141

דוח על השינויים בהון העצמי

142

דוח מאוחד על תזרים מזומנים

143

באורים לדוחות הכספיים

מידע בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בעניין דרישות הגילוי של נדבך 3 של באזל II:

עמוד

מידע איכותי

- 49 - הוראות בנק ישראל
- 50 - הערכות הבנק
- 51 - בסיס האיחוד
- 51 - השיטות למדידת הלימות ההון על פי הנדבך הראשון
- 52 - האמצעים ההוניים של הבנק

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

- 54 - כללי
- 54 - התייחסות והדירקטוריון ההנהלה לסוגיית ניהול הסיכונים

ניהול סיכון אשראי

- 56 - מדיניות ותאבון לסיכון אשראי
- 57-59 - ניהול פיקוח ובקרה על סיכונים אשראי
- 62 - ניהול מערך הבטחונות (מדיניות, ניהול פיקוח ובקרה)
- 63, 65 - חובות בעייתיים
- 64 - דיווח על החשיפה לסיכונים אשראי
- 67 - סיכון אשראי מוסדות פיננסיים (סיכון צד נגדי, סיכון סליקה)
- 69 - סיכון אשראי במכשירים פיננסיים

חשיפה וניהול סיכונים שוק

חשיפת בסיס

- 70 תאבון לסיכון וחשיפה בפועל
- 70 - חשיפת ריבית
- 72 - תאבון לסיכון וחשיפה בפועל
- 73 - ניהול ובקרה של חשיפה לסיכונים שוק
-

ניהול הסיכונים התפעוליים

- 78 - מדיניות וניהול החשיפה

2009

מידע בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בעניין דרישות הגילוי של נדבך 3 של באזל II (המשך): עמוד

מידע כמותי

53	- סך נכסי הסיכון ודרישות ההון בגינם
53	- רכיבי ההון לצורך הלימות ההון
53	- יחס ההון לרכיבי הסיכון
59	- חשיפות אשראי סך הכל
60	- סיכון אשראי כולל לפי משקל סיכון, לפני הפחתות
60	- סיכון אשראי כולל לפי משקל סיכון, אחרי הפחתות
61	- התפלגות החשיפה לפי צד נגדי ממזין לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי
62	- התפלגות חשיפת אשראי לפי יתרת תקופה חוזית לפרעון
63	- סך החשיפה המכוסה על ידי ערבויות ובטחונות פיננסיים כשירים
69	- היקף העיסקאות במכשירים פיננסיים והחשיפה לצרכי הלימות הון
74	- סיכון ריבית בתיק הבנקאי
79	- סיכום דרישות ההון בגין סיכון תפעולי

חברי הדירקטוריון

גוטמן זאב, יו"ר הדירקטוריון

אברג'יל גלית (סיגלית)

אברהם שלומי

אלחנני סמדר

ארד עתליה

פרופ' גרונאו ראובן

חנקין אייל

טל (גוטפריד) רוני

לוינסון דוד

מלכא עמוס

עבאדי-בויאנג'ו מיכל

עין-גל צחי

פלי דפנה

שלומי אירית

2009

חברי ההנהלה

טראו ישראל - מנהל כללי

קוטאי נועם - משנה למנכ"ל הבנק, מנהל החטיבה הקמעונאית

גרנות ברוך - סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית

כליף דורון - סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית

טראוב דן - סמנכ"ל בכיר, מנהל חטיבת המשאבים

יחזקאלי גילה - סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית ומזכירת הבנק

חורש אורית - סמנכ"ל מנהלת החטיבה לניהול נכסי לקוחות

סלפטר עופר - סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

אבל ניר רו"ח - מבקר פנימי ראשי

סומך חייקין רואי חשבון - רואי החשבון המבקרים של הבנק

2009

דוח הדירקטוריון לשנת 2009

2009

דוח הדירקטוריון לשנת 2009

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 25 בפברואר 2010 הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק אוצר החייל בע"מ לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009. הדוחות ערוכים על פי המתכונת שקבע המפקח על הבנקים והנתונים מבוססים בסכומים מדווחים.

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות בין היתר כתוצאה מגורמים מקרו כלכליים, גורמים רגולטוריים, גורמים תוך אירגוניים ועוד.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או ביטויים כגון: אנו "מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "אמור ל" וביטויים דומים להם בנוסף, לשמות עצם כמו: "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה" וכיוצ"ב.

ביטויים צופי פני עתיד אלו כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משם שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר: תחזיות והנחות לגבי התפתחויות מקרו כלכליות בארץ ובעולם, הנחות עבודה לגבי התפתחויות פנים ארגוניות, אומדנים לגבי השפעות שינויים בחקיקה על הארגון ועוד.

המידע המוצג להלן נסמך בין היתר על תחזיות של יועצים כלכליים, תחזיות פנים ארגוניות, מידע ציבורי באשר לאומדני פרמטרים משפיעים ועוד.

להלן פרטים על ההתפתחות והשינויים העיקריים שחלו בשנת 2009.

הפעילות הכלכלית במשק

כללי

שנת 2009 הסתיימה במגמת התפתחות חיובית במשק הישראלי ובכלכלה העולמית. ברבעון השלישי של שנת 2009 נראו סימני התאוששות מן המיתון העולמי, כאשר במשק הישראלי נראו כבר ברבעון השני של שנת 2009. עפ"י אומדנים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, התוצר המקומי הגולמי גדל בשנת 2009 בכ- 0.5% לעומת אומדן בתחילת השנה לצמיחה שלילית של 1.5%. התוצר של המגזר העיסקי ירד בשיעור של 0.4%, והצריכה הפרטית גדלה בשיעור של 1.1%. פגיעת המשבר העולמי בכלכלת ישראל הייתה נמוכה בהשוואה למדינות אחרות בעולם. הצמיחה העולמית בשנת 2009 שלילית ומסתכמת ב-(0.8%) ובמדינות המפותחות ב-(3.2%).

התאוששות הפעילות הכלכלית והפיננסית המקומית הייתה ברוב ענפי המשק פרט לענף המלונאות שנמשכה בו הירידה בהיקף הפעילות. ההתאוששות מתבטאת בעיקר בעליית הייצוא בענפי התעשייה, המסחר והשירותים והן בעליית המכירות לשוק המקומי ובעיקר בענפי הבנייה, התחבורה והתקשורת.

בשנת 2009 הסתכם הגירעון הכולל בתקציב הממשלה בכ- 39.3 מיליארד ש"ח שהם כ- 5.2% תוצר לעומת יעד גירעון שנתי של 44.4 מיליארד ש"ח שהם 6% תוצר. הגירעון הנמוך מהמתוכנן משקף הכנסות מיסים גבוהות בכ- 4.8 מיליארד ש"ח מהתכנון המקורי עקב השיפור בפעילות הכלכלית המקומית, ירידה בתשלומי הריבית ותוצר גבוה מהתחזית.

הגירעון המסחרי ירד בשנת 2009 ב- 62% והסתכם בכ- 5.1 מיליארד דולר, לעומת 13.2 מיליארד דולר בשנת 2008. הירידה החדה בגירעון המסחרי הושפעה מהמשבר הכלכלי העולמי והירידה בהיקפי הסחר

בעולם ומשקפת ירידת הייצוא לכ- 41.8 מיליארד דולר והייבוא לכ- 46.9 מיליארד דולר.

שיעור האבטלה במשק ירד בחודשיים האחרונים של שנת 2009 והגיע בחודש נובמבר לרמה של 7.4%.

ההערכה היא ששיעור האבטלה יסתכם בשנת 2009 בשיעור של 7.7%.

2009

מדד המחירים לצרכן ושער המטבע

מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2009 בשיעור של 3.9%, שיעור גבוה מהגבול העליון של יעד האינפלציה שנקבע ע"י בנק ישראל, בין 1% ל-3%. עליית המדד הושפעה מעליית מחירי האנרגיה והסחורות בעולם שבאו בעקבות התאוששות השווקים הפיננסיים, עליית מחירי הדיור, תחבורה ותקשורת וכן מהעלאת מיסים וייקור זמני של המים שיזמה הממשלה.

בשנת 2009 תוסף השקל ביחס לדולר בשיעור של 0.7% וביחס לאירו פחת השקל בשיעור של 2.7%. התחזקות שער החליפין של השקל מול הדולר במהלך שנת 2009 הושפעה מהיחלשות הדולר בעולם והשיפור הגדול בחשבון השוטף של מאזן התשלומים ומהתערבות בנק ישראל ע"י רכישת מט"ח בהיקף של 100 מיליון דולר ביום ומחודש אוגוסט 2009 בהתאם לתנודות השערים בשוק.

בדצמבר 2009 הגיעו יתרות המט"ח בבנק ישראל לשיא של כ-60 מיליארד דולר, בעקבות הרכישות של בנק ישראל.

מדיניות מוניטרית

המדיניות המוניטרית של בנק ישראל, המכוונת להשגת יציבות במערכת הפיננסית המקומית ולעידוד הפעילות במשק, לוותה בשמירת רמה נמוכה של הריבית המוניטרית. ההתאוששות הכלכלית בישראל ובעולם והציפייה להאצת הצמיחה, הביאה להעלאת הריבית המוניטרית ע"י בנק ישראל בחודש דצמבר 2009 ב-0.25% לרמה של 1%. הריבית המוניטרית משקפת ריבית ריאלית שלילית בשיעור של 1.4% והיא גבוהה ב-0.8% מהריבית הדולרית בארה"ב.

אמצעי התשלום במשק עלו בשנת 2009 בשיעור חד של כ-51% והם הסתכמו בכ-108.7 מיליארד ש"ח. הגידול החד בכמות הכסף מקורו בריבית הנמוכה במשק. ברבעון הרביעי של שנת 2009 ירדו אמצעי התשלום ב-1.6% בעקבות העלאת הריבית.

שוק ההון

בשנת 2009 ניכרה מגמה חיובית בפעילות שוק ההון בארץ ובעולם, לאחר המשבר בשוקי ההון בשנת 2008 ובחודשיים הראשונים של שנת 2009. החל מחודש מרץ 2009, עם סימני ההתאוששות של הכלכלה העולמית, עלו מדדי המניות ואגרות החוב בארץ ובעולם בשיעורים חדים, והגיעו בדצמבר 2009 לרמות שיא שהיו לפני פרוץ המשבר. שנת 2009 תירשם כשנה מוצלחת במיוחד בשוק החסכון ארוך הטווח - קופות גמל וקרנות השתלמות, כאשר בעקבות העליות החדות בבורסה הצליחו למחוק לחלוטין את הנפילות של שנת 2008. מדד המניות הכללי עלה מתחילת השנה בשיעור נומינלי של 78.71%, מדד תל-אביב 25 עלה בשיעור נומינלי של 74.86% ומדד התל-טק עלה בשיעור נומינלי של 92.66%. מדד מניות הנדל"ן 15 עלה בשיעור נומינלי של 125.23%, מדד מניות חברות הביטוח עלה בשיעור נומינלי של 125.15% ומדד מניות הבנקים עלה בשיעור נומינלי של 117.38%.

מדד אגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד עלה בשיעור נומינלי של 10.33%, מדד אגרות החוב הלא צמודות עלה בשיעור נומינלי של 2.52% ומדד אגרות החוב הצמודות למט"ח ממשלתי עלה בשיעור נומינלי של 0.17%. לאחר ירידות חדות בשערי אגרות החוב הקונצרניות בשנת 2008, עלו שערן בשיעורים חדים במהלך שנת 2009. לסיכום, עלה מדד אגרות החוב הקונצרניות הכללי בשיעור נומינלי של 32.53% ומדד אגרות החוב הקונצרניות צמודות למדד עלה בשיעור נומינלי של 40.22%.

פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה

אוצר החייל בע"מ נוסד בשנת 1946 על ידי קופות לעזרה הדדית שייסדו חיילים, משרתי הצבא הבריטי בתקופת מלחמת העולם השנייה. בשנת 1970 קיבלה החברה רשיון פעולה כבנק ושינתה את שמה לבנק אוצר החייל בע"מ.

2009

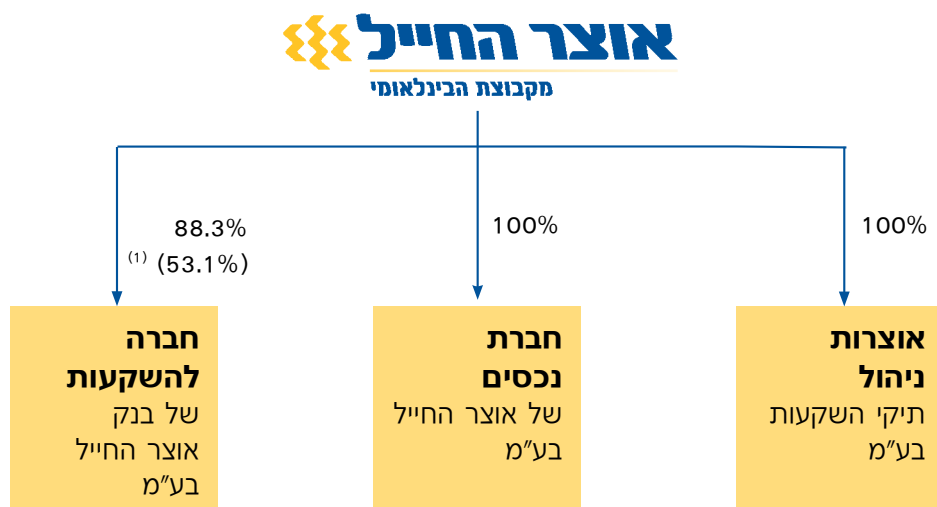
הבנק הוא תאגיד בנקאי בעל רשיון בנק, לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981. ב-62 שנותיו פיתח הבנק רשת סניפים ופעילות בנקאית ענפה בכל תחומי הבנקאות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיו. חלקו של הבנק בענף הבנקאות על פי הדוחות שפורסמו ליום 30 בספטמבר 2009, לפי אמות מידה של היקף האשראי ושל היקף פיקדונות הציבור היה 1.3%.

פעילות הבנק מאורגנת במסגרת חטיבות ובהתאם לשירות ללקוחותיו בתחומי בנקאות שונים: חטיבה קמעונאית המשרתת לקוחות משקי בית, לקוחות בנקאות פרטית ועסקים קטנים וחטיבה עסקית המשרתת לקוחות עסקיים.

בנוסף מבצע הבנק פעילות באמצעות חברות בת וחברות אחרות המספקות שירותים שעיקרם:

- פעילות בכרטיסי אשראי - מתבצעת באמצעות חברות ישראל כרטיס בע"מ פועלים אקספרס בע"מ. חברות המנפיקות, משווקות ומתפעלות כרטיסי אשראי מסוג ישראל כרטיס, מאסטרקארד, ואמריקן אקספרס לשימוש בארץ ובחו"ל. בהתאם להוראות הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 10 באפריל 2006 בוטלו ההסכמים וההסדרים על פיהם חויב הבנק לשווק אחוז מסוים של כרטיסי אשראי של החברות ישראל כרטיס ופועלים אקספרס בע"מ, באופן כזה שלא תחול כל מגבלה על הבנק בשיווק כרטיס חיוב.
- ניהול תיקי השקעות - מתבצע באמצעות "אוצרות" ניהול תיקי השקעות בע"מ, חברה בבעלות מלאה של הבנק.
- ניהול ותפעול קופות גמל - עד לחודש יולי 2007 ניהל הבנק 8 קופות גמל מהן 5 קופות גמל בבעלותו. בחודש יולי 2007 מכר הבנק לאיילון חברה לניהול קופות גמל בע"מ ואיילון חברה לביטוח בע"מ (להלן - "איילון") את פעילות ניהול קופות הגמל שבבעלותו. במקביל, במהלך השנים 2007 ו-2008 העבירו קופות אחרות שניהל הבנק ושאין בבעלותו, את פעילות הניהול לגופים אחרים. פעילות ניהול קרן השתלמות אחת שאינה בבעלות הבנק הועברה לחברת הראל בחודש יולי 2008 ושירותי תפעול ניתנו לה עד לחודש אוקטובר 2008. במהלך כל שנת 2009 נתן הבנק שירותי תפעול לקופות הגמל שנמכרו לאיילון.

תרשים החזקות עיקריות:

(1) מקום בו הזכות לקבלת רווחים שונה מן הזכות למנות מנהלים, הזכות לקבלת רווחים מצוינת בסוגריים.

2009

השליטה בבנק:

בעל השליטה בבנק הוא הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן "הבנק הבינלאומי"), המחזיק כ- 68% מהזכות לקבלת רווחים ו- 66% מזכות ההצבעה וכן הזכות למנות מנהלים. בעלי מניות אחרים בבנק הם חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ (להלן "חבר"), המחזיק 24% מהזכות לקבלת רווחים, מזכות ההצבעה וכן הזכות למנות מנהלים וקופת התגמולים של עובדי התעשייה האווירית אגודה שיתופית בע"מ החזיקה ב- 8% מן הזכות לקבלת רווחים ו- 10% מן הזכות למנות מנהלים. בהיתר השליטה שקיבלו הבנק הבינלאומי ו"חבר" מבנק ישראל והותר, בין השאר, לבנק הבינלאומי ול"חבר" לשלוח יחד בבנק וכן הותר לבנק הבינלאומי לשלוח ולהחזיק במישרין אמצעי שליטה עד לשיעור של 100% מכל סוג של אמצעי שליטה ובלבד שיחזיק בכל עת לפחות 67.99% בהון, 66% בהצבעה ו- 66.67% בזכות למנות דירקטורים בבנק. ל"חבר" הותר להחזיק במישרין עד 24% בהון ובזכויות ההצבעה ו- 33.3% בזכות למנות דירקטורים בבנק. הותר שיתוף פעולה בין הבנק הבינלאומי ו"חבר" בתנאים מגבילים, ונקבעו תנאים נוספים באשר לשליטה, מניעת תחרות ולשירותים אותם יקבל הבנק.

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו:

במהלך שנת 2009 לא נעשו עסקאות במניות הבנק, לא הונפק הון, לא הוכרז ולא חולק דיבידנד.

ביום 7 בינואר 2010 נחתם הסכם למכירת מלוא מניות אוצר החייל בבעלות קופת התגמולים של עובדי התעשייה האווירית לישראל א.ש. בע"מ לבנק הבינלאומי. השלמת העסקה הייתה כפופה לכך שזכות הסרוב הראשונה הקבועה בתקנון הבנק לא תמומש על ידי יתר בעלי המניות. ביום 9 בפברואר 2010 הודיע "חבר" על מימוש זכות הסירוב וביקש לרכוש את חלקו היחסי במניות. הבנק הבינלאומי הודיע כי הוא מסכים לרכוש אף הוא רק את חלקו היחסי במניות (אולם במקרה של ביטול הודעת המימוש של חבר יהיה זכאי לרכוש את כל המניות).

רווח ורווחיות

הרווח הנקי הסתכם בשנת 2009 ב- 60.1 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח נקי בסך של 52.2 מיליון ש"ח בשנת 2008, עלייה בשיעור של 15.1%.

הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים הסתכם ב- 113.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 87.2 מיליון ש"ח בשנת 2008, עלייה בשיעור של 29.7%.

תשואת הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים להון העצמי הגיעה לשיעור של 13.94% בהשוואה לשיעור של 11.52% בשנת 2008.

הרווח מפעולות רגילות לאחר מיסים הסתכם בשנת 2009 ב- 60.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 52.3 מיליון ש"ח בשנת 2008, עלייה בשיעור של 14.9%.

תשואת הרווח מפעולות רגילות לאחר מיסים להון עצמי הגיעה בשנת 2009 לשיעור של 7.40% בהשוואה ל- 6.90% בשנת 2008.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון עצמי ממוצע:

2005	2006	2007	2008	2009
10.64%	7.73%	17.17%	6.90%	7.40%

2009

שיעור תשואת הרווח מפעולות רגילות לאחר מיסים להון עצמי ממוצע:

<u>2005</u>	<u>*2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>
10.53%	10.06%	11.27%	6.90%	7.40%

* בניכוי מענק ששולם לעובדי הבנק בעקבות העברת שליטה בבנק.

השינוי ברווח הנקי בשנת 2009, בהשוואה לרווח הנקי בשנת 2008 משקף בעיקר:

- ירידה ברווח מפעילות מימון הנובעת בעיקר מהשפעת ירידה בשיעור ריבית הפריים ובמרווח הפיננסי למרות רווח ממכירת ניירות ערך וגידול בהיקף הפעילות.
- ירידה בהפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- עלייה בהכנסות התפעוליות הנובעת בעיקר מעמלות מפעילות בשוק ההון.
- עלייה בהוצאות התפעוליות ובעיקר בהוצאות אחזקה ופחת.

הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הסתכם בשנת 2009 ב- 370.2 מיליון ש"ח בהשוואה

ל- 377.4 מיליון ש"ח בשנת 2008, ירידה בשיעור של 1.9%. הקיטון ברווח מפעילות מימון משקף בעיקר:

- א. קיטון במרווח הפיננסי הנובע בעיקר מהשפעת הירידה בשיעור ריבית הפריים שהשפעתו מוערכת בכ- 65.3 מיליון ש"ח.
- ב. הפסד הנובע מהשפעת שיעור עליית המדד על עודף ההתחייבויות במגזר השקלי הצמוד למדד ומסתכם בכ- 14.0 מיליון ש"ח.
- ג. קיטון במרווח הפיננסי בפעילות במגזר הצמוד למדד ובפעולות מט"ח בסך של כ- 11.6 מיליון ש"ח.
- ד. גידול בהכנסות הנובע מגידול בהיקף הפעילות המסתכם בכ- 29.0 מיליון ש"ח.
- ה. גידול ברווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה בסך של 52.5 מיליון ש"ח.
- ו. להלן תרומת הפעילות לפי מגזרי הצמדה לרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

<u>2008</u>				<u>2009</u>				
הון פיננסי ממוצע	היקף פעילות ממוצע	תרומה לרווח	מרווח פיננסי	הון פיננסי ממוצע	היקף פעילות ממוצע	תרומה לרווח	מרווח פיננסי	
(1) (2)	(3)			(1) (2)	(3)			
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
718.4	9,149.4	311.3*	3.23%	989.6	10,525.5	274.4	2.56%	מיגזר שקלי לא צמוד
(23.2)	2,411.0	11.8	0.57%	(223.7)	2,187.5	(8.4)	0.39%	מיגזר שקלי צמוד מדד
3.6	2,415.4	21.6	0.90%	29.3	2,682.3	16.7	0.58%	מיגזר מט"ח וצמוד מט"ח

(1) כולל השפעת מכשירים פיננסיים נגזרים ALM.

(2) במגזר השקלי ובמגזר מט"ח מחושב ההון הממוצע על בסיס יומי, במגזר הצמוד למדד על בסיס יתרות פתיחה.

(3) סך הנכסים במיגזר.

* סווג מחדש.

הכנסות המימון האחרות הסתכמו בשנת 2009 ב- 87.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 30.8 מיליון ש"ח אשתקד,

גידול בשיעור של 184.1%.

2009

הרווח ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה, נטו ומאגרות חוב למסחר הסתכם בשנת 2009 ב- 60.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 3.1 מיליון ש"ח בשנת 2008. הרווח ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה, נטו בשנת 2009, כולל הפרשות לירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה בסך 5.3 מיליון ש"ח ואינו כולל הפסד מהתאמה לשווי שוק של מכשירים פיננסיים מגודרים בסך של 5.3 מיליון ש"ח הכלול בהכנסות ממכשירים פיננסיים נגזרים. הכנסות הריבית שנגבו מחובות בעייתיים הסתכמו בשנת 2009 ב- 16.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 16.0 מיליון ש"ח בשנת 2008, גידול בשיעור של 3.1%.

ההפרשה לחובות מסופקים נערכה כבעבר על בסיס שמרני והסתכמה בשנת 2009 ב- 12.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 34.6 מיליון ש"ח בשנת 2008 ירידה בשיעור של 63.6%.

ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים הסתכמה בשנת 2009 ב- 13.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 34.5 מיליון ש"ח בשנת 2008, ירידה בשיעור של 60.6%. מרבית ההפרשה הספציפית בשנת 2009 מקורה בפעילות קמעונאית, בעוד שבשנת 2008 מרבית ההפרשה הייתה במגזר העסקי.

בהיקף ההפרשות לחובות מסופקים נרשמה בשנת 2009 עלייה והן הסתכמו ב- 80.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 75.9 מיליון ש"ח בשנת 2008, עלייה בשיעור של 6.2%. סך הקטנת ההפרשות והגביה מחובות שהוגדרו כמסופקים בעבר הסתכמה ב- 67.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 41.4 מיליון ש"ח בשנת 2008, עלייה בשיעור של 61.8% שמרביתה נובעת מסיום הליכי הגביה של מספר חובות גדולים.

להלן פרטים על שיעור ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים ביחס לתיק האשראי באחריות הבנק:

2008	2009	
0.43%	0.27%	ההפרשה הספציפית בגין יתרות מאזניות ביחס לסיכון האשראי המאזני
0.15%	0.09%	ההפרשה הספציפית ביחס לסיכון האשראי הכולל*
		ההפרשה הספציפית המצטברת בגין יתרות מאזניות ביחס
2.50%	2.52%	לסיכון האשראי המאזני
1.08%	1.65%	ההפרשה המצטברת הכוללת ביחס לסיכון האשראי הכולל*

* סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה.

ההפרשה הנוספת על מרכיבי סיכון שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים ובשיעורים שהוגדרו, קטנה בשנת 2009 ב- 1.0 מיליון ש"ח, בהשוואה לתוספת בסך של- 0.1 מיליון ש"ח בשנת 2008. עיקר הקטון בהפרשה בשנת 2009 נרשם בגין חובות שאינם נושאים הכנסה.

יתרת ההפרשה הכללית והנוספת שנקבעה על פי הנחיות המפקח על הבנקים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2009 ב- 23.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 24.7 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, מזה כ- 16.3 מיליון ש"ח הפרשה כללית שנקבעה על פי הוראות המפקח על הבנקים שהיו תקפות עד לשנת 1991 (בערכים ריאליים לשנת 2004).

סך החובות הבעייתיים הסתכם ביום 31 בדצמבר 2009 ב- 332.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 331.2 מיליון ש"ח בשנת 2008, עלייה בשיעור של 0.5%. פרטים על הרכב החובות הבעייתיים ראה בפרק "התפתחות סעיפי מאזן עיקריים" - "האשראי לציבור" להלן.

הרווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים הסתכם ב- 357.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 342.8 מיליון ש"ח משנת 2008, גידול בשיעור של 4.3%.

2009

ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2009 ב- 237.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 210.6 מיליון ש"ח בשנת 2008, גידול בשיעור של 12.6%. ההכנסות מעמלות תפעוליות הסתכמו בשנת 2009 ב- 228.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 210.0 מיליון ש"ח בשנת 2008, גידול בשיעור של 8.9%. עיקר הגידול בהכנסות נרשם בהכנסות מפעילות בשוק ההון.

להלן פירוט ההכנסות מפעילות בשוק ההון:

לשנה שנתיימה			הכנסות מפעולות בניירות ערך הכנסות מעמלות הפצת מוצרים פיננסיים הכנסות מדמי תפעול קופות גמל סך הכל הכנסות תפעוליות מפעולות בשוק ההון
ביום 31 בדצמבר			
שינוי באחוזים	2008	2009	
	במיליוני ש"ח		
41.6%	59.9	84.8	
41.5%	4.1	5.8	
(32.1%)	2.8	1.9	
38.5%	66.8	92.5	

ההכנסות מעמלות מפעילות בכרטיסי אשראי הסתכמו בשנת 2009 ב- 28.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 39.6 מיליון ש"ח בשנת 2008, קיטון בשיעור של 27.5% הנובע ברובו מהשפעת הנפקת כרטיס אשראי חוץ בנקאי לחברי ארגון "חבר". הכנסות הבנק מן השירות הניתן לבעלי כרטיס זה נמוכות מההכנסות מן הכרטיס הבנקאי של חברי הארגון.

ההכנסות מדמי ניהול חשבון הסתכמו ב- 61.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 57.6 מיליון ש"ח בשנת 2008, גידול בשיעור של 6.6%.

ההכנסות מטיפול באשראי, הסתכמו בשנת 2009 ב- 25.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 26.3 מיליון ש"ח בשנת 2008, ירידה בשיעור של 2.3%.

ההכנסות מפעילות סחר חוץ ומהפרשי המרה הסתכמו בשנת 2009 ב- 14.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 13.4 מיליון ש"ח בשנת 2008, גידול בשיעור של 5.2%. עיקר הגידול בעמלות נובע מעמלות מפעילות פקטורינג.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו בשנת 2009 ב- 481.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 466.2 מיליון ש"ח בשנת 2008, עלייה בשיעור של 3.3%.

שיעור כיסוי ההוצאות התפעוליות בהכנסות תפעוליות ואחרות הגיע בשנת 2009 ל- 49.2% בהשוואה ל- 45.2% בשנת 2008.

הוצאות השכר הסתכמו בשנת 2009 ב- 256.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 253.9 מיליון ש"ח בשנת 2008, עלייה בשיעור של 1.1%. הגידול בהוצאות השכר משקף מחד גידול בהוצאות הנובע מהסכמי שכר ותשלום מענק ומאידך קיטון הנובע מירידה בהפרשה לפיצויים. ההפרשה לפיצויים כללה אשתקד השלמת הפרשות שנבעה מהפסדים בקופות הגמל. רווחים מיעודות נכללו בשנת 2009 בסעיף הכנסות תפעוליות אחרות.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2009 ב- 96.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 84.5 מיליון ש"ח בשנת 2008, גידול בשיעור של 14.1%. עיקר הגידול בהוצאות הפחת הכוללות הפחתה מואצת של עלות תכנה שהשימוש בה צפוי להסתיים במהלך שנת 2010. בנוסף נרשם גידול בהוצאות האחזקה הנובע מהפעלת סניפים חדשים במהלך 2008.

ההוצאות התפעוליות האחרות הסתכמו בשנת 2009 ב- 128.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 127.8 מיליון ש"ח בשנת 2008, גידול בשיעור של 0.6%. הוצאות עיבוד נתונים ושירותי מחשב גדלו מ- 71.9 מיליון ש"ח בשנת 2008 ל- 77.0 מיליון ש"ח בשנת 2009.

2009

גידול בשיעור של 7.1%, המשקף בעיקר עלייה בהוצאות עבור שירותי מוקד טלפוני והוצאות ששולמו עבור שירות תפעול הייעוץ הפנסיוני וקופות הגמל.

בסעיפי ההוצאות התפעוליות האחרות (שאינם הוצאות עיבוד נתונים) נרשמה ירידה בשיעור של 7.7% והם הסתכמו בשנת 2009 ב- 51.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 55.9 מיליון ש"ח בשנת 2008. עיקר הירידה נרשמה בהוצאות ביטוח ובעמלות ששולמו והיא משקפת בעיקר קיטון בהפרשה בעקבות הסכמים על עלות השירות שהתקבל בשנים קודמות.

ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה בשנת 2009 ב- 53.0 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 34.9 מיליון ש"ח בשנת 2008.

שיעור ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות בשנת 2009 הסתכם ב- 46.9% בהשוואה לשיעור של 40.0% בשנת 2008.

שיעור המס הסטטוטורי בשנת 2009 היה 36.21% בהשוואה ל- 36.80% בשנת 2008.

העלייה בשיעור מס האפקטיבי, על אף ירידה בשיעור המס הסטטוטורי בשנת 2009 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, נבעה בעיקר מהשפעת ירידה בשיעור המס על יתרות המיסים הנידחים בסך של כ- 2.0 מיליון ש"ח, מיסים בגין שנים קודמות בסך של 0.7 מיליון ש"ח, והשפעת שיעור המס החל על סכומים שגבו מחובות מסופקים ביחס למס השוטף.

ביום 25 ביולי 2005, חוקקה הכנסת תיקון לפקודת מס הכנסה (מס' 147), התשס"ה-2005, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית של שיעור מס החברות עד ל-25% בשנת המס 2010 ואילך.

ביום 14 ביולי 2009, חוקקה הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס החברות עד ל-18% בשנת המס 2016 ואילך.

כמו כן, ביום 1 ביולי 2009 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה), התשס"ט 2009, וכן, ביום 31 בדצמבר 2009 פורסם תיקון לצו כאמור. בהתאם לצו המתוקן בתקופה שמיום 1 ביולי 2009 ועד ליום 1 בינואר 2010 יהא שיעור מס השכר ומס הרווח המוטל על מוסדות כספיים 16.5%, ואילו בתקופה שמיום 1 בינואר 2010 ועד ליום 31 בדצמבר 2010 יהא שיעור מס השכר ומס הרווח המוטל על מוסדות כספיים 16%, זאת במקום 15.5% שהיה בתוקף עד ליום 30 ביוני 2009. לפיכך, שיעור מס השכר החדש יהא בשיעור 16.5% ו- 16% ויחול בשנות המס 2009 ו- 2010 בהתאמה לגבי השכר המשתלם בעד עבודה החל מחודש יולי 2009 ואילך. שיעור מס הרווח החדש יחול ביחס למחצית מהרווח בשנת 2009. לאור זאת, בשנת 2009 ו- 2010 שיעור מס הרווח יהא 16%.

בעקבות התיקונים האמורים, שונו שיעורי המס הסטטוטורי החלים על תאגידים בנקאיים [החברות המוגדרות כמוסד כספי לפי חוק מס ערך מוסף], והם יעמדו על השיעורים כדלקמן: בשנת המס 2009 - 36.21%, בשנת המס 2010 - 35.34%, בשנת המס 2011 - 34.20%, בשנת המס 2012 - 33.33%, בשנת המס 2013 - 32.47%, בשנת המס 2014 - 31.60%, בשנת המס 2015 - 30.74% ובשנת המס 2016 ואילך, יחול שיעור מס של 29.00%.

השפעת השינוי במס השכר החל מיום 1 ביולי 2009 הביאה לגידול בהוצאות השכר בשנת 2009 בסך של 1.3 מיליון ש"ח. כמו כן, השפעת השינויים בשיעורי המס הביאה לגידול בהוצאות המסים על ההכנסה בשנת 2009 בסך של 2.0 מיליון ש"ח.

בדבר נתונים נוספים בקשר עם הפרשה למס, שומות מס סופיות והפרש בין שיעורי המס הסטטוטורי והמס האפקטיבי ראה באור 24. לדוחות הכספיים.

2009

מבנה אירגוני ומערך הסניפים

הבנק פועל במספר מישורים של פעילות פיננסית, בנקאות אישית ופרטית, בנקאות מסחרית ועסקית, פעילות בשוק ההון עבור לקוחותיו ועבור עצמו, פעילות באמצעות כרטיסי אשראי ועוד. עיקר פעילותו של הבנק הינה בנקאות קמעונאית והיא מתבצעת באמצעות 47 סניפים ושלוחות. המבנה הניהולי של הבנק מיועד לתמוך בתפיסה הרואה בהתאמת המוצר והשירות ללקוח את מרכז הפעילות. בין לקוחות הבנקאות הקמעונאית גדול חלקם של עובדי מערכת הביטחון ובהתאם מפעיל הבנק 14 סניפים ושלוחות במחנות הצבא או בקירבתם. המבנה האירגוני של מטה הבנק מותאם אף הוא לפעילות מוטת לקוח והוא מאורגן באופן המאפשר מתן שירותים לחטיבות הפועלות מול הלקוחות. להלן תיאור תחומי העיסוק והאחריות של החטיבות בבנק:

החטיבה לבנקאות קמעונאית - מרכזת את פעילות הסניפים של הבנק, בתחומי הבנקאות האישית, הפרטית והעסקית הקטנים וכן אחראית על קביעת אסטרטגיה של שיווק ופרסום.

החטיבה לבנקאות עסקית - מנהלת את פעילות הבנק בתחום הלקוחות העסקיים, אחראית לקביעת מדיניות האשראי, אחראית לאישורי ללקוחות בסכומים שמעבר לסמכות החטיבה הקמעונאית, וכן אחראית לניהול מערך גביית חובות.

החטיבה הפיננסית - אחראית לניהול הסיכונים הפיננסיים, לניהול חדר העסקאות במט"ח, לפעילות הבינבנקאית, לפעילות הנוסטרו והביטוח ולפעילות יחידת ההמחרה. כמו כן, אחראית החטיבה לתפעול מערך התשלומים לספקי שירותים ולפעילות האגף למידע ניהולי.

החטיבה לניהול נכסי לקוחות - מרכזת את הייעוץ וביצוע הפעולות בשוק ההון ואת פעילות הייעוץ הפנסיוני. החטיבה, באמצעות חברת הבת "אוצרות" - חברה לניהול תיקי השקעות, מרכזת את פעילות ניהול תיקי השקעות וכן אחראית על תפעול מערכי המט"ח וסחר חוץ.

חטיבת המשאבים - אחראית לניהול משאבי אנוש, לפעילות מערכי ההדרכה ופעילות התפעול והלוגיסטיקה.

הייעוץ המשפטי - מעניק שירותי ייעוץ משפטי להנהלת הבנק ולסניפים ומייצג את הבנק בחלק מן התביעות המשפטיות נגדו.

החטיבה לחשבונאות ודיווח - מרכזת את ניהול החשבונות ואת פעילות הדוח לציבור.

נוסף על יחידות אלו פועלות יחידות בקרה כפופות למנכ"ל או ליו"ר הדירקטוריון והכוללות את פעילות בקרת סיכונים שוק ונזילות, בקרת סיכונים אשראי, בקרת סיכונים תפעוליים והפעילות למניעת הלבנת הון ושמירת הציוד.

היחידה לביקורת פנים פועלת באמצעות מנהלת ביקורת הכפופה למבקר הפנים של קבוצת הבנק הבינלאומי וליו"ר הדירקטוריון.

הפעילות העסקית מתחלקת לחמישה מיגזרי פעילות עיקריים, חלוקה המבוססת על פי מאפייני הלקוחות הנכללים בכל אחד מן המיגזרים. שיוך הלקוחות למגזר מהווה בסיס לניהול ולפיקוח ומתבצע באמצעות מערכי המיחשוב והניהול ביחידות העיסוקיות.

2009

להלן פירוט מיגזרי הפעילות של הבנק:

מיגזר בנקאות אישית - מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

מיגזר בנקאות פרטית - מספק מגוון שירותי בנקאות וייעוץ השקעות ללקוחות פרטיים בעלי עושר ופוטנציאל פיננסי מוערך בינוני עד גבוה.

מיגזר עסקים קטנים - מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד 2.25 מיליוני ש"ח.

מיגזר בנקאות עסקית - מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של מעל 2.25 מיליוני ש"ח.

מיגזר ניהול פיננסי - מרכז את ניהול החשיפות של הבנק ותומך בפיתוח ותמחור מוצרים פיננסיים וכן מרכז את פעילות הנוסטרו והביטוח של הבנק.

תוצאות פעילות המגזרים, הממוינות לפי מיגזרי הפעילות העיקריים מפורטות בביאור 26 בדוחות הכספיים. נתוני תוצאות המיגזרים נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר "מיגזרי פעילות עיקריים". כללי החשבונאות שיושמו בהצגת תוצאות הפעולות של מיגזרי הפעילות של הבנק מתוארים בביאור 26 לדוחות הכספיים.

להלן הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המיגזרים:

הכנסות מימון - הפעילות עם ציבור הלקוחות במסגרת מערך הסניפים של הבנק, מזוכה במרווח פיננסי על ההלוואות שנתנו ללקוחות ועל הפקדונות המופקדים על ידם. הרווח מפעילות מימון כולל את המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, והוא מחושב כפער בין הריבית המתקבלת או המשולמת לבין מחירי הכסף של הבנק בעת ביצוע העסקה והנגזר ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במיגזרי ההצמדה הרלוונטים. תוצאות הפעילות הנובעות מחשיפות מטבע נכללות במסגרת מגזר הניהול הפיננסי. מגזרי הפעילות מזוכים בגין ריבית על ההון העצמי המיוחס למגזר (ההון העצמי המיוחס חושב על בסיס נכסי הסיכון המשוייכים לכל מגזר) ומחויבים בעלויות המימון העודפות, (מעבר לעלות גיוס המקורות), של כתבי ההתחייבות הנדחים המיוחסים למגזר.

ההפרשה לחובות מסופקים - נזקפת למגזר הפעילות בו נוצרה.

ההכנסות התפעוליות - נמדדות על בסיס ההכנסה בפועל.

ההוצאות התפעוליות נמדדות כדלהלן:

שכר - נזקף לפי עלות המשרה בפועל.

הוצאות תפעוליות אחרות - נרשמות לפי ההוצאה בפועל, או בשווה ערך ההוצאה.

עלויות עקיפות - כוללות זקיפת עלות יחידות המעניקות שירות ישיר ומזוהה לחטיבה הנמדדת, וכן עלות שירותים עקיפים הנזקפת בהתאם למפתח חלוקה מוסכם.

מיסים על ההכנסה - ההפרשה למס על הרווח בכל מגזר חושבה על פי המס האפקטיבי בכל מגזר.

2009

להלן תמצית התפתחות הרווח הנקי וסך הנכסים לפי מיגזרי פעילות:

א. רווח נקי

שינוי אחוזים	רווח נקי לשנים	
	2008	2009
	מיליוני ש"ח	
-	7.1	(10.6)
(37.7%)	6.9	4.3
62.5%	4.0	6.5
50.0%	13.6	20.4
91.7%	20.6	39.5
15.1%	<u>52.2</u>	<u>60.1</u>

מיגזר בנקאות אישית
מיגזר בנקאות פרטית
מיגזר עסקים קטנים
מיגזר בנקאות עסקית
מיגזר ניהול פיננסי
סך הכל

ב. סך ההכנסות

שינוי אחוזים	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2008	2009
	מיליוני ש"ח	
(5.2%)	255.2	242.0
2.1%	126.1	128.8
(3.7%)	98.8	95.1
1.8%	60.3	61.4
68.3%	47.6	80.1
3.3%	<u>588.0</u>	<u>607.4</u>

מיגזר בנקאות אישית
מיגזר בנקאות פרטית
מיגזר עסקים קטנים
מיגזר בנקאות עסקית
מיגזר ניהול פיננסי
סך הכל

ג. יתרת פקדונות הציבור

שינוי אחוזים	ליום 31 בדצמבר	
	2008	2009
	מיליוני ש"ח	
6.3%	4,137.0	4,397.3
(11.0%)	5,207.3	4,634.0
0.3%	797.5	800.1
79.3%	863.8	1,548.6
12.5%	30.2	34.0
3.4%	<u>11,035.8</u>	<u>11,414.0</u>

מיגזר בנקאות אישית
מיגזר בנקאות פרטית
מיגזר עסקים קטנים
מיגזר בנקאות עסקית
מיגזר ניהול פיננסי
סך הכל

ד. אשראי לציבור

שינוי אחוזים	ליום 31 בדצמבר	
	2008	2009
	מיליוני ש"ח	
11.0%	4,644.3	5,157.3
13.6%	967.1	1,098.7
11.4%	1,192.1	1,328.4
(19.2%)	2,233.7	1,804.0
	-	-
3.9%	<u>9,037.2</u>	<u>9,388.4</u>

מיגזר בנקאות אישית
מיגזר בנקאות פרטית
מיגזר עסקים קטנים
מיגזר בנקאות עסקית
מיגזר ניהול פיננסי
סך הכל

2009

פעילות קימעונאית

כללי

פעילות הסניפים והשלוחות וכן פעילות הבנקאות בתקשורת מתנהלת במסגרת החטיבה הקמעונאית. הכנסותיה מהוות כ-76% מהכנסות הבנק. החטיבה באמצעות הסניפים שבאחריותה מעניקה שירותים בנקאיים גם ללקוחות החטיבה העסקית. החטיבה מספקת שירותי בנקאות בין השאר בתחומי אשראי, פיקדונות, כרטיסי אשראי, יעוץ, בני"ע ועוד.

החלוקה למגזרי הפעילות מבוססת על סוגי הלקוחות, המוצרים והשירותים המותאמים להם. ככלל מכוונת פעילות החטיבה, כבעבר, לשמירת מעמדה הדומיננטי של הפעילות הקמעונאית בבנק בתחומי האשראי ובפעולות אחרות.

בנוסף מתקיימת בחטיבה פעילות במגזר עסקים קטנים המיועדת להרחבת בסיס הלקוחות והעמקת פעילות לקוחות קיימים.

מגזרי הפעילות של החטיבה הקמעונאית הנם:

מגזר הבנקאות האישית - המספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

מגזר הבנקאות הפרטית - המספק מגוון שירותי בנקאות ויעוץ השקעות ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, לרבות שירותי יעוץ בהשקעות.

מגזר עסקים קטנים - מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד 2.25 מיליון ש"ח.

הפעילות הקמעונאית כוללת את הבנקאות האישית, הבנקאות הפרטית והבנקאות העסקית. הפעילות מתבצעת באמצעות 40 יחידות בנקאות אישית, 25 יחידות של בנקאות פרטית ו-18 יחידות בנקאות עסקית הממוקמות במערך הכולל 47 סניפים ושלוחות.

מגזר בנקאות אישית

מבנה המגזר

מגזר הבנקאות האישית מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי הבית. פעילות הלקוחות מתנהלת גם באמצעות ערוצים ישירים הכוללים פעילות באמצעות אינטרנט וטלפון ("בנקאות ישירה").

המגזר מספק שירותים גם ללקוחות הבנק המשתייכים למגזרים האחרים וכן ללקוחות מזדמנים. המוצרים הבנקאיים העיקריים שמספק המגזר כוללים: שירותי ניהול חשבון שוטף, אשראי, פיקדונות, תכניות חיסכון, פעילויות בכרטיסי אשראי ומוצרי שוק ההון.

לקוחות המגזר נחלקים ל-3 קבוצות עיקריות:

- קבוצות עובדי מערכת הביטחון וגמלאיה- הקבוצה כוללת אנשי צבא קבע, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון, יחידות סמך של משהב"ט ועובדים נוספים של מערכת הביטחון.
- קבוצות עובדים מאוגדות.
- לקוחות קמעונאיים אחרים.

מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על מגזר הפעילות

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות-ניירות ערך, ועוד.

התפתחויות בשווקים, שינויים טכנולוגיים ושינויים במאפייני הלקוחות

הפעילות במגזר מתאפיינת במגמה מתמשכת של מעבר לפעילות בנקאית באמצעות ערוצים ישירים (מכשירי בנק אוטומטיים ATM, בנקאות ישירה ואינטרנט). בשנת 2009 נמשכה מגמת התרחבות פעילות לקוחות באמצעות האינטרנט. נכון לסוף שנת 2009 מנויים על השירות באמצעות האינטרנט למעלה מ-160 אלף לקוחות מתוכם כ-108 אלף לקוחות פעילים.

2009

גורמי הצלחה קריטיים במגזר הפעילות

- זיהוי ומענה לצורכי הלקוחות- איתור נכון של מכלול צרכי הבנקאיים של הלקוח, התאמה נכונה של מוצרי הבנקאות לצרכים אלו והעמדתם במועד שנדרשו (ראה פרק מוצרים ושירותים להלן)
- שירות פעיל ויזום מותאם לצרכי הלקוח.
- זמינות גבוהה של שירותי בנקאות ישירה, כגון: מוקד טלפוני, שירותי אינטרנט ועמדות לשירות עצמי.
- פעילות לשימור לקוחות- בשנת 2009 התמקד הבנק בפעילות לשימור לקוחות באמצעות יצירת חבילת שירות למספר שנים. במסגרת פעילות זו הציע הבנק תכנית הכוללת מספר מסלולי הטבה ללקוחות אשר יתחייבו לנהל את חשבונות המשכורת שלהם בבנק במשך 4 שנים.
- מערכות טכנולוגיות המאפשרות בקרה על רמת הפעילות של הלקוחות והרווחיות הנגזרת ממנה ותומכות בפעילות שיווקית יוזמת.

מחסומי כניסה ויציאה עיקריים במגזר הפעילות

- חלק מן הפעילות במגזר משקי הבית מכוונת לשימור חלקו של הבנק באוכלוסית מערכת הביטחון. פעילות זו כוללת בין השאר:
- הקמת מערך סניפים מותאם לצרכי האוכלוסייה הייחודית המאפיינת את הבנק וביחוד מערך הסניפים בבסיסי הצבא.
- גישה וזכייה במכרזים למתן שירות ואשראי לפלחי אוכלוסייה הנמצאים במיקוד העיסוקי של הבנק.
- בנוסף, על מנת לשמר את איכות השירות נדרשת השקעת אמצעים כגון:
- הכשרת כח אדם מיומן המסוגל להציע את השירותים והמוצרים הבנקאיים ולעמוד בדרישות הרגולטוריות.
- פיתוח מערכות טכנולוגיות למתן שירותים בנקאיים.
- פיתוח מאגרי מידע פנימיים לתמיכה במערכי השיווק היזום.

מוצרים ושירותים

הבנק פועל לשיפור וייעול תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים, במטרה לשפר את השירות ולהרחיב את סל המוצרים הבנקאיים.

חלק ממוצרי הבנק מותאמים ללקוחות הבנקאות האישית ובעיקר ללקוחות מערכת הביטחון. בין המוצרים: הלוואת גישור, תוכניות הדרכה וייעוץ לפורשים, הלוואות שיקום ועוד.

בחודש דצמבר 2008 זכה הבנק במכרז משרד הביטחון למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון, חיילים משוחררים וזכאי אגף השיקום. תוצאות המכרז מעניקות לבנק אפשרות לשימור הקשר עם אוכלוסייה מרכזית בבנק.

במהלך 2009 כמו גם בשנת 2008 הציע הבנק מספר מסגרות פעילות למספר שנים במסגרתן ניתנו הטבות שונות כגון מענקים, הלוואות בריבית מועדפת, הנחות בעמלות ועוד. במסגרת זו הותנה מתן הטבות בשימור פעילות הלקוח בבנק למספר שנים.

בשנת 2009 המשיך הבנק להפעיל בחלק מסניפיו תוכנית על פיה ניתן לקבל הלוואה מובטחת במשכנתא מהבנק הבינלאומי באמצעות דלפקי משכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בסניפי הבנק. הבנק רואה בהלוואות אלו מוצר משלים לסל השירותים הקיימים. היקף המשכנתאות אשר בוצעו באמצעות דלפקים אלו הסתכם בשנת 2009 בכ- 586 מיליון ש"ח בהשוואה ל 240 מיליון ש"ח בשנת 2008.

בחודש נובמבר 2009 נחתם הסכם בין הבנק ובין לשכות עורכי הדין ורואי החשבון במסגרתו הוקם מועדון לקוחות ייחודי לאוכלוסייה זו (מועדון "ממברס"). הסכם זה מאפשר לבנק להציע ללקוחות מקרב אוכלוסיות אלו תנאי ניהול חשבון כפי שנקבעו בהסכם.

בשנת 2009 נמשכה פעילות הייעוץ הפנסיוני בה החל הבנק בשנת 2008.

2009

מבנה התחרות במגזר

מגזר משקי הבית נתון זה מספר שנים בתחרות, המתנהלת על ידי כל הבנקים. התחרות צפויה להמשיך ואף להתגבר בשל יצירת סל עמלות אחיד במסגרת של חקיקה, הורדת חסמי המעבר בין בנקים והעמקת הפעילות בתחום משקי הבית על ידי בנקים אחרים.

הבנק מתחרה במגזר זה מול כל הבנקים בישראל ובתחומים של השקעות ואשראי צרכני גם בבתי השקעות וחברות ביטוח. בתחומי הייעוץ הפנסיוני מתחרים בשוק גם סוכני הביטוח ויועצים פנסיונים אחרים. הבנק מתמקד באוכלוסיות מטרה ספציפיות במגזר משקי הבית כמו אוכלוסיות מערכת הביטחון, עובדים מאורגנים קבוצות במסגרת מקום עבודתם ומועדוני צרכנים.

תנאי הפעילות ללקוחות מקרב אוכלוסיית מערכת הביטחון מוסדרים בהסכמים שתנאיהם חלים על אוכלוסייה זו. בין ההסכמים: הסכם למתן שירותים במחנות הצבא, הסכם למתן הלוואות ולקביעת תנאי ניהול חשבון לעובדי מערכת הביטחון כאמור בפרק "מוצרים ושירותים" והסכם למתן שירותים לעמיתי ארגון "חבר". בחודש פברואר 2009 נחתם הסכם בין "חבר" ובין חברת ישרכארט להנפקת כרטיסי אשראי חוץ בנקאי. הנפקת הכרטיס הקטינה בצורה משמעותית את הכנסות הבנק מכרטיסי אשראי. במקביל חתם הבנק על הסכם המסדיר את השירותים שיעניק לבעלי כרטיס זה בתמורה המצמצמת את הפגיעה בהכנסות.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה מתבצעים באמצעות מבצעי פרסום בעיתונות, ברדיו ובשלטי חוצות. בנוסף מתבצע שיווק בסניפים – פנים אל פנים ובאמצעות הטלפון, הן בפניה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. מסרים שיווקיים והצעות שיווקיות מועברים באתר האינטרנט של הבנק, בדיוור ישיר ללקוח (דוח מצב חשבון, דיוור ישיר ייעודי), בשירותים עצמיים (בנקט עדכן), בשילוט, עלוני מידע וגלויות המופצות בסניף.

במהלך השנה התמקדו אמצעי השיווק של הבנק בעיקר ביצירת קשר של מחויבות למתן שירות וקבלת הטבות לתקופות של מספר שנים. עיקר מאמצי השיווק במגזר משקי הבית מתמקדים בסביבת המחיה של הסניפים.

הון אנושי

בשנת 2009 הסתכם מספר המשרות הממוצע במגזר ב-477, מזה 360 משרות של עובדים ישירים במגזר ו-117 משרות של עובדי הנהלה ראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המגזר.

מספר משרות מנהלים במגזר מסתכם בכ-113 משרות, מזה 77 משרות מנהלים ישירים וכ-36 משרות מנהלים מועמסים.

בשנת 2008 הסתכם מספר המשרות הממוצע במגזר ב-474, מזה 365 משרות של עובדים ישירים במגזר ו-109 משרות של עובדי הנהלה ראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המגזר.

מספר משרות המנהלים במגזר הסתכם בכ-104 משרות, כ-72 משרות מנהלים ישירים וכ-32 משרות מנהלים מועמסים.

בסניפים מועסקים עובדים קבועים וזמניים שהוכשרו לתפקידים שונים, בהתאם לצרכים הבנקאיים. בנוסף מועסקים עובדי חברת כוח אדם בתפקידים בסיסיים (לאחר שעברו הכשרה מתאימה).

הסכמים מהותיים

הבנק רואה באוכלוסיית מערכת הביטחון, את ליבת העסקים בבנקאות האישית. פרטים על ההסכם שנחתם בעקבות זכייה במכרז משרד האוצר למתן שירותים בנקאיים לאוכלוסיית מערכת הביטחון ראה בפרק הסכמים מהותיים.

2009

יעדים ואסטרטגיה עסקית

שמירת המעמד הדומיננטי של הפעילות הקמעונאית בפעילות הבנק ממשיכה להיות מוקד המדיניות העסקית של הבנק. בשנת 2010 ימשך המאמץ בגיוס נרחב של לקוחות מקרב אוכלוסיית הליבה ושימור לקוחות קיימים בקרב אותה אוכלוסייה בין השאר באמצעות:

- שיפור השירות ללקוח.
- חיזוק נאמנותה של אוכלוסיית מערכת הביטחון באמצעות הסכמים ארוכי טווח.
- שיפור איכות תיק האשראי.
- הרחבת סל המוצרים כך שיקלול מוצרים משלימים כגון: משכנתאות, ייעוץ פנסיוני ועוד.
- כמו כן יושקעו אמצעים לגיוס לקוחות בקרב אוכלוסייה אזרחית שאינה קשורה למערכת הביטחון.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברוח הנקי שלו

ההפסד הנקי במגזר הבנקאות האישית בשנת 2009 הסתכם ב-10.6 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 7.1 מיליון ש"ח בשנת 2008.

שיעור תשואת הרווח (ההפסד) להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2009 ל- (2.2%) בהשוואה ל-1.6% בשנת 2008.

ההפסד מפעולות רגילות מושפע בעיקר מירידה ברווח מפעילות מימון ובעיקר כתוצאה מירידת המרווח במגזר השקלי הלא צמוד.

השפעת הירידה בריבית הפריים באה לידי ביטוי בעיקר בירידת המרווח על פקדונות לא צמודים שחלקה קוזז בעליית המרווח הפיננסי על אשראי.

הגידול בהוצאות כולל הוצאות תפעול סניפים חדשים וכן את ההשפעה על המגזר של הוצאות רגולטוריות והוצאות עקיפות אחרות בהן נושא המגזר לפי מפתח חלוקת הוצאות מוסכם.

הכנסות המגזר בשנת 2009 הסתכמו ב-242.0 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-255.2 מיליון ש"ח בשנת 2008, קיטון בשיעור של 5.2%.

ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה בשנת 2009 ב-15.0 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-8.3 מיליון ש"ח בשנת 2008. שיעור ההפרשה לחובות מסופקים בשנת 2009 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם ב-0.29% בהשוואה לשיעור של כ-0.19% בשנת 2008.

ההוצאות במגזר הסתכמו בשנת 2009 ב-243.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-236.5 מיליון ש"ח בשנת 2008, גידול בשיעור של 3.1%. הגידול בהוצאות משקף בעיקר גידול בהוצאות האחזקה והוא נובע מהעמסת עלויות עקיפות הנובעות מיישום הוראות רגולטוריות ועלויות הסבה וכן מגידול בעלות הסניפים שנפתחו אשתקד ופעלו בשנת 2008 בחלק מן השנה.

ההיקף הממוצע של נכסי הציבור המנוהלים במגזר הסתכם בשנת 2009 בכ-5.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-6.9 מיליארד ש"ח בשנת 2008.

2009

להלן תמצית הפעילות של מגזר משקי הבית (במיליוני ש"ח):

לשנה שנסתיימה

ביום 31 בדצמבר 2008				ביום 31 בדצמבר 2009			
סך הכל	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בנקאות ופיננסיים	סך הכל	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בנקאות ופיננסיים
*178.8 (14.7)	5.5 (3.0)	1.5 -	*171.8 (11.7)	128.7 15.7	1.9 1.3	0.9 -	125.9 14.4
*91.1 255.2 8.3	23.8 26.3 -	12.2 13.7 -	*55.1 215.2 8.3	97.6 242.0 15.0	17.4 20.6 -	18.1 19.0 -	62.1 202.4 15.0
236.5	6.6	10.3	219.6	243.8	6.9	10.4	226.5
10.4	19.7	3.4	(12.7)	(16.8)	13.7	8.6	(39.1)
3.3 7.1	6.3 13.4	1.1 2.3	(4.1) (8.6)	(6.2) (10.6)	5.1 8.6	3.2 5.4	(14.5) (24.6)
1.62% 4,383.0	-	-	4,383.0	(2.19%) 4,811.2	-	-	4,811.2
4,156.6	-	-	4,156.6	4,796.8	-	-	4,796.8
3,988.3	-	-	3,988.3	4,405.3	-	-	4,405.3
1,993.2	-	1,993.2	-	1,091.0	-	1,091.0	-
15.3	-	-	15.3	12.1	-	-	12.1
*88.9	2.5	-	*86.4	112.0	3.2	-	108.8
60.4 14.8	- -	- 1.5	60.4 13.3	26.8 5.6	- -	- 0.9	26.8 4.7
*164.1	2.5	1.5	*160.1	144.4	3.2	0.9	140.3

רווח מפעילות מימון
לפני הפרשה לחובות
מסופקים (א):
מחיצוניים
בינמגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים
סך ההכנסות
הפרשה לחובות מסופקים
סה"כ הוצאות תפעוליות
ואחרות (לרבות פחת):
לחיצוניים
רווח (הפסד) מפעולות
רגילות לפני מיסים
הפרשה למיסים על
הרווח מפעולות רגילות
רווח (הפסד) נקי

תשואת הרווח הנקי להון
יתרה ממוצעת של נכסים
יתרה ממוצעת של
התחייבויות
יתרה ממוצעת של
נכסי סיכון
יתרה ממוצעת של
ניירות ערך
יתרה ממוצעת של
נכסים בניהול
(א) רווח מפעילות מימון
לפני הפרשה לחובות
מסופקים:
מרווח מפעילות מתן
אשראי
מרווח מפעילות קבלת
פקדונות
אחר
סך כל הרווח מפעילות
מימון לפני הפרשה
לחובות מסופקים
מחיצוניים ובינמגזרי

* סווג מחדש

2009

מגזר הבנקאות הפרטית

מבנה מגזר הפעילות

הפעילות במגזר כוללת מגוון שירותי בנקאות הניתנים במספר ערוצים. המגזר פועל באמצעות מערך של יחידות בנקאות פרטית הפועלות ב- 25 מסניפי הבנק ובאמצעות ערוצים ישירים: אינטרנט ומערך לתמיכה טלפונית "בנקאות ישירה". האחריות המנהלית על לקוחות הבנקאות הפרטית מופקדת בידי החטיבה הקמעונאית הנתמכת בתחומי ההשקעות והייעוץ על ידי החטיבה לניהול נכסי לקוחות.

לקוחות הבנקאות הפרטית הם לקוחות בעלי עושר פיננסי ו/או לקוחות שהבנק מעריכם כבעלי פוטנציאל.

לקוחות הבנקאות הפרטית מקבלים שירות ביחידות בנקאות פרטית מבודלות בסניפי הבנק, המספקות להם את מכלול השירותים הבנקאיים. ללקוחות הבנקאות הפרטית מוצעת "מעטפת שירות", הכוללת קשר לפקיד שירות או יועץ האחראי על מכלול השירות ללקוח ועל התאמת מוצרים לצורכי הלקוח.

חלק מלקוחות הבנקאות הפרטית מקבלים שירות ביחידה המרכזית לייעוץ ללקוחות נבחרים. היחידה המסתייעת במערך המידע והייעוץ הקיים בחברה האם, מעניקה שירותי ייעוץ ללקוחות שהיקף השקעותיהם עולה על מיליון ש"ח. פעילותה מכוונת לשיפור שירותי הייעוץ ללקוח ולפניו משאבים לשירותי הייעוץ ללקוחות בסניפים.

בנוסף, פועל במגזר "מועדון טיטניום" ללקוחות אשר יתרת נכסיהם בבנק, לא כולל קופות גמל וקרנות השתלמות, עולה על מיליון ש"ח. ללקוחות המועדון מוענק שירות אישי וסל הטבות, שמטרתו בידול ויצירת תחושת שייכות.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על ההגבלים העסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. (פרטים על מעורבות רגולטורית בעניינים שונים ראה בפרק "עניינים אחרים").

התפתחויות בשווקים ושינויים במאפייני לקוחות המגזר

הלקוחות במגזר הבנקאות הפרטית מאופיינים בהיקף נכסים גדול או פוטנציאל להיקף נכסים גדול בעתיד או בשכר גבוה, בשימוש במספר חשבונות לצורך ניהול הנכסים הפיננסיים, בביקוש לייעוץ בניירות ערך והשקעה במוצרים מורכבים ובדרישה לשירות אישי.

ההתאוששות בשוק ההון שחלה במחצית השניה של שנת 2009 תרמה לעלייה בערך תיק הנכסים שבידי לקוחות המגזר והביאה לעלייה בפעילות ובהכנסה מפעילות זו.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע על המגזר

הבנק משתמש במערכת הייעוץ של הבנק הבינלאומי שהיא מערכת ייעוץ מתקדמת המשלבת מודל אפיון ממוחשב ממנו נגזר מבנה תיק ההשקעות המומלץ על פי צרכיו והעדפותיו של כל לקוח.

גורמי הצלחה קריטיים במגזר הפעילות

- גורמי הצלחה ממוקדים בעיקר בתחום השירות, ביניהם:
- שירות מקצועי ומתמחה בתחומי בנקאות ושוק ההון.
- שירות אישי ממוקד לקוח, תוך דגש על יחס אישי והתאמה לצרכים.
- שירות בעל גמישות רבה, בהתאם לתנאי שוק משתנים בארץ ובעולם.
- שירות יזום.

2009

מחסומי כניסה ויציאה עיקריים של מגזר הפעילות ושינויים החלים בהם

בהקבלה לגורמי ההצלחה בפעילות המגזר, מהווים מרכיבים של טיב השירות את החסם העיקרי בהתפתחותו, ביניהם:

- הכשרת כוח אדם מיומן למתן ייעוץ פיננסי ללקוחות, על פי הוראות חוק הייעוץ.
- פריסה נאותה של מערך הבנקאות הפרטית לצורך הגברת נגישות.
- יצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדמת והשקעה קבועה בתחזוקה ושדרוג של מערכות טכנולוגיות מתקדמות.

מבנה התחרות במגזר

התחרות במגזר הבנקאות הפרטית בעלת עוצמה ומתבטאת בנטיית לקוחות לנהל חשבונות בכמה בנקים. עם שינוי המגמה בשווקים מחצית השנייה של 2009 והעליות שחלו בשוק ההון, החלה התחרות על הלקוחות בין הבנקים ובתי ההשקעות להתגבר.

התחרות בין הבנקים באה לידי ביטוי בהטבות בתנאי ניהול החשבונות, ברמת המחירים, במסעי פרסום, בדגש על שירות אישי שמשמעותו מעטפת שירות מותאמת ללקוחות וביעוץ אישי כחלק ממעטפת שירות זו, בחדשנות מתמדת במוצרים ובטכנולוגיה.

חלק מלקוחות הבנקאות הפרטית מנהלים כאמור חשבון ביותר מבנק אחד ועל כן חשופים יותר להשפעת מתחרים. המתחרים במגזר זה הם כל הבנקים ובתי ההשקעות הפועלים בישראל. אוכלוסיית המגזר כוללת לקוחות מקרב אוכלוסיית מערכת הביטחון המושפעת, כמו גם לקוחות הבנקאות האישית, מהסכמים ייחודיים כאמור בפרק "מבנה התחרות" במגזר הבנקאות האישית.

מוצרים ושירותים

מגזר הבנקאות הפרטית מתאפיין בפעילות רבה בשוק ההון. עיקר המוצרים והשירותים במגזר הפעילות הינם:

- פיקדונות בנקאיים רגילים ופיקדונות מיוחדים (פיקדונות מט"ח, פיקדונות מובנים וכו').
- ניירות ערך ומוצרים סחירים אחרים.
- מכשירים פיננסיים נגזרים.

שירותים חדשים

- בשנת 2009 המשיך הבנק לתת שירותי ייעוץ פנסיוני המבוססים על מערכות התשתית שהוקמו על ידי הבנק הבינלאומי ועומדות לרשות הבנק (ראה פרק פעילות בשוק ההון).
- במהלך שנת 2009 הגדילה היחידה לייעוץ ללקוחות נבחרים את מאגר הלקוחות. היחידה המסתייעת במערך המידע והייעוץ הקיים בחברה האם, מעניקה שירותי ייעוץ ללקוחות שהיקף השקעותיהם עולה על מיליון ש"ח. פעילותה מכוונת לשיפור שירותי הייעוץ ללקוח ולפינוי משאבים לשירותי הייעוץ ללקוחות בסניפים.
- הבנק משווק ללקוחותיו חלק מן הפיקדונות המובנים המתחדשים במתכונת זהה לאלו המשווקים בחברת האם.

שיווק והפצה

הבנק משתמש ביישומים שונים של כריית מידע על מנת למקד את שווק המוצרים והשירותים לאוכלוסיית הבנקאות הפרטית.

דרכי השיווק וההפצה הייחודיות למגזר הינן:

- כנסי לקוחות בהם מהודק הקשר עם הבנק.
- שיחות ייעוץ בסניפים להצעת מוצרים אותם יכול להציע היועץ בלבד.
- שיווק באמצעות פרסום, דיור ישיר וכל האמצעים כנזכר בפרק "שיווק והפצה" בבנקאות האישית.

הון אנושי

בשנת 2009 הסתכם מספר המשרות הממוצע במגזר ב-2009, מזה 156 של עובדים ישירים במגזר ו-53 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המגזר. מספר משרות המנהלים במגזר בשנת 2009 הסתכם בכ-62 משרות, מזה 42 משרות מנהלים ישירים וכ-20 משרות מנהלים מועמסות.

2009

בשנת 2008 הסתכם מספר המשרות הממוצע במגזר בכ-210, מזה 155 משרות של עובדים ישירים במגזר ו-55 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המגזר. בשנת 2008 הסתכם מספר מישרות המנהלים במגזר ב-57, מזה 41 מישרות מנהלים ישירים וכ-16 משרות מנהלים מועמסות. מסך המשרות של עובדים ישירים במגזר בשנת 2009, 68 משרות הם של יועצי השקעות, שהוכשרו על ידי הבנק והוסמכו לייעוץ על ידי הרשות לניירות ערך (בשנת 2008 כ-65 משרות). עובדים אלה השתתפו בקורס יועצים, עברו בחינות הרשות לניירות ערך והתמחות לצד יועץ ותיק, בנוסף, מועסקים במגזר עובדים שאינם יועצים בתפקידים בסיסיים (פקידי כל), שעברו הכשרה מתאימה למתן שירות המותאם לצורכי לקוחות המגזר.

שינויים בהיקף הפעילות במגזר וברוח הנקי שלו

הרווח הנקי במגזר הבנקאות הפרטית, מסתכם בשנת 2009 ב-4.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל-6.9 מיליון ש"ח בשנת 2008, קיטון בשיעור של 37.7%.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2009 ל-4.1%, בהשוואה ל-7.2% בשנת 2008.

הכנסות המגזר בשנת 2009 הסתכמו ב-128.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-126.1 מיליון ש"ח בשנת 2008, גידול בשיעור של 2.1%. עיקר הגידול בהכנסות משתקף בהכנסות מעמלות מפעילות בשוק ההון אשר הסתכמו בכ-67.4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-47.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהכנסות משקף את הגידול בהיקף הפעילות בניירות ערך בשנת 2009 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, את מעבר הלקוחות ממגזר הבנקאות האישית למגזר הבנקאות הפרטית, וכן את השינויים בתעריפון והשינויים שבאו בעקבות השינוי בחוק העמלות אשר השפיעו על ההכנסות החל ממחצית שנת 2008. הגידול בהכנסות התפעוליות קוזזו בירידה בהכנסות מפעילות מימון הנובעת בעיקר מהשפעת הירידה בריבית השקלית הלא צמודה ועימה ירידת המרווח על הפקדונות הלא צמודים שהם עיקר הפעילות הפיננסית במגזר הבנקאות הפרטית.

ההוצאות במגזר הסתכמו בשנת 2009 ב-118.7 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-114.6 מיליון ש"ח בשנת 2008, גידול בשיעור של 3.6%.

ההיקף הממוצע של נכסי הציבור המנוהלים במגזר הסתכם בשנת 2009 ב-11.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-11.0 מיליארד ש"ח בשנת 2008. הגידול בהיקף ההשקעה בניירות ערך הנובע מעליית ערכם של הניירות ומגידול בהיקף ההשקעות, וכן מגידול בהיקף הפיקדונות הלא צמודים לטווחים הקצרים.

2009

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר הבנקאות הפרטית (במיליוני ש"ח):

לשנה שנסתיימה

ביום 31 בדצמבר 2008				ביום 31 בדצמבר 2009				
סך הכל	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בנקאות ופיננסיים	סך הכל	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בנקאות ופיננסיים	
								רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים (א):
*(78.5)	1.2	3.0	*(82.7)	(44.6)	0.4	2.4	(47.4)	מחיצוניים
133.3	(0.6)	-	133.9	83.0	0.4	-	82.6	בינמגזרי
								הכנסות תפעוליות ואחרות:
*71.3	11.7	47.6	*12.0	90.4	8.3	67.4	14.7	מחיצוניים
126.1	12.3	50.6	63.2	128.8	9.1	69.8	49.9	סך ההכנסות
0.8	-	-	0.8	1.4	-	-	1.4	הפרשה לחובות מסופקים
								הוצאות תפעוליות ואחרות (לרבות פחת):
114.6	5.0	33.0	76.6	118.7	4.9	32.9	80.9	לחיצוניים
								רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
10.7	7.3	17.6	(14.2)	8.7	4.2	36.9	(32.4)	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
3.8	2.6	6.3	(5.1)	4.4	2.1	18.7	(16.4)	רווח (הפסד) נקי
<u>6.9</u>	<u>4.7</u>	<u>11.3</u>	<u>(9.1)</u>	<u>4.3</u>	<u>2.1</u>	<u>18.2</u>	<u>(16.0)</u>	
7.20%				4.06%				תשואת הרווח הנקי להון יתרה ממוצעת של נכסים
942.0	-	-	942.0	1,033.2	-	-	1,033.2	יתרה ממוצעת של התחייבויות
5,063.1	-	-	5,063.1	5,254.6	-	-	5,254.6	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
871.6	-	-	871.6	961.8	-	-	961.8	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
5,922.0	-	5,922.0	-	6,463.3	-	6,463.3	-	
								(א) רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים: מרווח מפעילות מתן אשראי
*11.4	0.6	-	*10.8	13.1	0.8	-	12.3	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
39.7	-	-	39.7	23.5	-	-	23.5	אחר
3.7	-	3.0	0.7	1.8	-	2.4	(0.6)	סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
<u>*54.8</u>	<u>0.6</u>	<u>3.0</u>	<u>*51.2</u>	<u>38.4</u>	<u>0.8</u>	<u>2.4</u>	<u>35.2</u>	מחיצוניים ובינמגזרי

* סווג מחדש

2009

מגזר עסקים קטנים

מבנה מגזר הפעילות

מגזר העסקים הקטנים מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים. המגזר פועל באמצעות מערך של יחידות עסקיות הפועלות ב-18 סניפי הבנק הפרוסים ברחבי הארץ ובאמצעות ערוצים ישירים כגון: שירות לקוחות באינטרנט ושירותים טלפוניים במסגרת "בנקאות ישירה". היחידות העיסוקיות נעזרות במטה אשראי בחטיבה הקימעונאית, העוסק במתן אישורי אשראי לעסקים בהתאם לסמכויות של סוגי אשראי וגודל וכן עוסק במעקב עסקי אחר לקוחות המגזר ובסיוע לפעילות השיווק של היחידות העיסוקיות בסניפים.

במגזר עסקים קטנים נכללים לקוחות במגוון רחב של ענפי משק בעלי נפח פעילות עסקי נמוך, בעלי מורכבות עסקית נמוכה עד בינונית, אשר היקף האשראי ברמת הלקוח הינו עד כ- 2.25 מיליוני ש"ח. המוצרים הבנקאיים העיקריים שמספק המגזר כוללים: שירותי ניהול חשבון שוטף, שירותים שונים הקשורים בפעילות בשוק ההון, אשראי וכרטיסי אשראי.

חלק מפעילות המגזר מתבצע באמצעות קרנות למימון בשיתוף עם גופים ציבוריים שונים. פעילות זו מסייעת לבנק בהפחתת הסיכון הכרוך במימון עסקים קטנים ובכך משרתת את מטרות פעילותן של קרנות המימון. ניהול הקרנות בבנק נמצא באחריות החטיבה העיסוקית העוסקת בין השאר בסגירת הסכמים מול הקרנות, ניהול כספי פקדונות, תאום בחינת תכניות עסקיות בסיוע גופים חיצוניים. ליחידות העיסוקיות ומטה האשראי בחטיבה הקימעונאית בכללן סמכויות מתן אישורי אשראי, מעקב אשראי, סיוע ולווי עסקי.

מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על מגזר הפעילות

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים, כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות לניירות ערך ועוד.

בחודש דצמבר 2008 פירסם המפקח על הבנקים הוראות "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (הוראות באזל). להוראות אלו צפויה להיות השפעה על פעילות הבנק בין השאר ביחס לניהול סיכונים האשראי וניהול האשראי במגזר בכלל זה. לפרטים נוספים בעניין זה ראה פרק - "באזל II" להלן. פרטים בדבר מעורבות רגולטורית בעניינים אחרים שונים ראה בפרק עניינים אחרים.

התפתחויות בשווקים של מגזר הפעילות או שינויים במאפייני לקוחותיו

מרבית לקוחות המגזר פעילים בשוק המקומי והיקפי פעילותם תלוי במצב המשק. בשנת 2009 גדל הסיכון העסקי של העסקים במגזר בעקבות השפעתו של המשבר הכלכלי העולמי על המשק הישראלי.

הפעילות הממשלתית המתבטאת בעידוד הפעילות באמצעות קרנות לסיוע (ראה מוצרים ושירותים להלן) עשויה לסייע בהפחתת הסיכון העסקי ובפיתוח הגופים הממומנים באמצעות הקרנות.

גורמי הצלחה קריטיים במגזר הפעילות

- יצירת כלים עסקיים ייחודיים.
- פיתוח מיומנות ומקצועיות.
- פריסה ארצית של מערך הבנקאות לצורך הגברת נגישות.
- יצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדם, והשקעה קבועה בתחזוקה ובשדרוג של המערכות.

מחסומי כניסה ויציאה עיקריים של מגזר הפעילות

- פריסה של מערך הבנקאות בייחוד באזורי תעשייה, לצורך הגברת נגישות.
- הכשרת כוח אדם מיומן בהפעלת הכלים והשירותים הפיננסיים.
- יצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדם והשקעה קבועה בתחזוקה ובשדרוג המערכות.

2009

תחרות

התחרות בתחום העסקים הקטנים והבינוניים גדלה מאוד בשנים האחרונות ולוקחים בה חלק כל הבנקים הפועלים בישראל.
התמחות בתחום קרנות אשראי לעסקים קטנים (כמפורט בפרק מוצרים ושירותים) מסייעת לבנק לפתח יתרונות תחרותיים במגזר.

מוצרים ושירותים

המוצרים והשירותים במגזר עסקים קטנים הינם אשראי, ערבויות, שירות פעילות פקטורינג, שירותי סחר חוץ ושאר שירותי בנקאות. חלק מפעילות המגזר מתבצע באמצעות מגוון קרנות מימון, בחלקן קרנות ייחודיות לבנק. הבנק מפעיל קרנות מימון המספקות אשראי להקמה, וביסוס עסקים קטנים ובינוניים באמצעות שיתוף פעולה עם גורמים כגון: משרד האוצר, משרד התמ"ת, קרנות תורמים ועוד.
מאפייני פעילות הקרנות היום:

- הקלה משמעותית ללקוח בצורך להעמיד בטחונות, בשל ערבות הגופים השותפים לקרן.
- החלטת מימון מבוססת על בחינת התוכנית והפוטנציאל העסקי.
- יצירת חבילת מימון תואמת את צרכי העסק באמצעות שילוב אפשרי בין הקרנות השונות ובשילוב אשראי בנקאי רגיל.

הקרנות העיקריות אותן מפעיל הבנק הינן:

קרן הסיוע לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה, קרן קורת, קרנות הסוכנות והקרן ליצואנים. באמצעות הקרנות אשר חלקן פעילות שנים רבות, ניתנו במשך השנים הלוואות לאלפי עסקים.
היקף האשראי הניתן באמצעות הקרנות הסתכם ביום 31 בדצמבר 2009 ב-790.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל-492.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, גידול בשיעור של 60.5%.

שיווק והפצה

ראה פרק שיווק והפצה בפעילות מגזר בנקאות אישית.

הון אנושי

בשנת 2009 הסתכם מספר המשרות הממוצע במגזר ב-152, מזה 105 משרות של עובדים ישירים במגזר ו-47 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המגזר. מספר משרות המנהלים במגזר מסתכם בכ-52, מזה כ-29 משרות מנהלים ישירים וכ-23 משרות מנהלים מועמסים.
בשנת 2008 הסתכם מספר המשרות הממוצע ב-156, מזה 111 משרות של עובדים ישירים במגזר ו-45 משרות של עובדי ההנהלה הראשית שעלות העסקתם הועמסה על המגזר. מספר משרות המנהלים במגזר הסתכם ב-49, מזה כ-31 מנהלים ישירים וכ-18 משרות מנהלים מועמסים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הפעילות במגזר מכוונת להרחבת פעילות לקוחות עסקיים קטנים ובינוניים בעלי פוטנציאל צמיחה תוך מזעור סיכונים באמצעות פעילות קרנות משותפות המעניקות ערבויות ושיפור אמצעי הבקרה.

שינויים בהיקף פעילות המגזר וברווחיותו

הרווח הנקי במגזר ההעסקים הקטנים, מסתכם בשנת 2009 ב-6.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל-4.0 מיליון ש"ח בשנת 2008, גידול בשיעור של 62.5%.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2009 ל-5.0%, בהשוואה ל-3.1% בשנת 2008.

2009

הכנסות המגזר בשנת 2009 הסתכמו ב-95.1 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-98.8 מיליון ש"ח בשנת 2008, קיטון בשיעור של 3.7%. המתבטא בירידה בהכנסות מפעילות מימון כתוצאה מירידת הריבית השקלית הלא צמודה.

ההפרשה לחובות מסופקים בשנת 2009 הסתכמה ב-7.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל-22.6 מיליון ש"ח בשנת 2008. שיעור ההפרשה לחובות מסופקים ביחס ליתרת האשראי הממוצע בשנת 2009 הסתכם ב-0.6% בהשוואה לשיעור של 1.8% בשנת 2008. הירידה בהפרשה לחובות מסופקים נובעת מגבייה. ההפרשה לחובות מסופקים כוללת הפרשה בסך של 35.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל-31.7 מיליון ש"ח בשנת 2008 וגבייה וקיטון בהפרשה בסך של 27.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל-9.1 מיליון ש"ח בשנת 2008.

ההוצאות במגזר הסתכמו בשנת 2009 ב-70.2 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-70.1 מיליון ש"ח בשנת 2008, גידול בשיעור שולי.

ההיקף הממוצע של נכסי הציבור המנוהלים במגזר הסתכם בשנת 2009 ב-1.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-1.1 מיליארד ש"ח בשנת 2008.

2009

להלן תמצית הפעילות של מיגזר עסקים קטנים (במיליוני ש"ח):

לשנה שנסתיימה

ביום 31 בדצמבר 2008				ביום 31 בדצמבר 2009				
סך הכל	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בנקאות ופיננסיים	סך הכל	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בנקאות ופיננסיים	
81.5	0.9	0.2	80.4	62.8	0.2	0.1	62.5	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים (א):
(19.6)	(0.6)	-	(19.0)	(4.3)	0.1	-	(4.4)	מחיצוניים
								בינמגזרי
30.3	3.5	2.3	24.5	30.3	2.6	3.1	24.6	הכנסות תפעוליות ואחרות:
6.6	-	-	6.6	6.3	-	-	6.3	מחיצוניים
98.8	3.8	2.5	92.5	95.1	2.9	3.2	89.0	בינמגזרי
22.6	-	-	22.6	7.7	-	-	7.7	סך ההכנסות
								הפרשה לחובות מסופקים
								הוצאות תפעוליות
								ואחרות (לרבות פחת):
70.1	0.5	1.5	68.1	70.2	0.5	1.6	68.1	לחיצוניים
								רווח מפעולות
6.1	3.3	1.0	1.8	17.2	2.4	1.6	13.2	רגילות לפני מיסים
								הפרשה למיסים על
2.1	1.2	0.3	0.6	10.7	1.1	0.7	8.9	הרווח מפעולות רגילות
4.0	2.1	0.7	1.2	6.5	1.3	0.9	4.3	רווח נקי
3.11%				5.04%				תשואת הרווח הנקי להון
1,228.9	-	-	1,228.9	1,251.3	-	-	1,251.3	יתרה ממוצעת של נכסים
								יתרה ממוצעת של
911.7	-	-	911.7	825.0	-	-	825.0	התחייבויות
								יתרה ממוצעת של
1,170.4	-	-	1,170.4	1,172.7	-	-	1,172.7	נכסי סיכון
								יתרה ממוצעת של
211.5	-	211.5	-	223.8	-	223.8	-	ניירות ערך
								(א) רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
46.0	0.3	-	45.7	50.4	0.3	-	50.1	מרווח מפעילות מתן אשראי
								מרווח מפעילות קבלת
11.0	-	-	11.0	4.3	-	-	4.3	פקדונות
4.9	-	0.2	4.7	3.8	-	0.1	3.7	אחר
								סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
61.9	0.3	0.2	61.4	58.5	0.3	0.1	58.1	מחיצוניים ובינמגזרי

2009

מיגזר בנקאות עסקית

מבנה המיגזר

מיגזר בנקאות עסקית מספק מגוון שירותי בנקאות ללקוחות העסקיים, הבינוניים והגדולים של הבנק. לקוחות המיגזר הם לקוחות עסקיים שמסגרות האשראי שלהם גבוהות מ- 2.25 מיליון ש"ח. המוצרים והשירותים מותאמים לצרכים העסקיים של הלקוחות, וכוללים את מגוון מוצרי האשראי: הלוואות, ערבויות ומכתבי אשראי, לצד שירותי השקעות באפיקים השונים: מט"ח, שקלים, ניירות ערך וכו'.

המגזר העסקי פועל באמצעות החטיבה העסקית. החטיבה העסקית פועלת באמצעות מספר צוותי עבודה, הממונים על ניהול הקשר העסקי השוטף עם הלקוחות. בראש כל צוות עומד מנהל קשרי לקוחות (להלן "מק"ל"), שעיקר התמחותו הבנקאית הינה בתחום האשראי העסקי. (לחלק מהמק"לים קיימת בנוסף התמחות ענפית, כגון: נדל"ן, ליסינג והשכרת רכב, רשויות מקומיות). חשבונותיהם של לקוחות החטיבה מנוהלים בסניפי הבנק השונים, המספקים את כל השירותים הבנקאיים התפעוליים הנדרשים.

בנוסף, פועלים בחטיבה יועץ השקעות המספק שירותי ייעוץ השקעות ללקוחות המיגזר ויועצת משפטית המלווה את הפעילות העסקית. החטיבה העסקית אחראית בין השאר גם על פעילויות המטה העסקי, מטה הגבייה, ומחלקת תפעול מעקב ופיקוח אשראי.

הקריטריונים העיקריים לשיוך לקוח למיגזר הבנקאות העסקית הם בעיקר: היקף מסגרות האשראי שאושרו ללקוח, קיום פוטנציאל להרחבת הפעילות, ותחום עיסוקו של הלקוח. במקרים מסוימים ובהתאם לעניין, מטפלים המק"לים גם בלקוחות שמסגרות האשראי שלהם קטנות מן המסגרת שצוינה במידה ונמצא כי אופי פעילותו העסקית או פוטנציאל פעילותו העתידית מתאים לחטיבה העסקית.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המיגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים, כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על ההגבלים העסקיים, הרשות לניירות ערך ועוד.

הפעילות העסקית מוגבלת במסגרת הוראות בעניין גובה החבות המותרת ללווה בודד, לקבוצת לווים, לסך החבות הכוללת לשש קבוצות הלווים הגדולות בבנק וכן באשראי ללקוחות המוגדרים כ"אנשים קשורים". בנוסף קבע דירקטוריון הבנק מגבלות מתן אשראי בענפים מסוימים כגון ענף הנדל"ן, הרשויות המקומיות וענף הליסינג. בשנת 2009 לא נרשמה חריגה ממסגרת הוראות ומגבלות אלו.

בחודש דצמבר 2008 פירסם המפקח על הבנקים הוראות "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (הוראות באזל). להוראות אלו צפויה להיות השפעה על פעילות הבנק בין השאר ביחס לניהול סיכונים האשראי וניהול האשראי במגזר בכלל זה.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפה הקבוצתית לסיכונים אשראי הושם דגש בשנת 2009 על פעילות מגזר הבנקאות העסקית בקבוצת מיקוד בעלת מאפיינים של גודל ותחומי עיסוק שהוגדרו.

התפתחות בשווקים בהם פועל המיגזר

פעילותם של מרבית לקוחות המיגזר מתבצעת בשוק המקומי, לחלקם פעילות יבוא וייצוא. ענפי המשק העיקריים בהם פועל המיגזר הינם: נדל"ן, ליסינג והשכרת רכב, רשויות מקומיות, מסחר ותעשייה. גורמים מאקרו כלכליים, הנוגעים לענפים אלו, משפיעים על פעילותם של לקוחות המיגזר, כגון: שינוי שערי מטבעות זרים, שינויים במחירי חומרי גלם מיובאים וכד'. ככלל, מתאפיינת פעילות הלקוחות בהמשכיות, וניתן לאפיינה כפעילות כלכלית מסורתית.

על אף התאוששות מן המשבר הפיננסי בעולם אשר החלה במהלך שנת 2009, ניכרו אותותיו של המשבר הפיננסי בעצירת המימון החוץ בנקאי, במעורבות ממשלתית במטרה למתן את השפעות המשבר בישראל. הצעדים שננקטו על ידי הממשלה ובנק ישראל כללו בין היתר הפחתת ריבית, רכישת מט"ח מסיבית, הקמת קרנות מימון, קרנות מנוף, ותוכניות שונות בערבות המדינה שנועדו להקל בגיוס אשראי חוץ בנקאי.

2009

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על פעילות במיגזר

המיגזר נעזר במערכות טכנולוגיות שפותחו בבנק הפועלים לצורך ניהול תהליכי ניתוח מצב הלקוח, בקרה ושיווק. טיוב המערכות בבנק ושיכלולן מהווים גורם חשוב בהעלאת רמת השירות ללקוחות המיגזר וליצירת אפשרויות נוספות להרחבת הפעילות איתם.

גורמי ההצלחה הקריטיים במיגזר

- זיהוי והתאמה לצורכי הלקוח - איתור נכון של מכלול צרכיו הבנקאיים של הלקוח והתאמה נכונה של מוצרי הבנקאות לצרכים העסקיים שלו.
- היכולת ליצור קשרי עבודה שוטפים עם הלקוחות למרות הריחוק הגיאוגרפי מחלק מהלקוחות.
- ניהול ובקרת סיכונים, בעיקר סיכוני אשראי תוך היכרות מעמיקה של הלקוח ומעקב אחר שינויים במצבו ובמצב השוק.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המיגזר

- הכשרת כוח אדם מיומן בהפעלת הכלים והשירותים הפיננסיים.
- פריסה ארצית של מערך הבנקאות לצורך הגברת נגישות.
- יצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדמת, והשקעה קבועה בתחזוקה ושדרוג של מערכות.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

התחליף העיקרי של לקוחות המגזר הינו מימון על ידי אשראי חוץ-בנקאי באמצעות חברות ביטוח ומשקיעים מוסדיים. אולם במהלך 2009 חלה האטה עד כדי עצירה בגיוס האשראי באמצעות שוק ההון והגופים הפיננסיים המעמידים אשראי חוץ בנקאי.

מבנה התחרות במגזר והשינויים שחלו בו

במיגזר העסקי קיימת תחרות בין כל הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל, וכן מצד גופים פיננסיים המעמידים אשראי חוץ בנקאי. התחרות באה לידי ביטוי ברמת המחירים, בנכונות לחשיפה ובאיכות השירות. יחד עם זאת בעקבות המשבר הפיננסי שהחל בשנת 2008 נבלם המימון החוץ-בנקאי כמעט לחלוטין והשפעתו כגורם תחרותי לא ניכרה בשנת 2009.

מוצרים ושירותים

מרבית המוצרים הבנקאיים קיימים במוסדות בנקאיים ומוסדות פיננסיים אחרים. המוצרים העיקריים בפעילות המיגזר הם אשראי וערבויות. בנוסף מתבצעת פעילות בפקדונות, במכשירים פיננסיים ובסחר חוץ.

- פעילות הפקטורינג - פעילות הפקטורינג ופעילויות מימון מיוחדות משמשות כפלטפורמה להרחבת פעילויות משלימות בסחר חוץ ובפעילות מט"ח, וכן בסיס להרחבת פעילות אשראי בקרב הלקוחות הפעילים במגזר.
- בחודש ינואר 2009 זכה הבנק, ביחד עם שני בנקים נוספים, במכרז שקיים משרד האוצר להקמת קרן לעידוד עסקים בינוניים באמצעות מתן אשראי בערבות מדינה. סכום המסגרת שהוקצה לפעילות הקרן הוא כ- 200 מיליון ש"ח עם אפשרות להגדילה עד כ- 400 מיליון ש"ח. המדינה תעניק ערבות גורפת לאשראי זה בשיעור של עד 19.9% מסך ההלוואות שיעמיד הבנק ועד 70% להלוואה בודדת.
- יתרת הקרנות לעסקים בינוניים ליום 31 בדצמבר 2009 הינה כ- 120 מיליון ש"ח. פרטים על פעילות הקרנות לעידוד עסקים בבנק ראה גם בפרק "מוצרים ושירותים בבנקאות עסקים קטנים".

שיווק והפצה

שיווק מוצרי הבנקאות ושירותי הבנקאות והפצתם ללקוחות מתבצעים באמצעות צוותי המק"לים ובאמצעות מערך הסניפים בו מתנהלים חשבונותיהם של הלקוחות. לרשות הלקוחות עומדים ערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות המקומית, כגון: סניפים, "פס זהב", "בנקאות ישירה", אינטרנט וכד'.

2009

תנאי התחרות

הפעילות הבנקאית של המיגזר מאופיינת בתחרותיות גבוהה בין מספר רב יחסית של גורמים. התחרות קיימת בכל הפעילויות המנוהלות על ידי לקוחות המיגזר. בתחום האשראי - התחרות באה לידי ביטוי הן ברמת השירות, הן בתחום שיעורי הריבית והעמלות המוצעים ללקוחות על ידי הבנקים המתחרים וגופים חוץ בנקיים והן בתחום רמת החשיפה (גובה האשראי אל מול הבטחונות הנדרשים). בתחום ההשקעות - התחרות באה לידי ביטוי ברמת השירות, ברמת היעוץ וברמת המחירים. המתחרים בתחום זה בנוסף לבנקים אחרים הינם, בין היתר, גופים ציבוריים ופרטיים, כגון: בתי השקעות ויועצים.

הון אנושי

בשנת 2009 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר הפעילות העסקית ב- 59, מזה 34 משרות של עובדים ישירים ו- 25 משרות של עובדי ההנהלה הראשית/סניפים, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. בשנת 2008 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר ב- 57, מזה 33 משרות של עובדים ישירים במיגזר ו- 24 משרות של עובדי ההנהלה הראשית/סניפים, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. ממרבית העובדים נדרשת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום העסקי, ובעיקר בתחומי האשראי וההשקעות. מרבית העובדים בחטיבה העסקית הם אקדמאים, העוברים באופן שוטף הכשרות לפיתוח הידע והמקצוענות בתחום האשראי ובמגוון הפעילויות הפיננסיות האחרות.

יעדים ושינויים צפויים בפעילות המיגזר

- הרחבת תיק האשראי העסקי בשוק ה-Middle Market.
- המשך מתן שירות ומענה לצורכי הלקוחות.
- ניהול תיק האשראי ומעקב אחר פרופיל הסיכון, כולל פיתוח מודל תמחור לצורך קבלת החלטות באשראי.
- המשך שיפור התשתית הטכנולוגית המסייעת בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק.

שינויים בהיקף הפעילות של המיגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המיגזר בשנת 2009 הסתכם ב- 20.4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 13.6 מיליון ש"ח בשנת 2008 גידול בשיעור של 50.0%.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון במיגזר בשנת 2009 הגיע ל- 8.0% בהשוואה ל- 5.3% בשנת 2008.

הכנסות המיגזר בשנת 2009 הסתכמו ב- 61.4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 60.3 מיליון ש"ח בשנת 2009, גידול בשיעור של 1.8%.

ההפרשה לחובות מסופקים בשנת 2009 הסתכמה בעודף גבייה בסך של כ- 11.5 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאה בסך של כ- 2.9 מיליון ש"ח בשנת 2008. שיעור ההפרשה לחובות מסופקים ביחס ליתרת האשראי הממוצע בשנת 2009 הסתכם בהכנסה בשיעור של 0.6% בהשוואה להוצאה בשיעור של 0.1% בשנת 2008. עיקר הירידה בהפרשה לחובות מסופקים נובע מגבייה וקיטון בהפרשה.

ההפרשה לחובות מסופקים כוללת הפרשה בסך של 8.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 11.3 מיליון ש"ח בשנת 2008 וגבייה וקיטון בהפרשה בסך של 20.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 8.4 מיליון ש"ח בשנת 2008. מרבית הגידול בגבייה מיוחסת לחוב שהליך הגבייה המשפטי שלו הגיע לידי סיום.

הוצאות המיגזר בשנת 2009 הסתכמו ב- 37.5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 34.4 מיליון ש"ח בשנת 2008, גידול בשיעור של 9.0%. מחציתו נובע מגידול בעלויות תפעול ישירות ומחציתו מגידול בעלויות תפעול המיוחסות לפעילות המיגזר.

היקף נכסי הציבור המנוהלים על ידי המיגזר בשנת 2009 הסתכם ב- 4.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל- 3.2 מיליארד ש"ח בשנת 2008.

2009

להלן תמצית הפעילות של מיגזר בנקאות עסקית (במיליוני ש"ח):

לשנה שנסתיימה							
ביום 31 בדצמבר 2008				ביום 31 בדצמבר 2009			
סך הכל	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בנקאות ופיננסיים	סך הכל	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בנקאות ופיננסיים
רווח מפעילות מימון							
לפני הפרשה לחובות מסופקים (א):							
135.2	-	0.2	135.0	107.5	-	-	107.5
(86.2)	-	-	(86.2)	(58.5)	-	-	(58.5)
מחיצוניים							
בימגזרי							
הכנסות תפעוליות ואחרות:							
17.9	0.6	4.7	12.6	18.7	0.4	3.9	14.4
(6.6)	-	-	(6.6)	(6.3)	-	-	(6.3)
60.3	0.6	4.9	54.8	61.4	0.4	3.9	57.1
2.9	-	-	2.9	(11.5)	-	-	(11.5)
סך ההכנסות							
הפרשה לחובות מסופקים							
הוצאות תפעוליות							
ואחרות (לרבות פחת):							
34.4	-	4.7	29.7	37.5	-	4.6	32.9
לחיצוניים							
23.0	0.6	0.2	22.2	35.4	0.4	(0.7)	35.7
רווח (הפסד) מפעולות							
רגילות לפני מיסים							
9.4	0.2	0.1	9.1	15.0	0.2	(0.3)	15.1
הפרשה למיסים על							
הרווח מפעולות רגילות							
13.6	0.4	0.1	13.1	20.4	0.2	(0.4)	20.6
רווח (הפסד) נקי							
5.31%	-	-	2,221.7	8.02%	-	-	2,065.9
2,221.7	-	-	2,221.7	2,065.9	-	-	2,065.9
תשואת הרווח הנקי להון							
יתרה ממוצעת של נכסים							
810.1	-	-	810.1	965.6	-	-	965.6
יתרה ממוצעת של							
התחייבויות							
2,328.3	-	-	2,328.3	2,313.6	-	-	2,313.6
יתרה ממוצעת של							
נכסי סיכון							
2,371.2	-	2,371.2	-	3,420.2	-	3,420.2	-
יתרה ממוצעת של							
ניירות ערך							
(א) רווח מפעילות מימון לפני							
הפרשה לחובות מסופקים:							
36.8	-	-	36.8	40.8	-	-	40.8
מרווח מפעילות מתן אשראי							
3.3	-	-	3.3	1.7	-	-	1.7
8.9	-	0.2	8.7	6.5	-	-	6.5
מרווח מפעילות קבלת							
פקדונות							
אחר							
סך כל הרווח מפעילות							
מימון לפני הפרשה							
לחובות מסופקים							
49.0	-	0.2	48.8	49.0	-	-	49.0
מחיצוניים ובימגזרי							

2009

מגזר הניהול הפיננסי

כללי

פעילות המגזר כוללת את ניהול השקעות הבנק עבור עצמו (להלן "נוסטרו") באמצעות השקעות בניירות ערך, בפיקדונות בבנקים ועסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים ועוד. בנוסף כוללת פעילות המגזר את ניהול הנזילות, ניהול חשיפות הבסיס, ניהול חשיפות השוק וסיוע בתמחור ופיתוח מוצרים. המגזר אחראי על פעילות חדר העסקאות במט"ח המעניק שירותים ללקוחות כל המגזרים.

מבנה המגזר

הפעילות העסקית במגזר כפופה למנהל החטיבה הפיננסית, האחראי על ניהול הנכסים וההתחייבויות. יחידות הביצוע באחריות מנהל החטיבה הן: חדר העסקאות במט"ח, מבצע פעילות ניהול הנוסטרו, מבצע פעילות ניהול הנזילות ויחידת המחרה.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים, כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות הערך ועוד. בנוסף נקבעו הנחיות דירקטוריון באשר לחשיפות המותרות בקשר עם ניהול חשיפות שוק, חשיפות בסיס וסיכונים הנזילות. פרטים באשר למגבלות אלו ראה בפרק ניהול סיכונים.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי בשנת 2009 הסתכם ב- 39.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 20.6 מיליון ש"ח בשנת 2008, גידול בשיעור של 91.7%.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2009 ל- 46.3% בהשוואה ל- 20.4% בשנת 2008.

הכנסות המגזר הסתכמו בשנת 2009 ב- 80.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 47.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ- 68.3%. הגידול בהכנסות נובע מגידול בהכנסות ממימוש ניירות ערך אשר הסתכם בכ- 52.6 מיליון ש"ח, אשר קוזז בחלקו בהשפעת שיעור עליית המדד על עודף ההתחייבויות הצמודות וכן בהשפעת הירידה בריבית השקלית הלא צמודה על תשואת הנכסים במגזר. עיקר ההתפתחות בפעילות המגזר באה לידי ביטוי בהיקף תיק ההשקעות, בהרכבו ובתנועה בו. פרטים על הפעילות בניירות ערך ראה בפרק "השקעה בניירות ערך" להלן.

גורמי הצלחה בפעילות המגזר הינם איכות המשאב האנושי, איכות המערך הממוחשב, רמת השליטה ושיתוף הפעולה התוך אירגוני ואיכות הבקורות. הטכנולוגיות בהן משתמש חדר העסקאות, החדר האחורי (BACK OFFICE) ומערכת המסחר המשמשת את היחידה לניהול נוסטרו, הן טכנולוגיות שפותחו ברובן בבנק הפועלים ועתידות לשרת את הבנק עד לגמר הסבת מערכות המיחשוב לאלו של הבנק הבינלאומי.

הון אנושי

בשנת 2009 הסתכם מספר המשרות הממוצע במגזר ב- 16, מזה 11 משרות עובדים ישירים ו- 5 משרות עובדי הנהלה מועמסים.

בשנת 2008 הסתכם מספר המשרות הממוצע במגזר ב- 15, מזה 11 משרות עובדים ישירים ו- 4 עובדי הנהלה מועמסים.

מרבית העובדים הינם בעלי מיומנות מקצועית גבוהה בתחומי המימון, הכספים והמט"ח.

2009

להלן התפלגות תוצאות הפעילות בכרטיסי אשראי לפי מגזרי פעילות (במיליוני ש"ח):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009

סך הכל	בנקאות עיסקית	בנקאות		בנקאות אישית	
		עסקים קטנים	בנקאות פרטית		
4.3	-	0.3	0.8	3.2	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
28.7	0.4	2.6	8.3	17.4	הכנסות תפעוליות ואחרות
12.3	-	0.5	4.9	6.9	הוצאות תפעוליות ואחרות
20.7	0.4	2.4	4.2	13.7	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
					הפרשה למיסים על הרווח
8.5	0.2	1.1	2.1	5.1	מפעולות רגילות
12.2	0.2	1.3	2.1	8.6	רווח נקי מפעולות רגילות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008

סך הכל	בנקאות עיסקית	בנקאות		בנקאות אישית	
		עסקים קטנים	בנקאות פרטית		
3.4	-	0.3	0.6	2.5	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
39.6	0.6	3.5	11.7	23.8	הכנסות תפעוליות ואחרות
12.1	-	0.5	5.0	6.6	הוצאות תפעוליות ואחרות
30.9	0.6	3.3	7.3	19.7	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
					הפרשה למיסים על הרווח
10.3	0.2	1.2	2.6	6.3	מפעולות רגילות
20.6	0.4	2.1	4.7	13.4	רווח נקי מפעולות רגילות

להלן התפלגות תוצאות הפעילות בשוק ההון לפי מגזרי פעילות (במיליוני ש"ח):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009

סך הכל	בנקאות עיסקית	בנקאות		בנקאות אישית	
		עסקים קטנים	בנקאות פרטית		
3.4	-	0.1	2.4	0.9	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
92.5	3.9	3.1	67.4	18.1	הכנסות תפעוליות ואחרות
49.5	4.6	1.6	32.9	10.4	הוצאות תפעוליות ואחרות
46.4	(0.7)	1.6	36.9	8.6	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
					הפרשה למיסים על הרווח
22.3	(0.3)	0.7	18.7	3.2	מפעולות רגילות
24.1	(0.4)	0.9	18.2	5.4	רווח נקי (הפסד) מפעולות רגילות

2009

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008

סך הכל	בנקאות עיסקית	בנקאות		בנקאות אישית	
		עסקים קטנים	פרטית		
4.9	0.2	0.2	3.0	1.5	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
66.8	4.7	2.3	47.6	12.2	הכנסות תפעוליות ואחרות
49.5	4.7	1.5	33.0	10.3	הוצאות תפעוליות ואחרות
22.2	0.2	1.0	17.6	3.4	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים הפרשה למיסים על הרווח
7.8	0.1	0.3	6.3	1.1	מפעולות רגילות
14.4	0.1	0.7	11.3	2.3	רווח נקי מפעולות רגילות

חברות מוחזקות

פרטים מלאים על חברת "אוצרות" הפעילה בשוק ההון ראה בפרק פעילות ב"שוק ההון".
חברות אחרות, משמשות כתאגידי עזר ופעילותן אינה משמעותית.
בשנת 2009 נסתיים פירוק מרצון של קופת הגמל של עובדי אוצר החייל. בשנת 2008 נסתיים פירוק מרצון של חברת נאמנות של בנק אוצר החייל בע"מ ושל קופות הגמל שפעילותן נמכרה בשנת 2007.
פרטים על השקעות בחברות מוחזקות ראה בביאור 5 לדוחות הכספיים.

התפתחות סעיפי מאזן עיקריים:

שיעור השינוי אחוזים	ליום 31 בדצמבר		
	2008	2009	
מיליוני ש"ח			
5.0%	13,638.9	14,314.2	סך כל המאזן
3.9%	9,037.2	9,388.4	אשראי לציבור
87.3%	1,862.8	3,489.1	מזומנים ופקדונות בבנקים
(52.3%)	2,485.4	1,185.0	השקעה בניירות ערך
(10.3%)	164.0	147.1	השקעות בבניינים וציוד
3.4%	11,035.8	11,414.0	פקדונות הציבור
10.6%	759.4	839.8	הון עצמי
	5.6%	5.9%	יחס ההון העצמי לסך המאזן
	66.3%	65.6%	יחס האשראי לסך המאזן

האשראי לציבור הסתכם ביום 31 בדצמבר 2009 ב- 9,388.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 9,037.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, עלייה בשיעור 3.9%.
האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2009 כולל יתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי בסך של 1,052.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 941.4 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, גידול בשיעור של 11.8%.
יתרת התחייבויות הבנק לזכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי בסכומים זהים, נכללה בסעיף התחייבויות אחרות.

2009

להלן הרכב האשראי לציבור לפי מגזרי הצמדה:

חלק האשראי במיגזר

מסך האשראי

ליום 31 בדצמבר

2008	2009	שיעור השינוי	2008	2009	
אחוזים	אחוזים		מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
79.2%	84.1%	10.3%	7,157.9	7,895.8	במטבע ישראלי לא צמוד
17.3%	13.6%	(18.5%)	1,562.4	1,272.6	במטבע ישראלי צמוד למדד
3.5%	2.3%	(30.6%)	316.9	220.0	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0%	100.0%	3.9%	<u>9,037.2</u>	<u>9,388.4</u>	סך הכל

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור, נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבות למתן אשראי. סיכון האשראי הכולל ביום 31 בדצמבר 2009 הסתכם ב- 14,984.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 23,061.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, קיטון בשיעור של 35.0%.

הקיטון בסיכון האשראי נובע מ:

- שינוי בשיטת הקצאת מסגרות בכרטיסי אשראי, מהקצאת מסגרות מקבילות עבור פעילויות שונות בכרטיסי אשראי למסגרת אחת כוללת עבור כל הפעילויות. סך המסגרת הבלתי מנוצלת בכרטיסי אשראי מסתכמת ביום 31 בדצמבר 2009 בכ- 3.3 מיליארד ש"ח בהשוואה למסגרת לא מנוצלת בסך של כ- 4.0 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008.
 - ביטול התחייבות להעמיד אשראי שניתנה באמצעות שירותים מקוונים באתר הבנק ואשר הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2008 בכ- 7.2 מיליארד ש"ח.
- סיכון האשראי ביום 31 בדצמבר 2008 הנובע ממסגרות מט"ח בכרטיסי אשראי וממסגרות אשראי באמצעות שירותים מקוונים באתר האינטרנט של הבנק הוצגו מחדש. פרטים על ההצגה מחדש ראה באור 17 לדוחות הכספיים ובתוספת ה' לסקירת ההנהלה.

בהתפלגות לפי ענפי משק מהווה סיכון האשראי לאנשים פרטיים את עיקר האשראי המאזני בבנק. ביום 31 בדצמבר 2009 היה חלקו של אשראי זה כ- 71.7% מן האשראי הכולל בבנק, בהשוואה ל- 77.8% ביום 31 בדצמבר 2008.

פרטים מלאים על התפלגות סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני לפי ענפי משק ראה בתוספת ה' לסקירת ההנהלה.

בהתפלגות אשראי לפי גודל האשראי ללווה מתרכז מרבית האשראי המאזני ליום 31 בדצמבר 2009 במדרגות שעד 300 אלפי ש"ח בדומה לפיזור האשראי ביום 31 בדצמבר 2008. שיעור האשראי במדרגות אשראי שעד 300 אלפי ש"ח מסך האשראי המאזני מסתכם בכ- 58.5%.

פעילות משכנתאות היקף האשראי לדיור ליום 31 בדצמבר 2009 הסתכם ב- 213.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 226.4 מיליון ש"ח בשנת 2008, ירידה בשיעור של 5.9%. היקף האשראי האמור מהווה כ- 2.0% מסיכון האשראי המאזני.

2009

סיכון אשראי לציבור באגרות חוב של תאגידים - הבנק משקיע באגרות חוב של תאגידים מדורגות בישראל סחירות ושאין סחירות וכן באגרות חוב של חברות ישראליות הנסחרות בחו"ל.
ביום 31 בדצמבר 2009 מסתכמת השקעה זו ב- 338.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 352.4 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008.

סיכון האשראי באגרות חוב של תאגידים מהווה כ- 3.5% מסיכון האשראי המאזני בהשוואה ל- 3.7% אשתקד. (פרטים נוספים ביחס לדירוג האשראי, קביעת שווים ההוגן, וסחירותם ראה בפרק ההשקעה בניירות ערך להלן). השקעה זו כלולה בסיכון אשראי בפרוט לפי ענפי משק המוצג בסקירת ההנהלה וכן בפירוט אשראי לפי גודל הכלול בביאור 4 לדוחות הכספיים.

הבנק פועל לאיתור מוקדם של לווים בסיכון. בשנת 2009 לא חל שינוי משמעותי בהיקף החובות הבעייתיים ויתרתם ליום 31 בדצמבר 2009 הסתכמה בכ- 332.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 331.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008. שיעור ההפרשה הנוספת והכללית בגין לווים בעייתיים ביחס ליתרות לווים אלה ביום 31 בדצמבר 2009 הסתכם ב- 7.1% בהשוואה ל- 7.4% ביום 31 בדצמבר 2008.

להלן פרטים על היקף החובות הבעייתיים והרכבם:

שיעור השינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2008	2009	
	מיליוני ש"ח		
			חובות בעייתיים (1):
(32.2%)	131.3	89.0	שאינם נושאים הכנסה
(34.7%)	7.5	10.1	שאורגנו מחדש (2)
-	3.1	-	מיועדים לארגון מחדש
156.7%	6.0	15.4	בפיגור זמני
36.2%	*141.5	192.7	בהשגחה מיוחדת
-	-	-	מזה: חובות בגינם קיימת הפרשה ספציפית
			אשראי לדירור שבגינו קיימת הפרשה
			לפי עומק הפיגור
(42.8%)	0.7	0.4	סיכון אשראי מאזני ללוים בעייתיים (1)
6.2%	289.4	307.2	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים בעייתיים (1,3)
(40.5%)	30.9	18.4	אגרות חוב של לווים בעייתיים
(33.0%)	*10.9	7.3	סיכון אשראי כולל בגין לווים בעייתיים (1)
0.5%	331.2	332.9	

* סווג מחדש

- (1) לא כולל חובות בעייתיים המכוסים על ידי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים (הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 313).
- (2) אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה השוטפת.
- (3) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי.

הגידול בהיקף החובות בהשגחה מיוחדת משקף את הידוק הפיקוח והשפעת אמצעי בקרה נוספים, על הפעילות בסניפים בעיקר, שהפעיל הבנק. עיקר הגידול בחובות בהשגחה מיוחדת מתבטא בענף משק פרטיים בעוד שבענפי המשק המסחריים נרשמה ירידה.

2009

להלן מספר אינדיקטורים לסוף שנת 2009 לגבי יחס החובות הבעייתיים לסיכון האשראי בענפי משק עיקריים וכן שיעור ההפרשה למסופקים מסך סיכון האשראי.

ליום 31 בדצמבר 2009		ליום 31 בדצמבר 2009		
יחס הפרשה	שינוי בהשוואה לשנת 2008	יחס האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הענפי	שינוי בהשוואה לשנת 2008	
ספציפית לחובות מסופקים לסיכון אשראי ענפי		מיליוני ש"ח		
0.5%	2.7%	2.2	7.4%	תעשייה וחקלאות
(1.6%)	(77.0%)	(58.1)	2.6%	בינוי ונדלן
0.4%	4.9%	1.7	4.4%	מסחר, בתי מלון ושירותי מזון
0.1%	9.9%	5.4	5.7%	שירותים עיסקיים ושירותים פיננסיים
(0.1%)	64.3%	1.8	0.8%	שירותים ציבוריים
0.1%	60.1%	48.7	1.2%	אנשים פרטיים

ניירות ערך

ההשקעה בניירות ערך הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2009 ב- 1,185.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 2,485.4 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008 קיטון בשיעור של 52.3%.

א. הרכב תיק ההשקעות בערכו המאזני:

שיעור השינוי	ליום 31 בדצמבר		
	2008	2009	
	מיליוני ש"ח		
	-	41.9	תיק מוחזק לפדיון
(54.7%)	2,485.4	1,127.0	תיק זמין למכירה
	-	16.1	תיק למסחר
(52.3%)	<u>2,485.4</u>	<u>1,185.0</u>	סך כל תיק ההשקעות

ב. להלן הרכב תיק ההשקעות לפי מנפיק, בערכי שווי הוגן:

ליום 31 בדצמבר		
2008	2009	
מיליוני ש"ח		
2,129.9	842.3	ממשלתי
160.8	188.3	אחר סחיר
194.7	153.5	אחר לא סחיר
<u>2,485.4</u>	<u>1,184.1</u>	סך הכל

2009

ג. ביום 31 בדצמבר 2009 גבוה השווי ההוגן של ניירות הערך בתיק הזמין למכירה בכ- 5.9 מיליון ש"ח מעלותם המותאמת. ביום 31 בדצמבר 2008 היה שווים של ניירות הערך בתיק הזמין למכירה נמוך מעלותם המותאמת בכ- 26.6 מיליון ש"ח כמפורט להלן:

31 בדצמבר 2008			31 בדצמבר 2009			
הפרש	עלות שווי מותאמת* הוגן	עלות שווי מותאמת* הוגן	הפרש	עלות שווי מותאמת* הוגן	עלות שווי מותאמת* הוגן	
מיליוני ש"ח						
12.7	2,129.9	2,117.2	(0.7)	785.1	785.8	אג"ח ממשלתי
(39.3)	352.5	391.8	6.6	338.9	332.3	אג"ח קונצרני
-	3.0	3.0	-	3.0	3.0	מניות
(26.6)	2,485.4	2,512.0	5.9	1,127.0	1,121.1	סך הכל

* כולל מכשירים פיננסיים מגדרים.

ד. להלן פירוט הפער השלילי, לפני השפעת המס, בין השווי ההוגן של ניירות ערך זמינים למכירה ובין עלותם המותאמת בחלוקה לפי משך הזמן בו קיים פער שלילי (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2009				
משך זמן ירידת הערך מאז תחילת הירידה				
עד 6 חודשים	6-9 חודשים	9-12 חודשים	מעל 12 חודשים	סך הכל
1.0	-	-	2.9	3.9
-	-	-	0.3	0.3
-	-	-	-	-
1.0	-	-	3.2	4.2

שיעור הירידה
עד 20%
20%-40%
מעל 40%
סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2008				
משך זמן ירידת הערך מאז תחילת הירידה				
עד 6 חודשים	6-9 חודשים	9-12 חודשים	מעל 12 חודשים	סך הכל
11.7	0.5	4.5	3.6	20.3
11.1	3.4	-	3.8	18.3
-	-	-	-	-
22.8	3.9	4.5	7.4	38.6

שיעור הירידה
עד 20%
20%-40%
מעל 40%
סך הכל

ירידת הערך בתיק אגרות החוב של החברות הינה בעלת אופי זמני. ירידות שאינן בעלות אופי זמני הופחתו לרווח והפסד. אמדן כושר ההחזר של החברות המנפיקות נמצא נאות, למרביתן דירוג השקעה גבוה יחסית. בכוונתו של הבנק וביכולתו להחזיק את אגרות החוב לתקופה מספקת אשר תאפשר את חזרת שווי נייר הערך לעלותו.

2009

השקעה בבניינים וציוד כוללת בניינים וציוד המשמשים את הבנק בפעילותו. ההשקעה מוצגת בסכומים מדווחים: ציוד שנרכש עד וכולל 31 בדצמבר 2003 הוצג על בסיס עלות מותאמת מופחתת במחירים מותאמים למדד דצמבר 2003, ציוד שנרכש לאחר מועד זה נרשם על בסיס עלות מופחתת בסכומים נומינליים. תקופת הפחת תואמת את הערכת ההנהלה לגבי תקופת השימוש בנכסים אלו.

יתרת ההשקעה בבניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2009 כולל השקעה במבנים בסך של 115.5 מיליון ש"ח, השקעה בציוד בסך של 22.0 מיליון ש"ח והשקעות בתכנה בסך של 9.6 מיליון ש"ח.

נכון ליום 31 בדצמבר 2009 בבעלות הבנק שטחים בנויים של כעשרת אלפים מ"ר, ב- 7 נכסים שונים בארץ. בנוסף שוכר הבנק כשניים עשר אלף מ"ר בנכסים שונים ברחבי הארץ. חוזי השכירות של השטחים המושכרים הינם לתקופות שונות, לרוב ניתנת בהם אופציה להארכת תקופת השכירות. מידע נוסף באשר להשקעה בבניינים וציוד ראה באור 6 לדוחות הכספיים. בהתאם לתקן חשבונאות מספר 15 (המתקן) נבחנו קיומם של אינדיקטורים המצביעים על ירידת ערך. לא נמצאו אינדיקטורים לירידת ערך.

פקדונות הציבור ביום 31 בדצמבר 2009 הסתכמו ב- 11,414.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 11,035.8 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, גידול בשיעור של 3.4%.

א. להלן הרכב פקדונות הציבור:

חלק יחסי מסך פקדונות הציבור ביום 31 בדצמבר

הציבור ביום 31 בדצמבר			ליום 31 בדצמבר		פקדונות לפי דרישה		
2008	2009	שינוי	2008	2009		פקדונות לזמן קצוב	
במיליוני ש"ח							
17.3%	23.6%	40.8%	1,908.9	2,688.1			פקדונות מיועדים
72.1%	65.6%	(5.9%)	7,952.9	7,486.3			
0.1%	0.1%	(23.3%)	14.6	11.2			
10.5%	10.7%	6.0%	1,159.4	1,228.4			
100.0%	100.0%	3.4%	11,035.8	11,414.0			

ב. הרכב פקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה:

חלק יחסי מסך פקדונות הציבור ביום 31 בדצמבר

<u>הציבור ביום 31 בדצמבר</u>			<u>ליום 31 בדצמבר</u>		
			<u>במיליוני ש"ח</u>		
<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>שינוי</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>	
70.6%	70.8%	3.8%	7,786.7	8,081.0	לא צמודים
17.3%	16.5%	(1.0%)	1,907.2	1,887.8	צמודים למדד
12.1%	12.7%	7.7%	1,341.9	1,445.2	נקובים במט"ח
<u>100.0%</u>	<u>100.0%</u>	3.4%	<u>11,035.8</u>	<u>11,414.0</u>	סך הכל

2009

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי תקני חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של תאגיד בנקאי ועל פי גילוי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בבאור 1 לדוחות הכספיים.

הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונות, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכותיה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים.

לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בפיקוח, בקרה והכנת האומדנים והערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק, אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן.

הנהלת הבנק והדירקטוריון סבורים כי אומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק.

להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן ובכלל זה התממשות שונה של האירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות - תלויות).

א. הפרשה לחובות מסופקים וסיווג חובות בעייתיים

ההפרשה לחובות מסופקים נקבעת באופן ספציפי ובנוסף נכללות הפרשה כללית והפרשה נוספת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים נועדה לשקף בדוחות הכספיים את הערכת הבנק לגבי ההפסד הגלום בתיק האשראי לרבות חבויות בסעיפים חוץ מאזניים. קביעת סכום ההפרשה מהווה אומדן אשר בתהליך הערכתו נסמכת ההנהלה על מספר רב של שיקולים והנחות על בסיס המידע הקיים בסמוך לפרסום הדוחות הכספיים. במסגרת הבדיקות וההערכות נבחנים על בסיס שוטף מספר מאפיינים שלהם השפעה על יכולת החזר החוב של הלקוח ובהם: הפעילות העסקית של הלווה, תזרים המזומנים ומבנה הנכסים וההתחייבויות שלו, טיב הביטחונות שהעמיד לטובת הבנק, המגזר העסקי בו הוא פועל ונושאים אחרים כגון, תלות גבוהה בלקוחות ובספקים וכן, מערכי הניהול, הבקרה והשליטה שיש ללקוח בכל הקשור לפעילותו העסקית ולניהול הסיכונים אליהם הוא חשוף.

תהליך הבדיקה כולל שני שלבים:

1. זיהוי הלקוחות שאינם עומדים בהתחייבויות כלפי הבנק וסיווגם כחובות בעייתיים, בהתאם להוראות שקבע בנק ישראל. לעניין זה, ניזון הבנק גם ממידע חיצוני המגיע לידי והמצביע על הרעה במצבו של הלקוח, באופן העלול לפגוע ביכולת החזר החוב גם אם טרם הגיע מועד פרעונו.
2. ביצוע הפרשות לחובות מסופקים, משקפים את ההערכה להפסד הצפוי לבנק בגין החובות הבעייתיים. ההפרשות נקבעות על פי חבות הלקוח בניכוי הבטוחות ו/או על פי האומדן להפסד הכספי המשוער, הנגזר מיכולת החזר החוב של הלקוח.

לצורך הערכת הבטחונות העומדים לטובת הבנק בגין האשראי שניתן ללקוח, מתבססת הנהלת הבנק על הערכת יכולת החזר החוב ובדיקה עדכנית של שווי בטחונות למימוש מהיר או על אומדנים אחרים הנערכים על ידי עובדי הבנק ו/או גורמים חיצוניים בעלי מיומנות מקצועית רלבנטית ובכלל זה: כלכלנים, רואי חשבון, עורכי דין, מהנדסים ושמאים.

המלצות יחידת הגבייה בחטיבה העיסוקית, מובאות לדיון בוועדות השונות לסיווג חובות בעייתיים לפי מדרג סמכויות, בהתאם לגודל החבות.

2009

הסכום שנקבע כניתן לגבייה מן החובות שהוגדרו כמסופקים והמבוסס על האומדנים כפי שתוארו לעיל, מסתכם ביום 31 בדצמבר 2009 ב- 83.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 114.8 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008.

ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מבוססת על תיק איכות חביות הלקוחות, לפי מאפייני סיכון כפי שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים. בגין מאפייני סיכון אלה נקבעו שיעורי הפרשה שונים לכל אחד ואחד ממאפייני הסיכון. בין מאפייני הסיכון שנקבעו ניתן למנות: חובות שמסווגים כבעייתיים על פי קטגוריות הסיווג שהוגדרו על ידי המפקח על הבנקים, היעדר מידע כספי על הלווה, אשראי לאנשים הקשורים לבנק, ריכוזיות אשראי ענפית ואשראי ללווה או לקבוצת לווים החורגים ממגבלות חבות של "לווה בודד". מכיוון שחלק ממרכבי ההפרשה הנוספת ובעיקר ההפרשה בגין חובות בעייתיים נסמך על עצם סיווג חוב כבעייתי ועיתוי הסיווג, הרי שגם בחישוב ההפרשה הנוספת מסתמך הבנק על אותם אומדנים הקשורים ליציבותו הפיננסית של הלווה ויכולת הפרעון שלו קביעת הצורך בסיווג חוב כחוב בעייתי ובעיתוי הסיווג.

שיעור ההפרשה הכללית וההפרשה הנוספת המצטברת ליום 31 בדצמבר 2009 ביחס לסיכון האשראי הכולל הינו 0.16% (31 בדצמבר 2008 - 0.11%).

תהליך הערכת ההפסד הגלום בתיק האשראי, כמתואר לעיל, מתבסס על אומדנים הכרוכים במידה רבה של אי וודאות ובהערכות סובייקטיביות, בן לגבי סיווג החוב כבעייתי (כגון הבחנה בין פיגור זמני לבין חוב שאינו נושא הכנסה), והן לגבי הגורמים המשמשים בחישוב ההפרשה (כגון, הערכת שווי הבטחונות למימוש, מגמות צפויות לגבי מצבו הפיננסי של הלווה, ומידת הסיכון של הענף בו הוא פועל).

ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשית על ידי הבנק וזאת על סמך חוות דעת משפטית של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידיעתו את החוק והפסיקה, ניסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן בנושאים של אי וודאות מובהקת - גם על סמך "חוש המומחיות של המשפטן". הערכת הסיכון נתמכת ומבוקרת על ידי הלשכה המשפטית של הבנק.

לשם השגת מטרה זו פועלת החטיבה המשפטית במספר מישורים:

1. הכרת הדין הכללי.
קיימת הקפדה, שיש לה אף ביטוי בנהלים הפנימיים של הלשכה המשפטית, על עדכון שוטף בחקיקה ובפסיקה. תשומת לב מיוחדת ניתנת לנושאים שיש להם השלכה על פעילות הבנק לענפיה ולגווניה השונים, לרבות הסקת מסקנות והמלצה על היערכויות בעקבות אירועים שארעו בבנקים אחרים.
2. טיפול בתביעות ותלונות נגד הבנק.
כנגד הבנק תלויות ועומדות מספר תביעות משפטיות (לרבות בקשות להכיר בקצתן כתובענות ייצוגיות) בנושאים השונים. לפירוט נוסף ראה באור 2.ג.17.

כל התביעות נגד הבנק עוברות לטיפול של הלשכה המשפטית, המטפלת בתביעות באמצעות יועץ משפטי בכיר, שזו התמחותו. חלקן של התביעות מטופלות על ידי הלשכה המשפטית וחלקן מועברים לטיפול של עורכי דין חיצוניים, תוך ליווי ופיקוח יועץ משפטי בכיר ובאישור היועצת המשפטית הראשית. לכל תביעה משפטית (ללא רצפת סכום) מבוצעת הערכת סיכון על ידי עורך הדין המטפל, באישור היועץ המשפטי הבכיר. בתיקים בסכומים גבוהים, קיימת גם בקרה של היועצת המשפטית הראשית של הבנק. אומדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלויות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי אמת החשיפה הגלומה בהם, נעשים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלבנטיים בבנק. המנכ"ל, חברי ההנהלה ורואי החשבון מקבלים דוח רבעוני על עדכונים ושינויים מהותיים בתיקי התביעות ותלונות נגד הבנק.

חוות הדעת המתקבלות מידי רבעון לגבי הסיכון הגלום לבנק בתלונות ובתביעות נגדו, הינן סובייקטיביות ומתייחסות בחלקן לניסיון העבר בתביעות מסוג דומה, ובחלקן לנושאים שהניסיון והידע שנצטברו בהם עד כה, אינם מספיקים על מנת שניתן יהיה לחוות דעה לגביהן, כגון בקשות מסוימות לאישור תובענות ייצוגיות.

יחד עם זאת, לגבי כל התביעות והתלויות ישנם אומדנים לרמת החשיפה שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות בגין תלויות שהתממשות החשיפה לגביהן עולה על 70% או פחות, לפי העניין. פרטים נוספים בדבר מדיניות הגילוי בדוחות הכספיים ראה בבאור 2.ב.1.

2009

ג. אומדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל בתחום המכשירים הפיננסיים הנגזרים, שהצגתם בדוחות הכספיים מושתתת על בסיס השווי ההוגן, להבדיל מהשווי על פי עקרון הצבירה. חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, מתבססים על שיעורי הריבית, הנקבעים על ידי מנהל הסיכונים של הבנק, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי (ריבית סיטונאית), וכן על מחירים בשוק העולמי כפי שהם משתקפים במערכי המסחר והבקרה. במרבית המכשירים הפיננסיים הנגזרים (מכשירים כגון עיסקות FORWARDS, עיסקות IRS) מחושב השווי ההוגן על פי מודל של הוון תזרים המזומנים הצפוי מהם. החישוב מתבצע ברובו במערכות ממוכנות, תוצאות חישוביהן נבדקות באופן מדגמי על ידי גורם בלתי תלוי.

כעיקרון אין לבנק חשיפה מהותית בגין אופציות ואולם, השווי ההוגן של אופציות ובכללן אלו שנעשו זו מזל, מתבסס ברובו הגדול, על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה בשערי החליפין, הריבית והמדדים הרלוונטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-שקל ונתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-מט"ח נקבעים על פי הנתונים הנגזרים משוקי הכספים הבינלאומיים. חישוב השווי ההוגן מתבצע במערכות ממוכנות, תוצאות החישוב נבדקות באמצעות מערכת נוספת על ידי גורם בלתי תלוי. יתרת מכשירים פיננסיים נגזרים מסוג אופציות גלומות בפיקדונות שאין להם שוק סחיר, אינה מהותית.

שיעורי הריבית במטבע ישראלי ובמטבע חוץ לטווחי הזמן השונים, מהווים גם את הבסיס על פיו מחושב השווי ההוגן של הסעיפים המאזניים, כמפורט בבאור 17 לדוחות הכספיים.

סכום הערך הנקוב של המכשירים הפיננסיים הנגזרים הנמדדים על פי שוויים ההוגן ליום 31 בדצמבר 2009 הינו כ- 1,914.9 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-1,559.8 מיליוני ש"ח ב-31 בדצמבר 2008.

היתרה המאזנית ליום 31 בדצמבר 2009 - של הנכסים וההתחייבויות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ששוויים ההוגן נקבע על פי מודל היא 15.4 מיליון ש"ח ו- 48.1 מיליון ש"ח בהתאמה.

היתרה המאזנית ליום 31 בדצמבר 2008 של הנכסים וההתחייבויות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ששוויים ההוגן נקבע על פי מודל היא 22.1 מיליון ש"ח ו- 75.6 מיליון ש"ח בהתאמה.

על פי חישובי הבנק יביא שינוי בשיעור של 1% בשיעורי הריבית ששימשו את הבנק בהוון תזרים המזומנים החזוי מן המכשירים הנגזרים שצוינו להשפעה כלהלן:

עליית ריבית בשיעור של - 1% תביא לירידה בשווי המכשירים הפיננסיים הנמדדים על פי מודלים בכ- 1.4 מיליון ש"ח ואילו ירידה בריבית בשיעור של 1% תביא לעלייה בשווי המכשירים הפיננסיים הנמדדים בסכום של 1.5 מיליון ש"ח.

ד. שווי הוגן וירידת ערך של ניירות ערך

פעילות הבנק בניירות ערך בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר נמדדים במאזן על פי שוויים ההוגן. שווי הוגן של נייר ערך מוגדר כסכום, שבו היה אפשר לרכוש או למכור נכס (ליטול או לפרוע התחייבות) העסקה שוטפת בין צדדים הפועלים בהתאם לרצונם, כלומר, בעסקה שאינה מכירה כפויה או מכירה במהלך פירוק. מחירי השוק המצוטטים בשווקים פעילים הינם הראיה הטובה ביותר לשווי הוגן. אם אין ציטוט של מחיר שוק, אומדן השווי ההוגן צריך להתחשב במחירים של נכסים דומים ובתוצאות של שיטת הערכה. ככלל, השווי ההוגן של ניירות הערך בהם פועל הבנק נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים. בהתייחס לניירות ערך ששוויים ההוגן נקבע על פי מחירי הבורסה, הרי שאלה לא בהכרח משקפים את המחיר שהתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

באותם מקרים בהם אין ציטוט זמין של מחירי שוק לניירות הערך של הבנק, נסמך הבנק על שיטות הערכה פנימיות הכוללות שימוש בפרמטרים שונים, המתקבלים מגורמים חיצוניים בלתי תלויים כגון עקומי ריבית ושערי מטבעות תוך התחשבות בדירוג האשראי המפורסם. פרמטרים אלה יכולים להשתנות עקב שינויים אפשריים, בעיקר בשיעורי ריבית בשווקים השונים. חישוב השווי

2009

ההוגן על פי מודל מבוצע על ידי גורם בלתי תלוי שאינו מעורב בפעילות המסחר, ונבדק על ידי גורם נוסף בלתי תלוי. תוצאות החישוב על פי מודל מוצגות בפני צוות הכולל את גורמי המסחר, גורמי הבקרה ונציגי החשבות.

הבנק בוחן מעת לעת אם חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בהשקעות שלו בניירות ערך. בחינה זאת מתבצעת באמצעות אותו צוות הבוחן כאמור את הפרמטרים ששימשו לחשוב השווי ההוגן. בהתקיים סממנים, אשר יש בהם כדי להצביע על האפשרות כי ערכן של ההשקעות נפגם, לרבות:

- משך הזמן בו השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו.
- שיעור ירידת השווי ההוגן של נייר הערך ביחס לעלותו.
- היקף הבטחונות המגבים את נייר הערך וחיזוקי האשראי שתומכים בו.
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך עד להשבה (Recovery) חזוי של השווי ההוגן של נייר הערך לעלותו.
- דירוג האשראי של נייר הערך לרבות שינוי בדירוג שחל בתאריך המאזן.

ההפחתות להתאמת ערך השקעות אלה, אשר להערכת ההנהלה מתבססת על בחינת מכלול ההיבטים הרלוונטיים ומתן המשקל הראוי להם ואשר אינן בעלות אופי זמני, נזקפות לדוח רווח והפסד. לאחר שבוצעה הפרשה לירידת ערך השקעה, הבנק אינו מכיר בעליית ערך ההשקעה עד למימוש ההשקעה.

היתרה המאזנית ליום 31 בדצמבר 2009 של ניירות ערך בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר ששוויים נקבע על פי מחירם בבורסה היא 989.6 מיליון ש"ח. היתרה המאזנית ליום 31 בדצמבר 2009 של ניירות ערך בתיק הזמין למכירה ששוויים נקבע על פי מודל היא 153.5 מיליון ש"ח.

היתרה המאזנית ליום 31 בדצמבר 2008 של ניירות ערך בתיק הזמין למכירה ששוויים נקבע על פי מחירם בבורסה היא 2,290.7 מיליון ש"ח. היתרה המאזנית ליום 31 בדצמבר 2008 של ניירות ערך בתיק הזמין למכירה ששוויים נקבע על פי מודל היא 194.7 מיליון ש"ח.

על פי חישובי הבנק גידול (קטיון) של 1% במרווח הריבית, הנובע מסיכון האשראי של מנפיקי אגרות החוב, יביא לקטיון (גידול) בשווי ההוגן של אגרות החוב ששוויין ההוגן נמדד על פי מודל בסך של כ-7.4 מיליון ש"ח.

2009

מצב נזילות ומדיניות גיוס המקורות

בהתאם למודל הנזילות הפנימי שמיישם הבנק, שמר הבנק בשנת 2009 על נכסים נזילים בהיקף הגדול מסך התחייבויותיו הנזילות הן בשקלים והן במט"ח - ראה להלן בפרק ה' בחשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם פירוש והרחבה בדבר ניהול החשיפה לסיכון הנזילות בתקופה הנסקרת.

המקורות השקליים הלא-צמודים שגויסו על ידי הבנק בפקדונות מציבור הלקוחות ביום 31 דצמבר 2009 הסתכמו ב-8,081.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל-7,786.7 מיליון ש"ח ביום-31 בדצמבר 2008, גידול בשיעור של 3.8%. היקף המקורות הצמודים למדד בפקדונות ובתוכניות חסכון בבנק הגיע ביום 31 בדצמבר 2009 לסך של 1,887.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,907.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, קיטון בשיעור של 1.0%. היקף פקדונות הציבור במט"ח והצמודים למט"ח ביום 31 בדצמבר 2009 הסתכמו ב-1,445.2 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,341.9 מיליון ש"ח ביום-31 בדצמבר 2008, גידול בשיעור של 3.4%.

באזל II

א. רקע

ועדת באזל בנושא התכנסות בינלאומית למדידת הון ולתקני הון (להלן - "באזל II") פרסמה ביוני 2006 את המלצותיה שאמורות להיות מיושמות, בהתאם להנחיות של הבנקים המרכזיים בכל מדינה. ההנחיות מתייחסות לסיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, וכוללות 3 נדבכים בהתייחס לכל אחד מסוגי הסיכונים:

נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות, על פי הגישות השונות.
נדבך שני - תהליך הערכה פנימי להערכת נאותות ההון ביחס לפרופיל הסיכונים של הבנק, מערכי הפיקוח, הבקרה והביקורת שמיישם הבנק, וסביבתו העסקית. המפקח על הבנקים מצפה מהתאגידים הבנקאיים ליישם תהליך פנימי הולם המשלב רכיבים מרכזיים של תכנון וניהול ההון, ומציג את נאותות ההון אל מול הסיכונים שזוהו. הנ"ל כולל, בין היתר, קיום תהליכים פנימיים ליישום ממשל תאגידי, שיפור ושדרוג מערכי הבקרה והביקורת ועיגון מסגרת מתודולוגית סדורה להערכת החשיפה למכלול הסיכונים, כחלק מתהליך בחינת הנאותות ההונית. התהליך כולל גם סיכונים שאינם נכללים בנדבך הראשון - לרבות: ריכוזיות אשראי, סיכון רבית בתיק הבנקאי, ועוד.
נדבך שלישי - משמעת שוק - דרישות הגילוי והדיווח לציבור.

ב. הוראות בנק ישראל

בחודש דצמבר 2008 פירסם בנק ישראל את הוראות "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (להלן "הוראות באזל II"), שתחולתן ביום 31 בדצמבר 2009. בשנת 2009 המשיך בנק ישראל לפרסם טיוטות להתייעצות ופרסומים שונים. להלן יציגו העיקריים שבהם:

1. תיקון הוראת השעה לסעיף 151 א' להוראה בדבר הקצאת מקדמי ביטחון על ניירות ערך כשירים, המצויים בחשבון ניירות ערך הממושכן לביטחון לטובת הבנק.
2. קביעת יעדי הון פנימיים לתקופת ביניים- תהליך ה-SREP (תהליך סקירה והערכה פיקוחי) יתבצע לאחר כניסתה לתוקף של הוראת השעה ועל בסיס דוחות ה-ICAAP שאת מועד הגשתם יפרסם בנק ישראל.
3. טיוטה שנייה להתייעצות בנושא הליכי ההכרה בחברות דירוג אשראי חיצוניות, ומיפוי דירוגיהן למשקלי סיכון, למטרת חישוב הלימות ההון.
4. תיקון הוראת השעה לסעיף ב' 2 (ב) לנספח א' להוראה בדבר הגדרה של הון הנכלל בבסיס ההון, אשראי שניתן למימון רכיבי הון של תאגידים בנקאיים.
5. הוראה בנושא מנהל סיכונים ראשי ופונקציה ניהול סיכונים - המסמך קובע הנחיות באשר למעמד, לתפקידים ולאחריות של פונקציה ניהול סיכונים והעומד בראשה.
6. ביום 5 בינואר 2010 פורסם חוזר בנושא ניהול ופיקוח בנושא מבחני קיצון העוסק במעורבות ההנהלה והדירקטוריון בקביעת תרחישי קיצון.
7. במהלך השנה פורסמו עידכונים לקובץ השאלות והתשובות בנושאי באזל II.

2009

ג. היערכות הבנק

הנדבך הראשון - בשנת 2009 התבצע חישוב ודיווח של נתוני יחס הלימות ההון לפי הוראות הנדבך הראשון של באזל II במקביל להוראת ניהול בנקאי תקין 311 שהיתה בתוקף במהלך השנה, אשר דווחו לבנק ישראל מדי רבעון.

בנק ישראל פרסם כי עד לסיומו של תהליך ה-SREP המבוצע על ידי המפקח על הבנקים ביחס לתהליך ה-ICAAP (ראה להלן) על הבנק לעמוד ביחס ההון המזערי בהתאם לשתי השיטות (הן הוראה 311 והן באזל II), החל מיום 31 בדצמבר 2009.

הנדבך השני - על פי הוראות בנק ישראל הגיש הבנק הבינלאומי ביום 29 ביוני 2009 טיוטה ראשונה של מסמך המרכז את ממצאי תהליך בחינת הנאותות ההונית -

תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) על בסיס קבוצתי על בסיס הנתונים ליום 31 בדצמבר 2008.

על-פי הנחיית המפקח על הבנקים פטורות החברות הבנות הבנק הבינלאומי והבנק בכללן, מהגשת מסמך המרכז את ממצאי תהליך בחינת הנאותות ההונית (תהליך ה-ICAAP), אולם עליהן לבצע תהליך פנימי לבחינת הנאותות ההונית.

במהלך חודש יולי 2009, החל הבנק בתהליך בחינת הנאותות ההונית (תהליך ה-ICAAP). תשתית ועקרונות התהליך שיושם בבנק הבינלאומי, משמשים בסיס לתהליך הפנימי שבוצע בבנק בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הייחודי של הבנק.

ביום 31 בדצמבר 2009 הובאה טיוטת מסמך ה-ICAAP לדיון בדירקטוריון.

הדירקטוריון בחן את "כרית ההון" של הבנק ליום 31 בדצמבר 2008 כפי שהוצגה במסמך ה-ICAAP שהוגש, המשקפת את הפער בין ההון המוקצה לכל הסיכונים שזוהו וניתנים למדידה כמותית ובין סך הון הבנק המחושב על פי ההוראות הרגולטוריות לאותו יום. בדיקה זו נעשית על מנת לוודא כי כרית ההון של הבנק הינה רחבה דיה על מנת לתמוך בהתמודדות מול הסיכונים שזוהו. בחינה זו נעשתה כהכנה לתהליך שיתבצע במהלך שנת 2010 לבחינת הלימות ההון ליום 31 בדצמבר 2009.

עם אישורה של טיוטת מסמך ה-ICAAP בדירקטוריון, יש בידי הבנק תשתית מתודולוגית מובנית לתהליך בחינת הנאותות ההונית, לרבות מתודולוגיה הקושרת בין פרופיל הסיכון להון.

כחלק מהיערכות הבנק ליישום ההוראה ביצע הבנק את הפעולות והמהלכים כמפורט:

עריכת סקרי פערים ובניית מפת הפערים של הבנק:

- הבנק השלים את ביצועם של סקרי פערים ביחס ל-14 עקרונות ה-BIS, כפי שנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.
- מתודולוגית סגירת הפערים שגובשה הינה מתודולוגיה קבוצתית, ככל הניתן, כך שביחס לכל פער שיהיה משותף לחברה האם ולבנק, הפתרון לסגירת הפער יגובש ויוטוה ברמת הקבוצה ויועבר ליישום בבנק בהתאמות ובשינויים המתבקשים.
- הבנק ביצע התאמות במדיניות ניהול הסיכונים בתחומים השונים ובנהלים על בסיס פערים שזוהו בסקרי הפערים.
- תכנית העבודה לסגירת הפערים שזוהו בסקרי הפערים, מונחת שיקולי הון - על בסיס תשתית וממצאי מסמך ה-ICAAP, תובא לאישור הנהלת הבנק ותיושם כחלק מתכנית קבוצתית.

הנדבך השלישי - ב-13 באוקטובר 2009 פורסמה "הוראת השעה" - יישום בדוחות של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי לשנת 2009 ואילך של דרישות הגילוי של נדבך 3 של באזל II. על פי פרסום זה תדירות הגילוי הכמותי הינה רבעונית ותדירות הגילוי האיכותי הינה שנתית כאשר שינויים ידווחו במידת הצורך מדי רבעון. הדווח המפורט להלן משלב את הוראות הדווח בהוראת השעה בדווח על ניהול הסיכונים.

פרוט הנושאים הכלולים בהוראה ומראה מקומם בדוח כלול בתוכן העניינים עמוד 3.

2009

ד. בסיס האיחוד

הבנק מיישם את הוראות באזל על בסיס מאוחד. החברות שאוחדו אינן בנקאיות ופעילותן שולית. החברות שאוחדו באיחוד מלא הן:
אוצרות חברה לניהול תיקי השקעות בע"מ.
חברה להשקעות של בנק אוצר החייל בע"מ.
אין הבדל בין בסיס האיחוד בדוחות הכספיים לבין זה המשמש לצרכי דווח על הלימות הנדרשת בהתאם להוראות.

ה. הלימות ההון

הוראות המפקח על הבנקים קובעות את מסגרת העבודה למדידה והלימות הון. במסגרת הנדבך הראשון - דרישות להון מזער, מפורט אופן חישוב ההון הנדרש בגישות סטנדרטיות בגין סיכונים אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק. דרישה זו ביחד עם תהליך ה-ICAAP שתואר לעיל מהווים את מסגרת התהליכים הקיימים בבנק להערכת הלימות ההון הנדרשת כדי לתמוך בפעילותו.

ו. השיטות למדידת הלימות ההון על פי הנדבך הראשון:

סיכון אשראי

הוראות המפקח התירו לבנקים בחירה בין שתי גישות לחישוב ההון שיש לרתק בגין חשיפה לסיכון אשראי, הגישה הסטנדרטית וגישת הדירוגים הפנימיים. בשתי הגישות ממוינות חשיפות הבנק לסיכון אשראי לסגמנטים אליהם מיוחסים משקלות סיכון שנקבעו בהוראות המפקח. בגישה הסטנדרטית, המשמשת את הבנק במדידת החשיפה לסיכון אשראי, נקבעים חלק ממשקלות הסיכון בהסתמך על דירוגי אשראי של חברות דירוג כשירות שאושרו על ידי המפקח. גישת הדירוגים הפנימיים מאפשרת שימוש בדירוגי אשראי פנימיים, אך כפופה לאישור מפורש של המפקח על הבנקים. ההון שיש לרתק בגין חשיפות לנגזרים מעבר לדלפק (OTC), חושב על פי שיטת החשיפה הנוכחית. פרטים מלאים על החשיפה לסיכון אשראי ועל הלימות ההון בנושא זה ראה בפרק "סיכון אשראי".

סיכון שוק

סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסדים על פוזיציות מאזניות וחוז' מאזניות הנובעים משינויים במחירי השוק. הסיכונים עליהם חלות דרישות הנדבך הראשון הם: סיכונים הנובעים ממכשירים הקשורים לריבית ולמניות בתיק למסחר וסיכונים שער חליפין בכלל פעילות הבנק.
הוראות המפקח התירו לבנקים בחירה בין שתי שיטות מקיפות לחישוב ההון הנדרש בגין סיכון שוק. בחלופה אחת, הגישה הסטנדרטית, נמדדים שלושה סיכונים המטופלים בפרק זה: סיכון הריבית, סיכון בסיס וסיכון מניות באופן סטנדרטי, המסכם את דרישות ההון בגין כל המרכיבים. חלופה זו משמשת את הבנק במדידת סיכון השוק.
החלופה האחרת מתירה לבנקים להשתמש באומדני סיכון שנגזרו ממודלים פנימיים בכפוף לתנאים שפורטו בהוראה ולהיתר מפורש של המפקח על הבנקים.
פרטים מלאים על החשיפה לסיכון שוק ועל הלימות ההון בנושא זה ראה בפרק "סיכון שוק".

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון תדמיתי.
הוראות המפקח התירו לבנקים בחירה בין שתי שיטות מקיפות לחישוב ההון הנדרש בגין סיכון תפעולי:
גישת האינדיקטור הבסיסי והגישה הסטנדרטית.
לפי גישת האינדיקטור הבסיסי חייב הבנק להחזיק הון בגין סיכון תפעולי השווה לשיעור קבוע של ההכנסה השנתית הגולמית החיובית ב-12 הרבעונים הקודמים. נקבע שיעור של 15%. שיטה זו משמשת את הבנק במדידת ההון הנדרש בגין סיכון תפעולי. לפי השיטה הסטנדרטית מחולקת פעילות הבנק לשמונה קווי עסקים כאשר על הבנק להחזיק הון בגין סיכון תפעולי השווה לשיעור קבוע של ההכנסה השנתית הגולמית (החיובית או שלילית) בשלוש השנים הקודמות בכל קו עסקים.

2009

פרטים מלאים על החשיפה לסיכונים תפעוליים ועל הלימות ההון בנושא זה ראה בפרק "ניהול הסיכונים התפעוליים".

ז. האמצעים ההוניים של הבנק

יתרת ההון העצמי ליום 31 דצמבר 2009 הסתכמה ב- 839.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 759.4 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, גידול בשיעור של 10.6%.

ביום 31 בדצמבר 2009 כולל ההון העצמי של הבנק הון מונפק ונפרע (לרבות פרמיה) בסך של 377.8 מיליון ש"ח, עודפים מרווחים שנצברו וטרם חולקו בסך של 458.2 מיליון ש"ח ויתרת רווח בקרנות הון מהתאמה לשווי שוק של ניירות ערך זמינים למכירה בניכוי המס בסכום של 3.8 מיליון ש"ח.

ביום 31 בדצמבר 2008 כולל ההון העצמי של הבנק הון מונפק ונפרע (לרבות פרמיה) בסך של 377.8 מיליון ש"ח, עודפים מרווחים שנצברו וטרם חולקו בסך של 398.1 מיליון ש"ח ויתרת הפסד בקרנות הון מהתאמה לשווי שוק של ניירות ערך זמינים למכירה בניכוי המס בסכום של 16.5 מיליון ש"ח.

ההון העצמי כולל מניות בכורה צוברות ומשתתפות ואין ניתנות לפידיון בערך נקוב של כ- 8 אלפי ש"ח. על פי תנאיהן צוברות מניות בכורה אלו דיבידנד בשיעור של 30% מערך הנקוב המשולם להן בכל עת שיחולק דיבידנד וכן משתתפות בחלוקת דיבידנד לפי חלקן היחסי בערך הנקוב הכולל. פרטים נוספים על הרכב הון המניות המונפק והנפרע והזכויות הנלוות למניות ראה בבאור 12 לדוחות הכספיים.

כתבי ההתחייבות הנדחים שהנפיק הבנק אינם המירים למניות. חלקם הונפקו באמצעות הבינלאומי הנפקות בע"מ והם רשומים למסחר. יתרת כתבי ההתחייבות הרשומים למסחר ליום 31 בדצמבר 2009 הסתכמה ב- 226.9 מיליון ש"ח.

מרבית מחזיקי כתבי ההתחייבות שאינם סחירים הינם גופים מוסדיים כגון קופות גמל וקרנות השתלמות. סך כל כתבי ההתחייבות הנדחים הגיע ביום 31 בדצמבר 2009 ל- 546.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 520.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, גידול בשיעור של 5.1%.

מח"מ כתבי ההתחייבות הצמודים למדד הוא 4.21 ושיעור התשואה הפנימי שלהם 4.77%. מח"מ כתבי ההתחייבות שאינם צמודים למדד הוא 5.02 ושיעור התשואה הפנימי שלהם 8.61%.

הנפקת כתבי התחייבות נדחים

ביום 15 במאי 2007 חתם הבנק על הסכם עם הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ (להלן: "הבינלאומי הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק הבינלאומי, על פיו התחייב הבנק לשאת בכל התשלומים למחזיקי תעודות ההתחייבות שתנפיק הבינלאומי הנפקות לציבור, וכל ההוצאות הכרוכות בהנפקה כאמור. כמו כן התחייב הבנק, כי תמורת ההנפקה תופקד בבנק בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2009 הנפיקה הבינלאומי הנפקות, כתבי התחייבות נדחים בדרך של הרחבת סדרות. תמורת ההנפקה בסכום כולל של כ- 67.9 מיליון ש"ח הופקדה בבנק. כתבי ההתחייבות צמודים למדד שיעור הריבית הנקובה בהם הוא 4.3% והמח"מ שלהם 6.12 שנים.

במהלך הרבעון השני של שנת 2009 הנפיק הבנק כתבי התחייבות שאינם רשומים למסחר בסך של 60 מיליון ש"ח. כתבי ההתחייבויות אינם צמודים, נושאים ריבית בשיעור של 6.95% והם הונפקו במח"מ 6.12 שנים.

חברת מידרוג דרגה את כתבי ההתחייבות של הבנק בחודש מאי 2009 בדירוג Aa3 עם אופק יציב ואת פקדונות הבנק בדירוג Aa3 עם אופק חיובי.

יתרת כתבי ההתחייבויות הנדחים שנכללו כהון רובד שני בחישוב יחס ההון המזערי ליום 31 בדצמבר 2009 משוקללים בהתאם להוראת בנק ישראל, בהתחשב בתקופה שנותרה לפרעונם הסתכמה ב- 402.1 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2008 - 300.9 מיליון ש"ח).

בחודש ינואר 2010 הנפיק הבנק כתבי התחייבות שאינם רשומים למסחר בסך של 50 מיליון ש"ח. מזה כתבי התחייבות שאינם צמודים למדד בסך של 30 מיליון ש"ח ששיעור הריבית הנקובה בהם 4.0% והמח"מ שלהם 7.9 שנים וכתבי התחייבות לא צמודים בסך של 20 מיליון ש"ח ששיעור הריבית הנקובה בהם 6.87% והמח"מ שלהם 7.0 שנים.

2009

ח. סך נכסי הסיכון ודרישות הון רגולטורי בגין סיכוני אשראי הנובעים מהחשיפות הבאות (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2009		סוג החשיפה
דרישות ההון (9%)*	נכסי סיכון	
5.6	62.7	ריבוניות
15.0	166.4	יישיות סקטור ציבורי
15.1	168.2	תאגידים בנקאיים
-	-	חברות ניירות ערך
182.7	2,030.1	תאגידים
3.3	36.6	אשראי בביטחון נדל"ן מסחרי
468.7	5,207.8	אשראי קמעונאי ליחידים
80.7	896.2	עסקים קטנים
6.2	69.0	משכנתאות לדירור
-	-	איגוח
21.4	237.4	נכסים אחרים
798.7	8,874.4	סך כל סיכוני האשראי
2.6	29.2	סיכוני שוק
94.7	1,052.6	סיכון תפעולי
896.0	9,956.2	סך כל נכסי הסיכון

* מחושב לפי דרישת הון רגולטורית בשיעור של 8% בגין נדבך 1 בתוספת 1% בגין הנדבך השני.

ט. רכיבי ההון לצורך חישוב הלימות ההון (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2009		הון רובד 1
16.6		הון מניות נפרע
358.7		פרמיה
458.2		עודפים
0.7		זכויות מיעוט בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות בת שאוחדו
-		סכומים שהופחתו מההון
834.2		סך הכל הון רובד 1
423.5		סך הכל הון רובד 2 אחרי ניכויים*
1,257.7		סך הכל הון כולל כשיר

* פרטים על הרכב הרובד השני של ההון לצרכי חישוב הלימות ההון ראה באור 12א.ב לדוחות הכספיים

י. יחס הון כולל ויחס הון של רובד 1 של הבנק

ליום 31 בדצמבר 2009		יחס הון לרכיבי סיכון
8.38%		יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
12.63%		יחס הון הכולל לרכיבי סיכון

ניהול סיכונים

כללי

- פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהמהותיים מביניהם הינם: סיכוני אשראי, סיכוני שוק ונזילות, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים.
- מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו ולהגדלת תוחלת הרווח - תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה וביקורת נאותים.
- תפיסת הסיכון הכוללת של הבנק מושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות חשיפה לתיחום והגדרת היקף ועומק החשיפה, מערך בקרה וביקורת, מערך דיווח, ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על פי אמות מידה מקובלות.
- ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, במסגרת הקבועה בהוראות הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.
- מר ברוך גרנות, סמנכ"ל בכיר ומנהל החטיבה הפיננסית הינו מנהל הסיכונים של הבנק. במקביל לאחריותו ולאחריותם של חברי הנהלה אחרים לסיכונים בתחומי פעילותם:
מר ברוך גרנות מנהל החטיבה הפיננסית אחראי לניהול סיכוני השוק והנזילות.
מר דורון כליף מנהל החטיבה העסקית אחראי לניהול סיכוני האשראי.
מר דן טראוב מנהל חטיבת המשאבים אחראי לניהול הסיכונים התפעוליים הכוללים גם את סיכון ההסבה.
עו"ד גילה יחזקאלי, היועצת המשפטית הראשית, אחראית על ניהול סיכונים משפטיים ורגולטוריים.
- הסיכונים הנוספים אליהם חשוף הבנק - סיכון אסטרטגי, סיכון מוניטין וסיכוני רגולציה וחקיקה - מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל, ועל-ידי כל אחד מחברי הנהלה בתחום הנתון לאחריותו, ובמקביל, כחלק מניהול הסיכונים הקבוצתי האינטגרטיבי, גם על-ידי מנהל הסיכונים של הקבוצה, והיחידה לניהול סיכונים קבוצתיים.
- מדיניות ניהול הסיכונים מותאמת למדיניות בקבוצת הבנק הבינלאומי. מר זאב גוטמן יו"ר הדירקטוריון, משנה למנכ"ל הבינלאומי וראש האגף לניהול פיננסי וניהול סיכונים הינו מנהל הסיכונים של הקבוצה במסגרת זאת אחראי מר גוטמן על הטמעת מדיניות קבוצתית כוללת לניהול סיכונים וכן על עיגון סטנדרטים וכלים למדידה, ניהול ודווח על הסיכונים להם חשופה הקבוצה.

התייחסות הדירקטוריון והנהלה לסוגיית ניהול הסיכונים

- השליטה, הפיקוח והבקרה על נאותות ניהול הסיכונים בבנק נעשים, בין היתר, על ידי הדירקטוריון וועדותיו ועל ידי ועדות הנהלה בתחומי הסיכון השונים. הפעילויות העיקריות של גורמי הפיקוח והבקרה הן:
- דירקטוריון הבנק מתווה אחת לשנה את מדיניות החשיפה הכוללת לסיכונים השונים וקובע, בין היתר, את תיאבון הסיכון הכולל, מסגרות הסיכון ותקורות החשיפה המותרות בתחומי הפעילות ובמגזרים השונים וכן מציב סטנדרטים לניהול, מדידה, בקרה, ודיווח על החשיפה לסיכונים השונים.
- הדירקטוריון מקיים דיון אחת לרבעון במסמך החשיפות הכולל ובו דווח על חשיפות אשראי, חשיפות לסיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים ורגולטוריים וכן מקיים דיון במסגרת הדיווח על בקרת חשיפות שוק ובקרת סיכוני אשראי.
- ועדת דירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים מקיימת לפחות אחת לרבעון דיון במסמך החשיפות הכולל של הבנק, ובמסמכי בקרת חשיפות שוק ונזילות ובקרת סיכוני אשראי.

2009

- ועדת ביקורת של הדירקטוריון דנה אחת לחודש באופן שוטף בדוחות ביקורת מהותיים של הביקורת הפנימית ומידי פעם גם בתוכנית העבודה של הביקורת הפנימית תוך ביצוע מעקב אחר ביצוע תוכנית העבודה.
- ועדת האשראי של הדירקטוריון, דנה אחת לחודש באופן שוטף בבקשות אשראי ומידי פעם גם במדיניות האשראי של הבנק, במגבלות הרצויות של שיעור החשיפה באשראי לפי פרמטרים שונים, במדיניות הבטחונות ומרווחי האשראי, ובנוהל מתן אשראי וניהולו השוטף.
- ועדת הסבה של הדירקטוריון דנה אחת לחודש בסיכויי הסבת מערכות התפעול של הבנק.
- ההנהלה בראשות המנכ"ל, חברי ההנהלה ומנהלת מטה הביקורת. מתכנסת פעמיים בשבוע. בישיבות נידונים, בין היתר, מסמכי חשיפה, תכניות עבודה, תוצאות סיקרי סיכונים וכו'.
- צוות ניהול נכסים והתחייבות בראשות המנכ"ל מתכנס אחת לחודש ודן, בין היתר: בהתפתחויות המרכזיות בחשיפות הפיננסיות בבנק לאור ההתפתחויות והתחזיות בתחום המאקרו, במגבלות החשיפה לסיכונים הפיננסיים בכניסה לפעילויות חדשות, במסמך בקרת חשיפות שוק ובהתפתחות תיק הנוסטר.
- צוות נזילות בראשות מנהל החטיבה הפיננסית מתכנס 5 פעמים בשבוע ודן בנושאי נזילות, סיכויי שוק והשקעות נוסטר.
- צוות פיננסי בראשות מנהל החטיבה הפיננסית מתכנס אחת לשבוע ודן בנושאי השקעות, הון הבנק ומצב הנזילות.
- צוות אשראי בראשות המנכ"ל מתכנס אחת לשבוע, ודן באישורי אשראי מעל סמכות מנהל החטיבה העסקית, וכן דן במתן המלצות לבקשות אשראי בסמכות ועדת אשראי של הדירקטוריון. בנוסף מבצע, בין היתר, מעקב שנתי אחר לווים בנושאים מהותיים הקשורים לפעילות עסקית. הצוות דן בדיווחים שונים על עמידה במגבלות שקבעו הדירקטוריון והנהלת הבנק, כמו-כן דן באישור הסדרי חוב/ מחיקות/ ויתור על חוב ובגיבוש המלצות לגבי מדיניות האשראי וניהול סיכויי האשראי של הבנק.
- פורום הנהלה לסיכונים תפעוליים ומשפטיים, מעילות והונאות דן בנושאים אלו אחת לרבעון, בראשות מנהל חטיבת המשאבים.
- הבנק משתתף בפורום ניהול סיכונים קבוצתי המארגן על ידי היחידה לניהול סיכונים קבוצתיים הפועלת מטעמו של מנהל הסיכונים של הקבוצה מר זאב גוטמן, המתכנס אחת לחודש ובמסגרתו מובאים לדיון דרכים ואפשרויות לקידום ניהול הסיכונים על בסיס קבוצתי תוך האחדת שיטות המדידה, מתודולוגיות ניהול הסיכונים ומנגנוני הבקרה בקבוצה.
- בקרת סיכויי שוק, סיכויי אשראי וסיכונים תפעוליים מתבצעת על ידי בקר סיכויי שוק ובקר סיכונים תפעוליים, הכפופים למנכ"ל, ובקר סיכויי אשראי הכפוף ליו"ר הדירקטוריון ומבצעים בקרת סיכונים עצמאית ובלתי תלויה על החשיפות לסיכויי שוק ונזילות, סיכויי אשראי וסיכונים תפעוליים בהתאמה.
- בחודש דצמבר 2009 פירסם המפקח על הבנקים הנחיה בנושא "מנהל סיכונים ראשי ופונקציה ניהול סיכונים". במסמך הפנייה הוגדרו עקרונות לקיומם של מנהל סיכונים ראשי ופונקציה ניהול סיכונים בתאגידים בנקאיים וכן המעמד, התפקיד והאחריות הכרוכים בכך. הבנק בוחן את ההוראה ובכוונתו לשלוח לאישור המפקח על הבנקים עד ליום 31 במרץ 2010 את הערכותו ליישומה, כנדרש בהוראה.

2009

ניהול סיכון אשראי

א. כללי

סיכון האשראי הינו הסיכון לפגיעה בשווי נכסי הבנק וברווחיו עקב הרעה ביכולת הלווים לעמוד בהתחייבויותיהם ו/או הרעה באיכות הלווים או בשווי הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי. כדי למזער את הסיכון מוגדרת בבנק מדיניות ניהול סיכונים אשראי ומגבלות חשיפה לגבי לווים/ענפים במגזרי הפעילות והמוצרים השונים.

ב. מדיניות ותיאבון סיכון

מדיניות

מדיניות ניהול סיכונים האשראי של הבנק מתבססת על פיזור נאות של הסיכונים, וניהול זהיר ומבוקר של החשיפות, הן ברמת הלקוח הבודד, והן ברמת ענפי המשק והסקטורים העסקיים השונים. מדיניות זו מושתתת על בחינת כושר החזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה.

בחודש אוקטובר 2009 פירסם המפקח על הבנקים מכתב בנושא "דגשים בניהול סיכונים אשראי" ובהמשך לו פנה בחודש דצמבר 2009 במכתב בעניין "לקחים מהמשבר הפיננסי בנושא ניהול סיכונים אשראי". הדירקטוריון דן בהשלכות המכתב, תשובה על כך נמסרה למפקח ומדיניות האשראי של הבנק המפורטת להלן מביאה לידי ביטוי את הדגשים והלקחים שפורטו במכתבים.

מדיניות ניהול סיכונים האשראי נדונה ומאושרת אחת לשנה בהנהלת ובדירקטוריון הבנק. במסגרת מדיניות האשראי התווה דירקטוריון הבנק כללים לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון האשראי הכוללת כיווני פעולה מנחים לרבות שווקי יעד וכן הנחיות המתחשבות בהלימות ההון הנדרשת ביחס לאשראי הניתן. במהלך השנים האחרונות הורחבה תפישת סיכון האשראי של הבנק ובהתאמה עובתה מדיניות האשראי שלו תוך שהיא מכוונת לשמירת מרכזיותה של הפעילות הקימעונאית בבנק וכוללת מגבלות ואמות מידה המחמירות בחלקן מהמגבלות שקבע המפקח על הבנקים בבנק ישראל. מגבלות אלו נועדו לצמצם, בין היתר, את החשיפה לריכוזיות ענפית ולגודל החבות של לווה בודד וקבוצת לווים. בשנה האחרונה, על רקע המשבר בשווקים הפיננסיים, הוקשחה מדיניות ניהול סיכונים האשראי של הבנק בכמה פרמטרי סיכון וכן עודכנו חלק ממאפייני ההערכה וההישענות על סוגים מסוימים של בטחונות.

במסגרת מדיניות האשראי בקבוצה הגדיר הבנק את קבוצת המיקוד העיסקי שלו במונחים של גודל אשראי מקסימאלי ללווה בבנק, תוך התייחסות לחבות הלווה בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק בוחן תקופתית את המגבלות שהשית על עצמו ומעדכן בצורה דינמית על פי התפתחויות במצב המשק, המגזרים הענפים, ומדיניות ותפישת הסיכון של הבנק.

כחלק מניהול סיכונים האשראי השוטף ויישום מדיניות הדירקטוריון נבחנים, על בסיס שוטף, מאפייני הפעילות העסקית של הלווה, תזרים המזומנים ומבנה הנכסים וההתחייבויות שלו, טיב הביטחונות, המגזר הענפי בו הוא פועל ופרמטרים כגון: תלות גבוהה בלקוחות, ספקים וכיו"ב.

הבנק פעל ופועל לשיפור המרווחים והרווחיות הכוללת מהלקוחות, כך שישקפו את רמת הסיכון הגלומה בפעילותם, תוך שימוש בתהליכים ובקורות ממוקדים, המביאים לידי ביטוי את ההכנסה הכוללת מהלקוח (מרווחים ועמלות), ביחס לתיק האשראי הכולל.

התיאבון לסיכון אשראי

מדיניות הבנק כוללת דיון רחב ומפורט ביעדים ובאופן לפיתוח עסקי האשראי בענפים ובתחומי הפעילות השונים תוך הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי ענפים ומוצרים המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.

התיאבון לסיכון אשראי בבנק, כפי שנוסח במסגרת מסמך המדיניות, הינו שמרני בהשוואה למגבלות הרגולטוריות.

2009

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות אשראי ללווה בודד, לענפים מסוימים (ענף הבניה, ענף הרכב להשכרה ורשויות מקומיות), לתאגידים בעלי מאפייני סיכון ייחודיים (כגון אגודות ספורט, גופים פוליטיים, תעשיית ההיי טק) לפעילויות בעלות מבנה עיסקי מיוחד כגון פעילות פקטורינג וכן מגבלות וסמכויות למתן אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים ללא זכות חזרה ללווה.

להלן פרטים על האשראי לענפי הפעילות בהם נקבעה מגבלת חבות על ידי הדירקטוריון:
ענף הבינוי והנדל"ן - סיכון האשראי הכולל לענף הבינוי והנדל"ן ביום 31 בדצמבר 2009 מסתכם ב- 666.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 958.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, ומהווה כ- 4.4% מסיכון האשראי הכולל וכ- 3.9% מסיכון האשראי המאזני (ביום 31 בדצמבר 2008 - 4.2% ו- 5.3% בהתאמה). מרבית האשראי בענף זה מרוכז בפרוייקטים של ליווי פיננסי, תוך התמקדות בפרוייקטים למגורים. חלק ניכר מהם במתכונת ליווי פרויקט סגור המאופיין בבחינה תקופתית ומעקב צמוד, תוך הסתמכות וסיוע ממפקחי ניהול חיצוניים.
ענף הליסינג והשכרת הרכב - סיכון האשראי בענף מסתכם ביום 31 בדצמבר 2009 ב- 163.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 252.9 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008.
סיכון האשראי בענף מהווה כ- 1.1% מסיכון האשראי הכולל ביום 31 בדצמבר 2009, בהשוואה ל- 1.2% ביום 31 בדצמבר 2008.
רשויות מקומיות - היקף סיכון האשראי לרשויות מקומיות ולגופים קשורים אליהן ליום 31 בדצמבר 2009 הינו 471.4 מיליון ש"ח המהווה כ- 3.1% מסיכון האשראי הכולל.
ביום 31 בדצמבר 2008 הסתכם סיכון האשראי הכולל לרשויות המקומיות ב- 513.9 מיליון ש"ח המהווה כ- 2.2% מסיכון האשראי הכולל.

ניהול על בסיס קבוצתי של חשיפות אשראי

בשנת 2009 נמשכה הטמעת המדיניות הקבוצתית שמגמתה לשמר את המאפיינים הייחודיים שיש לכל בנק בקבוצה ולכוון כל אחד מן הבנקים אל קבוצות המיקוד התואמות מאפיינים אלו.

ג. מבנה ואירגון ניהול האשראי

מערך ניהול סיכונים האשראי מסתמך על סמכויות אשראי ברמות שונות הנקבעות ומאושרות על ידי הדירקטוריון וכן על נהלי אשראי, אשר מגדירים את תהליך אישורי האשראי ואת תהליך הבקרה. ניהול סיכון האשראי מתבצע בחטיבה הקימעונאית ובחטיבה העיסקית הנבדלות ביניהן בפרופיל הלקוח ומתבטא בגודל האשראי, סיכון הלקוח, מורכבות ודרישות התמחות ועוד.
בחטיבה הקימעונאית מנוהל סיכון האשראי בסניפים ובמטה אשראי בהנהלה הראשית, בהתאם למדרג סמכויות. בחטיבה העיסקית מנוהלים הסיכונים על ידי מנהלי קישרי לקוחות, מחולקים לסקטורים של פעילות, המנהלים את כל פעילות הלקוח. בנוסף קיימת בחטיבה העיסקית מחלקה למימון מתמחה המרכזת את פעילות הפקטורינג וכן פועל מטה עיסקי המרכז את פעילות האשראי במסגרת קרנות מימון לעידוד עסקים.

ד. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים אשראי

הבנק מקיים מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכונים האשראי. ניהול סיכונים האשראי נבחן ומבוקר באופן שוטף, בין היתר, על ידי היחידות שלהלן:

- המחלקה לתפעול מעקב ופיקוח אשראי בחטיבה העיסקית

מחלקה בלתי תלויה בפעילות העיסקית הכפופה למנהל החטיבה העיסקית. המחלקה עוסקת באיתור מוקדי סיכון אשראי בכל הבנק באמצעות מקורות מידע שונים כגון דוחות "יעודיים", מערכות תפעוליות של התראות וסיווגים ומקורות חיצוניים. בנוסף מבצעת המחלקה בקורות ספציפיות על תיקי לווים לפי תוכנית מפורטת בהתאם לנהלים פנימיים המסדירים פעילות זו.
פעילות הבקרה כוללת בנוסף לאיתור מוקדי סיכון כאמור לעיל גם מתן הנחיות לביצוע מעקב ביחידות אשראי בסניפים ויחידות אשראי אחרות וכן תמיכה וסיוע מיקצועי ליחידות אשראי בביצוע פעילות שוטפת.

2009

- יחידה לבקרת סיכוני אשראי

הכפופה ליו"ר הדירקטוריון, ומבצעת באופן שוטף הערכת רמת הסיכון של לקוחות וקבוצות לקוחות. היחידה פועלת באופן בלתי תלוי על פי נוהל בנקאי תקין 319 ("בקרת אשראי"), על פיו יש לבדוק בסבב תלת שנתי את האוכלוסייה המוגדרת "כלוים גדולים" כשכל שנה יבדק לפחות שליש מאוכלוסייה זו. היחידה מונחית בעבודתה על ידי הדירקטוריון ומדווחת אליו.

בין הנושאים הנבדקים והמדווחים: התפתחות היקף החובות הבעייתיים לפי סקטורים של פעילות, בחינה של הפרשות לחובות מסופקים בחתכים סקטוריאליים, בחינת סכומים שנקבעו כניתנים לגבייה בתהליך הגבייה וההפרשה לחובות מסופקים, בדיקה פרטנית ומיידגמית של תיקי לווים ועוד.

- יחידות לבקרה עסקית

על מנת למצות את מלוא הפוטנציאל העסקי הגלום בפעילות הלקוחות בבנק בין השאר באמצעות קשר בין המרווח הפיננסי וסיכון האשראי. פועלות מספר יחידות הבוחנות את התפתחות הרווחיות הכוללת של הלקוחות במגוון חתכים לרבות מול דירוג הסיכון של הלקוחות. פעילות זו מתבצעת על ידי האגף למידע ניהולי בחטיבה הפיננסית, על ידי המטה העיסקי בחטיבה העיסקית באמצעות נתונים המועברים מן האגף למידע ניהולי ועל ידי האגף לניהול מכירות בחטיבה הקימעונאית.

- היחידה לניתוח פיננסי ומידע עיסקי בחטיבה העיסקית

עוסקת בניתוח אנליסטי של דוחות כספיים ותוכניות עסקיות ללקוחות החטיבה העסקית, בלתי תלויה בפעילות העסקית, הניתוח כולל הערכה לרמת הסיכון על בסיס הדוחות הכספיים. הביקורת הפנימית מעריכה את התהליך ניהול סיכון האשראי ומעריכה את יישום המדיניות וביצוע החלטות הדירקטוריון בנושאי ניהול סיכון האשראי, העמידה במגבלות ומימנות וזמינות המידע הניהולי. היחידה אחראית על מתן הערכה עצמאית בקשר עם מידת הציות לנהלים והאפקטיביות של יישום התהליכים והנהלים לניהול סיכוני האשראי.

ה. מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכון האשראי

- לבנק מודל פנימי שפיתח לדירוג אובייקטיבי של סיכון האשראי הגלום בפעילות לקוחות הבנקאות הקימעונאית, בנוסף למערכות לדירוג סובייקטיבי של לקוחות גדולים.
- המודל מסייע בקביעת מסגרות אשראי, בהתאם לרמת הסיכון ובהתאם למאפייני פעילות הלקוח. ביחד עם מערכת למדידת רווחיות לקוח מתאפשר תהליך של התאמת הקשר בין רמת הסיכון והרווחיות.
- מערכות ממוכנות מספקות למנהלי סיכוני האשראי, הן בדרגי השטח והן בדרגי המטה, מנגנון מעקב שוטף אחרי פעילות הלקוחות, במכלול רחב, ובמגוון חתכים: רמות ותמהיל פעילות, ניצול מסגרות אשראי, רמת ביטחונות ומידע עדכני על מצבו הכספי.
- בנוסף מיושמת בבנק מערכת ממוכנת של בקשות אשראי למשקי בית אשר משפרת ומייעלת את הליך קבלת ההחלטות והבקרה עליו.
- הנהלת הבנק המשיכה בשנת 2009 לשכלל ולשפר את כלי המדידה, הדיווח והבקרה הדרושים לה, לשם קבלת תמונת מצב עדכנית בכל הקשור למאפייני הסיכון השונים, הקיימים בסביבתם העסקית של מקבלי האשראי. לשם כך נעזרת ההנהלה ביחידות פיקוח בקרת אשראי.

השימוש בכלי דירוג אשראי לצרכי באזל 2

הוראות המפקח התירו לבנקים בחירה בין שתי שיטות מקיפות לחישוב ההון הנדרש בגין סיכוני אשראי. בחלופה אחת, הגישה הסטנדרטית, נמדד סיכון האשראי באופן סטנדרטי בהסתמך על דירוגי אשראי חיצוניים. חלופה זו משמשת את הבנק במדידת סיכון האשראי. בחלופה השנייה, גישת הדירוגים הפנימיים, ניתן להשתמש בדירוגים פנימיים שנקבעו על ידי הבנק. שימוש בשיטה זו כפוף לאישורו של המפקח על הבנקים.

2009

להלן:

קבוצה

כל חשיפת האשראי בבנק שהינו אשראי צרכני או אשראי לעסקים אינו מדרג.

ו. להלן פרטים על חשיפות האשראי ועל דרישת ההון בגין

נכסי סיכון אשראי (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2009

חשיפת אשראי

ברוטו (*)

ממוצעת ()**

11,460.5

2.127.6

206.6

8 803 7

336.6

330.0
2 935.0

22,933.0

סיכון אשראי

ברוטו (*)

12,787.3

1.165.9

81.7

5 339 7

346.0

$$\begin{array}{r} 340.0 \\ \hline 19\,720.6 \end{array}$$

19,720.0

סוג החשיפה

הלוואות

אגרות חוב

נגזרים (OTC)

תשיפות חוץ מאזניות

ורחמים אחרים

ספר פרק חושבנות אשכנזי רבנו

* סכום החשיפה לאחר הפרשה לחובות מסופקים ולפני המרה לאשראי.

**** יתרה ממוצעת של סיכון אשראי מאזני וחוז מאזני על בסיס ממוצע יתרות בסוף הרבעונים מסוף שנת**

2008

2 א) סיכון אשראי כולל לפני הפחתה בכל משקל סיכון (במיליוני ש"ח):

יתרת חשיפה							סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	ברוטו (1)
1.4	-	-	-	-	302.9	3,503.0	3,807.3
-	1.3	-	438.9	-	-	-	440.2
-	-	-	237.4	-	237.8	-	475.2
20.9	2,486.2	-	-	-	-	-	2,507.1
-	36.6	-	-	-	-	-	36.6
87.2	11.6	10,425.6	-	-	-	-	10,524.4
19.1	18.8	1,386.2	-	-	-	-	1,424.1
0.4	2.4	28.2	-	128.7	-	-	159.7
-	237.4	-	-	-	-	108.6	346.0
129.0	2,794.3	11,840.0	676.3	128.7	540.7	3,611.6	19,720.6

2 ב) סיכון אשראי כולל לאחר הפחתה (3) בכל משקל סיכון (במיליוני ש"ח):

יתרת חשיפה לאחר הפחתה							סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	בטחונות
1.4	-	-	-	-	302.9	3,503.0	3,807.3
-	1.3	-	344.2	-	-	-	345.5
-	-	-	242.1	-	237.7	-	479.8
20.9	2,434.2	-	-	-	-	-	2,455.1
-	36.6	-	-	-	-	-	36.6
87.1	7.3	10,323.4	-	-	-	-	10,417.8
19.0	18.8	1,240.0	-	-	-	-	1,277.8
0.4	2.4	28.1	-	128.3	-	-	159.2
-	237.4	-	-	-	-	108.6	346.0
128.8	2,738.0	11,591.5	586.3	128.3	540.6	3,611.6	19,325.1

(1) סכום החשיפה לאחר הפרשה לחובות מסופקים ולפני המרה לאשראי.

(2) הגידול נובע מערבויות בנקאיות בסך 4.6 מיליון ש"ח.

(3) הפחתת חשיפה המכוסה על ידי ערבויות, בטחונות פיננסיים כשירים ובטחונות בגישה מקיפה. פרטים נוספים בדבר הפחתות כאמור ראה עמוד 63.

2009

3. התפלגות החשיפה לפי צד נגד, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי (במיליוני ש"ח):

סוג החשיפה	חובות									
	חובות ריבנויות	חובות ציבור	תאגידים	של תאגידים	נזל"ן	בבטיחון	אשראי	קמעונאי	לעסקים	חלואות
הלוואות	2,980.3	375.4	406.5	1,426.1	36.6	מסחרי	לחידים	קטנים	לדיו	משכנתאות
אגרות חוב	827.0	43.3	0.2	295.4	-	-	-	-	-	אחרים
נגזרים (OTC)	-	-	68.5	5.5	-	-	7.7	-	-	-
חשיפות חוץ מאזניות	-	21.5	-	780.1	-	-	4,335.7	202.4	-	-
נכסים אחרים *	-	-	-	-	-	-	346.0	-	-	346.0
סה"כ חשיפת אשראי ברוטו	3,807.3	440.2	474.9	2,507.1	36.6	10,524.4	1,424.1	159.7	346.0	19,720.6

* כולל מזומנים, חייבים ויתרות חובה (לא כולל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים) ויתרת רכוש קבוע.

4. פיצול כל התיק לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון, ממויין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי (1) (במיליוני ש"ח):

סוג החשיפה	עד שנה	5 שנים	מעל 5 שנים	סך הכל	ללא תקופת פירעון	סך הכל
הלוואות	7,789.4	4,597.7	1,468.1	13,932.2	77.0	13,932.2
אגרות חוב	221.9	617.0	597.7	1,436.6	-	1,436.6
נגזרים שנסחרים	14.0	1.4	-	15.4	-	15.4
מעבר לדלפק (OTC)	153.6	-	-	345.9	192.3	153.6
נכסים אחרים	8,178.9	5,216.1	2,065.8	15,730.1	269.3	15,460.8
סך הכל						

(1) כולל ריבית עתידית.

ז. מדיניות ניהול מערך הביטחונות

דירקטוריון הבנק קבע עקרונות וכללים בנושא קבלת נכסים כביטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההשענות. שווי הביטחונות נקבע עפ"י מחיר המימוש הצפוי ומתבסס, בין היתר, על מידת נזילות הביטחון, מגזר ההצמדה והחשיפה לתנודתיות בשווי המימוש שלו. מדיניות הביטחונות מציגה את סוגי הנכסים, סוגי הישגיות המשפטיות בעלות הנכסים, אופן יצירת השעבוד וכללים לניהול הנכסים במערכות התפעוליות ולמעקב ודיווח חודשי אחר תקינות השעבוד (מערכת הבטחונות). כמו כן נקבעו בנהלים מקדמי ביטחון מקסימאליים על פי סוג הנכס ואינדיקטורים נוספים וכללים לגבי הטיפול בביטחונות, שמירתם, הבטחת זכויות הבנק והמעקב אחר שוויים.

דירקטוריון הבנק קבע מדיניות מעקב ובקרה, אחר מצב הלקוח וביטחונותיו, ובהתאם למדיניות זו מתבצעת בבנק:

- בחינה תקופתית של תקינות הניירת המשפטית, בהתאם לתכנית עבודה שנתית מוגדרת מראש.
- בדיקת היקף החשיפה - מאושרת לעומת קיימת.
- בחינת כשירות הביטחונות תוך שמירה על מקדמי ביטחון בהתאם לנוהלי הבנק.

מערכת ממוחשבת לניהול מרבית סוגי הבטחונות מסייעת בניהול ומעקב ובין השאר:

- מפרטת את המסמכים הנדרשים על מנת לרשום את השעבוד (כולל מסמכים נלווים).
- מגדירה את מקדם הביטחון המקסימלי בו ניתן להציג את הנכס בעת קבלת החלטות באשראי.
- מבצעת שאילתות ללקוח, לרבות שאילתות היסטוריות.
- מנהלת מעקב ודיווח חודשי אחר מסמכים נדרשים לצורך תקינות השעבוד.

השימוש בביטחונות להפחתת סיכון האשראי הנמדד לצרכי הלימות הון בהתאם להוראות באזל 2. בהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים - הגישה הסטנדרטית, הותרה הפחתת סיכון אשראי המובטח במלואו או בחלקו בביטחונות כגון מזומנים, ניירות ערך, ערבות צד שלישי או פקדונות כאשר הפחתה זו ממלאת אחר הדרישות לוודאות משפטית כפי שתוארה בהוראות. הבנק בחן את כשירותם של הביטחונות השונים המשמשים בפעילותו השוטפת לצורך הפחתת סיכון האשראי הנמדד במסגרת הוראות באזל 2.

2009

להלן פרטים על היקף הפחתת סיכון האשראי בהתאם להוראה (במיליוני ש"ח):

סוג החשיפה	סך הכל חשיפה שמכוסה על ידי ערבויות (לפני הכפלה במקדמי המרת אשראי)	סכומים שנוספו	סך הכל ובטחונות בגישה המקיפה	סך הכל לאחר הפחתת ביטחונות
ריבנויות	3,807.3	-	-	3,807.3
יישויות סקטור ציבורי	440.2	-	94.7	345.5
תאגידים בנקאיים (2)	475.2	4.6	-	479.8
תאגידים	2,507.1	-	48.6	2,455.1
אשראי בביטחון נדל"ן מסחרי	36.6	-	-	36.6
אשראי קמעונאי ליחידים	10,524.4	-	106.6	10,417.8
עסקים קטנים	1,424.1	-	145.1	1,277.8
בגין משכנתאות לדירור	159.7	-	0.5	159.2
נכסים אחרים	346.0	-	-	346.0
סך הכל	19,720.6	4.6	395.5	19,325.1

- (1) לאחר הפרשה לחובות מסופקים ומבלי להביא בחשבון את ההשפעה של הפחתת סיכון אשראי.
(2) הגידול נובע מהפחתת ערבויות בנקאיות בסך 4.6 מיליון ש"ח.

פיקוח ובקרה על השימוש בביטחונות

כל חבויות לקוחות הבנק לרבות שווי הביטחונות העומדים כנגדן, מרוכזים במערכות - בקרה שונות באמצעות מבצע הבנק מעקב שוטף של מצבת הביטחונות אל מול חשיפות האשראי.
מעקב שוטף אחר חוסר ביטחונות ברמת הלקוח הבודד מתבצע בסניפים ובחטיבה העיסקית באמצעות דוחות יעודיים ממערכות התפעול בהם מפורטות כל חבויות הלקוח ומערך הביטחונות שלו אל מול מסגרות האשראי שאושרו לו, ומתקבלת תמונת מצב שלמה על חשיפת הלקוח.
במקביל לטיפול הסניף ברמת הלקוח הבודד, מתבצעת עבודת פיקוח ובקרה גם במערכי בקרה נוספים כאמור בפרק פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים אשראי דלעיל.

ח. מדיניות חובות בעייתיים והפרשות לחובות מסופקים

בבנק קיימים תהליכים מובנים המסודרים בנהלי עבודה לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים.
כמו כן, קיימת בבנק מתודולוגיה לביצוע הפרשה לחובות מסופקים המשקפת הערכה שמרנית להפסד האשראי הצפוי לבנק.
תהליך הערכת ההפסד הצפוי לבנק מתיק האשראי מושתת על בדיקת כושר ההחזר של הלקוח ברמה הפרטנית וכן על ניתוח והערכה של פרמטרים נוספים המעידים על איתנותו הפיננסית של הלווה והבטחונות שניתנו על ידו לבנק. התהליך מתבצע בהתבסס על מתודולוגיה שמרנית וזהירה במטרה לשקף את סכומי החוב שביכולתו של הלקוח לפרוע בזמן סביר. ההפרשה להפסדי אשראי משקפת את אומדן הסכומים אשר לא סביר שניתן לגבות במידה ולא יחול שינוי בנסיבות השורות ביום הדיווח.

2009

איתור וטיפול בחובות בעייתיים

פעילות המחלקה לתפעול מעקב ופיקוח אשראי בחטיבה העיסוקית תוארה בפרק פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני אשראי לעיל.

מערכת ממוכנת המשמשת בבנק לאיתור חובות בעייתיים מחייבת את האחראים לטיפול בחוב ביחידות השונות לבצע פעולות גבייה בפרק זמן קצוב מראש לכל שלב ובסדר פעולות הולך ומחמיר שבסופו מועבר החוב לגבייה באמצעים משפטיים ואחרים באגף הגבייה.

מטה הגבייה - היחידה בסיוע עורכי דין חיצוניים אחראית להליך הסדרי חובות, מימוש בטחונות והפעלת אמצעי גבייה.

היחידה אחראית להפעלת המערכות לסווג חובות כמסופקים באופן ממוכן לתפעול מערכות הבטחונות המסייעות בקביעת הסכום הניתן לגבייה מחובות שנקבעו כמסופקים.

פרטים על היקף החובות הבעייתיים לפי ענפי משק ראה בתוספת ה' לסקירת ההנהלה.

הפרשה לחובות מסופקים

הסמכות לסווג חובות וקביעת ההפרשה לחובות מסופקים נקבעת בהתאם למדרג סמכויות שנקבע על ידי הדירקטוריון.

ההפרשה לחובות מסופקים כוללת הפרשה ספציפית, הפרשה נוספת והפרשה כללית. פרטים בדבר הגורמים המשפיעים על אומדן ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים ראה בפרק אומדנים חשבונאיים קריטיים בדוחות הכספיים לשנת 2009.

ההפרשה הנוספת נערכה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 ובהתאם לה נקבע לכל גורם סיכון שיעור ההפרשה הנוספת.

ההפרשה הכללית המסתכמת ביום 31 בדצמבר 2009 ב- 16.3 מיליון ש"ח משקפת את יתרת ההפרשה שנצברה עד ליום 31 בדצמבר 1991 בהתאם לכללים שהיו נהוגים עד למועד זה ומותאמת למדד עד ליום 31 בדצמבר 2004.

הוראת בנק ישראל בנושא המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (ראה סעיף י' להלן) עתידה להביא לשינוי בטיפול החשבונאי בנושא.

פרוט על היקף ההפרשה לחובות מסופקים בסוף השנים 2007 עד 2009, ועל התנועה בהפרשה באותן שנים ראה בבאור 4 לדוחות הכספיים. פרטים על היקף ההפרשה הספציפית לפי ענפי משק ראה בנספח ה' לסקירת ההנהלה.

ט. דיווח על החשיפה לסיכוני אשראי

ההנהלה, דירקטוריון הבנק, ועדת אשראי וועדת תפעול נוסטרו וניהול סיכונים מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי, ובחתיכים שונים על-ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה.

בנוסף, מדווחת החשיפה לסיכוני אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות לניהולם במסגרת "מסמך החשיפות" הרבעוני כנדרש בהוראה 339 להוראות ניהול בנקאי תקין.

מסמך החשיפות נדון, אחת לרבעון, בהנהלה ובוועדת אשראי או בוועדת תפעול נוסטרו וניהול סיכונים לפי העניין ובמליאת הדירקטוריון.

הבנק גיבש מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. במסגרת זאת בוחן הבנק מתווה של תרחישי קיצון גם בתחום התממשות סיכוני אשראי (וכן תרחישים המשלבים התממשות סיכוני אשראי עם כמה סיכונים אחרים ובו זמנית). במסגרת זאת, נבחנת השפעת התממשות הסיכון על בסיס ההון, יחס ההון לרכיבי סיכון, וכן יכולת הבנק לגייס הון.

2009

י. המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא, המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (להלן: "החוזר" או "ההוראה"). חוזר זה מבוסס, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רגולטוריות מתייחסות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב. העקרונות המנחים שבבסיס החוזר, מהווים שינוי מהותי ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

על פי החוזר נדרש הבנק לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה מתאימה (appropriate) כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים (estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף לאמור לעיל, על פי החוזר נדרש לקיים, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות. ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי תוערך, באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". לעניין זה, "הפרשה פרטנית להפסדי אשראי" - תיושם עבור כל חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות בויתור חשבונאי, רבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכן לגבי החובות האחרים שמזוהים על ידי הבנק לצורך הערכה פרטנית ואשר ההפרשה לירידת ערך בגינם אינה נכללת ב"הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי". ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי תוערך בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הרבית האפקטיבי של החוב, או, כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפייה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי. "הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי" - תיושם עבור הפרשות לירידת ערך של קבוצות גדולות של חובות קטנים והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה הספציפית להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה ספציפית מזערית לפי עומק הפיגור, תחושב בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי 5, Accounting for Contingencies (FAS 5), בהתבסס על אומדן עדכני של שיעור הפסדי העבר בגין כל אחת מהקבוצות ההומוגניות של חובות בעלות מאפייני סיכון דומים. ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים תוערך בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5.

בנוסף לכך, נקבעו בהוראה הגדרות וסיווגים שונים של סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, כללי הכרה בהכנסות רבית מחובות פגומים וכן כללי מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר נקבע בחוזר כי יש למחוק חשבונאית כל חוב המוערך על בסיס פרטני שנחשב אינו בר גביה (uncollectible) ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת פיגור שלהם והכל כתלות בהיותם של החובות מובטחים על ידי דירת מגורים, למעט הלוואות לדיור בגין נערכת הפרשה מזערית לפי עומק הפיגור, חובות שמובטחים בביטחון שאינו דירת מגורים, חובות שאינם מובטחים, חובות של לווים בפשיטת רגל וחובות שנוצרו במרמה.

ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. לחילופין במועד היישום לראשונה של ההוראה תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי יידרשו, בין היתר:

- למחוק חשבונאית כל חוב אשר במועד זה עומד בתנאים למחיקה חשבונאית;
- לסווג בסיווג של השגחה מיוחדת, נחות, או פגום, כל חוב אשר עומד בתנאים לסיווג כאמור;
- לבטל את כל הכנסות הרבית שנצברו ולא שולמו בגין כל חוב אשר במועד זה עומד בתנאים המתייחסים; וכן
- לבחון את הצורך בהתאמת יתרת מסים שוטפים ומסים נדחים לקבל ולשלם. התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום היישום לראשונה לדרישות הוראה זו, לרבות דרישות קביעת ההפרשה ודרישות התייעוד יכללו ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי.

לעניין זה הובהר כי למרות ההגדרה לפיה חוב בעייתי שאורגן מחדש הינו חוב פגום, תאגיד בנקאי וחברת כרטיסי אשראי אינם נדרשים לסווג כפגום חוב, אשר אורגן מחדש לפני מועד היישום לראשונה של ההוראה, כל עוד שהחוב אינו פגום בהתבסס על התנאים שנקבעו בהסכם הארגון מחדש.

2009

בהמשך להוראה המקורית מיום 31 בדצמבר 2007, ביום 27 באוגוסט 2009 פורסמה על ידי המפקח על הבנקים טיוטת הוראה הכוללת בעיקר עדכונים והבהרות להנחיות שנקבעו בהוראה המקורית, וכן עדכונים להנחיות מסוימות הכלולות בהוראות ניהול בנקאי תקין, במטרה להתאים את הכללים והמינוחים הקיימים, למונחים ולהנחיות החדשים שנכללו בהוראה המקורית ובטיוטת ההוראה הנוכחית (להלן: "טיוטת ההוראות החדשות").

בטיוטת ההוראות החדשות הוצעו, בין היתר, השינויים הבאים:

- ביטול סעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 325, בדבר "ניהול מסגרות אשראי", הנוגעים להיבטים חשבונאיים של סוג חשבונות מסוימים כבעייתיים, והכרה בהכנסות ריבית. נושאים אלו יטופלו במסגרת ההוראה הכללית למדידת הפרשות להפסדי אשראי וגילוי לגבי חובות בעייתיים.
- במטרה לפשט את הכללים למדידת הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, הדורשות שימוש במודלים סטטיסטיים מורכבים והיסטורית נתונים לגבי מחיקות חשבונאיות, שלא קיימות במערכת הבנקאית. נכללה בטיוטת ההוראה הוראת שעה שתיושם בשנתיים הראשונות ליישום ההוראה (להלן: "תקופת המעבר"), המכילה מודל פשוט יותר לחישוב ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי.
- במטרה להתאים את ההגדרות והמונחים הכלולים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315, בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים", למונחים שנכללו בטיוטת ההוראות החדשות. החל ממועד יישום ההוראה ישונה המונח "חובות בעייתיים" למונח "סיכון אשראי בסיווג שלילי וסיכון אשראי בהשגחה מיוחדת", וכן הוא יכול שלוש סוגי חובות כאמור: "חובות פגומים", "חובות נחותים" ו- "חובות בהשגחה מיוחדת".
- שיעורי ההפרשה הנוספת שיחולו על הסוגים השונים של החובות הבעייתיים יהיו כדלקמן:
 - סיכון אשראי "בהשגחה מיוחדת" - 1%
 - סיכון אשראי "נחות" - 2%
 - סיכון אשראי "פגום" - 4%

ביום 18 בפברואר 2010 פירסם המפקח על הבנקים חוזר הדוחה את מועד יישום ההוראה ליום 1 בינואר 2011 ובמקביל פורסמה הנחייה על פיה נדרש הבנק לדווח לפיקוח על הבנקים על השינויים הצפויים בהון העצמי, באשראי לציבור ובסיכון האשראי ליום 31 בדצמבר 2009 ולסוף כל רבעון ממועד זה ועד יישום ההוראה בדוחות הכספיים, לו ייושמו ההוראות החדשות באותו תאריך.

יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכת תשתית מחשבונית על מנת להבטיח תהליך של הערכה וביצוע של הפרשה להפסדי אשראי לרבות מערכות בקרה פנימיות לבדיקת יישום נאות של ההוראה ותיקוף אפקטיביות השיטה לחישוב ההפרשה.

הבנק פועל ליישום ההוראה בסיוע יועצים חיצוניים. הבנק החל בתהליך של פיתוח מערכת מידע לקביעת הפרשה קבוצתית ע"פ מאפיינים הומוגניים של קבוצות לוויים. הבנק צופה כי היישום יבוצע לאחר מועד ההסבת מערכות התפעול שלו ממערכות בנק הפועלים לאלו של הבנק הבינלאומי. הפיתוח מבוצע בתאום עם הבנק הבינלאומי. במסגרת פעילות זו נבחנים מודלים סטטיסטיים המיועדים לביצוע תהליך חישוב ההפרשה הספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי, במטרה לאפשר אומדן ההפרשה על בסיס קבוצתי.

ליישום ההוראה צפויות השלכות על מערכת היחסים העתידית שבין הבנק ללקוחותיו, הנובע מהדרישה ליישם עקרונות המתאימים לסביבה העסקית בארה"ב - בסביבה העסקית הקיימת בישראל. ההוראה כוללת החמרה בדרישות התייעוד ודרישות להערכה וביצוע ההפרשה להפסדי אשראי הצפויים בגין חובות בסיווגים שונים (מאלו הקבועים כיום בהוראת הדיווח לציבור ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, בדבר "טיפול בחובות בעייתיים"), ובגין חשיפות האשראי החוץ מאזניות. בנוסף, יישום ההוראה מחייב היערכות ושינויים מהותיים במערכות המידע הקיימות - שאינן מותאמות, בשלב זה, לדיווח על פי העקרונות המוצעים. כמו כן, הערכת ההשפעה על יתרת האשראי במסלול הקבוצתי לא ניתנת לביצוע ללא בניית מערכת מידע שתקבע את הפרמטרים המובילים לבניית הקבוצות הומוגניות בעלות מאפייני סיכון דומים. מהסיבות המפורטות לעיל, הנהלת הבנק אינה יכולה להעריך, בשלב זה, את השלכות יישום ההוראה, לכשתיושם לראשונה, על תוצאותיו הכספיות בעתיד.

עם זאת, להערכת הנהלת הבנק ישום ההוראה עלול לגרום לגידול בהפרשות לחובות בעייתיים, שכאמור, בשלב זה לא ניתן לאמוד את שיעורו.

2009

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים (זרים ומקומיים)

א. כללי

במסגרת פעילותו העסקית השוטפת חשוף הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים. סיכון זה בא לידי ביטוי בעיקר בפעילות חדר העסקאות בעסקאות כגון הפקדות יתרות שקלים מטח ופעילות במכשירים פיננסיים נגזרים. הסיכונים אליהם חשוף הבנק הם:

סיכון אשראי - הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. **סיכון אשראי של צד נגדי** - הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה שעסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה בניגוד לחשיפות האשראי, בה החשיפה היא חד-צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מצדדי העסקה. החשיפה לסיכון צד נגדי מאופיינת גם בשווי השוק של העסקאות. שווי השוק של העסקאות אינו וודאי והוא יכול להשתנות לאורך חיי העסקה בשל שינויים בפרמטרים הרלוונטיים בשוק.

סיכון סליקה - סיכון אי מסירה של נכס פיננסי (נייר ערך, מטבע וכו') או תמורה שהוסכמה בין הבנק לצד הנגדי לעסקה או אי קבלתה במועד שהוסכם עליו.

במסגרת הפעילות השוטפת של הבנק מול בנקים זרים ובתי השקעות מקצה הבנק קווי אשראי למגוון פעילויות, ובכלל זה: פיקדונות, עסקאות Forex, מוצרים מובנים, נוסטרו מט"ח ונזילות יומית. כימות ואמידת החשיפה בכל תחום פעילות, וכן קביעת סמכויות וקריטריונים להעמדת מסגרות לפעילות מעוגנים במדיניות ובנוהלים של הבנק שאושרו על ידי הדירקטוריון.

ב. מדיניות וניהול הסיכון

במסגרת מסמך מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים של הבנק קבע דירקטוריון הבנק מדיניות ותיאבון לסיכון לפעילות מול בנקים ובתי השקעות- הן ברמת תיאבון הסיכון הכולל והן ברמת החשיפה לצד הנגדי הבודד בחתך סוג החשיפה והעסקה הבודדת.

מדיניות הבנק בהתייחס לאופי והיקף החשיפות מול צדדים נגדיים מתבססת על מדיניות החשיפה בקבוצת הבנק הבינלאומי המושתתת על מספר פרמטרים הנגזרים מחוסנו הפיננסי של הצד הנגדי ובכלל זה: דירוג האשראי שניתן למוסד על-ידי חברות הדירוג המובילות בעולם (S&P, Fitch, Moody's), היקף ההון העצמי שלו, מבנה הבעלות, המדינה בה הוא פועל, וכדומה.

לצורך כימות ואמידת החשיפה של הצדדים הנגדיים עושה הבנק שימוש בכלים ובמידע שמעמיד לרשותו הבנק הבינלאומי אשר מצידו עושה שימוש במודל פנימי המשקלל את הסיכון הגלום בעסקאות על פי מאפייני הסיכון - סוג העסקה ומאפייניה, תקופת העסקה, וכדומה.

הבנק פועל למזעור סיכוני הצד הנגדי באמצעות מספר הסכמים מקובלים למזעור החשיפות מול צדדים שלישיים (הסכמי Netting).

- הסכם MASTER ISDA הוא ההסכם הבסיסי הנהוג בין בנקים ויתרונות העיקרי הוא היכולת לבצע קיזוז (Netting) של התחייבויות במקרה של פשיטת רגל של אחד הצדדים כך שהחשיפה מצטמצמת לחשיפה נטו.

- הסכם CSA הוא הסכם ליצירת והפעלת מנגנון הדדי של העברת נכסים נזילים להבטחת חשיפות בעסקאות פתוחות בין שני בנקים, וזאת לאחר חישוב החשיפה. מנגנון זה מופעל באופן שוטף ומפחית את החשיפה לסכום הסף שנקבע בלבד.

עד היום חתם הבנק על הסכמי MASTER ISDA עם 8 בנקים, ועל הסכמי CSA עם 2 בנקים, וכבר בוצעו העברות כספים בפועל על פיהם עם כמה מהם.

2009

הבנק נוקט עמדה שמרנית בהערכת הסיכון של הבנקים עמם עובד הבנק תחת הסכם ISDA ו-CSA, ובשלב זה, אינו נותן ביטוי בשקלול החשיפה להפחתת סיכון האשראי המותרת בגין מזעור הסיכון הגלום בהסכמי ה-Netting הללו.

כחלק מניהול סיכונים הצד הנגדי השוטפים, מבצע הבנק בקרה יומית שוטפת על עמידה במגבלות קווי האשראי שהוקצו לפעילות מול בנקים ובתי השקעות.

ג. חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים (1) (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2008			ליום 31 בדצמבר 2009			
סיכון אשראי			סיכון אשראי			
סיכון אשראי	חוץ מאזני נוכחי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	חוץ מאזני נוכחי	סיכון אשראי	
כולל	כולל	כולל	כולל	כולל	כולל	
-	-	-	5.0	-	5.0	AA+
-	-	-	7.5	-	7.5	AA
114.0	-	114.0	-	-	-	AA-
74.0	-	74.0	57.2	-	57.2	A+
74.0	-	74.0	3.1	-	3.1	A
3.0	-	3.0	-	-	-	לא דרוג
<u>265.0</u>	<u>-</u>	<u>265.0</u>	<u>72.8</u>	<u>-</u>	<u>72.8</u>	סך הכל חשיפות למוסדות פיננסיים זרים יתרת חובות בעייתיים
-	-	-	-	-	-	

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות.
- (2) פקדונות בבנקים, השקעות באגרות חוב ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.

למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים (מקומיים וזרים) ראה באור 17' לדוחות הכספיים.

התיאבון לסיכון שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק הינו שמרני ומקבל ביטוי בהתפלגות חשיפת אשראי מותרת למוסדות פיננסיים המדורגים בדירוגים גבוהים הנמצאים במדינות אשר צוינו ברשימה סגורה הכוללת את המדינות הכלולות ב-OECD ומספר מועט של מדינות נוספות.

ליום 31 בדצמבר 2009 לא קיימת חשיפת אשראי למדינות העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק.

ד. דיווח על החשיפה למוסדות פיננסיים (בגין סיכונים אשראי, צד נגדי וסליקה)

ההנהלה ודירקטוריון הבנק וועדותיו מקבלים דיווחים על העמידה במגבלות שקבע הדירקטוריון.

2009

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל במגוון מצומצם של מכשירים פיננסיים נגזרים ובעיקר עסקאות FORWARD, פעילות הבנק באופציות נעשית ללא חשיפת שוק, במסגרת זו פעיל הבנק בעיקר באופציות על שערי החליפין של מספר מטבעות זרים ביחס לשקל. פעילות הבנק בתחום המוצרים המובנים המשווקים ללקוחות נעשית תוך כיסוי מלא של ההתחייבות ללקוח בהתחייבות מקבילה של החברה האם. האופציות הכלולות בפקדונות המקנים למפקיד ברירה בין הצמדה לשקל או לדולר מנוהלות במסגרת ניהול חשיפות השוק הכולל של הבנק.

מדיניות ניהול סיכונים המכשירים הנגזרים, לרבות: היקפי הפעילות ומגוון המכשירים המותרים לשימוש - מאושרת במסגרת דירקטוריון הבנק, ועדת הדירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים והוועדה לניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל.

חדר העסקאות בבנק מיועד לפעילויות שונות ומגוונות בתחום שוקי ההון ומטבע החוץ. חדר העסקאות סוחר במספר סוגים של מכשירים פיננסיים, והוא עושה שוק, בתחום עסקאות שקל דולר. בין היתר פועל הבנק גם בתחום המעו"ף והמט"ח בבורסה לניירות ערך.

החשיפה הנוצרת הן בבסיס והן ברביית כתוצאה מפעילות זו נכללת במסגרת המגבלות המאושרות על ידי הדירקטוריון לחשיפות בבסיס וברביית.

סיכון אשראי במוצרים מובנים

במהלך שנת 2009, נמשכה פעילות הבנק במוצרים מובנים (Structured Products), בפקדונות, המאפשרים ללקוח סיכוי לתשואה גבוהה ביחס למוצרים שגורתיים, כנגד לקיחת סיכון של הפסד הרבית האלטרנטיבית וזאת מבלי לסכן את קרן הפיקדון במטבע הבסיס. התשואה במוצרים מותנית בפרמטרים כגון: טווח השתנות מוגדר מראש של שער החליפין, שיעורי הרבית, או מדדי מניות לרבות השתתפות בעליה או בירידה של שער חליפין, מדד חוזי סחורות, מדדי סחורות או סל מניות. הפעילות בשנת 2009 התאפיינה בעלייה בהיקף פעילות לקוחות בפיקדונות המובנים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הבנק קשור בהסכם עם החברה האם על פיו תשלם לו החברה האם את הסכומים בהם התחייב הבנק ללקוחותיו בעקבות מכירת מוצרים בהסכמים כאמור.

סיכונים האשראי במכשירים פיננסיים בשוק המעו"ף

הבנק מאפשר לחלק מלקוחותיו לפעול באשראי בשוק המעו"ף. לבנק מדיניות אשראי מפורטת בכל הקשור בהסתמכות על בטחונות בשוק ההון. הבנק מסתמך על בטחונות בעלי נזילות גבוהה כגון פיקדונות וניירות ערך לצד זה מבצע הבנק מעקב שוטף וצמוד על סיכון התיק ביחס לבטחונות ולמסגרות הפעילות המאושרות על בסיס מדיניות האשראי שדירקטוריון הבנק קבע.

להלן פרטים על היקף העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים ועל היקף החשיפה לצרכי הלימות ההון (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2009

סכום החשיפה + MTM						סוג החשיפה
חשיפה לאחר ביטחונות	ניירות ערך ממשלתיים	מזומן	ערך נקוב* (add on)	סכום נקוב	MTM	
45.2	-	-	45.2	416.2	0.4	נגזרי ריבית
28.9	-	-	25.9	1,416.7	5.4	נגזרי מט"ח
3.2	-	4.4	10.6	82.0	9.6	נגזרי מניות
-	-	-	-	-	-	נגזרי אשראי
-	-	-	-	-	-	נגזרי סחורות ואחרים
<u>77.3</u>	<u>-</u>	<u>4.4</u>	<u>81.7</u>	<u>1,914.9</u>	<u>15.4</u>	סה"כ

פיקוח ובקרת ניהול סיכונים המכשירים הנגזרים

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים עבור עצמו מבוקרת ומפוקחת על ידי היחידה לבקרת סיכונים שוק ונזילות. החשיפות לסיכונים שבפעילות במכשירים נגזרים אל מול מגבלות החשיפה שנקבעו מרוכזות ומדווחות במסגרת מסמך החשיפות הרבעוני, המובא לדיון לאישור בהנהלה, בועדת הדירקטוריון לניהול פיננסי וניהול סיכונים ובדירקטוריון.

2009

בנק אוצר החייל בע"מ והחברות המאוחדות שלו

חשיפה וניהול סיכוני שוק

כללי

סיכון השוק הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם הוא פועל והמשפיעים על ערך נכסי הבנק או התחייבויותיו: שיעורי הרבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות-ערך, מחירי מוצרים, התנודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים. לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכוני שוק המאושרת מדי שנה על ידי ההנהלה והדירקטוריון. מסמך המדיניות מתווה ומפרט, בין היתר: תיאבון כולל לסיכוני שוק ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד, עקרונות לפעילות ומגבלות ברמת המכשירים והפעילים בהם בבנק, דיווח תקופתי לדירקטוריון על החשיפה לסיכונים, בחינת שינויים נדרשים בהתאם לשינויים בפעילויות הבנק, הגדרת הגופים המעורבים בתהליך ניהול, מדידה, הבקרה והפיקוח על הסיכונים.

להלן דרישת ההון בגין סיכוני שוק (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר					
2008	2009	2009			
311 הוראה		באזל II			
		סיכון	סיכון		
סך הכל	סך הכל	סך הכל	כללי	ספציפי *	
-	0.7	0.7	0.7	-	בגין סיכון ריבית
-	-	-	-	-	בגין סיכון מניות
6.8	10.4	1.7	1.7	-	בגין סיכונים מטבע **
-	-	-	-	-	אופציות על ריבית
-	-	-	-	-	אופציות על מניות
-	-	-	-	-	אופציות על מט"ח
<u>6.8</u>	<u>10.4</u>	<u>2.4</u>	<u>2.4</u>	-	

* התיק למסחר כולל ביום 31 בדצמבר 2009 ניירות ערך ממשלתיים בלבד.

** על פי הוראה 311 סיכון מטבע כולל סיכון אינפלציה.

המבנה האירגוני של פונקצית ניהול סיכון השוק

סיכון השוק מובנה בפעולות כל היחידות העיסוקיות בבנק הכוללות את החטיבה הקמעונאית, החטיבה העסקית והחטיבה הפיננסית. פעילות החטיבה הפיננסית באמצעות כלים העומדים לרשותה מכוונת למדידת סיכון השוק הנוצר ולגידורו בתוך המסגרות שנקבעו על ידי הדירקטוריון במסגרת התאבון לסיכון. התאבון לסיכון שוק מפורט בכל אחד ממרכיבי סיכון זה (סיכון בסיס, סיכון ריבית).

א. חשיפת הבסיס

כללי

סיכון הבסיס הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות ולהון הבנק העלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים במדד המחירים לצרכן, או בשערי החליפין עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות). חשיפת הבסיס נמדדת ומנוהלת בכל אחד ממגזרי ההצמדה השונים: המגזר הצמוד למדד המחירים לצרכן, המגזר במטבע חוץ ובשקלים צמודים למטבע חוץ. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שהשקעת ההון במגזר שאינו המגזר השקלי מוגדרת כחשיפת בסיס.

2009

ניהול חשיפת הבסיס

ניהול סיכוני הבסיס והשקעת ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים נעשה בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות לגבי התפתחויות צפויות בשוקי הכספים וההון. תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות המוצגות לעיל, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואת השימושים במגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מגזר ומגזר. במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לנטרול החשיפה לסיכונים בבסיס וברבית.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות, עודף או (חסר) של נכסים על התחייבויות וחשיפת ההון הפנוי - סך עודף הנכסים על ההתחייבויות במגזר השיקלי הלא צמוד לא יעלה על 150% ועודף ההתחייבויות על הנכסים ולא יעלה על 150% מההון הפנוי של הבנק, עודף הנכסים על ההתחייבויות במגזר צמוד המדד לא יעלה על 100% מההון הפנוי, וכי עודף ההתחייבויות על הנכסים לא יעלה על 100% מההון הפנוי וכן, עודף הנכסים על ההתחייבויות במגזר המטח והצמוד למטח לא יעלה על 25% מההון הפנוי, וכי עודף ההתחייבויות על הנכסים לא יעלה על 25% מההון הפנוי.

ההון הפנוי מוגדר כהון עצמי בתוספת ההפרשה המיוחדת והכללית לחובות מסופקים, בניכוי נכסים לא כספיים נטו, הכוללים בעיקר השקעות במבנים ובציוד. בנוסף למגבלות על ההון הפנוי, קבע דירקטוריון הבנק מגבלות פרטניות על חדר העסקאות ותיק הנוסטרו.

תרחישי קיצון - דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההון בגין הפעלתם של מספר תרחישי קיצון בתחום החשיפה לסיכוני שוק לרבות סיכוני הבסיס. בנוסף, גיבש הבנק מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. במסגרת זאת, בוחן הבנק מתווה של תרחישי קיצון גם בתחום סיכוני הבסיס ואת השפעת התממשות הסיכון על בסיס ההון. יחס ההון לרכיבי סיכון תוצאות התרחישים ומשמעותם מדווחים שש פעמים בשנה להנהלה ולוועדת הדירקטוריון תפעול, נוסטרו וניהול סיכונים של הדירקטוריון.

החשיפה בפועל ליום הדוח

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי בפועל, בהשוואה למגבלות הדירקטוריון (במיליוני ש"ח) (1):

אחוז מההון הפנוי		ליום 31 בדצמבר		
2008	2009	2008	2009	
145.1%	125.0%	842.9	846.4	מיגזר שיקלי לא צמוד
(39.9%)	(28.8%)	(231.5)	(195.0)	מיגזר שיקלי צמוד מדד
(5.3%)	3.8%	(30.6)	25.8	מט"ח וצמוד מט"ח
<u>100.0%</u>	<u>100.0%</u>	<u>580.8</u>	<u>677.2</u>	סך הכל

(1) השיעורים השליליים מבטאים עודף התחייבויות על נכסים כאחוז מההון הפנוי.

2009

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים. המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוזי מאזניים:

ליום 31 בדצמבר 2009				
התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%	
מיליוני ש"ח				מטבע
0.5	1.1	(0.5)	(1.1)	דולר
0.0	0.1	0.0	(0.1)	ארו
ליום 31 בדצמבר 2008				
התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%	
מיליוני ש"ח				מטבע
(0.4)	(0.8)	0.4	0.8	דולר
0.2	0.4	(0.2)	(0.4)	ארו

הערות:

- (1) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.
- (2) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.
- (3) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

במהלך שנת 2009 עמד הבנק במגבלות החשיפה בבסיס שנקבעו על-ידי הדירקטוריון, למעט חריגה נקודתית ושולית בשיעור החשיפה למגזר הלא צמוד, שנסגרה ודווחה לדירקטוריון הבנק.

ב. חשיפת הרבית

כללי

סיכון הרבית הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק העלול להיווצר בגין הפער בין מועדי הפירעון או מועדי שינוי הרבית בין הנכסים וההתחייבויות למיניהם בכל אחד ממגזרי הפעילות. הסיכונים ברבית, לכלל התיק, הינם הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות על הרווח.

ניהול חשיפת הרבית

ניהול חשיפת הסיכונים לרבית נעשה תוך פיזור נאות של השקעת ההון הפנוי בין טווחי הזמן השונים, וצמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי הרבית. החשיפה לרבית נמדדת על ידי בקר סיכונים שוק ונזילות מידי חודש. החשיפה העיקרית לסיכונים רבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר צמוד המדד, ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במגזרים אלה.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על החשיפה הכוללת לסיכונים הרבית באמצעות תחימת החשיפה המקסימאלית לשחיקת השווי ההוגן של ההון העצמי עם שינוי מקביל של 1% בעקום הרבית במגזר הצמוד, במגזר השקלי ובמגזר המט"ח.

- מגזר פעילות צמוד מדד: מגבלה בשיעור של 4% מההון העצמי.
- מגזר פעילות שקל לא צמוד: מגבלה בשיעור של 5% מההון העצמי.
- מגזר פעילות מט"ח וצמוד מט"ח: מגבלה בשיעור של 1% מההון העצמי.

2009

עד לחודש אוקטובר 2009 היו מגבלות החשיפה שקבע הדירקטוריון - 5% במיגזר השקלי הצמוד למדד, 4% במיגזר השקלי הלא צמוד ו-1% במיגזר המט"ח. בנוסף למגבלות ברמת חשיפת השווי והערך בסיכון, קבע דירקטוריון הבנק מגבלות פרטניות לפעילות חדר העסקאות ופעילות נוסטרו בתחום זה. תרחישי קיצון - דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההוגן בגין הפעלתם של מספר תרחישי קיצון בתחום החשיפה לסיכוני שוק - לרבות סיכוני רבית. המגבלה שנקבעה היא עד 10% מההון העצמי. בנוסף, גיבש הבנק מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. במסגרת זאת בוחן הבנק מתווה של תרחישי קיצון גם בתחום סיכוני רבית. במסגרת זאת, נבחנת השפעת התממשות הסיכון על בסיס ההון, יחס ההון לרכיבי סיכון. תוצאות התרחישים ומשמעותם מדווחים שש פעמים בשנה להנהלה ולוועדה לתפעול נוסטרו וניהול סיכונים של הדירקטוריון.

החשיפה בפועל ליום הדוח

- חשיפת הרבית במגזר השקלי הלא צמוד נובעת מכך שהפעילות מאופיינת במשך חיים של נכסים ארוך ממשיך חיים של התחייבויות, ובגין היקף ההשקעה באפיק זה שהוא הדומיננטי מבין שלושת מגזרי ההצמדה.
- חשיפת רבית במגזר צמוד המדד נובעת מכך שהפעילות מאופיינת בתקופה האחרונה במשך חיים של התחייבות ארוך ממשיך חיים של הנכסים על רקע גיוס כתבי התחייבות נדחים שהגדילו את בסיס ההון של הבנק.
- במגזר המט"ח וצמוד המט"ח, החשיפה נמוכה יחסית למגזר המדדי והשקלי, זאת, בין היתר, בשל הפעילות במכשירים פיננסיים שונים, ובעיקר בעסקאות החלפת רבית אשר תורמות לצמצום החשיפה להשתנות הרבית במגזר זה.
- השפעת פרעונות מוקדמים של הלוואות ושל פקדונות ללא זמן פרעון שולית.
- על-פי המגבלות שקבע דירקטוריון הבנק, במגזר הצמוד למדד החשיפה המקסימאלית המותרת לשחיקת השווי ההוגן של ההון העצמי הינה בשיעור של 5% במגזר השקלי הלא צמוד, בשיעור של 4% במגזר הצמוד למדד ובמגזר המט"ח בשיעור של 1%.

להלן תיאור השפעת ירידה מקבילה בשיעור של 1% בעקום הרבית על אחוז שחיקת ההון העצמי של הבנק:

ליום 31 בדצמבר			
המגבלה	2008	המגבלה	2009
באחוזים			
4.0%	0.5%	5.0%	3.4%
5.0%	1.7%	4.0%	1.5%
1.0%	0.3%	1.0%	-

במהלך שנת 2009 עמד הבנק במגבלות החשיפה לרבית שנקבעו על-ידי הדירקטוריון, למעט חריגה נקודתית שנסגרה ודווחה לדירקטוריון הבנק.

2009

סיכון הריבית בתיק הבנקאי

חשיפת הבנק בגין סיכון הריבית בתיק הבנקאי כפי שחושבה באמצעות מודל ה-VAR המתבסס על רמת מובהקות של 99% ותקופת החזקה מינימלית של 10 ימי מסחר, עמדה נכון ליום 31 בדצמבר 2009 על כ- 14 מיליון ש"ח.

להלן פרטים על השפעת שינויים ברבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר:

א. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הרבית) ליום 31 בדצמבר 2009 (במיליוני ש"ח):

סך הכל	מטבע חוץ**		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
14,295.9	195.3	558.7	2,311.0	11,230.9	נכסים פיננסיים*
					סכומים לקבל בגין מכשירים
1,773.9	386.7	1,156.2	96.3	134.7	פיננסיים נגזרים וחופץ מאזניים***
13,634.5	437.2	1,086.6	2,601.8	9,509.5	התחייבויות פיננסיות*
					סכומים לשלם בגין מכשירים
1,809.5	160.1	591.3	45.2	1,012.9	פיננסיים נגזרים וחופץ מאזניים
625.8	(15.3)	37.0	(239.7)	843.8	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ב. השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים ליום 31 בדצמבר 2009 (במיליוני ש"ח):

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הרבית****								
שיוני בשווי הוגן			מטבע חוץ**		מטבע ישראלי		שינויים בשיעורי הריבית	
במיליוני ש"ח		סך הכל	השפעות מקצות		לא צמוד			
באחוזים	ש"ח		אחר	דולר	מדד	צמוד		
3.08%	19.3	645.1	0.1	(14.7)	35.8	(224.6)	848.5	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
0.32%	2.0	627.8	-	(15.4)	37.0	(238.1)	844.3	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
(3.12%)	(19.5)	606.3	0.2	(16.0)	38.5	(255.0)	838.6	קטון מיידי מקביל של אחוז אחד

2009

א. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הרבית) ליום 31 בדצמבר 2008 (במיליוני ש"ח):

סך הכל	מטבע חוץ**		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
13,475.6	459.4	1,145.4	2,326.4	9,544.4	נכסים פיננסיים*
					סכומים לקבל בגין מכשירים
1,049.4	247.4	362.7	3.3	436.0	פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים***
12,889.1	431.5	946.2	2,518.1	8,993.3	התחייבויות פיננסיות*
					סכומים לשלם בגין מכשירים
1,102.9	282.0	586.7	91.4	142.8	פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים
<u>533.0</u>	<u>(6.7)</u>	<u>(24.8)</u>	<u>(279.8)</u>	<u>844.3</u>	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ב. השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים ליום 31 בדצמבר 2008 (במיליוני ש"ח):

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הרבית****							
שינוי בשווי הוגן		מטבע חוץ**		מטבע ישראלי			
במיליוני	ש"ח	השפעות מקצות	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	שינויים בשיעורי הרבית
באחוזים	סך הכל	מקצות	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
(1.31%)	(7.0)	526.0	(0.8)	(6.4)	(23.7)	(264.7)	821.6
(0.13%)	(0.7)	532.3	(0.8)	(6.7)	(23.9)	(278.3)	842.0
1.52%	8.1	541.1	(0.8)	(7.0)	(24.2)	(295.3)	868.4

הערות:

* לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

*** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים רביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן בכל שאר המטבעות ושאינם דולר ארה"ב ואינם מטבעות עיקריים שניתן להם גילוי נפרד.

**** שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים המוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל שינוי שצוין בכל שיעורי הרבית במגזר ההצמדה. סך השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים). בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הרבית בכל מגזרי ההצמדה.

לפרוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה באור 17 לדוחות הכספיים.

2009

ג. סיכוני אופציות

כללי

סיכוני אופציות הם הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שווי של האופציות.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע ביחס לפעילות המותרת באופציות בחדר העסקאות של הבנק כי לא תותר כל חשיפה וזי כל עסקה באופציה שיבצע הבנק עבור לקוחותיו תהיה מכוסה בעסקה נגדית כך שסך החשיפה של שתי העסקאות במונחי חשיפת שוק יהיה אפס.

ניהול החשיפה

המעקב אחר העמידה במגבלות שקבע הדירקטוריון מתבצע על ידי היחידה לבקרת סיכוני שוק ונזילות. במהלך שנת 2009 עמד הבנק במגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

ד. אמידת החשיפה לסיכוני השוק, כלי הניהול והבקרה

הבנק מנהל ומבקר את החשיפה לסיכוני השוק באמצעים ובכלים שונים כפי שפורט לעיל, וכמפורט להלן: ה-**VAR** (הערך הנתון לסיכון), מודד את תוחלת ההפסד המקסימלית בשווי ההוגן של הבנק (נכסים והתחייבויות, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים), במהלך אופק השקעה נתון, בהינתן רמת מובהקות מסוימת. ה-**VAR** השוטף המחושב בבנק מתבסס בעיקר על שיטת ה-**VAR** ההסטורי. בנוסף, מחשב סימולצית **VAR** פרמטרי ומונטה קרלו אחת לחודש. נתוני ה-**VAR** בתיק הבנקאי מחושבים מדי חודש. **Back Testing** - איכות החיזוי של מודל ה-**VAR** נבחנת על ידי היחידה לבקרת סיכוני שוק ונזילות באמצעות מדידה בדיעבד.

ליום 31 בדצמבר 2009 עמד ערך ה-**VAR** של הבנק על כ-21.5 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-14.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008. העליה בערך ה-**VAR** מיוחסת ברובה לקיטון בתיק הנוסטרו השקלי. תרחישי קיצון לבחינת גובה השחיקה המקסימלי בשווי ההוגן: דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על גובה השחיקה המקסימלי בשווי ההוגן של הבנק בגין הפעלתם של מספר תרחישי קיצון בתחום התממשות סיכוני השוק. סך כל המגבלות בתרחישי קיצון מסתכם ב-14% מהונו העצמי של הבנק. במהלך שנת 2009 עמד הבנק בכל המגבלות בגין תרחישי הקיצון שנקבעו על ידי הדירקטוריון. תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית והשפעת התממשות תרחישי קיצון על יחס ההון לרכיבי סיכון: כחלק מהיערכותו ליישום הוראות נדבך 2 של באזל II וקידום ניהול הסיכונים בבנק, גיבש הבנק מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. המתווה כולל תרחישים בתחום סיכוני השוק, הנזילות והאשראי. תוצאות תרחישי הקיצון ומשמעויותיהם, נדונו בהנהלה ובמליאת הדירקטוריון.

ה. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני השוק

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול סיכוני השוק. התפיסה הבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

ניהול החשיפה לסיכוני השוק נבחן ומבוקר באופן שוטף על ידי ועדות ופורומים ייעודיים, ובהם בין היתר: - ועדת הדירקטוריון לתפעול נוסטרו וניהול סיכונים - וועדה ייעודית לתחומי הניהול הפיננסי וניהול הסיכונים. הוועדה מקיימת דיון ראשוני במרבית הנושאים הקשורים לתחום הניהול הפיננסי בבנק, בטרם מובאים נושאים שונים בתחום לדיון והחלטה במליאת הדירקטוריון, וכן מבצעת מעקב ופיקוח אחר התפתחויות בחשיפה לסיכונים הפיננסיים השונים, דיון באופי והיקף המגבלות הפיננסיות הרצויות, מעקב ובקרה אחר עמידת הבנק במגבלות החשיפה שנקבעו ומעקב ובקרה אחר נאותות מערך ניהול הסיכונים, לרבות מערך בקרת הסיכונים.

2009

- כמו כן, הוועדה עוקבת אחר מצב השווקים הפיננסיים וסביבתו העסקית של הבנק ומעריכה את ההשלכות האפשריות על רמת החשיפה וניהולה. הוועדה מתכנסת לפחות שש פעמים בשנה.
- צוות לניהול נכסים והתחייבויות (נ"ה) - צוות בראשות מנכ"ל הבנק, דן ועוקב אחר יישום מדיניות הסיכונים הפיננסיים כפי שנקבעה על ידי הדירקטוריון ודן בהתפתחויות המרכזיות בחשיפה לסיכוני שוק על סמך מכלול דיווחים המועברים לה.
- צוות לניהול ובקרת סיכונים בראשות מנהל החטיבה הפיננסית, הדן מידי יום במצב החשיפות לסיכונים פיננסיים בבנק, ובדרכים לשיפור ושכלול אמצעי השליטה והבקרה בתחום זה.
- היחידה לבקרת ניהול סיכוני שוק ונזילות - היחידה, שהיא פונקציה עצמאית ובלתי תלויה, כפופה ישירות למנכ"ל ואחראית על בקרת סיכוני השוק והנזילות בבנק. היחידה פועלת מכוח הוראת ניהול בנקאי תקין 339 ("ניהול סיכונים"). במסגרת פעילותה מבקרת ובוחנת היחידה לבקרת סיכוני שוק ונזילות את טיב הכלים המשמשים למדידת הסיכון, בוחנת את התאמת חשיפות הבנק למגבלות שנקבעו ומדווחת מיידית על חריגות ממגבלות אלו אם היו.
- הביקורת הפנימית - מחלקת הביקורת הפנימית של הבנק משלבת בתוכניות העבודה השנתיות שלה ביקורות בנושא ניהול הסיכונים בבנק.
- הביקורת הפנימית אחראית למתן הערכה עצמאית על מידת האפקטיביות של יישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים בבנק, וכן, מחווה דעתה בפני ההנהלה ודירקטוריון הבנק על מידת ההתאמה, ואיכות תפקודם של תהליכי הבקרה הפנימיים.

ו. דיווח על החשיפות לסיכוני שוק

הנהלת ודירקטוריון הבנק מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני שוק, בחתכים שונים, על ידי גורמי הניהול והבקרה. החשיפות לסיכוני השוק בהשוואה למסגרות וגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, והסמכויות לניהולם מרוכזות ב"מסמך החשיפות" הרבעוני כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 339. מסמך החשיפות נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדת הדירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים ודירקטוריון.

ניהול על בסיס קבוצתי של חשיפות השוק

המסגרות לחשיפה לסיכוני שוק המגדירות את התאבון לסיכון נקבעות ומאושרות ברמת ההנהלה ודירקטוריון הבנק. הן נקבעות ומאושרות בהתחשב במגבלות התאבון לסיכון בקבוצת הבנק הבינלאומי המידע על מצב החשיפות בהתאם למסגרות שנקבעו מדווח לחברה האם.

סיכון נזילות

א. כללי

- סיכון הנזילות הינו סיכון קיים או עתידי שהבנק יתקשה לספק את צרכי נזילותו במצבי ביקוש והיצע חריגים לרבות התחייבויות בלתי צפויות, משיכות בלתי צפויות מפיקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי ואי וודאות לגבי זמינות המקורות.
- הבנק מיישם מדיניות לניהול סיכון הנזילות במטבעי ישראלי ובמט"ח וצמוד מט"ח, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 342 של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.
- בהתאם אישר דירקטוריון הבנק מדיניות לניהול סיכוני הנזילות, וקבע מגבלות על פער ויחס הנזילות בתרחיש קיצון. המדיניות כוללת, בין היתר, התייחסות לכלי המדידה, השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות.
- הבנק מפעיל כלי ניהול, שליטה, פיקוח ובקרה על הנזילות, המבוססים, בין היתר, על המודל הסטנדרטי של FSA כמפורט להלן כחלק מעמידה בהוראת ניהול בנקאי תקין 342.

2009

ב. התשתית לניהול סיכון הנזילות - מערכות ומודלים למדידה וניהול של החשיפה

מודל הנזילות בו משתמש הבנק הוא המודל הסטנדרטי של ה-FSA האומד את היקף הנכסים הנזילים ואת היקף ההתחייבויות של הבנק העומדות לפרעון. לפי מודל הנזילות בודק הבנק את ההפרש בין סך הנכסים הנזילים וסך ההתחייבויות, לאחר הפעלת מקדמי קיצון שנקבעו במודל ה-FSA. על פי המגבלות שנקבעו יהיה הפרש זה חיובי בתקופות שהוגדרו. המודל משמש כלי ניהולי, לבחינת מצב הנזילות בבנק וניהול סיכונים הנזילות. תוצאות המודל מבוקרות באופן שוטף על ידי הגורמים הרלוונטיים, ובכללם היחידה לבקרת סיכונים שוק ונזילות.

ג. דווח על חשיפה לסיכון נזילות

דווח על החשיפות לסיכון הנזילות בהשוואה למסגרות ולגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ניתן במסגרת דיון המתקיים בחטיבה הפיננסית מדי יום.

דיווח על חשיפות הנזילות מרוכז ב"מסמך החשיפות" הרבעוני הנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 339. מסמך החשיפות נדון, אחת לרבעון, בוועדת הדירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים, ובמליאת הדירקטוריון. בעקבות המשבר הפיננסי, נקט הבנק במספר אמצעים שמטרתם שמירה על נזילות ההולמת את תנאי אי הוודאות וביניהם צמצום היקף ההפקדות בבנקים זרים, גידול בהיקף הפקדונות בבנקים בארץ ובבנק ישראל, צמצום היקף הפקדונות במוסדות פיננסיים זרים והקטנת המח"מ שלהם.

בנוסף, לצורך ניהול הנזילות השוטפת בשקלים משתמש הבנק במערכת שפותחה בבנק הפועלים לצורך עמידה בדרישות הרפורמה במערכת התשלומים והסליקה (מערכת זה"ב-RTGS). המערכת מאפשרת סליקה בזמן אמת, ללא השהייה בין ביצוע הוראת התשלום לבין אישורה, ומאפשרת לבנק לזהות בכל רגע נתון את התזרים הכספי שעבר בחשבונות.

ניהול הסיכונים התפעוליים

א. כללי

- סיכון תפעולי הינו הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטיו השונים נדונים בהרחבה בפרק נפרד).
- הסיכון התפעולי מתקיים בכל אחת מהפעילויות הבנקאיות והתפעוליות המתבצעות לרוחב הבנק, בניהול הסיכון התפעולי, מושם דגש על איתור וזיהוי מוקדם, ככל שניתן, של מוקדי סיכון עיקריים, הערכתם והתאמת אמצעי גידור מתאימים למניעת מימושם.
- ניהול הסיכונים התפעוליים הינו חלק בלתי נפרד ממערך ניהול הסיכונים הכולל כבסיס לפעילותו העסקית של הבנק, מכיוון שהסיכון התפעולי מתקיים בכל אחת מהפעילויות הבנקאיות והתפעוליות המתבצעות לרוחב הבנק, מהווה ניהול הסיכונים התפעוליים חלק אינטגרלי מניהול הפעילות העסקית.
- מנהל הסיכונים התפעוליים, הנהלת הבנק והגורמים האחראים לתחומי הפעילות השונים, בתאום ושיתוף עם בקר הסיכונים התפעוליים, יחידות נוספות בהנהלת הבנק ויועצים חיצוניים, משקיעים מאמצים רבים כדי לשפר את כלי המדידה, הפיקוח והבקרה הקיימים בבנק, במטרה למזער את הסיכונים התפעוליים בתחומים השונים.

ב. מדיניות ניהול סיכונים תפעוליים

- ההנהלה ודירקטוריון הבנק אישרו מדיניות לניהול הסיכונים התפעוליים המתווה את דרכי הפעולה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שפועלות לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים.
- מסמך המדיניות שאושר עוסק, בין השאר, ב:
 - הגדרת סמכויות בעלי התפקידים השונים בתחום ניהול הסיכון התפעולי.
 - הגדרת ניהול הסיכונים התפעוליים באמצעות מיפוי, זיהוי וסיווג הסיכון לשלוש קטגוריות: סיכון תפעולי, סיכון מעילה וסיכון הונאה ובאמצעות איסוף ארועי כשל והפסד.
 - קביעת חובת הביטוח בפני סיכונים תפעוליים, וקביעת קשר בין תגמול ושיפור ניהול הסיכון.
 - הגדרת מדיניות הבטחת המשכיות עסקית בעת חרום.
 - מגבלות סיכון, תקציב וגילוי נאות.

2009

בנוסף, ההנהלה ודירקטוריון הבנק אישרו מדיניות מפורטת בנושא מדיניות אבטחת מידע. הבנק מבצע את סקרים ומיפויים במטרה לעמוד בהוראות הוראת ניהול בנקאי תקין 357.

ניהול הסיכון התפעולי בבנק מבוצע בשיתוף פעולה ובתיאום עם מנהל הסיכונים התפעוליים הקבוצתי, האחראי לגיבוש ויישום המדיניות הקבוצתית לניהול הסיכונים התפעוליים והמשפטיים שאושרה על-ידי דירקטוריון הבנק הבינלאומי.

ג. מבנה ואירגון ניהול החשיפות

מר דן טראוב, סמנכ"ל בכיר ומנהל חטיבת המשאבים הוא מנהל הסיכונים התפעוליים, והאחראי לגיבוש ויישום מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים שאושרה על-ידי ההנהלה ודירקטוריון וכן אחראי להנחיית היחידות השונות בבנק ולהסדרת נהלי מעקב, דיווח ובקרה. פעילות מנהל הסיכונים התפעוליים מתבצעת בפועל באמצעות תחום אבטחת מידע וסיכונים תפעוליים המשמש כמוקד הידע המתודולוגי והזרוע הביצועית בתחום. ביחידות המטה מונו נאמני סיכונים תפעוליים, אשר תפקידם טיפול בסיכונים התפעוליים של יחידתם ואיסוף ארועי כשל והפסד והעברתם לתחום אבטחת מידע וסיכונים תפעוליים. בנוסף, ימונו נאמני דיווח בסניפים, אשר תפקידם יהיה ריכוז הידע בסניף בנוגע לדיווח על ארועי כשל והפסד.

ד. הפקוח והבקרה על ניהול הסיכון התפעולי מתבצע על ידי:

- הדירקטוריון וועדת הדירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים דנים בישיבותיהם במדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים של הבנק ובאופן יישומה, במדיניות טכנולוגיות המידע, באופן קבלת המידע הממוכן ובתקציב ההשקעות והתפעול של הבנק.
- פורום סיכונים תפעוליים ומשפטיים, בראשות מנהל הסיכונים התפעוליים. בפורום חברים בין היתר: חברי ההנהלה או נציגים בכירים מטעמם, מנהל תחום אבטחת מידע וסיכונים תפעוליים, מנהל מטה הביקורת, מנהל מחלקת חומרה ותקשורת, מנהל אגף משאבי אנוש, בקר הסיכונים התפעוליים, הממונה על איסור הלבנת הון ומימון טרור וקצין ציות.
- הפורום מקיים מעקב שוטף לגבי מצב החשיפה לסיכונים תפעוליים, כפי שעולה מסקרי הסיכונים השונים, וכן אחר הפעולות הננקטות על-ידי היחידות השונות למזעור חשיפות אלה.
- בקר סיכונים תפעוליים כפוף למנכ"ל מונה לתפקידו בחודש דצמבר 2009. תפקידו, בין היתר:
 - לעקוב אחר הביצוע ודיווח על הבקורות הפנימיים שנקבעו ע"י מנהל הסיכונים התפעוליים לגידור סיכונים התפעוליים ביחידות השונות של הבנק.
 - לעקוב אחר הטיפול ודיווח על הנזקים התפעוליים שהתרחשו ביחידות השונות של הבנק.

איתור, מיפוי, מיזעור וניטור

מיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים ביחידות הבנק השונות נעשה באמצעות סקר סיכונים שהינו אחד מהכלים המרכזיים לשליטה ובקרה בסיכונים אלו. במסגרת תהליך מיפוי וזיהוי הסיכונים הנעשה באמצעות הסקר, הוטמעה מתודולוגיה לדירוג ולאומדן הסיכונים התפעוליים. הסקר כולל דירוג של רמת הסיכון הגלומה בכל ליקוי שאותר והמלצות על דרכי הפעולה למזעור הסיכונים. הבנק מבצע באופן שוטף סקרי סיכונים לאיתור מוקדי סיכון בפעילויות ויחידות חדשות בבנק.

להלן דרישת ההון בגין סיכונים תפעוליים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים לפי גישת האינדיקטור הבסיסית ליום 31 בדצמבר 2009 (במיליוני ש"ח):

הכנסה גולמית	דרישות הון	
535.4	80.3	שנת 2009
580.4	87.1	שנת 2008
568.4	85.3	שנת 2007
1,684.2	252.7	סך הכל
	84.2	ממוצע

2009

איסוף אירועי כשל

בכוונת הבנק להקים מאגר אשר ישמש בתהליך של איסוף ותיעוד אירועי כשל, כבסיס נתונים לאימות הערכות של מומחי התוכן, לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכים העסקיים וביחידות ארגוניות, ולשמירת היסטוריית כשלים.

שיפור ושדרוג מנגנוני הבקרה ותהליכי עבודה

בעקבות ממצאי סקר הסיכונים המתבצע, משולבות בקורות מיכוניות ואחרות במערכות התפעוליות, מתבצע שינוי בתהליכי עבודה ובנהלים, ונוספים מידע ניהולי ודיווחים המסייעים למנהלים בתהליך הבקרה. הבנק, באמצעות יועץ חיצוני, ערך סקר פערים בין המצב הקיים בניהול הסיכון התפעולי לטיטוט ה-Sound Practices של באזל II כפי שפורסמה על ידי בנק ישראל. הבנק סגר את הפערים בסוף שנת 2009.

המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. היערכותו של הבנק מורכבת מכמה נדבכים: מסמך מדיניות המשכיות עסקית, תשתיות טכנולוגיות, גיבוש והטמעת תוכניות פעולה ונהלים וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בבנק קיים פורום הערכות לשעת חירום בראשות מנהל חטיבת המשאבים. הפורום מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הבנק למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לשנה. מתקיים דיווח שנתי בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום.

מדיניות הביטוח והיקף הכיסוי הביטוחי

הבנק מבטח בבטוח משותף לקבוצת הבנק הבינלאומי המחזיקה נכון ליום הדוח שלושה כיסויים ביטוחיים עיקריים:

- א. כיסוי ביטוח "בנקאי משולב" (B.B.B). גבול אחריות בפוליסה זו משותף לארבעת פרקי פוליסה כמפורט:
 - פרק ביטוח בנקאי: פרק זה מכסה נזק כספי ישיר שנגרם לבנק ממעשה אי יושר או תרמית של עובדי הבנק, נזק הנגרם כתוצאה מאובדן או נזק ל"רכוש בעל ערך", סיכוי העברה של "רכוש בעל ערך", נזק הנגרם כתוצאה מזיוף המחאות, בטחונות מזויפים, מזומנים מזויפים וכו'.
 - פרק ביטוח פשעי מחשב: פרק זה מכסה נזק שנגרם כתוצאה מתשלום או העברת כספים או רכוש, מתן אשראי, חיוב חשבון או מתן ערך כלשהו ע"י הבנק, כתוצאה ישירה של הזנה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני ישירות לתוך מערכת המחשב של הבנק או למערכת מחשב של לשכת שרות או למערכת אלקטרונית להעברת כספים או למערכת תקשורת עם לקוחות; או כתוצאה משינוי או השחתה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני האגור במערכות כאשר פעולת המרמה נעשתה ע"י אדם שפעל מתוך כוונה לגרום הפסד לבנק או לשם הפקת רווח פיננסי למען עצמו או למישהו אחר.
 - פרק ביטוח אחריות מקצועית: פרק זה מכסה את הבנק בגין חבותו החוקית כלפי צדדים שלישיים בהתייחס לתביעה בגין הפסד כספי הנגרם כתוצאה ממעשה, טעות, או השמטה רשלניים או הפרת אמונים של עובד הבנק.

ב. פוליסת ביטוח "דירקטורים ונושאי משרה": ביטוח זה מכסה את אחריותם של דירקטורים ונושאי המשרה בגין תביעה בגין הפרת חובת זהירות ומיומנות, הפרת חובת אמונים כלפי החברה, כאשר נושא המשרה פעל בתום לב והיה לו יסוד להניח שהפעולה לא תפגע בטובת החברה, חבות כספית שתוטל עליו לטובת אחר. הבנק מבטח בביטוח Run off לכיסוי אחריות דירקטורים ונושאי משרה של הבנק ושל קופות הגמל שהיו בבעלותו, בתקופה שלפני שינוי הבעלות בבנק ומכירת פעילות קופות הגמל.

ג. פוליסות "ביטוחים אלמנטאריים": עיקרי הכיסוי הביטוחי: ביטוח נכסים, ביטוח חבויות, ביטוח תאונות אישיות וביטוח כספים.

2009

ה. דיווח על החשיפה לסיכונים תפעוליים

החשיפות לסיכונים תפעוליים מרוכזות ומדווחות ב"מסמך החשיפות" הרבעוני כנדרש בהוראה 339 להוראות ניהול בנקאי תקין. מסמך החשיפות נדון, אחת לרבעון, בהנהלה ובוועדת תפעול, נוסטרו וניהול סיכונים ובמליאת הדירקטוריון.

ו. הסבת מערכות התפעול

ההסבה מיועדת להביא לניתוק מערכות התפעול של הבנק ממערכות בנק הפועלים ולאספקת השירותים הבנקאיים ללקוחות הבנק על בסיס מערכות המידע והתפעול של קבוצת הבינלאומי. בשלב זה תאריך היעד נקבע על ידי הנהלת הפרויקט לרבעון השני של שנת 2010. התהליך מכון לשמירה על רצף שירות ללקוחות הבנק, שמירה על רמת שירות ומניעת פגיעה בלקוחות ובמידע המשמש את הנהלת הבנק. מהלך הסבת מערכות התפעול כרוך בסיכון, אשר הוגדר כסיכון גבוה בטבלת הסיכונים. פרטים על ניהול סיכון ההסבה ראה בפרק "הסבת מערכות התפעול" להלן.

ניהול הסיכונים המשפטיים והרגולטוריים

א. כללי

סיכון משפטי מוגדר בבנק כסיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית.

ב. מדיניות וניהול הסיכון המשפטי והרגולטורי

הבנק פועל על בסיס ובהתחשב במדיניות הקבוצתית לניהול הסיכון המשפטי ובהתאמה לצרכי הבנק. המדיניות מוגשת לאישור הנהלה והדירקטוריון מדי שנה - במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזורו.

במסגרת ניהול הסיכון, פועל הבנק לאיתור מראש של סיכונים משפטיים הכרוכים בתהליכים השונים על כל שלביהם. על פי מתכונת זו בוחנת הלשכה המשפטית של הבנק כל מוצר/שירות חדש או פעילות חדשה ואף עורכת את מכלול המסמכים המיוחדים, אם נדרשים, הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר. כן נוקט הבנק באמצעי איתור ומיפוי שוטפים, לרבות באמצעות סקר סיכונים הכולל גם סיכונים תפעוליים הקשורים לייעוץ המשפטי ובאמצעות תהליכי הפקת לקחים לשם מניעת הישנות הסיכון.

הלשכה המשפטית של הבנק מקיימת מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, בתקינה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של יחידות הבנק. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. כמו כן, הלשכה המשפטית עורכת, על פי הצורך, עדכונים נדרשים במערך המסמכים המשפטיים שבשימוש הבנק, אם לא שונו על ידי בנק הפועלים או חברת האם, ובחווות דעת משפטיות המהוות בסיס להתקשרויות ו/או קיום מנחים לפעילויות שונות. בנוסף נקבעים בבנק נהלים לעבודת המטה והסניפים ונעשות הדרכות שוטפות ליישומם תוך שימת דגש על הנושאים המשפטיים הכרוכים בפעילות הבנק.

סקר הסיכונים התפעוליים בתהליך הייעוץ המשפטי נערך בימים אלו בבנק הבינלאומי והוא נועד להביא ליצירת מפת סיכונים משפטיים, אשר ניתנת להערכה ואשר ניתן ליישם לגביה מודלים של הימנעות מסיכון או מזעור. במסגרת הסקר יבוצעו תהליכי הערכה לסיכונים שאותרו לצורך יצירת מדרג סיכון. כמו כן, ייקבעו הצעדים הנדרשים לשם מניעה או מזעור של סיכונים אלו, לרבות באמצעות שיפור הבקורות הקיימות ו/או יישום בקורות חדשות. הבנק ישלים לממצאי הסקר את מפת הסיכונים התפעוליים הייחודיים לו ויאמץ את ממצאיו.

ג. דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים ורגולטוריים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות ב"מסמך החשיפות" הרבעוני כנדרש בהוראה 339 להוראות ניהול בנקאי תקין. מסמך החשיפות נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדת תפעול, נוסטרו וניהול סיכונים ובדירקטוריון.

2009

- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון תפעולי, מועבר למנהלת הסיכונים המשפטיים דיווח ביחס לאירוע. מנהלת הסיכון המשפטי ממליצה לגורמים העסקיים לפי הצורך על האמצעים שיש לנקוט על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון המשפטי שנוצר ונעזרת לשם כך בעובדי הלשכה המשפטית, הביקורת הפנימית, קצין הציות ועובדי הבנק הרלוונטיים, בהתאם לצורך.

ד. ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים המשפטיים והרגולטוריים

המחלקה המשפטית של החברה האם פועלת כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול הסיכונים המשפטיים, ובאחריותה הגדרת מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים הקבוצתיים. חברות הבנות והבנק בינהן, הונחו ליישם, בשינויים המחויבים, את מדיניות החברה האם בכל הנוגע לניהול הסיכונים המשפטיים כאמור, לקבל את ההכוונה המקצועית של מנהלת המחלקה המשפטית של החברה האם ולדווח לה, הן דיווח פרטני לפי הצורך והן דיווח תקופתי, על סיכונים משפטיים שאותרו על ידן.

ניהול סיכוני ציות

א. כללי

הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים מחייבת את הבנקים לפעול לקיום ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו. סיכון ציות על פי הוראה זו נובע מאי עמידה בהוראות דין צרכניות, לרבות הוראות רגולטוריות צרכניות המחייבות את התאגיד הבנקאי - דהיינו, הוראות חוק ורשויות אשר חלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק מאשר וקובע אחת לשנה את תוכנית העבודה של מחלקת הציות של הבנק. עיקרי תוכנית הציות כוללים את תפקידי ותחומי האחריות של קצין הציות, את הכלים והאמצעים לשם בקרה ותמיכה שוטפת בנושא הציות ואת מנגנוני הדיווח לשם אכיפת הציות.

ג. ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה מונה קצין ציות, הכפוף למנכ"ל אשר אחראי גם ליישום החקיקה הקשורה במניעת הלבנת הון ומימון טרור.
- היחידה אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות צרכניות בהתאם לתכנית הציות ותוכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק, על ידי בחינת מוצרים חדשים ואו פעילויות חדשות, כמו גם ביצוע בקורות שוטפות על מוצרים ופעילויות קיימות כי הם תואמים את ההוראות הרגולטוריות השונות בתחום הצרכני ובתחום איסור הלבנת ההון. כחלק מתפקידה, בוחנת היחידה חוזרים ונהלים חדשים בהיבטי יחסי בנק-לקוח, טרם פרסומם.
- הבנק נשען על סקר תשתיות בסניפים שבוצע בבנק הפועלים ונתקבל בסוף שנת 2008. הבנק ביצע סקר תשתיות עבור פעילויות ייחודיות המתבצעות בבנק.
- היחידה בודקת את קיום ההוראות הצרכניות ועוקבת באופן שוטף, בסיוע הלשכה המשפטית, אחר שינויים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות, בזיקה להוראות צרכניות.
- לצד קצין הציות פועלים:
- נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק, אשר מתפקידם, בין היתר, לזהות ולאתר אירועים המצריכים דיווח או טיפול מיוחד של היחידה.
- ועדת תיאום לאכיפת הציות אשר כוללת נציגים של יחידות הבנק השונות.
- כמו כן, מסתייעת המחלקה במחלקת הביקורת הפנימית של הבנק, ביחידה לפניות הציבור, בתחום ארגון ושיטות ובלשכה המשפטית.

בבנק מבוצעים תהליכי הטמעה שוטפים בנושא הציות להוראות צרכניות על ידי קיום ימי עיון והדרכות למטה ולסניפים.

2009

ד. דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווח קצין הציות להנהלת הבנק על פעילותו במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל סיכום פעילות המחלקה, פירוט המלצות, פרטים ביחס להפרות של הוראות צרכניות שזוהו במהלך התקופה המדווחת והמלצות לגבי צעדים שיש לנקוט בגין ההפרות ומניעת הישנותן והיערכות הבנק ליישום הוראות צרכניות חדשות אם היו כאלה.
- אחת לשנה לפחות מדווח קצין הציות לדירקטוריון הבנק, הדיווח כולל, בין היתר, המלצות, פרטים על הפרות של הוראות צרכניות אשר זוהו במהלך התקופה והצעדים שננקטו לטיפול בהפרות, תוכנית עבודה שנתית לשנה הבאה.
- בנוסף, קצין הציות מדווח מיידית למנכ"ל על כל הפרה מהותית של הוראה צרכנית.

ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור

א. כללי

- סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרום התממשות של סיכון מוניטין.
- על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין 411, חוזרים שונים ועוד.

ב. מדיניות

- דירקטוריון הבנק מאשר את מסמך מדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור של הבנק, אשר עקרונותיו נגזרים ממסמך המדיניות הקבוצתי.

ג. ניהול החשיפה

- בבנק פועלת יחידה למניעת הלבנת הון ומימון טרור, אשר מופקדת על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. בראש היחידה עומד הממונה על איסור הלבנת הון, המכהן אף כקצין הציות של הבנק.
- תפקידי האחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור כוללים, בין היתר:
 - טיפול בדיווחי הסניפים על פעילות בלתי רגילה בחשבונות המתנהלים בבנק והעברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון.
 - פיקוח ובקרה על פעילות הסניפים באמצעות המערכות הממוכנות והדוחות אשר בשימוש המחלקה, במטרה לאתר פעילות בלתי רגילה בחשבונות המתנהלים בבנק.
 - הטמעה ויישום של דרישות וחובות איסור הלבנת הון ומימון טרור בקרב העובדים, וכן רענון הידע בנושא, באופן שוטף, באמצעות למידה ארגונית בכל הרבדים.
- לשם יישום החוק והטמעה קפדנית של הוראותיו מינה הבנק נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים האחראים על הפעילות השוטפת למניעת הלבנת הון ומימון טרור בהתאם למדיניות ולנהלים. לצד הממונה, פועל בבנק צוות איסור הלבנת הון, המתכנס אחת לרבעון ו/או על פי הצורך. בין חברי הצוות: מנהל מטה הסניפים בחטיבה הקמעונאית, נציג הלשכה המשפטית, נציג מטה הביקורת, נאמן הציות של החטיבה העסקית. עיקר תפקידי הצוות כוללים החלטה על הצורך בדיווח לרשות לאיסור הלבנת הון על פעילות בלתי רגילה ואירועים שאותרו בבנק וכן דיון בחשבונות בהם קיימת פעילות מורכבת על מנת לבחון ולקבל החלטה בדבר הצעדים שעל הבנק לנקוט.
- הבנק, מפעם לפעם, עורך ימי עיון לכל נאמני איסור הלבנת הון, כנסים למנהלים, הרצאות בסניפים עצמם וכן השתלמויות והדרכות לכלל העובדים במסגרת הקורסים במחלקת ההדרכה של הבנק. בנוסף, מקיים הבנק מבדק שנתי לבחינת הטמעת הוראות החוק בקרב העובדים. מהלכי ההדרכה שבוצעו הגבירו את המודעות לנושא.

2009

- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה המופצים לסניפים בצירוף הנחיות מתאימות.
- הלשכה המשפטית מבצעת מעקב אחר עדכוני חקיקה ווידוא מסירתם לאחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור וכן למתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.

ד. דיווח על החשיפה

אחת לרבעון מדווח הממונה על איסור הלבנת הון להנהלת הבנק על פעילותו במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל בין היתר התייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי האחראי ודרכי הטיפול בהם. בנוסף, מדווחת הממונה למנכ"ל על איתור מקרים מהותיים. כמו-כן מתבצע דיווח רבעוני למנכ"ל על בסיס מקרים שהובאו לדיון בצוות איסור הלבנת הון.

להלן דרוג גורמי הסיכון שפורטו לעיל בהתאם להשפעת הסיכון הכוללת הגלומה בהם:

השפעת הסיכון הכוללת	תאור הסיכון	גורם הסיכון
בינונית	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו הנובע מאי יכולת של חייבים לעמוד בהתחייבויותיהם.	השפעה כוללת של סיכונים אשראי
בינונית	סיכון הנובע מפגיעה ביכולת ההחזר השוטפת ומהיקף הבטחונות ואפשרות מימושם בזמן סביר ותוך אבדן ערך ועלות מינמליים.	סיכון בגין איכות לווים ובטחונות
נמוכה	השפעות שיש לגורמי סיכון משותפים על ענף משק בעל מאפיינים דומים, על האפשרות לפגיעה ברווחי הבנק והונו.	סיכון בגין ריכוזיות ענפית
נמוכה	השפעות שיש לגורמי סיכון משותפים ללווים בעלי קשרי בעלות משותפים על האפשרות לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו.	סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים
נמוכה	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינוי בשווקים בהם פועל הבנק.	השפעה כוללת של סיכונים שוק
נמוכה	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינויים בשיעור הריבית בשוק.	סיכון ריבית
נמוכה	חשיפה לפגיעה ברווחים ובהון כתוצאה משינוי בשיעור האינפלציה.	סיכון אינפלציה
נמוכה	חשיפה לפגיעה ברווחים ובהון כתוצאה משינוי בשיעור החליפין של מטבעות שונים בהם מושקע הון הבנק.	סיכון שער חליפין
נמוכה	סיכון להפסד כתוצאה מירידת ערכם של מניות.	סיכון מחירי מניות
נמוכה	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה מאי יכולת לעמוד בהתחייבויות העומדות לפרעון.	סיכון נזילות
בינונית	הסיכון לפגיעה ברווח ובהון כתוצאה מכשל בתהליכים, בתפקוד כח אדם, או ארוע חיצוני.	סיכון תפעולי
נמוכה	סיכון לפגיעה ברווח ובהון הנובע מפגיעה ביכולת לספק שירות וביכולת ניהול המידע. גבוהה	סיכון הסבת מערכות (1)
נמוכה	סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם.	סיכון משפטי
בינונית	סיכון לפגיעה ברווחים או בהון כתוצאה מחקיקה פוגעת.	סיכון רגולטורי
נמוכה	סיכון לפגיעה ברווח או בהון כתוצאה מפגיעה בתדמית הבנק אצל לקוחותיו, אצל גופים הקשורים עימו.	סיכון מוניטין
בינונית	סיכון לפגיעה ברווחים כתוצאה מהתנהלות מאורגנת של קבוצת לקוחות בקביעת מחירי השירות הבנקאי	סיכון ריכוזיות קבוצת לקוחות

(1) בשנת 2009 נוסף לגורמי הסיכון סיכון ההסבה. פרטים נוספים על הסיכון ועל ניהולו ראה בפרק פרק בנושא זה בעמוד 87.

2009

פעילות הבנק בשוק ההון

הכנסות הבנק בשוק ההון מתבססות על פעילות לקוחותיו בני"ע בבורסה בת"א, מניירות ערך זרים, מפעילות במכשירים פיננסיים הנסחרים בבורסה ועמלות הפצה בקרנות נאמנות.

מחזור פעילות לקוחות הבנק בניירות ערך, (כולל קופות גמל וקרנות השתלמות), בבורסה בשנת 2009 הסתכם בכ- 24.5 מיליארד ש"ח בהשוואה למחזור של כ- 17.0 מיליארד ש"ח בשנת 2008. ביום 31 בדצמבר 2009 הסתכם תיק ניירות הערך למשמרת בכ- 12.3 מיליארד ש"ח בהשוואה ליתרה של כ- 9.5 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008.

לקוחות נבחרים

בשנת 2009 התרחב השירות שנותנת היחידה ללקוחות נבחרים והוא מקיף את כל סניפי הבנק. היחידה ללקוחות נבחרים נותנת שירותי יעוץ ללקוחות נבחרים בעלי עושר פיננסי גבוה אשר מעוניינים בפעילות דינמית בשוק ההון. ביחידה יועצים מקצועיים אשר נותנים ללקוחות שירות אישי ומקצועי בהשקעות.

"אוצרות" חברה לניהול תיקי השקעות בע"מ

החברה עוסקת בניהול תיקי השקעות ללקוחות פרטיים ומוסדיים בהתאם לרשיון הרשות לניירות ערך. סך הנכסים בתיקי ההשקעות של לקוחותיה גדל בשנת 2009 בשיעור של 27%. שיעור החזקת הבנק בחברה הוא 100%. הון החברה ליום 31 בדצמבר הסתכם ב-14.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל-14.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008.

שירותי תפעול קופות גמל וקרנות השתלמות

הבנק נותן שירותי תפעול ל-6 קופות גמל וקרנות השתלמות. הכנסות הבנק מדמי תפעול קופ"ג וקרנות השתלמות בשנת 2009 הסתכמו ב-1.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2.8 מיליון ש"ח בשנת 2008.

ייעוץ פנסיוני

החל מן הרבעון השני של שנת 2008 החל הבנק במתן שירות של ייעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים. לבנק יועצים פנסיוניים מנוסים ויועצים פיננסיים בעלי רשיון לייעוץ פנסיוני. הבנק משתמש במערכות לייעוץ פנסיוני אשר פותחו בבנק הבינלאומי (חברת האם). המערכות שפותחו תומכות בייעוץ במערך הפנסיוני, שירותי התפעול ניתנים ע"י מת"ף (חברה בת של הבנק הבינלאומי).

משאבי אנוש

אוכלוסיית עובדי הבנק כוללת עובדים קבועים, עובדים זמניים, עובדים בחברות בת ועובדי חברות כח אדם.

2008	2009	
914	902	מספר משרות ביום 31 בדצמבר
916	913	ממוצע שנתי של מספר המשרות

הגיל הממוצע של עובדי הבנק הוא כ- 39.3 שנים. הותק הממוצע הוא כ- 11.6 שנים. כ- 50% מעובדי הבנק בעלי השכלה אקדמאית. כ- 35.8% מעובדי הבנק הם עובדים זמניים.

2009

הכשרה מקצועית ופיתוח משאבי אנוש

הרחבת הידע המקצועי בתחומי בנקאות ופיננסים ושימוש בידע הנרכש במתן שירות ללקוח הינו מן היעדים החשובים של הבנק. מטרת ההכשרה המתבצעת בבנק הינה לפתח ולהדריך את העובדים והמנהלים בתחום המקצועי הניהולי וההתנהגותי ולהקנות את המיומנויות הנדרשות לעמידה ביעדים העסקיים של הבנק. הכשרת העובדים מתבצעת בעיקרה במרכז הדרכה עצמאי של הבנק. מספר ימי ההדרכה הסתכם בשנת 2009 ב- 4,852 ימים בהשוואה ל-6,900 ימי הדרכה בשנת 2008. בתקופה זו בוצעו פעילויות להכשרת עובדים חדשים, שיפור ידע בתחומי אשראי, הכשרה בפעילויות חדשות והטמעת מערכות חדשות של הבנק הבינלאומי. מערך ההדרכה של הבנק התמקד בשנת 2009 בהיערכות לניהול השינוי המתוכנן בהסבת מערכות המחשב של אוצר החייל ומסד למערכות הבינלאומי, פיתוח כלי הדרכה, הטמעה והדרכת עובדי בנק מסד. ימי הדרכה אלו בוצעו בניהול מערך ההדרכה של אוצר החייל בשיתוף עם נס טכנולוגיות, מת"ף והבנק הבינלאומי במתקן ההדרכה של הבנק הבינלאומי.

ניוד עובדים

במהלך השנה קבע הבנק תוכנית לניוד בתפקיד של עובדים ומנהלים. תוכנית זו משמשת הן למטרות רענון, קידום ופיתוח קריירה והן כאמצעי נוסף לבקרה ומניעה של סיכונים. מוגבלות הגודל והפריסה של הבנק מקשים על יישום מיידי ולכן נקבעה התוכנית רב שנתית. במהלך שנת 2009 החליפו תפקידים כ- 10 עובדים לגביהם חלה על פי התוכנית "חובת ניוד". 86 עובדים נוספים החליפו תפקיד מסיבות של רענון, קידום ופיתוח קריירה.

מדיניות התגמול

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מחודש אפריל 2009, דן דירקטוריון הבנק במדיניות התגמול ובמתודולוגיה ליישומה. מטרת המדיניות לאזן בין הרצון לעודד מוטיבציה, לשמר ולתגמל מנהלים והישגיות וליצור זהות אינטרסים של המנהלים עם הבנק לטווח הארוך לבין הצורך למנוע לקיחת סיכונים מופרזת. המדיניות מתייחסת למנכ"ל הבנק וחברי הנהלת הבנק, והיא חלק ממדיניות קבוצתית שגובשה בשיתוף החברה האם. בנוסף אישר הדירקטוריון כמידי שנה את מדיניות התגמול לכלל עובדי הבנק. חלק המדיניות המתייחס למנכ"ל הבנק ולחברי ההנהלה עדיין בשלבי גיבוש סופיים והוא טעון אישור של המפקח על הבנקים.

תרומה לקהילה

הבנק מעודד את עובדיו להשתלב בפעילות של תרומה לקהילה. הבנק מקיים 2 מסלולי תרומה קבועים, האחד בשיתוף עם "מתן - הדרך שלך לתת" במסגרתו תורמים העובדים והבנק בצורה מאורגנת לצרכים חברתיים ולאומיים שונים. השני עם "פתחון לב" במסגרתו אוספים עובדי הבנק מצרכי מזון עבור נזקקים לקראת פסח וראש השנה. הבנק מאמץ גדוד תותחנים במסגרת "אמץ לוחם". האימוץ בא לידי ביטוי בתרומה כספית ובהשתתפות באירועים. הבנק מעניק תמיכות וחסינות שונות לצרכים חברתיים וכן עובדי הבנק תורמים בסיוע לצרכים שונים בקהילה. בשנת 2009 הסתכמו תרומות הבנק והעובדים למטרות שונות ב- 145 אלף ש"ח.

שירותי תפעול

במסגרת הסכם מכירת השליטה מבנק הפועלים לבנק הבינלאומי (ראה פרק השליטה בבנק דלעיל), נקבעו הסדרים לתקופה של שש שנים, במהלכה ימשיך בנק הפועלים לספק שירותים לבנק בהתאם להסכם משנת 1997 שתוקפו עד סוף שנת 2011, זאת במטרה להבטיח שהבנק יוכל לספק את מלא השירותים הבנקאיים ללקוחותיו על פי המקובל כיום ובתמורה שהייתה מוסכמת בין הבנק ובנק הפועלים. על פי תנאי ההיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה שקיבלו הבנק הבינלאומי ו"חבר" יהיה משך הזמן בו יקבל הבנק שירותים תפעוליים המינימום ההכרחי להסדרת תחליפים מתאימים. הארכת משך הזמן האמור מעבר לשלוש שנים לאחר מועד ההשלמה (17 באוגוסט 2006) תהיה כפופה לקבלת אישור בכתב מהמפקח על הבנקים. בחודש אוגוסט 2009 התקבל אישור המפקח על הבנקים כאמור. עפ"י ההסכם גם אם יפסיק לקבל מבנק הפועלים שירותי תפעול ישלם הבנק סכום של 20 מיליון ש"ח בשנה עד לתום תקופת ההסכם המקורי. התחייבויות אלו מגובות בהתחייבויות של הבנק הבינלאומי.

בנק אוצר החייל בע"מ והחברות המאוחדות שלו

2009

בשנת 2009 המשיך הבנק לקבל שירותי תפעול בהתאם ובמסגרת ההסכמים כאמור. הסכם שירות (SLA) לא נחתם. במקביל החל תהליך הסבת מערכות התפעול של הבנק, ראה פרק בעניין זה להלן.

שירותי מוקד מענה טלפוני

המשך מתן שירותי מענה טלפוני ללקוחות בנק אוצר החייל באמצעות מוקד מענה טלפוני המופעל ע"י בנק הפועלים, הותר על ידי המפקח עד ליום 31 באוגוסט 2009. המפקח הודיע כי ימליץ בפני נגיד בנק ישראל על הארכת היתר זה לכל היותר עד תום 3 שנים ממועד העברת הבעלות, או לחלופין עד מתן היתר לבנק הבינלאומי לתת שירותי מוקד טלפוני ללקוחות אוצר החייל עוד קודם לחלוף 3 השנים, אם יהיה ערוך לכך. בחודש מאי 2009 פנה הבנק לבנק ישראל בבקשה להאריך את ההיתר שניתן, בחודש אוגוסט התקבל האישור כמבוקש. בחודש מאי 2009 נערך הסכם בין הבנק ובנק הפועלים המסדיר את המשך מתן השירות עד דצמבר 2010 או עד מועד הסבת מערכות התפעול לאלו של הבנק הבינלאומי, לפי המוקדם. בחודש אוגוסט 2009 התקבל מן הממונה על הגבלים עסקיים פטור מהסדר כובל להמשך מתן שירותי מענה טלפוני.

הסבת מערכות התפעול

ההסבה מיועדת להביא לניתוק מערכות התפעול של הבנק ממערכות בנק הפועלים ולאספקת השירותים הבנקאיים ללקוחות הבנק על בסיס מערכות המידע והתפעול של קבוצת הבינלאומי. בשלב זה תאריך היעד נקבע על ידי הנהלת הפרוייקט לרבעון השני של שנת 2010. התהליך מכווון לשמירה על רצף שירות ללקוחות הבנק, שמירה על רמת שירות ומניעת פגיעה בלקוחות ובמידע המשמש את הנהלת הבנק. מהלך הסבת מערכות התפעול כרוך בסיכון, אשר הוגדר כסיכון גבוה בטבלת הסיכונים.

הפרוייקט מנוהל על ידי מת"ף, חברה בת של הבנק הבינלאומי. למת"ף ניסיון קודם בהסבת מערכות התפעול של בנקים אחרים מקבוצת הבינלאומי, יו בנק ובנק מסד, קודם לביצוע הסבת מערכות התפעול בבנק. הבנק מינה את מנהל חטיבת המשאבים מר דן טראוב כאחראי לפרוייקט מטעם הבנק. לצידו פועלים מנהל פרוייקט ההסבה, מספר עובדים ומנהלים כמנהלי מסלולי משנה בהסבה וכן מספר עובדים כמומחי תוכן האחראיים לשמירת הידע והעברתו בין המערכות הממוכנות.

הפרוייקט מפוקח על ידי מספר וועדות:

- ועדת היגוי בראשות מנכ"ל הבנק הבינלאומי ובהשתתפות מנכ"ל הבנק, מנכ"ל מת"ף, מנהל הפרוייקט מטעם מת"ף, מנהל חטיבת המשאבים בבנק, מנהל פרוייקט ההסבה בבנק ומשתתפים נוספים השותפים לפרוייקט.
- וועדת היגוי עליונה בראשות מנכ"ל הבנק ומנכ"ל מת"ף ובהשתתפות מנהל הפרוייקט במת"ף, מנהל חטיבת המשאבים בבנק, מנהל הפרוייקט בבנק ומנהלים נוספים.
- ועדת היגוי שוטפת בראשות מנכ"ל מת"ף, מנהל חטיבת המשאבים בבנק, מנהל הפרוייקט במת"ף ובבנק ומנהלים נוספים.
- מנהלת שילוב הפועלת בבנק בראשות מנהל חטיבת המשאבים, נציגי החטיבות השונות בבנק ומומחי תוכן.

ביום 3 במאי 2009 החליט דירקטוריון הבנק על הקמת וועדה מטעמו שתפקידה לעקוב, לפקח ולבקש את תהליכי הסבת מערכות התפעול.

ליום 31 בדצמבר 2009 הושלם תהליך מיפוי הפערים בין המערכות התפעוליות בסניפים ומתקיים תהליך של פיתוח המיועד לגשר על הפערים שנמצאו ואשר סוכם שיסגרו. תהליכי העבודה במטה ממופים ונערך עדכון תהליכי העבודה בהתאם למערכות המוסבות. וכמו כן הופעל מערך הדרכה המיועד לשרת את עובדי הבנק וכולל קורסים, לומדות ותהליכי הטמעה. במקביל נערכים ניסויים בהעברת נתונים, בעקבותיהם מתקיימים תהליכי התאמה.

2009

הבנק מתכנן את בדיקות הקבלה ואת הפרמטרים על פיהם יינתן אישור להעברת המערכות בסיוע יועצים חיצוניים.

להערכת הנהלת הבנק הבקורות השלובות בתהליך ההסבה והאמצעים הננקטים למניעת נזקים מקטינים את הסיכון שצוין לעיל.

הסכמים מהותיים

הבנק רואה בהסדר למתן שירותי התפעול על ידי בנק הפועלים הכלול במסגרת ההסכם למכירת השליטה בבנק (ראה פרק שירותי תפעול לעיל) הסכם מהותי. הבנק פעל מאז מועד המכירה להסדרת מתן שירותים אלו והגדרתם במסגרת הסכם למתן שירותים (SLA) בין הבנק ובין בנק הפועלים. נכון למועד הדוח לא נחתם ההסכם, והצדדים פועלים בהתאם להסכמים הקיימים. העדר הסכמה עקרונית בנושאי תפעול הכוללים עדכון שוטף של נהלים, חוזרים וטפסים וכן ביצוע התאמות הנדרשות כתוצאה משינויים ברגולציה, מהווה סיכון תפעולי העלול לפגוע בתפקודם של חלק ממערכי התפעול ואולם אין בידי ההנהלה את המידע והכלים לאמדו.

בחודש דצמבר 2008 זכה הבנק פעם נוספת במכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון שקיים משרד הביטחון. במכרז נקבע, בין היתר, התנאים למתן אשראי לעובדי מערכת הביטחון, אוכלוסייה הכוללת את אנשי הקבע וגמלאי צה"ל, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון וגמלאיו, יחידות הסמך של משרד הביטחון וגמלאיהן ואת הזכאים לקיצבאות שיקום. ללא התמחרות אך כחלק מתנאי המכרז, נכללו גם הזכויות להפעלת סניפי בנק במחנות צה"ל ודמי השכירות שישולמו בגין השימוש במתקנים אלו. תקופת ההסכם על פי המכרז הינה ל- 7 שנים החל מחודש יוני 2009. במכרז נקבע, בין היתר, כי הבנק יעמיד הלוואות לאוכלוסייה שצוינה לעיל בהתאם להפניות שיפנה משרד הביטחון ובתנאי ריבית שיקבעו על ידו. על פי תנאי המכרז, משרד הביטחון ישלם לבנק או יקבל ממנו את ההפרש בין הריבית שישלם הלקוח ובין הריבית שהציע הבנק במכרז לגבי כל סוג של הלוואות. מרווח הבנק בגין הלוואות שיינתנו במסגרת המכרז נמוך מהמרווח בגין הלוואות רגילות. הזכייה במכרז תאפשר לבנק הזדמנויות עסקיות נוספות להרחבת פעילותו בקרב אוכלוסיית המכרז והגדלת חלקו באוכלוסיות נוספות. להערכת הבנק, סך ההטבות הישירות והעקיפות הצפויות ממימוש המכרז יעלו על העלויות הכרוכות במימוש.

תוכנית העבודה

המידע המפורט בפרק זה, מידע צופה פני עתיד, על כל המשתמע מכך כאמור בפרק "מידע צופה פני עתיד". בחודש דצמבר 2009 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה לשנת 2010, תוכנית המקיפה את כל תחומי הפעילות העסקית של הבנק ומציבה יעדים להרחבת פעילות המגזר הקמעונאי, העסקי וניהול הנכסים. שנת 2010 תעמוד בסימן של השקעת תשומות ומשאבים בתהליך הסבת מערכות התפעול, בהכנה לקראת הטמעת הוראות רגולטוריות מהותיות (נדבך 2 של באזל, חובות פגומים) מחד, והמשך הפעילות העסקית והתרחבותו הטבעית של הבנק מאידך.

- היעדים שנקבעו לשנת 2010 כוללים, בין היתר:
- מינוף זכיית הבנק במכרז משרד הביטחון.
- פיתוח והגברת השיווק בנישה האזרחית (קמעונאות ועסקים).
- הגברת הבקרה ושיפור איכות תיקי האשראי.
- גידול זהיר בפעילות האשראי, תוך צמצום הפעילות במגזרים בעלי סיכון גבוה והרחבת הפעילות במגזרים דומיננטיים.

2009

- ייחוד השרות ללקוח תוך יצירת מעטפת שירות מותאמת ורב ערוצית, יצירת מוצרים ושירותים מותאמים לצרכי הלקוח, לצורך הרחבת הפעילות עם לקוחות קיימים וגיוס לקוחות חדשים.
- ביסוס הייעוץ הפנסיוני כמוצר עוגן ללקוחות הבנק.

סיכוי הצלחת תוכנית העבודה מותנה בגורמים מקרו כלכליים, בגורמים שונים העלולים להשפיע על יישום התוכנית בתוך הבנק עצמו וגורמים רגולטורים, אשר עלולים להביא לכך שלא תתממש. יודגש, כי אם ההנחות המונחות בבסיס תוכנית העבודה, כולן או מקצתן לא יתממשו, כי אז תהיה לכך השפעה לרעה על תוכניות העבודה של הבנק.

עניינים אחרים

בדבר תביעות משפטיות ראה באור 17 ג. 2) לדוחות הכספיים.

עיקרי שינויי חקיקה ופסיקה שיש להם השלכה על המערכת הבנקאית

עמלות בנקאיות וריבית על יתרות זכות

על שולחן הכנסת מונחות היום מספר הצעות חוק פרטיות שעניין קביעת מחיר מירבי לעמלה בגין מספר שירותים בסיסיים המבוצעים בדלפק הסניף, במוקד טלפוני מאויש ובתיבת שירות, וכן קביעת סלי עמלות, איסור על חיוב סוגי אוכלוסיות בעמלות מסוימות, איסור על גביית סוגים מסוימים של עמלות וכד'. כמו כן מונחות על שולחן הכנסת הצעות חוק פרטיות שעניין חיוב תאגידים בנקאיים בתשלום ריבית על יתרות זכות בחשבון.

הבנק עוקב אחר התפתחות הליכי החקיקה של ההצעות הנ"ל.

עמלות בגין קרנות נאמנות מחקות

ב- 10.12.09 פורסם תיקון לתקנות השקעות משותפות בנאמנות (עמלת הפצה) (תיקון מס' 2) התשס"ט-2009, לפיו נאסר תשלום עמלות הפצה לכל סוגי קרנות הנאמנות המחקות. במקביל פורסם ב- 22.12.09 תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון) התש"ע - 2009 אשר התיר, גביית עמלת קניה ומכירה לגבי כל סוגי הקרנות המחקות. הבנק נערך ליישום התקנות.

הצעת חוק איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

ביום 12 ביולי 2009 התקבלה במליאת הכנסת החלטה על החלת דין רציפות להצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 7) התשס"ז-2007. בין עיקרי התיקונים המוצעים - הרחבת הגדרת "שליטה" לצורך סעיף 7 לחוק, הרחבת המגזר של "נותני שירותי מטבע" גם על מי שעיסוקו אינו למטרת רווח, וכן הרחבת סוגי השירותים הפיננסיים המחייבים כי העוסקים בהם יהיו רשומים במרשם נותני שירותי מטבע, וכי יחולו עליהם חובות לפי חוק איסור הלבנת הון, שינוי הוראות החוק הנוגעות להגבלות על גילוי ודיווח והרחבת העבירות לפי חוק מע"מ שיקבעו כעבירות מקור. עוד מוצע לערוך מספר תיקונים הנוגעים להיבטים הפליליים של החוק בעקבות ביקורת של בית המשפט העליון, וכן לקבוע את בית המשפט לעניינים מנהליים כערכאה אליה מוגשות עתירות על החלטות ועדת עיצומים.

2009

תיקון נוהל בנקאי 411 - מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות

ב - 24 בינואר 2010 הוציא המפקח על הבנקים תיקון לנוהל שבנדון המחמיר את נהלי מניעת הלבנת הון. נקבעו כללים לפעילות פיננסית מול בנקים ברשות הפלסטינית, ההוראה מחזקת את מעמדו של האחראי בבנק על טיפול בהלבנת הון, ומרחיבה הגדרת "איש ציבור" - תושב חוץ בעל תפקיד ציבורי ואופן הטיפול בו. התיקון מתייחס, בין היתר, גם לתחולת ההוראה גם על תאגיד חוץ שבנק שולט בו או בעל עניין בו, להליך הכר את הלקוח ולביצוע מעקב שוטף אחר פעילות בחשבונות לקוח.

פקודת הבנקאות (1941)

בחודש יוני 2009 פורסמה הצעה לתיקון פקודת הבנקאות, בעניין העברת מידע בתוך קבוצה בנקאית לצורך ניהול סיכונים קבוצתי. ההצעה מסמיכה את המפקח על הבנקים לקבוע כללים להעברת מידע על לקוחות של חברות בנות בקבוצה בנקאית למאגר מידע מרכזי וניהולו במסגרת ניהול סיכונים קבוצתי. ההצעה פוצלה מתוך ההסדרים והועברה להמשך הליכי חקיקה רגילים בועדת הכספים. הבנק עוקב אחרי הליך החקיקה.

חוזר המפקח על הבנקים בנושא סיכונים סביבתיים

ביום 11 ביוני 2009 הפיץ המפקח על הבנקים חוזר לתאגידים הבנקאיים בנושא סיכונים סביבתיים לתאגידים בנקאיים. חוזר זה מתאר את מהות הסיכונים הסביבתיים הקיימים לתאגידים בנקאיים ודורשת מהם להכיר בכך שזיהויים והערכתם הינה חלק מתהליך נאות של הערכת הסיכונים בתאגיד הבנקאי. כן דורש החוזר מהתאגיד הבנקאי לפעול להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בקבוצה הבנקאית, לרבות נהלים לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד.

על פי החוזר יהיה על דירקטוריון התאגיד הבנקאי לאשר עד ליום 30 ביוני 2010, קריטריונים ולוחות זמנים ליישום זיהוי, הערכת וניהול החשיפה לסיכון הסביבתי. הבנק יערך להטמעת הוראות החוזר.

טיוטת חוזר בנק ישראל בעניין ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עו"ש (נוהל בנקאי 325)

ביום 24 באוגוסט 2009 הוציא המפקח על הבנקים טיוטת חוזר לתיקון נוהל בנקאי 325, על פיה יתוקן הנוהל כך שחוב חשבון לקוח בריבית חריגה ועמלות טיפול מיוחדות בגין חשבון חריגה, יתאפשר אך ורק לאחר שהחשבון יסווג ע"י התאגיד הבנקאי כחוב בעייתי. תכלית התיקון להתאים את הוראות נוהל בנקאי לשינויים הצפויים ב-1.7.2010 בגין יישום ההוראה בדבר חובות פגומים.

טיוטת חוק בנק ישראל החדש - אושרה בחודש נובמבר 2009, בועדת השרים לחקיקה. החוק שיחליף את החוק הקיים קבע שורה של שינויים בסמכויות הבנק באופן התנהלותו, היקף סמכויותיו ובאופי היחסים בינו לבין הממשלה. לא ניתן בשלב זה להעריך את ההשלכות שתהיינה לחוק החדש על פעולות הבנק.

חקיקה בעניין שוק ההון

יעוץ פנסיוני

החל מיום 1 באפריל 2009 רשאים כל הבנקים שקיבלו רשיון יועץ פנסיוני לעסוק ביעוץ פנסיוני, לגבי כל סוגי המוצרים הפנסיוניים, ולכלל האוכלוסייה. נכון למועד פרסום דוחות אלה, טרם פורסם התיקון הדרוש בתקנות ההפצה כדי לאפשר ליועצים פנסיוניים לגבות עמלת הפצה בגין מוצרי ביטוח.

ב-14.1.2010 חודש הפטור שניתן ע"י הממונה על ההגבלים העיסוקיים להסכמי ההפצה של הבנק כחלק מקבוצת הבינלאומי. הפטור הינו ל-3 שנים ללא תנאים, ואינו חל על הסכמי הפצה עם חברות הביטוח.

2009

ביום 8 ביולי 2009 פורסמו טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הקמת מסלולי ברירת מחדל), התשס"ט-2009 וטיוטת חוזר של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר (להלן: "הממונה") בנושא התאמת מסלול החיסכון הפנסיוני למאפייני העמית החוסך (המודל הידוע בכינויו "המודל הצ'ילאני"). על פי הטיטות האמורות על כל גוף מוסדי לקבוע מודל לסיווג העמיתים בקופות הגמל שבניהולו בהתאם למאפיינים רלוונטיים שיקבע, ובכלל זה גילו של העמית, ולשייך, בהתאם לאותו מודל, את העמיתים למסלולי השקעה אשר יהוו מסלולי ברירת מחדל. כל עמית קיים בקופת הגמל, וכל עמית חדש שיצטרף לקופת הגמל, יצורף על ידי הגוף המוסדי, אלא אם בקש אחרת, למסלול ברירת המחדל המתאים לו בהתאם למודל סיווג העמיתים. בנוסף, על הגוף המוסדי להמשיך ולבחון, לאורך כל תקופת החיסכון, כי מסלול ברירת המחדל בו חוסך העמית אכן מתאים למאפייניו.

הממונה החל לקדם הקמתה של מסלוקה פנסיונית שתפקידה העיקרי יהיו העברת מידע בן הגורמים השונים בתחום החיסכון הפנסיוני (ובכלל זה הגופים המוסדיים, היועצים הפנסיוניים והסוכנים הפנסיוניים, והמעסיקים) וסליקת כספי החיסכון הפנסיוני. לצורך כך פרסם הממונה, בחודש יולי 2009, מזכר הבנות לשיתוף פעולה בין הגורמים השונים שנועד לקדם את הקמתה של המסלוקה האמורה, וכן הקים צוותי עבודה בהם שותפים נציגי הגורמים השונים (ובכללם נציגי חלק מהבנקים).

ביום 1 באפריל 2009 הונחה מחדש על שולחן הכנסת הצעת חוק פרטית לתיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005, הורה להצעת חוק פרטית שהוגשה ב-10 ביוני 2008, ועיקרה שלילת עמלת ההפצה מיועץ פנסיוני במקרה בו לא בוצעה פעולה כלשהי בהמשך ליעוץ, לרבות במקרה שתוצאת היעוץ הייתה הפסקת החיסכון בסוג מסוים של מוצר פנסיוני או העברת החיסכון למוצר פנסיוני אחר אך מאותו סוג.

ביום 9 בפברואר 2009 פרסם הממונה חוזר בעניין מסמך ההנמקה שעל בעל רשיון למסור ללקוח בעת מתן המלצה בדבר כדאיות החיסכון באמצעות מוצר פנסיוני. החוזר מפרט את אופן עריכת מסמך ההנמקה ואת המידע המינימלי שיש לכלול בו. עוד נקבע בחוזר כי על בעל הרשיון למסור פירוט בדבר ההמלצה שנתן ללקוח גם לגוף המוסדי אליו המליץ בעל הרשיון להעביר כספים, וכי על בעל הרשיון לשמור העתק ממסמך ההנמקה לפחות עד תום שבע שנים ממועד מסירתו ללקוח, והעתק ממסמך ההנמקה האחרון לפחות עד תום שבע שנים מיום סיום ההתקשרות בהסכם היעוץ הפנסיוני עם הלקוח.

תחילתו של החוזר ביום 1 בינואר 2010.

הבנק מיישם את ההוראה.

תיקון חוק קופות הגמל

בתיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, שנעשה במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, שפורסם ביום 23 ביולי 2009, נקבע כי חברה מנהלת לא תנהל יותר מקופת גמל אחת מכל סוג מסוגי קופות הגמל המפורטים בתיקון. כן נקבע כי האמור לא יחול על קופות גמל מסוימות המפורטות בתיקון, לרבות קופת גמל שההצטרפות אליה מוגבלת, לפי תקנונה, לציבור מסויים בלבד. עוד נקבע כי השר, יקבע הוראות לעניין אי-תחולת האמור על חברה מנהלת שמתקיימים לגביה התנאים שקבע, או כי ההוראות האמורות יחולו עליה בשינויים שקבע.

תחילתו של התיקון ביום 1 בינואר 2010.
לא ניתן לאמוד בשלב זה את השפעת התיקון על פעילות הבנק בתחום תפעול קופות הגמל.

2009

קופות גמל בניהול אישי

ביום 22 באוקטובר 2009 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופת גמל בניהול אישי), התש"ע-2009. התקנות מאפשרות לחוסך לנהל בעצמו את כספי קרן ההשתלמות שלו וכן את חלק מהכספים המופקדים על ידו בקופת גמל במעמד של עמית עצמאי (כספים שאין כנגדם הפקדות של המעביד). התקנות קובעות כי החוסך יוכל לנהל את השקעת הכספים בעצמו או באמצעות מנהל תיקים מטעמו, ובכפוף למגבלות שנקבעו בתקנות על אופן השקעת הכספים. עוד קובעות התקנות כי לא ישולמו עמלת הפצה ודמי עמילות בגין קופת גמל בניהול אישי.

יעוץ השקעות וקרנות נאמנות

הצעת חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות

ביום 27 בינואר 2010 אושרה בועדת הכספים הצעת חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (תיקון מס' 11), התש"ע - 2009. בהצעת החוק מוצע, בין היתר, להסמיך "עוסק זר", המוסמך לעסוק במדינת מוצאו ביעוץ השקעות, שיווק השקעות או ניהול תיקי השקעות, לעסוק בעיסוקים אלו גם בישראל ללא צורך ברישיון, בתנאים הקבועים בחוק. השירות יכול שניתן ללקוחות תאגיד בעל רישיון לפי החוק ותאגיד בנקאי הרשאי לתת שירותי ייעוץ (להלן "התאגיד המורשה"), לרבות הבנק, בפיקוח ובאחריותו של התאגיד המורשה. בנוסף רשאי העוסק הזר לתת בארץ את השירותים האמורים ללקוחותיו של בנק מחוץ לישראל, הנשלט או שולט בבנק זר בישראל, אשר רשאי לעסוק בישראל ביעוץ השקעות או בשיווק השקעות.

בהצעת חוק זו בוטלה אפשרותו של עוסק זר, שנקבעה בנוסח הצעת החוק ממאי 2008, לנהל תיק השקעות שלא בפיקוחו באחריותו של התאגיד המורשה.

בנוסף, עודכנה רשימת סוגי הלקוחות אשר ניתן לתת להם ייעוץ השקעות, גם על ידי מי שאינו בעל רישיון יועץ השקעות ("לקוח כשיר") ובין היתר נכלל ברשימה לקוח יחיד, אשר עומד לפחות בשניים מתוך שלושה קריטריונים, המעידים על כך שהינו בעל הבנק בשוק ההון (בעל מומחיות בשוק ההון, השווי הכולל של נכסיו הפיננסיים עומד על 12 מיליון ש"ח, ביצע לפחות 30 עסקאות ברבעון במהלך 4 הרבעונים הקודמים).

הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 14) (מכרז להתקשרות עם חברה סוחרת), התש"ע - 2009

ביום 9 בדצמבר 2009 פורסמה הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 14) (מכרז להתקשרות עם חברה סוחרת), התש"ע - 2009. הצעת החוק קובעת חובת עריכת מכרז על ידי מנהל קרן לצורך התקשרות עם "חברה סוחרת" (חבר בורסה) בהסכם לתשלום עמלות מנכסי הקרן, וכן קובעת עוד כי כאשר החברה הסוחרת היא חברה הקשורה למנהל הקרן או לנאמן הקרן. מנהל הקרן לא ישלם מנכסי הקרן, במהלך תקופה של 12 חודשים המתחילים במועד שקבע מנהל הקרן בתשקיף, תשלומים עבור ביצוע עסקאות מנכסי הקרן בסכום העולה על 20% מסך העמלות ששולמו מנכסי הקרן באותה שנת כספים.

חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 29), התשס"ט - 2008 - דיור חולף

ביום 16 במאי 2009 נכנס לתוקפו תיקון מס' 29 לחוק ההוצאה לפועל, במסגרתו הוסדר גם נושא הדיור החולף על פי התיקון - לא ניתן יהיה להתנות על זכות של החייב לדיור חלוף על פי חוק ההוצאה לפועל אם כי ניתן יהיה לקבוע שהדיור החלוף שיועמד לרשות החייב (אם יקבע ראש ההוצאה לפועל כי החייב זכאי לדיור חלוף) יהיה בהסדר המפורט להלן, ובלבד שהוסברה לחייב משמעות הדבר בשפה ברורה המובנת לו.

2009

על פי ההסדר שבתיקון - שווי הדיור החלוף יהיה בסכום המאפשר לחייב לשכור דירת מגורים באזור מגוריו התואמת את צרכיו ואת צורכי בני משפחתו הגרים עמו לתקופה שלא תעלה על 18 חודשים (למעט נסיבות מיוחדות בהם ראש ההוצאה לפועל יוכל להאריך התקופה). שווי הדיור החלוף ייחשב כחלק מהוצאות הכינוס. לגבי הסכמי משכון או הסכמי משכנתא שנכרתו לפי כניסת התיקון לתוקף - התיקון קובע כי התניה על זכות החייב לדיור חלוף תקפה אלא אם כן הוכח לרשם ההוצאה לפועל כי לא הובהרה לחייב זכותו לדיור חלוף ומשמעות היותו עליה.

פסיקת בית המשפט העליון בנושא מעמדו של שעבוד צף עם תניית הגבלה

בבית המשפט העליון ניתן לאחרונה פסק דין שעסק במעמדו של שעבוד צף עם תניית הגבלה שלא נרשמה בשל טעות אצל רשם החברות, או מול שעבוד קבוע שנוצר ונרשם במועד מאוחר יותר. פסק הדין קבע כי בעדרה של תניית ההגבלה שלא נרשמה כאמור עקב טעות של הרשם יש לתת עדיפות לשעבוד הקבוע שנרשם כדין. אף אם תניית ההגבלה לא נרשמה עקב טעות של הרשם. פניית העותר לבית המשפט העליון, אליה הצרף איגוד הבנקים, לקיים דיון נוסף בסוגיה, נדחתה.

הבנק נערך תפעולית להתמודד עם השלכות פס"ד.

גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד

פרטי המבקר הפנימי

מר ניר אבל, רו"ח מכהן כמבקר הפנימי הראשי של הבנק החל מחודש נובמבר 2000. המבקר הפנימי הינו עובד תאגיד האם (הבנק הבינלאומי) החל מחודש אוגוסט 2006 ומשמש כמבקר פנימי בכל החברות בקבוצת הבינלאומי, למעט שתי חברות בנות בחו"ל. המבקר הפנימי הינו בעל תואר ראשון בראיית חשבון ובכלכלה מטעם האוניברסיטה העברית בירושלים, ובעל ניסיון בתחומי הביקורת במערכת הבנקאית, לרבות מגוון תפקידים ניהוליים בביקורת הפנימית בבנק הפועלים במשך כ-13 שנים.

המבקר הפנימי הראשי הינו עובד הבנק הבינלאומי ועומד בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקר הפנימי ועובדיו משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146 (ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית והוראות סעיף 8 לכללי הבנקאות.

דרך המינוי וכפיפות אירגונית

מינוי המבקר הפנימי אושר בוועדת הביקורת ביום 15 באוגוסט 2000 ובדירקטוריון ביום 27 באוגוסט 2000. הממונה בארגון על המבקר הפנימי הינו יו"ר הדירקטוריון.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית נסמכת על תוכנית עבודה רב שנתית (ל-5 שנים) ממוקדת סיכונים. בבניית תוכנית הביקורת הרב שנתית מתבסס המבקר הפנימי על מכלול גורמים, וביניהם: מיפוי היחידות השונות וקווי העסקים והתהליכים בארגון; מיפוי והערכת הסיכונים הגלומים ביחידות ובתהליכים אלה (סיכונים אשראי, שוק ותפעול); סקר סיכונים תפעוליים שנערך בבנק (לרבות סיכונים מעילות והונאות); הוראות כל דין והנחיות המפקח על הבנקים; אירועי כשל אשר היו בעבר בארגון ו/או בארגונים מקבילים במערכת.

תוכנית עבודת הביקורת לשנת 2009, נגזרה משורה של משתנים שונים, אשר עומדים בבסיס בניית תוכנית העבודה. עיקרם: תוכנית עבודה רב שנתית עדכנית, הוראות ניהול בנקאי תקין, סקרי סיכונים שנערכו בבנק, הנחיות ועדת הביקורת, תחומי פעילות חדשים ושינויים במבנה הארגוני, המלצות רו"ח המבקר וממצאי דוח הביקורת המפורט שהוצא על ידו, ממצאי דוחות ביקורת בנק ישראל, משאבי הביקורת, המלצות בעלי תפקידים בבנק וממצאים קודמים.

2009

תוכנית העבודה הרב שנתית ותוכנית העבודה השנתית הנגזרת ממנה, אושרו על ידי ועדת הביקורת ויו"ר הדירקטוריון, וכן הוצגו בפני הדירקטוריון. שינויים מהותיים מתוכנית העבודה שאושרה, מובאים לדיון בפני ועדת הביקורת. תוכנית העבודה מתייחסת לבנק ולחברות הבנות שלו, בהם משמש ניר אבל כמבקר פנימי.

היקף משרות

כאמור, המבקר הפנימי הינו עובד החברה האם ומועסק במשרה מלאה. מספר העובדים בביקורת הפנימית עמד על כ- 8.7 משרות בממוצע. היקף משרות זה, נגזר מתוכנית העבודה הרב שנתית, תחלופת כוח אדם במהלך השנה ותגבור על ידי מיקור חוץ (כ-3 משרות).

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית) ועל תקנים מקצועיים מקובלים - "הסטנדרטים לעיסוק מקצועי בביקורת פנימית" של לשכת המבקרים הפנימיים בישראל, בכל הקשור לבדיקת תקינותן של פעולות הארגון מבחינת שמירה על חוקים, על הניהול התקין, על טוהר המידות ועל חסכון ויעילות, אי תלות בגוף המבוקר, הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, וכן הנחיות גופים רגולטורים אחרים. יציין, כי נערך כתב מינוי לביקורת הפנימית, אשר מבסס את מעמדה וסמכותה בתאגיד. כתב המינוי אושר כנדרש בוועדת הביקורת ובדירקטוריון והופץ בין כלל עובדי הבנק.

גישה למידע

למבקר הפנימי ניתנת גישה חופשית ובלתי אמצעית, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992, לכל מערכות הבנק ומערכות חברות הבנות, ובכלל זה למערכות המידע ונתונים כספיים.

דין וחשבון המבקר הפנימי הראשי

המבקר הפנימי מדווח לוועדת הביקורת, בכל הנוגע לתהליכי עבודת הביקורת ונהליה הפנימיים. המבקר הפנימי מדווח באופן שוטף ליו"ר ועדת הביקורת. הדיווח כולל העתק של כל דוחות הביקורת, וכן מוגשים סיכומי פעילות הביקורת לתקופות שונות (סיכומי פעילות חצי שנתי ושנתי). יו"ר ועדת הביקורת, בהתייעצות עם המבקר הפנימי, ותוך יידוע יו"ר הדירקטוריון להתייחסותו, קובע מהם דוחות הביקורת הפנימית המהותיים שיובאו לדיון בוועדת הביקורת. כמו כן, דוחות הביקורת נדונים בישיבות אצל המנכ"ל, עם הגורמים המבוקרים הנוגעים, טרם הצגתם בוועדת הביקורת. דיווח פעילות רבעוני נשלח ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל הבנק, ונערך דיון על ממצאיו בהנהלה. לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בוועדת הביקורת. במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דווח מיידי לממלאי התפקידים הנ"ל.

ביום 5 במרץ 2009 נדון בוועדת הביקורת סיכום פעילות הביקורת לשנת 2008, ביום 16 ביולי 2009 נדון בוועדת הביקורת סיכום פעילות הביקורת למחצית הראשונה של שנת 2009 וביום 13 בדצמבר 2009 נדונה תוכנית העבודה של הביקורת לשנת 2010.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותוכנית העבודה של המבקר הפנימי הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בתאגיד.

תגמול

תגמול המבקר הפנימי מבוצע ע"י הבנק הבינלאומי.

2009

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

נושאי המשרה העוסקים בהכנת הדוחות הכספיים הינם מנכ"ל הבנק מר ישראל טראו והחשבונאי הראשי מר עופר סלפטר האחראי על החטיבה לחשבונאות.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים המחילות את הוראות SOX302 מתכנסת ועדת גילוי, בראשות המנכ"ל ובהשתתפות כל מנהלי החטיבות בבנק ורואי החשבון המבקרים של הבנק. הועדה דנה בנושאים מהותיים שעשויה להיות להם השלכה על הנתונים בדוחות הכספיים וכן בליקויים שנתגלו במערך הבקרה על דווח כספי ומעקב אחר תיקונם. הדוחות הכספיים מוצגים לחברי וועדת הגילוי במלואם ומתקיים דיון בסוגיות מהותיות ובמדיניות החשבונאית שיש ליישם.

דירקטוריון הבנק אחראי על בקרת העל בבנק ומאשר את הדוחות הכספיים של הבנק. דירקטוריון הבנק קבע כי ועדת ביקורת ועסקאות עם אנשים קשורים, מאזן וחברות בנות (להלן: "ועדת הביקורת"), תבחן את הדוחות הכספיים ותמליץ בפניו על אישור הדוחות. הוועדה מונה 8 חברים, מהם 5 דירקטורים מקרב הציבור, 4 מחברי הוועדה הם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. בדיוני הוועדה בנושא דוחות כספיים משתתפים, בנוסף לחבריה, גם רואי החשבון המבקרים של הבנק, סומך חייקין רואי חשבון, ומופיעים בפניה המנכ"ל, מנהל החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי.

ועדת הביקורת דנה בנושאים הנוגעים לדוחות הכספיים של הבנק ובכלל זה, בהיקף ההפרשות לחובות מסופקים, בחוות דעתם של רואי החשבון המבקרים, המדיניות החשבונאית, שלמות הגילוי ונאותות הדווח ועוד.

במסגרת הליך אישור הדוחות, מקבלים הדירקטורים חברי ועדת הביקורת את טיוטת הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון לפני ישיבת הוועדה וכן חומר עזר, מצגות ומידע נוסף. במהלך הישיבה המתכנסת לדיון בדוחות הכספיים, ניתנת לדירקטורים האפשרות להפנות שאלות לחברי ההנהלה המופיעים בפניה ולרואי החשבון המבקרים של הבנק, ולהעיר את הערותיהם לדוחות קודם שימליצו בפני הדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים.

בין היתר, מקבלת ועדת הביקורת דווח ומקיימת דיון, על ליקויים וחולשות מהותיות בבקרה הפנימית על הדוחות הכספיים, אם וככל שנמצאו. כמו כן, מקבלת הוועדה דווח על כל תרמית, אם וככל שנמצאה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד בבקרה הפנימית על הדווח הכספי, מידע זה נמסר גם ליו"ר הדירקטוריון, כנדרש בהוראה 645 להוראות הדווח לציבור של המפקח על הבנקים (הצהרה לגבי גילוי).

חברי הדירקטוריון מקבלים את טיוטת הדוחות הכספיים לפני הישיבה הדנה בדוחות הכספיים.

בישיבה זו, משתתפים כל חברי הנהלת הבנק ורואי החשבון המבקרים. במסגרת הדיון במליאה מציג המנכ"ל את תוצאות הפעילות שהוצגו בדוחות הכספיים וכן מידע מפורט ונתוני עזר נוספים. בדיון משיבים נושאי המשרה בבנק לשאלות הדירקטורים ככל שנשאלו. בתום הדיון מתקבלת החלטת הדירקטוריון בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק והסמכת יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל והחשבונאי הראשי לחתום על הדוחות הכספיים.

עבודת הדירקטוריון

במהלך שנת 2009 המשיך דירקטוריון הבנק את פעילותו בקביעת מדיניות הבנק והקווים העקרוניים לפעולתו, בקביעת הנחיות ובקיום פיקוח ובקרה על הפעילות השוטפת של הבנק, המליאה וועדותיה קיימו דיונים מפורטים בהיבטים השונים של פעילות הבנק. במהלך שנת 2009 התקיימו 17 ישיבות של מליאת הדירקטוריון, מתוכן 2 ישיבות ללא התכנסות, וכן התקיימו 44 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

ועדת אשראי מקבלת סקירות מקיפות על לווים בעלי חבות מעל גודל מסוים, מאשרת מסגרות אשראי או אשראי חדש ללקוחות, דנה בהסדרי חוב משמעותיים ובחובות קשי גבייה שסכומם מהותי, מקבלת סקירות ענפיות, דנה במדיניות האשראי ובתוכנית העבודה השנתית של יחידת בקרת האשראי.

ועדת אשראי קיימה במהלך שנת 2009 14 ישיבות, מתוכן ישיבה אחת ללא התכנסות.

2009

ועדת ביקורת ועסקאות עם אנשים קשורים, מאזן וחברות בנות (להלן: "ועדת ביקורת ומאזן") דנה בישיבותיה במדיניות החשבונאית של הבנק ובדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים, וממליצה לדירקטוריון על אישור הדוחות; מקבלת סקירות מאת רואי החשבון המבקרים על פעולת הביקורת וממצאיה, בקשר עם סקירות הדוחות הרבעוניים וביקורת הדוח השנתי; מקיימת דיון בממצאים העיקריים המוצגים בפניה על-ידי רואי החשבון, בקשר עם ה- Long Form Report.

כמו כן, דנה הועדה בדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים של חברות הבת ובכל שינוי מהותי במבנה או במדיניות של אחת או יותר מחברות הבת.

בנוסף, דנה הועדה בדוחות הביקורת של בנק ישראל המועברים אליה במהלך השנה, ובדוחות המהותיים ו/או הבולטים של הביקורת הפנימית, ומנהלת מעקב אחר הטיפול בדוחות אלה. הועדה מקבלת דיווחים על סיכומים תקופתיים של ממצאי הביקורת ועל תוכנית העבודה השנתית של הביקורת הפנימית.

בישיבותיה כועדה לעסקאות עם אנשים קשורים דנה הועדה בעסקאות עם בעלי עניין ועם אנשים קשורים, על-פי הגדרות בנק ישראל, באישור מתן אשראי לגופים אלה ובקביעת דרכי פעולה לטיפול בהם.

ועדת ביקורת ומאזן, קיימה במהלך שנת 2009 14 ישיבות. מתוכן, קיימה הועדה דיון במאזן הבנק ובמאזן חברות הבת ב- 4 ישיבות, ודיון בדוחות ביקורת ובעסקאות עם אנשים קשורים, ב- 10 ישיבות.

ועדת השכר דנה וממליצה בפני ועדת הביקורת והדירקטוריון בדבר תנאי העבודה והפרישה של נושאי המשרה בבנק. כמו כן, דנה הועדה וממליצה על קביעת תנאי ההעסקה והפרישה של עובדי הבנק וחברות הבת שאינם נושאי משרה, בהתאם למדיניות הדירקטוריון.

הועדה קובעת מדיניות שכר לקראת כל מו"מ עם הועד על הסכם השכר ודנה בכל שינוי מהותי במבנה, בתנאי השכר ובתנאי העבודה של עובדי הבנק. ועדת השכר קיימה במהלך שנת 2009 2 ישיבות.

ועדת תפעול, נוסטרו וניהול סיכונים דנה בישיבותיה במדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים של הבנק ואופן יישומה, במדיניות טכנולוגיית המידע, אופן קבלת שרותי תפעול ומיחשוב מבנק הפועלים, וכן בתקציב השקעות התפעול והוצאות התפעול השנתי של הבנק.

כמו כן דנה הועדה במדיניות ניהול הנוסטרו, בתוכנית העבודה השנתית של יחידת הנוסטרו ובוחנת את העמידה ביעדי התוכנית ובאישור פעילות במוצרים פיננסיים חדשים או פעילות נוסטרו חדשה.

בנוסף, דנה הועדה במדיניות החשיפה לסיכונים השונים, במעקב ובקרה אחר היקף המגבלות הפיננסיות בבנק, במעקב ובקרה אחר עמידת הבנק במגבלות החשיפה, במעקב אחר נאותות מערך ניהול הסיכונים ובקרת החשיפה הכוללת של הבנק לסיכונים השונים, במעקב ובקרה אחר היערכות לבאזל 2 ובאישור מערך הבקורות וניהול הסיכונים למוצרים פיננסיים חדשים או פעילות נוסטרו חדשה.

ועדת תפעול, נוסטרו וניהול סיכונים קיימה במהלך שנת 2009 7 ישיבות.

ועדת ההסבה והשילוב הוקמה ביום 3.5.09 כועדת אד-הוק לליווי פרוייקט הסבת מערכות בנק אוצר החייל למערכות הבנק הבינלאומי ("ההסבה"). הועדה דנה בהיערכות לקראת ההסבה. בין היתר, דנה הועדה בסיכונים הנובעים מההסבה, באופן ניהול הסיכונים במסלולי הפרוייקט השונים ובהיערכות במסגרת כל מסלול. הועדה מנהלת מעקב שוטף אחר התהליכים השונים במסגרת הפרוייקט, לרבות פעילות הנהלת הבנק להבטחת המשכיות עסקית לאחר ההסבה, אי-פגיעה ברמת השירות ללקוחות ומניעת נטישת לקוחות בעקבות ההסבה. כמו כן, דנה הועדה במדדים לקביעת מעבר המערכות למערכות הבנק הבינלאומי.

ועדת ההסבה קיימה במהלך שנת 2009 7 ישיבות.

2009

דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

בהתאם להוראות בנק ישראל בחוזר מיום 11 בדצמבר 2004 נדרש הבנק ליישם הנחייה של הרשות לניירות ערך בדבר "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" (להלן "ההנחיה"). על פי ההנחיה האמורה, על כל חברה לקבוע את המספר המזערי הראוי של דירקטורים שהנם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", זאת בהתייחס, בין היתר, לגודל החברה, סוג פעילותה ומידת מורכבותה, באופן שיאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו ובמיוחד בהתייחס לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם.

בהנחיה הוגדר "דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית", כדירקטור שאינו ממלא תפקיד נוסף בחברה, ואשר בשל השכלתו, נסיונו או כישוריו, כפי שיפורטו בדיווח, הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים, חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים, באופן המאפשר לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולהעלות על סדר היום של הדירקטוריון סוגיות ושאלות בקשר לדיווח הכספי של החברה במטרה להביא לאישור ולפרסום דוחות כספיים נאותים.

בהנחיה הודגש, כי אין היא מיועדת להקנות מעמד מיוחד לדירקטורים שהוגדרו כ"בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", ואין בה כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליהם ועל הדירקטורים האחרים, כאמור בכל דין. עוד קובעת ההנחיה, כי בדוח הדירקטוריון יצוין מיהם הדירקטורים "בעלי המיומנות החשבונאית והפיננסית" מכלל חברי הדירקטוריון, אף אם מספרם עולה על המספר המזערי הראוי שנקבע ע"י החברה.

דירקטוריון הבנק, בישיבתו מיום 29 במרס 2005, קבע כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", יהיה שני דירקטורים, בדומה למספר הדירקטורים החיצוניים שיש למנות בחברה ציבורית עפ"י חוק החברות, התשנ"ט 1999.

2009

להלן פרטים אודות חברי הדירקטוריון שהנם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית לפי השכלתם ונסיונם, כהגדרתה בהוראת בנק ישראל דלעיל:

מר זאב גוטמן:

יו"ר הדירקטוריון
בעל תואר מומחה במנהל עסקים אוניברסיטת HERIOT-WATT Edinburgh, משנה למנכ"ל, ראש אגף ניהול פיננסי וניהול סיכונים, מנהל הסיכונים של קבוצת הבינלאומי.
חבר בדירקטוריונים של: הבינלאומי הנפקות בע"מ, סטוקופין (ישראל) בע"מ, מגל חברה להנפקות בע"מ, פאנקה בע"מ, HIGHTRADE, FIBI BANK (SWITZERLAND) LTD.
חבר בועד המנהל של אגודת ידידי מרכז רבין, חבר באגודת ידידי אוניברסיטת ת"א.
כיהן כיו"ר וכחבר דירקטוריון של קופות גמל שונות בבעלות הבנק הבינלאומי ופרש מתפקידיו אלה ביום 9 בפברואר 2006.
כיהן כדירקטור ביובנק בע"מ עד ליום 8 באוגוסט 2007.
כיהן כדירקטור בבורסה לניירות ערך בתל - אביב עד ליום 20.1.2009 ובמסלקת מעו"ף עד ליום 20.1.2009.
כיהן כדירקטור בחברת "מעלות החברה לדירוג" עד אפריל 2008.
בעבר שימש בבנק הבינלאומי כראש אגף נכסי לקוחות ובנקאות בינלאומית, ראש אגף שוק ההון ומטבע חוץ בבנק הבינלאומי.

דוד לינסון:

בעל תואר בוגר כלכלה וסטטיסטיקה מהאוניברסיטה העברית בירושלים.
מוסמך במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב.
מנכ"ל ד.ל. נחשון בע"מ.
דירקטור חיצוני בישייר קרנות נאמנות בע"מ ובחב' גב-ים לקרקעות בע"מ.
משמש כיועץ בנושאי מימון ובנקאות לגופים שונים.
שימש בתפקידים בכירים בבנק הפועלים בע"מ, כיהן כמנהל כללי של גרנית הכרמל אחזקות בע"מ, כמנהל כללי של בנק הספנות לישראל בע"מ, מנכ"ל פי בי בנק (UK) לונדון וכמנהל כללי של בנק קונטיננטל לישראל.

פרופ' ראובן גרונאו:

בעל תואר Ph.D. בכלכלה מאוניברסיטת קולומביה, ניו-יורק.
פרופסור בכלכלה (אמריטוס) באוניברסיטה העברית בירושלים.
כיהן כדירקטור בבנק הבינלאומי, בבנק דיסקונט ובחברת ביטוח "מגדל".

מיכל עבאדי - בויאנג'ו:

בעלת תואר בוגרת בכלכלה וחשבונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים.
בעלת תואר בוגרת במשפטים, אוניברסיטת תל-אביב.
בעלת רשיון רו"ח ובעלת רשיון עו"ד.
סמנכ"ל, ראש אגף חשבונאי ראשי בבנק הבינלאומי.
מכהנת כיו"ר דירקטוריון הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ ומגל חברה להנפקות של הבינלאומי בע"מ.
מכהנת כדירקטורית בכרטיסי אשראי לישראל בע"מ, במת"ף- מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ ובסטוקופין (ישראל) בע"מ.
שימשה בעבר כיועצת כלכלית בכירה לשר הבריאות, כסמנכ"ל לקופות חולים ושב"ן במשרד הבריאות, כחברת מליאה ויו"ר ועדת הביקורת של הרשות לניירות ערך, וכיו"ר חברת נכסים מ.י. בע"מ.

אייל חנקין:

בעל תואר ראשון במדעי המחשב והניהול מאוניברסיטת תל-אביב.
על תואר שני במנהל עסקים - התמחות במימון מאוניברסיטת תל-אביב ואוניברסיטת Northwestern מסלול Kellogg רקנאטי.
מכהן כמשנה למנכ"ל חברת סופרגז החל מיום 1.1.2010.
כיהן כסמנכ"ל שיווק ומכירות באלקטרה מוצרי צריכה.
כיהן כסמנכ"ל שיווק ופיתוח עסקי בחברת NAMS.
כיהן כמנכ"ל קבוצת שחר אחזקות לניהול בע"מ עד ליום 15.7.2009.

בנק אוצר החייל בע"מ והחברות המאחדות שלו

2009

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

בהתאם להוראות הדווח לציבור של המפקח על הבנקים ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 309 הקים הבנק מערך של בקרה פנימית על דווח כספי. ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיף 302 ו- 404 לחוק הידוע בשם חוק - OXLEY - SARBANES שנחקק בארה"ב.

לדוחות צורף דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר מערך בקרה פנימית על דווח כספי וכן הצהרה של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי - הממונה על החשבות, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי.

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנכ"ל והחשבונאי הראשי - הממונה על החשבות, העריכו ליום 31 בדצמבר 2009 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק, על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הממונה על החשבות, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2009 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על דווח כספי.

ישראל טראור
מנהל כללי

זאב גוטמן
יו"ר הדירקטוריון

רמת גן, 25 בפברואר 2010

2009

פרטים אודות הדירקטורים של הבנק בהתאם להוראות הדוח לציבור של בנק ישראל בנושא דוח הדירקטוריון.

1. שם הדירקטור: זאב גוטמן, יו"ר הדירקטוריון

תאריך תחילת כהונה: 13.8.2007

חברות בועדות הדירקטוריון: שכר, תפעול נוסטרו וניהול סיכונים, הסבה ושילוב כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: כן. משנה למנכ"ל, ראש אגף לניהול פיננסי וניהול סיכונים בבנק הבינלאומי, מנהל הסיכונים של קבוצת הבינלאומי.

השכלה: MBA במנהל עסקים אוניברסיטת HERIOT-WATT Edinburgh.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

משנה למנכ"ל, ראש האגף לניהול פיננסי וניהול סיכונים בבנק הבינלאומי, מנהל הסיכונים הראשי של קבוצת הבינלאומי.

חבר בדירקטוריונים של: הבינלאומי הנפקות בע"מ, סטוקופין (ישראל) בע"מ, פאנקה בע"מ, מגל חברה להנפקות בע"מ, HIGHTRADE, FIBI BANK (SWITZERLAND) LTD, חבר בועד המנהל של אגודת ידידי מרכז רבין, חבר באגודת ידידי אוניברסיטת תל-אביב.

כיהן כיו"ר וחבר דירקטוריון של קופות גמל שונות בבעלות הבנק הבינלאומי ופרש מתפקידיו אלה ביום 9 בפברואר 2006. כיהן כדירקטור ביובנק בע"מ עד ליום 8 באוגוסט 2007. כיהן כדירקטור בחברת "מעלות החברה לדירוג" עד אפריל 2008.

כיהן כדירקטור בבורסה לניירות ערך בתל-אביב עד ליום 20.1.2009 ובמסלקת מעו"ף עד ליום 20.1.2009. בעבר שימש בבנק הבינלאומי כראש אגף נכסי לקוחות ובנקאות בינלאומית, וכראש אגף שוק ההון ומטבע חוץ.

2. שם הדירקטור: פרופ' ראובן גרונא

תאריך תחילת כהונה: 20.6.2007

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, תפעול נוסטרו וניהול סיכונים, שכר כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: Ph.D. בכלכלה מאוניברסיטת קולומביה, ניו-יורק

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

פרופסור לכלכלה באוניברסיטה העברית עד אוגוסט 2005.

דירקטור בבנק הבינלאומי (עד 2005).

2009

3. **שם הדירקטור: רוני טל (גוטפריד)**
תאריך תחילת כהונה: 27.11.2007
חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, אשראי, שכר
כהונה כדח"צ: כן
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: B.A בכלכלה ומנהל עסקים, האוניברסיטה העברית
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
בעלים ומנכ"ל של קבוצת חברות "סיג", יו"ר דירקטוריון ומנכ"ל בחברת "סיג תעשיות בע"מ", מנכ"ל
ודירקטור בחברת "סיג טכנולוגיות הרמה בע"מ", מכהן כחבר בדירקטוריונים הבאים: "סיג עגורנים בע"מ",
"רוטם בקרים ממוחשבים (1994) בע"מ", "עדי ועוז בע"מ", "מיטל ר.מ. השקעות בע"מ".
4. **שם הדירקטור: דפנה פלי**
תאריך תחילת כהונה: 2.7.2002
חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי, ביקורת ומאזן, תפעול נוסטרו וניהול סיכונים, שכר
כהונה כדח"צ: לא
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: B.A בכלכלה ויחסים בינלאומיים, האוניברסיטה העברית
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
חברת דירקטוריון בחברות: חברה בועד המנהל ויו"ר ועדת הכספים של המכללה האקדמית להנדסה
בירושלים וחברה בועד המנהל של קרן גבריאל שרובר.
כיהנה בעבר כיו"ר דירקטוריון בנק אוצר החייל (9/2002 - 8/2006).
כיהנה כחברת דירקטוריון בחברת ישראלכרט בע"מ וב- יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ עד ליום
31.12.2009.
5. **שם הדירקטור: אירית שלומי**
תאריך תחילת כהונה: 17.8.06
חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי
כהונה כדח"צ: לא
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: כן. סמנכ"ל, חברת הנהלה
וראש אגף בנקאות בבנק הבינלאומי
השכלה: B.A בכלכלה, אוניברסיטת חיפה
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
סמנכ"ל, חברת הנהלה וראש אגף בנקאות בבנק הבינלאומי, בעבר - משקיפה מטעם הבינלאומי בדירקטוריון
בנק מסד.
כיהנה בעבר כדירקטורית מטעם הבינלאומי בויזה כ.א.ל.

2009

6. **שם הדירקטור: דוד לוינסון**
תאריך תחילת כהונה: 17.8.06
חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, אשראי, הסבה ושילוב.
כהונה כדח"צ: לא
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: B.A בכלכלה וסטטיסטיקה האוניברסיטה העברית, M.A במנהל עסקים אוניברסיטת ת"א
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
מנכ"ל ד.ל. נחשון בע"מ, דירקטור חיצוני בישיב קרנות נאמנות בע"מ ובחב' גב-ים לקרקעות בע"מ. משמש כיועץ בנושאי מימון ובנקאות לגופים שונים. שימש בתפקידים בכירים בבנק הפועלים בע"מ, כיהן כמנהל כללי של גרנית הכרמל אחזקות בע"מ, כמנהל כללי של בנק הספנות לישראל בע"מ, מנכ"ל פי בי בנק (UK) לונדון וכמנכ"ל בנק קונטיננטל לישראל בע"מ.
7. **שם הדירקטור: עמוס מלכא**
תאריך תחילת כהונה: 17.8.06
חברות בועדות הדירקטוריון: * תפעול נוסטרו וניהול סיכונים, הסבה ושילוב
כהונה כדח"צ: לא
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: B.A במדעי הרוח אוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
מנכ"ל אלול טכנולוגיות בע"מ (2002 - 2005), מנכ"ל ובעל מניות בעמ-דסק בע"מ, יו"ר דירקטוריון חברת "Logic Industries Ltd", יו"ר דירקטוריון פלסן סאסא בע"מ, יו"ר דירקטוריון Nyotron Net Technologies, דירקטור באי די בי חברה לפתוח בע"מ, דירקטור ב- ODF Optronics Ltd.
- * כיהן כחבר ועדת אשראי עד 23.8.2009.
8. **שם הדירקטור: מיכל עבאדי- בויאנג'ו**
תאריך תחילת כהונה: 10.7.2007
חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן
כהונה כדח"צ: לא
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: כן. סמנכ"ל, ראש אגף חשבונאי בבנק הבינלאומי.
השכלה: B.A בכלכלה וחשבונאות האוניברסיטה העברית, L.L.B אוניברסיטת תל- אביב, רו"ח, עו"ד.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
סמנכ"ל, ראש אגף חשבונאי בבנק הבינלאומי, מכהנת כיו"ר דירקטוריון הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ ומגל חברה להנפקות של הבינלאומי בע"מ. מכהנת כדירקטורית בכרטיסי אשראי לישראל בע"מ, במת"ף - מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ ובסטוקופין (ישראל) בע"מ.
בעבר: יועצת כלכלית בכירה לשר הבריאות, סמנכ"ל לקופות חולים ושב"ן במשרד הבריאות (1.98-1.06), חברת מליאה ויו"ר ועדת ביקורת - הרשות לני"ע (1.98 - 1.06).

2009

9. שם הדירקטור: **עתליה ארד**
תאריך תחילת כהונה: 1.6.2008
חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, תפעול נוסטרו וניהול סיכונים, אשראי כהונה כדח"צ: כן
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: תואר שני בסוציולוגיה מהאוניברסיטה העברית
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
מכהנת כדירקטורית במפעלי נייר אמריקאיים ישראלים בע"מ.
בעבר מנהלת מחלקת חקירות ברשות ניירות הערך, ראש מפלג חקירות בדרגת סגן-ניצב, היחידה הארצית לחקירות הונאה, משטרת ישראל.
10. שם הדירקטור: **צחי עין-גל****
תאריך תחילת כהונה: 15.7.2008
חברות בועדות הדירקטוריון: שכר
כהונה כדח"צ: לא
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא*
השכלה: תואר שני במנהל ציבורי מאוניברסיטת תל-אביב ותואר שני במסגרת המכללה לבטחון לאומי באוניברסיטת חיפה.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
ראש מחלקת הפרט באגף כח-אדם בצה"ל ויו"ר דירקטוריון "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ". מכהן כיו"ר דירקטוריון מועדון חבר צרכנות בע"מ, מכהן כדירקטור באגודה למען החייל (ע.ר.), ש.י.ר.ן. מיסוד האגודה למען החייל, א.ש.ל.ח. מיסוד האגודה למען החייל, חברת ארגון וניהול פנסיית קבע ייחודית מקיפה בע"מ.
- ** מכהן כיו"ר דירקטוריון "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" - בעל ענין בבנק
11. שם הדירקטור: **אייל חנקין**
תאריך תחילת כהונה: 17.9.2008
חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, אשראי, תפעול נוסטרו וניהול סיכונים, הסבה ושילוב כהונה כדח"צ: כן
עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא
השכלה: תואר ראשון במדעי המחשב וניהול מאוניברסיטת תל-אביב, תואר שני במנהל עסקים - התמחות במימון - אוניברסיטת תל-אביב ואוניברסיטת Northwestern מסלול Kellogg רקנאטי.
בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא
בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן
עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:
משנה למנכ"ל חברת סופרגז החל מיום 1.1.2010, כיהן כסמנכ"ל שיווק ומכירות באלקטרה מוצרי צריכה עד שנת 2007, כיהן כמנכ"ל קבוצת שחר עד ליום 15.7.2009.

12. שם הדירקטור: **גלית (סיגלית) אברג'יל *****

תאריך תחילת כהונה: 24.12.2008

חברות בועדות הדירקטוריון: שכר

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא*

השכלה: תואר שני במנהל ציבורי מאוניברסיטת בר-אילן ותואר ראשון בתולדות המזה"ת מאוניברסיטת בר-אילן.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

רמ"ח מופ"ת בצה"ל, דירקטורית ב"חבר משרתי קבע והגמלאים בע"מ" ובמועדון חבר צרכנות בע"מ.

בעבר: תפקידים בדרגת סגן אלוף, צה"ל, מזכירת הפיקוד העליון ותפקידים בתחום כ"א בחיל המודיעין.

*** דירקטורית ב"חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" - בעלת ענין בבנק.

13. שם הדירקטור: **סמדר אלחנני (4)**

תאריך תחילת כהונה: 23.4.2009

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, שכר

כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: B.A בכלכלה ובהיסטוריה כללית מהאוניברסיטה העברית בירושלים.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

היועצת הכלכלית לוועדת הכספים של הכנסת, חברת הדירקטוריון של YMCA ירושלים.

14. שם הדירקטור: **שלומי (שלמה) אברהם (5) *****

תאריך תחילת כהונה: 1.6.2009

חברות בועדות הדירקטוריון: תפעול נוסטרו וניהול סיכונים.

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: תואר ראשון בסטטיסטיקה ומדע המדינה מאוניברסיטת חיפה, תואר שני במנהל עסקים (EMBA) מאוניברסיטת ת"א.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

ראש מדור תכנון כ"א באגף כ"א במטה הכללי, ראש ענף תכנון ומנהל כ"א באגף כ"א, ראש מנהל לכ"א

טכנולוגי ומחקר באגף כ"א, סגן ראש חטיבת כ"א באגף כח-אדם.

מנכ"ל חבר משרתי הקבע ומנכ"ל מועדון חבר צרכנות.

*** מנכ"ל "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" - בעל ענין בבנק.

2009

שינויים בדירקטוריון

- יורם הסל (1)
- שחר תורג'מן (2)
- יואל גונן (3)
- סמדר אלחנני (4)
- שלמה (שלומי) אברהם (5)

- (1) מר יורם הסל סיים כהונתו כדח"צ ביום 1.4.2009.
- (2) מר שחר תורג'מן סיים כהונתו ביום 31.5.2009.
- (3) מר יואל גונן סיים כהונתו כדירקטור ביום 22.12.2009.
- (4) גב' סמדר אלחנני מונתה כדח"צית ביום 23.4.2009.
- (5) מר שלומי אברהם מונה כדירקטור ביום 1.6.2009.

2009

חברי ההנהלה הבכירה ותחומי אחריותם

1. **שם: ישראל טראו**
תאריך תחילת כהונה: 17.8.2006
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה – בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: מנכ"ל הבנק
השכלה: B.A במדעי הרוח אוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: מנכ"ל הבנק החל מ- 17.8.2006. סמנכ"ל, ר' אגף בנקאות ושיווק בבנק הבינלאומי (-17.8.2006 1.4.2005), מנהל סניף ראשי תל-אביב של הבנק הבינלאומי (1.2.2002 - 1.4.2005)
2. **שם: נועם קוטאי**
תאריך תחילת כהונה: 27.3.2006
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה – בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: משנה למנכ"ל הבנק, מנהל החטיבה הקמעונאית בבנק
השכלה: עו"ד, L.L.B מכללת שערי משפט, הוד השרון
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: מנהל אגף מכירות בחטיבה הקמעונאית בבנק, משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית בבנק
3. **שם: ברוך גרנות**
תאריך תחילת כהונה: 1985
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה – בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית בבנק, דירקטור בחברות בת של הבנק
השכלה: B.A בכלכלה חטיבה לחשבונאות אוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית בבנק
4. **שם: דורון כליף**
תאריך תחילת כהונה: 1.4.2002
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה – בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית
השכלה: לימודי חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית בבנק
5. **שם: דן טראוב**
תאריך תחילת כהונה: 1.1.1997
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה – בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל בכיר, מנהל חטיבת המשאבים בבנק, יו"ר החברה לנכסים, חברה בת של הבנק.
השכלה: B.A בסוציולוגיה ומדעי המדינה, אוניברסיטת חיפה
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל בכיר, מנהל חטיבת המשאבים בבנק.

2009

6. **שם: גילה יחזקאלי**
תאריך תחילת כהונה: 1.8.2000
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה – בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית ומזכיר הבנק
השכלה: עו"ד, L.L.B אוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית ומזכיר הבנק
7. **שם: אורית חורש**
תאריך תחילת כהונה: 10.6.2001
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה – בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל, מנהלת החטיבה לניהול נכסי לקוחות בבנק, דירקטורית בחברות בת של הבנק
השכלה: B.A - מדעי המדינה אוניברסיטת תל-אביב, M.A - מנהל עסקים אוניברסיטת מנצ'סטר
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין אחר בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל, מנהלת החטיבה לניהול נכסי לקוחות בבנק
8. **שם: עופר סלפטר**
תאריך תחילת כהונה: 17.1.2008
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה – בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל, חשבונאי ראשי בבנק
השכלה: רו"ח מוסמך, B.A - בחשבונאות וכלכלה, האוניברסיטה העברית
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל (החל מ- 2008), חשבונאי ראשי
9. **שם: ניר אבל**
תאריך תחילת כהונה: 1.11.2000
התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה – בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: מבקר פנימי ראשי של הבנק, מבקר קבוצת הבנק הבינלאומי מאוגוסט 2006
השכלה: רואה חשבון מוסמך, B.A בכלכלה וראיית חשבון, האוניברסיטה העברית
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: מבקר פנימי ראשי של הבנק החל מנובמבר 2000. מבקר קבוצת הבנק הבינלאומי החל מאוגוסט 2006.

2009

שכר יו"ר הדירקטוריון (1) ונושאי משרה בכירה (באלפי ש"ח):

שנת 2009	שם	תפקיד	היקף משרה	הבחן	מענק	שווי רכב	והטבות נוספות	ביטוח לאומי	מענק יובל ומחלה	השתלמות, קורס	השלמת עתודות בגין הוצאות גלויות עקב שניונים בשכר בשנת החשבון	סך הכל שכר והוצאות גלויות (2)	תשלומים אחרים	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים (3)
שם	טראו ישראל	מנהל כללי	100%	-	1,173	69	263	-	-	-	1,505	-	-	-
קוטאי נועם	טראו ישראל	מנהל כללי	100%	-	922	69	272	-	-	-	1,263	-	-	665
גנות ברוך	טראו ישראל	מנהל כללי	100%	-	858	69	277	-	-	-	1,204	-	-	85
טראוב דן	טראו ישראל	מנהל כללי	100%	-	840	69	242	-	-	-	1,151	-	-	613
כליף דורון	טראו ישראל	מנהל כללי	100%	-	853	69	210	-	-	-	1,132	-	-	267
שנת 2008	טראו ישראל	מנהל כללי	100%	-	1,115	69	267	-	-	-	1,507	-	-	-
קוטאי נועם	טראו ישראל	מנהל כללי	100%	-	885	69	201	-	-	-	1,392	-	-	199
טראוב דן	טראו ישראל	מנהל כללי	100%	-	801	69	196	-	-	-	1,337	-	-	623
גנות ברוך	טראו ישראל	מנהל כללי	100%	-	793	69	225	-	-	-	1,324	-	-	99
כליף דורון	טראו ישראל	מנהל כללי	100%	-	826	69	215	-	-	-	1,306	-	-	124

(1) שכר של יו"ר הדירקטוריון משולם על ידי הבנק הבינלאומי. הבנק משלם גמול דירקטורים לחברה האם בגין השתתפותו בישיבות הדירקטוריון של הבנק.

(2) לא כולל מס שכר.

(3) כולל הלוואות שניתנו לנושאי המשרה הבכירה בתנאים שתאמו הלוואות שניתנו לכלל העובדים ואשר סכומיהן נקבעו על פי קריטריונים אחידים.

הערה: התנאים לניהול החשבונות בבנק לנושאי המשרה הבכירה, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים לקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.

פרוט הסכמי השכר האישיים עם נושאי המשרה

מר ישראל טראו - מכהן כמנכ"ל הבנק מיום 24 באוגוסט 2006 בתנאי עבודה המפורטים בהסכם אישי מיום 16 באוגוסט 2006 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ראשי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 6 חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר טראו לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר אחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו. תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו. משכורתו של מר ישראל טראו צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן, במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

מר נועם קוטאי - מועסק בבנק מיום 1 באוקטובר 1986 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 9/2005 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ראשי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר קוטאי לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 200% משכרו האחרון. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו.

עפ"י המלצת המנכ"ל, הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים. במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת. משכורתו של מר קוטאי צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

מר דן טראוב - מועסק בבנק מיום 1 באוגוסט 1980 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1/1997 לתקופה בלתי קצובה.

כל אחד מהצדדים להסכם ראשי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.

עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר טראוב לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 200% משכרו האחרון. מסכום אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו.

עפ"י המלצת המנכ"ל, הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.

במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת. משכורתו של מר טראוב צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

מר דורון כליף - מועסק בבנק מיום 4 במאי 1986 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 4/2002 לתקופה בלתי קצובה.

כל אחד מהצדדים להסכם ראשי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.

עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר כליף לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 200% משכרו האחרון. מסכום אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו.

עפ"י המלצת המנכ"ל, הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.

במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

2009

במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת. משכורתו של מר כליף צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

מר ברוך גרנות - מועסק בבנק מיום 1 במרץ 1981 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1/1997 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ראשי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר גרנות לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 200% משכרו האחרון. מסכום אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו. עפ"י המלצת המנכ"ל הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים. במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים. במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת. משכורתו של מר גרנות צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

שכר רואי החשבון המבקרים (1) (2) (3) (באלפי ש"ח):

<u>2008</u>	<u>2009</u>	
		עבור פעילות הביקורת (4):
		רואה חשבון המבקר
1,284	1,388	סומך חייקין רואי חשבון
140	120	עבור שירותים הקשורים לביקורת
61	-	רואי חשבון מבקרים אחרים
<u>1,485</u>	<u>1,508</u>	סך הכל
		עבור שירותים אחרים:
		רואה חשבון המבקר
<u>23</u>	<u>9</u>	סומך חייקין רואי חשבון
<u>-</u>	<u>-</u>	רואי חשבון מבקרים אחרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואה החשבון המבקר עבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט - 1999.
- (2) שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי, ביקורת דוחות מס וסקירת דוחות ביניים.

2009

סקירת ההנהלה על מצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו *

סקירת ההנהלה נערכה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו וכוללת הדיווחים הבאים:

תוספת א'	מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי.
תוספת ב'	דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי.
תוספת ג'	שיעורי הכנסה והוצאה - מאוחד.
תוספת ד'	חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית - מאוחד.
תוספת ה'	סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד.
תוספת ו'	חשיפות למדינות זרות - מאוחד
תוספת ז'	מאזן מאוחד לסוף כל רבעון - מידע רב רבעוני.
תוספת ח'	דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני.

* כל הפעילות בישראל בלבד

2009

ליום 31 בדצמבר

<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>
2,641.6	2,143.4	2,191.8	1,862.8	3,489.1
552.7	924.2	1,360.1	2,485.4	1,185.0
7,643.8	7,897.6	8,473.5	9,037.2	9,388.4
0.2	-	0.9	0.1	1.9
156.8	156.7	158.7	164.0	147.1
60.5	54.6	71.2	89.4	102.7
<u>11,055.6</u>	<u>11,176.5</u>	<u>12,256.2</u>	<u>13,638.9</u>	<u>14,314.2</u>
8,937.0	9,029.7	9,925.8	11,035.8	11,414.0
139.0	98.1	76.0	49.6	97.4
118.8	115.0	115.5	129.4	188.2
355.2	376.5	389.3	520.1	546.7
859.0	945.5	1,028.4	1,143.9	1,227.4
<u>10,409.0</u>	<u>10,564.8</u>	<u>11,535.0</u>	<u>12,878.8</u>	<u>13,473.7</u>
0.6	0.6	0.6	0.7	0.7
646.0	611.1	720.6	759.4	839.8
<u>11,055.6</u>	<u>11,176.5</u>	<u>12,256.2</u>	<u>13,638.9</u>	<u>14,314.2</u>

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
אשראי לציבור
אשראי לממשלה
בניינים וציוד
נכסים אחרים
סך כל הנכסים

התחייבויות והון

פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
פקדונות הממשלה
כתבי התחייבות נדחים
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות
זכויות בעלי מניות חיצוניים
הון עצמי
סך כל ההתחייבויות וההון

סקירת ההנהלה:

תוספת א':

מידע רב תקופתי

**מאזנים
מאוחדים
לשנים**

2005–2009

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

2009

סקירת ההנהלה:

תוספת ב':

מידע רב תקופתי

דוחות רווח

והפסד

מאוחדים

לשנים

2005–2009

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2005	2006	2007	2008	2009	
*316.2	*339.0	*375.9	*377.4	370.2	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
22.6	30.1	19.3	34.6	12.6	הפרשה לחובות מסופקים
*293.6	*308.9	*356.6	*342.8	357.6	רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
					הכנסות תפעוליות ואחרות
*191.3	*197.0	*199.7	*210.0	228.6	עמלות תפעוליות
-	0.3	-	-	-	רווחים מהשקעות במניות
*1.2	*1.1	*1.2	*0.6	8.6	הכנסות אחרות
*192.5	*198.4	*200.9	*210.6	237.2	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
					הוצאות תפעוליות ואחרות
213.1	264.1	242.2	253.9	256.7	משכורות והוצאות נלוות
64.7	68.7	77.0	84.5	96.4	אחזקת בנינים וציוד
94.0	104.2	113.7	127.8	128.6	הוצאות אחרות
371.8	437.0	432.9	466.2	481.7	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
114.3	70.3	124.6	87.2	113.1	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
50.4	38.4	49.3	34.9	53.0	הפרשה למיסים
63.9	31.9	75.3	52.3	60.1	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
(0.1)	-	-	(0.1)	-	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים לאחר מיסים מפעולות רגילות של חברות מאוחדות
63.8	31.9	75.3	52.2	60.1	רווח נקי מפעולות רגילות
0.7	14.5	39.4	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
64.5	46.4	114.7	52.2	60.1	רווח נקי
2005	2006	2007	2008	2009	רווח למניה (בשקלים חדשים):
0.52	0.25	0.59	0.41	0.47	רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
0.01	0.11	0.31	-	-	רווח מפעולות רגילות
0.53	0.36	0.90	0.41	0.47	רווח מפעולות בלתי רגילות
5.16	2.52	5.94	4.12	4.74	רווח נקי
0.06	1.14	3.11	-	-	רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
5.22	3.66	9.05	4.12	4.74	רווח מפעולות רגילות
25.81	12.59	29.70	20.61	23.72	רווח מפעולות בלתי רגילות
0.28	5.73	15.56	-	-	רווח נקי
26.09	18.32	45.26	20.61	23.72	רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח

* סווג מחדש.

2009

סקירת ההנהלה:

תוספת ג':

שיעורי הכנסה

והוצאה –

מאוחד (1)

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2008				לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2009			
שיעור (3)	שיעור	הכנסה	הכנסה	שיעור (3)	שיעור	הכנסה	הכנסה
(הוצאה)	(הוצאה)	ללא	כולל	(הוצאה)	(הוצאה)	ללא	כולל
השפעת	השפעת	השפעת	השפעת	השפעת	השפעת	השפעת	השפעת
נגזרים	נגזרים	מימון	ממוצעת	נגזרים	נגזרים	מימון	ממוצעת
אחוזים	מיליוני ש"ח			אחוזים	מיליוני ש"ח		
מטבע ישראלי לא צמוד				מטבע ישראלי לא צמוד			
		8,526.4	458.9 ⁽⁹⁾			10,309.2	307.8
		15.1	(3.7)			4.4	0.3
		607.9	36.4			211.9	15.3
5.37%		9,149.4	491.6 ⁽⁹⁾	3.07%		10,525.5	323.4
		8,182.7	(159.6)			9,038.5	(31.0)
		15.0	(1.4)			6.8	(0.7)
		233.3	(19.3)			490.6	(17.3)
(2.14%)		8,431.0	(180.3)	(0.51%)		9,535.9	(49.0)
<u>3.23%</u>	<u>3.43%</u>			<u>2.56%</u>	<u>2.65%</u>		
מטבע ישראלי צמוד למדד				מטבע ישראלי צמוד למדד			
		2,281.5	209.1			2,177.0	172.2
		129.5	8.3			10.5	0.6
9.02%		2,411.0	217.4	7.90%		2,187.5	172.8
		2,322.2	(198.0)			2,398.1	(181.4)
		112.0	(7.6)			13.1	0.2
(8.45%)		2,434.2	(205.6)	(7.51%)		2,411.2	(181.2)
<u>0.57%</u>	<u>0.64%</u>			<u>0.39%</u>	<u>0.35%</u>		
מטבע חוץ פעילות מקומית (5)				מטבע חוץ פעילות מקומית (5)			
		1,709.1	33.0			1,090.1	65.3
		285.2	(26.8)			391.3	7.8
		421.1	34.1			1,200.9	14.4
1.67%		2,415.4	40.3	3.26%		2,682.3	87.5
		1,316.7	18.5			1,294.9	(23.4)
		295.0	(11.2)			424.6	(3.6)
		813.2	(26.0)			919.6	(43.8)
(0.77%)		2,424.9	(18.7)	(2.68%)		2,639.1	(70.8)
<u>0.90%</u>	<u>3.34%</u>			<u>0.58%</u>	<u>4.18%</u>		

הערות לעמודים 117 עד 120 ראה עמוד 120.

סקירת ההנהלה:

תוספת ג':

(המשך 1)

שיעורי הכנסה

והוצאה –

מאוחד (1)

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

סך הכל

נכסים כספיים שהניבו

הכנסות מימון (4,4)א(8)

נגזרים מגזרים

השפעת נגזרים ALM

סך כל הנכסים

התחייבויות כספיות

שגרמו הוצאות

מימון (4)א(8)

נגזרים מגזרים

השפעת נגזרים ALM

סך כל ההתחייבויות

פער הריבית

הכנסות מאופציות

הכנסות בגין מכשירים

נגזרים אחרים

(לא כולל אופציות,

נגזרים בגידור, ב ALM

ונגזרים משובצים

שהופרדו)

עמלה מעסקי מימון

והכנסות מימון

אחרות (6)

הוצאות מימון אחרות

רווח מפעילות מימון

לפני הפרשה לחובות

מסופקים

הפרשה לחובות

מסופקים לרבות הפרשה

כללית ונוספת

רווח מפעילות מימון

לאחר הפרשה

לחובות מסופקים

הערות לעמודים 117 עד 120 ראה עמוד 120.

לשנה שנתיימה				לשנה שנתיימה			
ביום 31 בדצמבר 2008				ביום 31 בדצמבר 2009			
שיעור (3)	שיעור	הכנסה	הכנסה	שיעור (3)	שיעור	הכנסה	הכנסה
(הוצאה)	(הוצאה)	ללא	כולל	(הוצאה)	(הוצאה)	ללא	כולל
השפעת	השפעת	השפעת	השפעת	השפעת	השפעת	השפעת	השפעת
נגזרים	נגזרים	מימון	ממוצעת	נגזרים	נגזרים	מימון	ממוצעת
אחוזים	מיליוני ש"ח			אחוזים	מיליוני ש"ח		
	5.60% ⁽⁹⁾	701.0 ⁽⁹⁾	12,517.0		4.02%	545.3	13,576.3
		(30.5)	300.3			8.1	395.7
		78.8	1,158.5			30.3	1,423.3
5.36%		749.3 ⁽⁹⁾	13,975.8	3.79%		583.7	15,395.3
		(2.87%)	(339.1)			(1.85%)	(235.8)
		(12.6)	310.0			(4.3)	431.4
		(52.9)	1,158.5			(60.9)	1,423.3
(3.04%)		(404.6)	13,290.1	(2.06%)		(301.0)	14,586.2
<u>2.32%</u>	<u>2.73%</u>			<u>1.73%</u>	<u>2.17%</u>		
		2.9				5.2	
		3.3				(1.8)	
		30.8				87.5	
		(4.3)				(3.4)	
		377.4 ⁽⁹⁾				370.2	
		34.6				12.6	
		342.8 ⁽⁹⁾				357.6	

סקירת ההנהלה:

תוספת ג':

(המשך 2)

שיעורי הכנסה

והוצאה –

מאוחד (1)

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2008	2009	סך הכל
יתרה (2) חדשית ממוצעת	יתרה (2) חדשית ממוצעת	
12,517.0	13,576.3	נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4,4)
30.3	27.5	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (7)
104.2	61.5	נכסים כספיים אחרים (4)
(24.3)	(25.0)	הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
<u>12,627.2</u>	<u>13,640.3</u>	סך כל הנכסים הכספיים
11,821.6	12,731.5	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון (4)
32.5	66.9	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים
203.0	213.8	התחייבויות כספיות אחרות (4)
<u>12,057.1</u>	<u>13,012.2</u>	סך כל ההתחייבויות הכספיות
570.1	628.1	עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
181.4	189.3	נכסים לא כספיים
9.3	10.1	התחייבויות לא כספיות
<u>742.2</u>	<u>807.3</u>	סך כל האמצעים ההוניים

הערות לעמודים 117 עד 120 ראה עמוד 120.

2009

סקירת ההנהלה:

תוספת ג':

(המשך 3)

שיעורי הכנסה

והוצאה –

מאמר

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008				לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009				
שיעור		שיעור (3)		שיעור		שיעור (3)		
הכנסה		הכנסה		הכנסה		הכנסה		
(הוצאה)		(הוצאה)		(הוצאה)		(הוצאה)		
כולל		כולל		כולל		כולל		
השפעת		השפעת		השפעת		השפעת		
נגזרים		נגזרים		נגזרים		נגזרים		
אחוזים		מיליוני דולר		אחוזים		מיליוני דולר		
	5.46%	26.3	481.5		1.30%	3.6	276.0	נכסים (4,4)
		(8.4)	79.9			2.5	100.8	נגזרים מגדרים
		3.9	116.0			17.7	309.0	השפעת נגזרים ALM
3.22%		21.8	677.4	3.47%		23.8	685.8	סך כל הנכסים
	(1.79%)	(6.6)	369.6		(0.21%)	(0.7)	330.1	התחייבויות (4)
		(1.2)	82.6			(1.3)	109.4	נגזרים מגדרים
		(8.0)	227.4			(15.8)	235.0	השפעת נגזרים ALM
(2.32%)		(15.8)	679.6	(2.64%)		(17.8)	674.5	סך כל ההתחייבויות
0.90%	3.67%			0.83%	1.09%			פער הריבית

הערות לעמודים 117 עד 120:

1. הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
2. על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
3. מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
4. מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוספה/(נוכתה) היתרה הממוצעת של רווחים/(הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר וכן של רווחים/(הפסדים) בגין אגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון עצמי במסגרת רווח כולל מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן"

לשנה שנסתיימה <u>ביום 31 בדצמבר</u>		
<u>2008</u>	<u>2009</u>	
1.9	2.2	לא צמוד
(11.5)	1.9	צמוד למדד
<u>(1.7)</u>	19.8	מט"ח וצמוד מט"ח
<u>(11.3)</u>	<u>23.9</u>	

4. למעט מכשירים נגזרים.
5. למעט מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
6. לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.
7. יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).
8. בחישוב שיעורי הכנסה והוצאה נכללו יתרות חוב ויתרות התחייבות הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי.
9. סווג מחדש.

2009

סקירת ההנהלה:
תוספת ד':

**חשיפה
לשינויים
בשיעורי
הריבית ליום
31 בדצמבר
2009 –
מאוחד**

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

2009

[illegible]

הערות לעמודים 121 עד 124 ראה עמוד 124.

* מוצג בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שהיו תקפות ליום 31 בדצמבר 2008.

סקירת ההנהלה:

תוספת ד':

(המשך 1)

**חשיפה
לשינויים
בשיעורי
הריבית ליום
31 בדצמבר
2009 –
מאוחד**

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

2009

מטבע ישראל צמוד למדד														
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזורים														
נכסים פיננסיים (1)														
מכשירים פיננסיים נגזרים														
למעט אופציות														
אופציות (במונחי נכס הבסיס)														
מכשירים פיננסיים חוץ מאזורים														
סדר"ל שווי הוגן														
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזורים														
התחייבויות פיננסיות (1)														
מכשירים פיננסיים נגזרים														
למעט אופציות														
אופציות (במונחי נכס הבסיס)														
מכשירים פיננסיים חוץ מאזורים														
סדר"ל שווי הוגן														
מכשירים פיננסיים, נטו														
החשיפה לשיקויים בשיעור														
היבית במגזר														
החשיפה המצטברת במגזר														

ההערות לעמודים 121 עד 124 ראה עמוד 124.

* מוצג בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שהיו תקפות ליום 31 בדצמבר 2008.

סקירת ההנהלה:

תוספת ד':

(המשך 2)

**חשיפה
לשינויים
בשיעורי
הריבית ליום
31 בדצמבר
2009 –
מאוחד**

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

2009

[illegible]

הערות לעמודים 121 עד 124 ראה עמוד 124.

* מוצג בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שהיו תקפות ליום 31 בדצמבר 2008.

סקירת ההנהלה:

תוספת ד':

(המשך 3)

**חשיפה
לשינויים
בשיעורי
הריבית ליום
31 בדצמבר
2009 –
מאוחד**

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

2009

ליום 31 בדצמבר 2008*													
משר		משר		סר		ללא		מער		מער		מער	
חיים	חיים	שער	הכל	תקופת	עד 20	עד 20	עד 10	עד 5	עד 3	עד 3	עד 3	עד 3	עד 3
ממוצע	ממוצע	פנימי	הוגן	פרוען	שנה	שנה	שנה	שנים	שנים	שנה	שנה	שנה	שנה
בשנים		בשנים		באחוזים									
0.86	0.79	2.46%	14,295.9	93.3	8.7	84.6	789.8	491.4	850.4	602.1	401.4	10,974.2	(5)(1)
			1,684.5	-	-	-	-	-	-	86.0	653.8	944.7	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
			89.4	-	-	-	-	4.9	37.2	1.6	0.2	45.5	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים חוץ מאזורים סדה"ל שווי הוגן
0.86	0.79 ⁽²⁾	2.46%	16,069.8	93.3	8.7	84.6	789.8	496.3	887.6	689.7	1,055.4	11,964.4	התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזורים
0.81	0.83	1.67%	13,634.5	56.1	-	27.5	723.6	778.1	1,059.5	732.4	468.2	9,789.1	התחייבויות פיננסיות (1) מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
			1,717.3	-	-	-	243.6	98.5	33.9	99.5	362.4	879.4	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
			92.2	-	-	-	-	5.2	39.5	1.8	0.2	45.5	מכשירים פיננסיים חוץ מאזורים סדה"ל שווי הוגן
0.81	0.83 ⁽²⁾	1.67%	15,444.0	56.1	-	27.5	967.2	881.8	1,132.9	833.7	830.8	10,714.0	
מכשירים פיננסיים, נטו													
החשיפה לשיקויים בשיעורי													
הריבית בממוצ													
החשיפה המצטברת בממוצ													

הערות לעמודים 121 עד 124:

(1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שוויו הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

(2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

(3) לרבות מטבע ישראל, צמוד למטבע חוץ.

* מוצג בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שהיו תקפות ליום 31 בדצמבר 2008.

סקירת ההנהלה:

תוספת ה':

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

פעילות בישראל
בלבד

ליום 31 בדצמבר 2009

ההוצאה השנתית					
בגין הפרשה		סיכון			
יתרות	ספציפית	אשראי	אשראי	סיכון	
חובות	לחובות	כולל	חוץ-	אשראי	
בעיתיים (3)	מסופקים	לציבור	מאזני (2)	מאזני (1)	
13.5	0.2	188.7	21.2	167.5	חקלאות
71.6	5.8	965.0	174.4	790.6	תעשיה
17.4	(10.7)	665.9	287.9	378.0	בינוי ונדל"ן
0.4	-	125.5	4.7	120.8	חשמל ומים
27.4	1.1	683.9	166.2	517.7	מסחר
8.7	2.2	139.6	26.8	112.8	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
23.3	(0.3)	175.2	18.7	156.5	תחבורה ואחסנה
11.3	3.3	129.8	31.7	98.1	תקשורת ושירותי מחשב
1.1	0.3	130.8	27.9	102.9	שירותים פיננסיים
23.9	(2.2)	484.5	99.6	384.9	שירותים עסקיים אחרים
4.6	(0.5)	551.8	47.6	504.2	שירותים ציבוריים וקהילתיים
129.7	14.4	10,743.5	4,324.5	6,419.0	אנשים פרטיים (1)
332.9	13.6	14,984.2	5,231.2	9,753.0	סך הכל
0.4	-	471.4	11.6	459.8	רשויות מקומיות (4)

- (1) אשראי לציבור בסך 9,412.1 מיליון ש"ח, השקעה באגרות חוב של הציבור בסך 338.6 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור בסך 2.3 מיליון ש"ח.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים בניכוי לצורך מגבלות של חבות לווה ושל קבוצות לווים, כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (4) לרבות תאגידים שבשליטתם.

סיכון האשראי ויתרת החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

2009

סקירת ההנהלה:

תוספת ה':

(המשך 1)

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

פעילות בישראל
בלבד

ליום 31 בדצמבר 2008

ההוצאה השנתית					
בגין הפרשה		סיכון			
יתרות	ספציפית	אשראי	אשראי	סיכון	
חובות	לחובות	כולל	חוץ-	אשראי	
בעייתיים (3)	מסופקים	לציבור	מאזני (2,5)	מאזני (1)	
6.5	3.1	242.5	47.4	195.1	חקלאות
76.4	4.0	1,043.3	325.1	718.2	תעשיה
75.5	2.6	958.2	454.8	503.4	בינוי ונדל"ן
0.4	0.3	143.6	3.1	140.5	חשמל ומים
23.6	4.7	590.8	156.8	434.0	מסחר
10.8	1.0	124.2	24.9	99.3	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
30.2	0.2	288.6	133.8	154.8	תחבורה ואחסנה
6.4	0.6	158.7	89.3	69.4	תקשורת ושירותי מחשב
1.1	0.3	262.7	165.6	*97.1	שירותים פיננסיים
16.5	3.6	719.6	198.4	521.2	שירותים עסקיים אחרים
2.8	(0.5)	588.7	54.6	534.1	שירותים ציבוריים וקהילתיים
81.0	14.6	17,940.3	11,983.1	5,957.2	אנשים פרטיים (1)
331.2	34.5	23,061.2	13,636.9	*9,424.3	סך הכל
0.5	-	513.9	23.3	490.6	רשויות מקומיות (4)

* סווג מחדש.

- (1) אשראי לציבור בסך 9,061.9 מיליון ש"ח, השקעה באגרות חוב של הציבור בסך 352.4 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור בסך 10.0 מיליון ש"ח.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים בניכוי לצורך מגבלות של חבות לווה ושל קבוצות לווים, כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (4) לרבות תאגידים שבשליטתם.
- (5) כולל הצגה מחדש של התחייבות להעמיד אשראי באמצעות שירותים מקוונים באתר הבנק בסך של 7,198.7 מיליון ש"ח וכן מסגרות שלא נוצלו בכרטיסי אשראי לרכישה במט"ח בסך של 2,230.4 מיליון ש"ח.

סיכון האשראי ויתרת החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

2009

סקירת ההנהלה:

תוספת ו':

חשיפות למדינות

זרות - מאוחד (1)

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

מידע בדבר החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך.

ליום 31 בדצמבר 2009 לא קיימת חשיפה למדינות זרות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן עולה על 1% מסך נכסי המאוחד או על 20% מההון, לפי הנמוך.

ליום 31 בדצמבר 2008

מזה סיכון אשראי		סך חשיפה חוץ		יתרת	סך כל	לאחרים	לבנקים
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מאזני חוץ מאזנית ⁽²⁾ בעייתי	מאזני ⁽²⁾ חוץ מאזנית	חובות בעייתיים ⁽³⁾	החשיפה המאזנית		
-	187.0	-	-	-	187.0	-	187.0

בריטניה

חשיפה מאזנית למדינה זרה כולל חשיפה מאזנית מעבר לגבול. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי הבנק בישראל לתושבי המדינה הזרה.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי חובות המכוסים בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. לא כולל רכיב סיכון חוץ מאזני.

2009

סקירת ההנהלה:

תוספת ז':

מאזנים מאוחדים לסוף רבעון בשנים

2008–2009

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

שנת 2008				שנת 2009			
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4
1,951.8	2,206.8	2,183.9	1,862.8	2,179.0	1,798.7	2,409.3	3,489.1
1,571.2	1,672.9	1,576.0	2,485.4	2,267.4	2,727.7	1,972.7	1,185.0
8,647.5	8,779.0	9,204.8	9,037.2	9,035.9	9,233.0	9,409.2	9,388.4
0.2	-	-	0.1	0.1	2.3	1.8	1.9
157.5	158.9	161.4	164.0	161.3	157.8	151.3	147.1
80.3	75.8	112.0	89.4	94.3	92.1	97.4	102.7
<u>12,408.5</u>	<u>12,893.4</u>	<u>13,238.1</u>	<u>13,638.9</u>	<u>13,738.0</u>	<u>14,011.6</u>	<u>14,041.7</u>	<u>14,314.2</u>
10,029.8	10,283.9	10,566.8	11,035.8	11,080.9	11,207.0	11,153.1	11,414.0
88.8	138.3	79.2	49.6	67.4	90.3	70.6	97.4
113.9	133.3	112.3	129.4	133.2	152.6	168.4	188.2
384.3	526.7	543.2	520.1	487.6	557.1	578.0	546.7
1,049.0	1,054.9	1,190.2	1,143.9	1,163.9	1,193.0	1,242.2	1,227.4
<u>11,665.8</u>	<u>12,137.1</u>	<u>12,491.7</u>	<u>12,878.8</u>	<u>12,933.0</u>	<u>13,200.0</u>	<u>13,212.3</u>	<u>13,473.7</u>
0.6	0.6	0.6	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7
742.1	755.7	745.8	759.4	804.3	810.9	828.7	839.8
<u>12,408.5</u>	<u>12,893.4</u>	<u>13,238.1</u>	<u>13,638.9</u>	<u>13,738.0</u>	<u>14,011.6</u>	<u>14,041.7</u>	<u>14,314.2</u>

נכסים

מזומנים ופקדונות

בבנקים

ניירות ערך

אשראי לציבור

אשראי לממשלה

בניינים וציוד

נכסים אחרים

סך כל הנכסים

התחייבויות והון

פקדונות הציבור

פקדונות מבנקים

פקדונות הממשלה

כתבי התחייבות נדחים

התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

זכויות בעלי מניות

חיצוניים

הון עצמי

סך כל ההתחייבויות

וההון

סקירת ההנהלה:

תוספת ח':

**דוחות רווח
והפסד
מאוחדים
לפי רבעונים
בשנים
2008–2009**

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

שנת 2008				שנת 2009				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
*95.0	*89.4	100.5	*92.5	*120.7	*82.3	*83.3	83.9	רווח מפעילות מימון לפני
0.6	0.7	9.1	24.2	9.4	11.6	(5.6)	(2.8)	הפרשה לחובות מסופקים
*94.4	*88.7	91.4	*68.3	*111.3	*70.7	*88.9	86.7	הפרשה לחובות מסופקים
								הפרשה לחובות מסופקים
								רווח מפעילות מימון לאחר
								הפרשה לחובות מסופקים
								הכנסות תפעוליות ואחרות
*48.8	*47.8	*57.6	*55.8	*57.8	*54.0	*60.2	56.6	עמלות תפעוליות
*0.2	*0.1	*0.3	-	2.1	3.4	2.6	0.5	הכנסות אחרות
								סך כל ההכנסות
*49.0	*47.9	*57.9	*55.8	*59.9	*57.4	*62.8	57.1	התפעוליות והאחרות
								הוצאות תפעוליות ואחרות
61.2	62.9	65.9	63.9	65.4	60.5	60.6	70.2	משכורות והוצאות נלוות
18.6	20.4	22.7	22.8	22.1	25.2	24.1	25.0	אחזקה ופחת בנכסים וציוד
30.0	31.0	32.9	33.9	31.2	32.3	33.1	32.0	הוצאות אחרות
								סך כל ההוצאות
109.8	114.3	121.5	120.6	118.7	118.0	117.8	127.2	התפעוליות והאחרות
								רווח מפעולות רגילות
33.6	22.3	27.8	3.5	52.5	10.1	33.9	16.6	לפני מיסים
								הפרשה למיסים על
13.8	9.6	11.6	(0.1)	19.9	6.9	14.7	11.5	הרווח מפעולות רגילות
								רווח מפעולות רגילות
19.8	12.7	16.2	3.6	32.6	3.2	19.2	5.1	לאחר מיסים
								חלקם של בעלי מניות
								חיצוניים ברווחים לאחר
								מיסים מפעולות רגילות
								של חברות מאוחדות
-	-	-	(0.1)	-	-	-	-	
19.8	12.7	16.2	3.5	32.6	3.2	19.2	5.1	רווח נקי
								רווח למניה בש"ח
0.16	0.10	0.13	0.02	0.26	0.03	0.15	0.03	רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
								רווח נקי
1.56	0.96	1.28	0.32	2.57	0.26	1.52	0.39	רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
								רווח נקי
7.79	4.82	6.38	1.62	12.84	1.26	7.57	2.05	רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
								רווח נקי

* סווג מחדש.

הצהרה (certification)

אני, טראו ישראל מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק"), לשנת 2009 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו.
 - (ד) גילנו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק לדיווח כספי.
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדיקטוריון ולוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של (הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק) לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי, וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה פנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות על אדם אחר, על פי כל דין.

ישראל טראו - מנכ"ל הבנק

25 בפברואר 2010

2009

הצהרה (certification)

אני, סלפטר עופר מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק"), לשנת 2009 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו.
 - (ד) גילנו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק לדיווח כספי.
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של (הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק) לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי, וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה פנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות על אדם אחר, על פי כל דין.

עופר סלפטר - חשבונאי ראשי

25 בפברואר 2010

2009

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק אוצר החייל בע"מ אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינה אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של הדוח הכספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2009, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2008, הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2009 בוקרה על ידי רואה החשבון המבקרים של הבנק סומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2009.

עופר סלפטר
חשבונאי ראשי

ישראל טראו
מנהל כללי

זאב גוטמן
יו"ר הדירקטוריון

רמת גן, 25 בפברואר 2010.

2009

דוחות כספיים

עמוד	תוכן העניינים
135	דוחות רואי החשבון המבקרים
139	מאזן
140	דוח רווח והפסד
141	דוח על השינויים בהון העצמי
142	דוח על תזרימי המזומנים
143	באורים לדוחות הכספיים

2009

סומך חייקין

מגדל המילניום KPMG

רחוב הארבעה 17, תא דואר 609

תל אביב 61006

טלפון 03 684 8000

פקס 03 684 8444

אינטרנט www.kpmg.co.il

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אוצר החייל בע"מ - בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - הבנק) על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2009, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). הדירקטוריון והנהלת הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעת על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקנים של המועצה לפיקוח על החשבונאות של חברות ציבוריות (Public Company Accounting Oversight Board) (ארה"ב), כפי שאומצו על ידי המפקח על הבנקים. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעו כדי להשיג מידה סבירה של בטחון בדבר שאלת קיומה של בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, מכל הבחינות המהותיות. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון לקיומה של חולשה מהותית, בדיקה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כי הם נחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית של בנק על דיווח כספי הינה תהליך המתוכנן כדי לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), להוראות המפקח על הבנקים וההנחיות. בקרה פנימית של בנק על דיווח כספי כוללת את המדיניות והנהלים אשר: (1) שייכים לשמירת רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות באופן מדויק ונאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק; (2) מספקים מידה סבירה של בטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים וההנחיות, ושקבולים ותשלומים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות של הנהלת הבנק והדירקטורים שלו; ו-(3) מספקים מידה סבירה של בטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה לא מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עלולה שלא למנוע או שלא לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, ההשלכות של הערכת אפקטיביות כלשהי על תקופות עתידיות נתונות לסיכון שבקורות עלולות להפוך לבלתי מתאימות בגלל שינויים בתנאים, או שרמת הציות למדיניות או לנהלים עלולה להידרדר.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2009, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO).

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי ההנחיות של המפקח על הבנקים, את המאזנים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2009 ו- 2008 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009, והדוח שלנו מיום 25 בפברואר 2010 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל.

סומך חייקין

רואי חשבון

25 בפברואר 2010.

סומך חייקין

מגדל המילניום KPMG

רחוב הארבעה 17, תא דואר 609

תל אביב 61006

טלפון 03 684 8000

פקס 03 684 8444

אינטרנט www.kpmg.co.il

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אוצר החייל בע"מ

ביקרנו את המאזנים המאוחדים של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - הבנק) לימים 31 בדצמבר 2009 ו- 2008 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ- 0.5% מכלל הנכסים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2008, ורווחיהן מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הכלולים בדוחות הרווח וההפסד המאוחדים מהווים כ- 0.8% וכ- 0.7% מכלל הרווח המאוחד מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2008 ו- 2007, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון). התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות הסכומים ומידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו על הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את מצב הכספי של הבנק ושל החברות המאוחדות שלו לימים 31 בדצמבר 2009 ו- 2008 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק והחברות המאוחדות שלו לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009 בהתאם לכלל חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקנים של המועצה לפיקוח על החשבונאות של חברות ציבוריות (Public Company Accounting Oversight Board) (ארה"ב), כפי שאומצו על ידי המפקח על הבנקים, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2009, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Board Committee of Sponsoring Organizations (COSO) of the Treadway Commission. והדוח שלנו מיום 25 בפברואר 2010 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

סומך חייקין

רואי חשבון

25 בפברואר 2010

**מאזנים
מאוחדים
ליום 31
בדצמבר**

(במיליוני ש"ח)

<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>באור</u>	<u>נכסים</u>
<u>סכומים מדווחים</u>			
1,862.8	3,489.1	2	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,485.4	1,185.0	3	ניירות ערך
9,037.2	9,388.4	4	אשראי לציבור
0.1	1.9		אשראי לממשלה
164.0	147.1	6	בניינים וציוד
89.4	102.7	7	נכסים אחרים
<u>13,638.9</u>	<u>14,314.2</u>		סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
11,035.8	11,414.0	8	פקדונות הציבור
49.6	97.4	9	פקדונות מבנקים
129.4	188.2		פקדונות הממשלה
520.1	546.7	10	כתבי התחייבות נדחים
<u>1,143.9</u>	<u>1,227.4</u>	11	התחייבויות אחרות
12,878.8	13,473.7		סך כל ההתחייבויות
0.7	0.7		זכויות בעלי מניות חיצוניים
759.4	839.8	12	הון עצמי
<u>13,638.9</u>	<u>14,314.2</u>		סך כל ההתחייבויות וההון

עופר סלפטר
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

ישראל טראור
מנהל כללי

זאב גוטמן
יו"ר הדירקטוריון

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

רמת גן, 25 בפברואר 2010

2009

דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר

(במיליוני ש"ח)

2007	2008	2009	באור	
סכומים מדווחים				
*375.9	*377.4	370.2	19	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
19.3	34.6	12.6	14	הפרשה לחובות מסופקים
*356.6	*342.8	357.6		רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
*199.7	*210.0	228.6	20	הכנסות תפעוליות ואחרות
*1.2	*0.6	8.6	21	עמלות תפעוליות
				הכנסות אחרות
*200.9	*210.6	237.2		סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
242.2	253.9	256.7	22	הוצאות תפעוליות ואחרות
77.0	84.5	96.4		משכורות והוצאות נלוות
113.7	127.8	128.6	23	אחזקה ופחת בנינים וציוד
				הוצאות אחרות
432.9	466.2	481.7		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
124.6	87.2	113.1		רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
49.3	34.9	53.0	24	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
75.3	52.3	60.1		רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
-	(0.1)	-		חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים לאחר מיסים מפעולות רגילות של חברות מאוחדות
75.3	52.2	60.1		רווח נקי מפעולות רגילות
39.4	-	-	25	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
114.7	52.2	60.1		רווח נקי
0.59	0.41	0.47		רווח למניה בש"ח
0.31	-	-		רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
0.90	0.41	0.47		רווח מפעולות רגילות
				רווח מפעולות בלתי רגילות
				רווח נקי
5.94	4.12	4.74		רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
3.11	-	-		רווח מפעולות רגילות
9.05	4.12	4.74		רווח מפעולות בלתי רגילות
				רווח נקי
29.70	20.61	23.72		רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
15.56	-	-		רווח מפעולות רגילות
45.26	20.61	23.72		רווח מפעולות בלתי רגילות
				רווח נקי
				ממוצע משוקלל של מספר המניות ששימש בחישוב הרווח למניה:
2007	2008	2009		
43,047,066	46,297,066	46,297,066		מספר המניות בנות 0.0001 ש"ח
8,040,000	8,040,000	8,040,000		מספר המניות בנות 0.001 ש"ח
300	300	300		מספר המניות בנות 0.005 ש"ח

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
* סווג מחדש.

2009

דוח על השינויים בהון העצמי

(במיליוני ש"ח)

הון מניות	פרמיה על מניות	סך כל הון המניות ופרמיה	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	עודפים שנצברו	סך כל ההון העצמי
19.1	358.7	377.8	2.1	231.2	611.1
-	-	-	-	114.7	114.7
-	-	-	(5.6)	-	(5.6)
-	-	-	(3.5)	-	(3.5)
-	-	-	3.9	-	3.9
19.1	358.7	377.8	(3.1)	345.9	720.6
-	-	-	-	52.2	52.2
-	-	-	(18.9)	-	(18.9)
-	-	-	(2.7)	-	(2.7)
-	-	-	8.2	-	8.2
19.1	358.7	377.8	(16.5)	398.1	759.4
-	-	-	-	60.1	60.1
-	-	-	98.3	-	98.3
-	-	-	(66.0)	-	(66.0)
-	-	-	(12.0)	-	(12.0)
19.1	358.7	377.8	3.8	458.2	839.8

יתרה ליום 1 בינואר 2007

רווח נקי לשנת 2007
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים
למכירה לפי שווי הוגן
התאמות מהצגת ני"ע שסווגו
מחדש לרווח והפסד
השפעת המס המתייחס

יתרה ליום 1 בינואר 2008

רווח נקי לשנת 2008
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים
למכירה לפי שווי הוגן
התאמות מהצגת ני"ע שסווגו
מחדש לרווח והפסד
השפעת המס המתייחס

יתרה ליום 1 בינואר 2009

רווח נקי לשנת 2009
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים
למכירה לפי שווי הוגן
התאמות מהצגת ני"ע שסווגו
מחדש לרווח והפסד
השפעת המס המתייחס

יתרה ליום 31 בדצמבר 2009

הבאורים לדוחות הכספיים מהיום חלק בלתי נפרד מהם

2009

**דוחות
מאוחדים
על תזרימי
המזומנים
לשנים
שנסתיימו
ביום 31
בדצמבר**

(במיליוני ש"ח)

<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>	
סכומים מדווחים			
114.7	52.2	60.1	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת רווח נקי לשנה
			ההתאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת
23.9	39.9	30.3	הפרשה לחובות מסופקים
(53.8)	*(32.4)	(66.9)	רווח ממכירה ומשערוך ניירות ערך זמינים למכירה
			רווח (הפסד) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן
(7.5)	0.9	(2.2)	של ניירות ערך למסחר
9.8	*47.6	48.6	שערוך כתבי התחייבות נדחים
23.9	25.3	31.3	פחת בניינים וציוד
(3.3)	(4.4)	2.6	מיסים נדחים, נטו
6.2	9.7	(1.3)	שינוי בעודף העתודה על היעודה לפיצויי פרישה
-	0.1	-	חלקם של בעלי מניות חיצוניים בחברות שאוחדו
113.9	*138.9	102.5	מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת
			תזרימי מזומנים מפעילות בנכסים
113.2	33.5	14.0	פקדונות בבנקים, נטו
-	-	(41.8)	רכישת אג"ח המוחזקות לפדיון
(968.1)	*(2,294.3)	(2,248.3)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
307.4	135.5	67.9	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
144.8	993.5	3,615.9	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
137.4	89.2	(13.9)	ניירות ערך למסחר, נטו
(599.8)	(603.6)	(381.5)	אשראי לציבור, נטו
(0.9)	0.8	(1.8)	אשראי לממשלה, נטו
(22.0)	(27.3)	(14.1)	רכישת בניינים וציוד
-	0.2	-	תמורה ממכירת בניינים וציוד
(9.4)	(5.6)	(28.1)	נכסים אחרים, נטו
(897.4)	*(1,678.1)	968.3	מזומנים, נטו, לפעילות בנכסים
			תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון
896.1	1,110.0	378.2	פקדונות הציבור, נטו
(22.1)	(26.4)	47.8	פקדונות מבנקים, נטו
0.5	13.9	58.8	פקדונות הממשלה, נטו
13.8	150.0	127.9	הנפקת כתבי התחייבות נדחים
(10.8)	*(66.8)	(149.9)	פדיון כתבי התחייבות נדחים
67.6	63.0	106.7	התחייבויות אחרות, נטו
945.1	*1,243.7	569.5	מזומנים, נטו, מפעילות בהתחייבויות ובהון
161.6	(295.5)	1,640.3	גידול (קטון) במזומנים ושווה מזומנים
1,878.0	2,039.6	1,744.1	יתרת מזומנים ושווה מזומנים לתחילת השנה
<u>2,039.6</u>	<u>1,744.1</u>	<u>3,384.4</u>	יתרת מזומנים ושווה מזומנים לסוף השנה
<u>3.9</u>	<u>3.5</u>	<u>0.3</u>	פעולות בנכסים והתחייבויות שלא במזומן רכישת רכוש קבוע באשראי ספקים

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם
* סווג מחדש.

2009

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

בנק אוצר החייל בע"מ הינו תאגיד בישראל. הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של בנק.

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. תמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד ניתנת בביאור 27.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

הבנק - בנק אוצר החייל בע"מ וחברה בת שלו המוחזקת בשיעור 100% ואשר עיסוקה השכרת נכסים ועסקיה עם בנק אוצר החייל בלבד.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות כלולות - חברות, למעט חברות מאוחדות וחברות מאוחדות באיחוד יחסי, ולרבות שותפות או מיזם משותף, שהשקעת הבנק בהן כלולה, במישרין או בעקיפין, בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות, חברות מאוחדות באיחוד יחסי או חברות כלולות.

מטבע הפעילות - מטבע בסביבה הכלכלית העיקרית שבה פועל הבנק הינו שקל חדש (בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים).

מטבע ההצגה - הדוחות הכספיים מוצגים בשקלים חדשים.

צדדים קשורים - כמשמעותם בגילוי דעת מס' 29 של לשכת רואי חשבון בישראל, למעט בעלי עניין.

בעלי עניין - כמשמעותם בפסקה 1 להגדרה "בעל עניין", בתאגיד" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילוי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילוי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

2009

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

ג. דוחות כספיים בסכומים מדווחים

(1) בחודש אוקטובר 2001 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 12, הפסקת ההתאמה של דוחות כספיים. בהתאם לתקן זה, ובהתאם לתקן חשבונאות מספר 17 שפורסם בחודש דצמבר 2002, הופסקה ההתאמה של הדוחות הכספיים לאינפלציה החל מיום 1 בינואר 2004. עד ליום 31 בדצמבר 2003, המשיך הבנק לערוך דוחות מותאמים בהתאם לגילוי דעת 36 של לשכת רואי חשבון בישראל. הבנק מיישם את הוראות התקן ולפיכך הופסקה, כאמור, ההתאמה החל מיום 1 בינואר 2004, זאת בכפוף להוראות מעבר שנקבעו לעניין זה על ידי המפקח על הבנקים.

(2) הבנק ערך את דוחותיו הכספיים בעבר על בסיס העלות ההיסטורית המותאמת למדד המחירים לצרכן. הסכומים המותאמים, כאמור, שנכללו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2003 שימשו נקודת מוצא לדיווח הכספי הנומנלי החל מיום 1 בינואר 2004. תוספות שבוצעו במהלך התקופה נכללו בערכים נומינליים. לפיכך, הדוחות הכספיים לתאריכים ולתקופות הדיווח שאחרי 31 בדצמבר 2003 מוצגים בסכומים מדווחים בהתאם לתקני חשבונאות של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות והוראות המפקח על הבנקים.

(3) סכומי הנכסים הלא כספיים אינם מייצגים בהכרח שווי מימוש או שווי כלכלי עדכני, אלא רק את הסכומים המדווחים של אותם נכסים.

(4) בדוחות הכספיים "עלות" משמעותה עלות בסכום מדווח.

ד. מטבע פעילות ומטבע הצגה

מטבע הפעילות של הבנק הינו שקל חדש. הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים במיליוני ש"ח.

ה. עקרונות הדיווח

(1) מאזנים

א. שוויין המאזני של השקעות בחברות מוחזקות נקבע על בסיס הדוחות הכספיים בסכומים מדווחים.

ב. פריטים לא כספיים אחרים (בעיקר - בניינים וציוד והשקעות המוצגות על פי עלות) מוצגים בסכומים מדווחים.

ג. פריטים כספיים מוצגים במאזן בערכים נומינליים היסטוריים לתאריך המאזן.

(2) דוחות רווח והפסד

א. חלק הבנק בתוצאות הפעילות של חברות מוחזקות וחלקם של בעלי המניות החיצוניים בתוצאות של חברות מאוחדות, נקבעו על בסיס הדוחות הכספיים בסכומים מדווחים של חברות אלו.

ב. הכנסות והוצאות הנובעות מפריטים לא כספיים (כגון: פחת והפחתות, הוצאות והכנסות מראש) או מהפרשות הכלולות במאזן נגזרות מהתנועה בין הסכום המדווח ביתרת פתיחה לבין הסכום המדווח ביתרת סגירה.

ג. יתר מרכיבי דוח רווח והפסד (כגון: רווח מפעילות מימון, עמלות תפעוליות) מוצגים בערכים נומינליים.

2009

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

(3) דוח על השינויים בהון העצמי

דיבידנד שהוכרז או שולם בפועל בתקופת הדיווח מוצג בערכים נומינליים.

1. הצמדה ומטבע חוץ

(1) עסקאות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבע הפעילות לפי שער החליפין, אשר פורסם על ידי בנק ישראל, שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ בתאריך הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף באותו יום. הפרשי שער בגין הסעיפים הכספיים הינו ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות בתחילת התקופה, כשהוא מתואם לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך התקופה לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין בסוף התקופה. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום מחדש מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום מחדש של מכשירים הוניים לא כספיים המסווגים כזמינים למכירה, התחייבויות פיננסיות המגדרות השקעות בפעילות חוץ או גידורי תזרים מזומנים, אשר מוכרים ישירות בהון העצמי.

(2) נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

(3) להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			31 בדצמבר		
2007	2008	2009	2007	2008	2009
	(%)			(בש"ח)	
(9.0)	(1.1)	(0.7)	3.846	3.802	3.775
1.7	(6.4)	2.7	5.659	5.297	5.442
2.8	4.5	(1.2)	101.9	106.5	105.2
3.4	3.8	(1.1)	102.5	106.4	105.2
(9.0)	(1.1)	(0.7)			
(6.0)	(2.7)	(0.5)			

שער החליפין של:

הדולר של ארה"ב

אירו

מדד המחירים לצרכן:

לחודש נובמבר

לחודש דצמבר

הייסוף (הפיחות) הריאלי

של השקל ביחס:

לשער החליפין של הדולר

לשער החליפין של סל המטבעות

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

ז. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ח. דוח על תזרימי המזומנים

הדוח על תזרימי המזומנים מוצג כשהוא מסווג לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, מפעילות בנכסים, ומפעילות בהתחייבויות ובהון. תזרימי המזומנים מפעילות בנכסים ובהתחייבויות ובהון מוצגים נטו, למעט תנועה בניירות ערך להשקעה ובנכסים לא כספיים.

סעיף המזומנים ושווה המזומנים כולל מזומנים, פיקדונות בבנקים, תעודות פיקדון סחירות ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים.

ט. בסיס האיחוד

(1) חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. השליטה מתקיימת כאשר לבנק קיימת היכולת לקבוע את המדיניות הכספית והתפעולית של הישות בכדי להשיג הטבות ממשאביה ומפעילויותיה. השליטה מתקיימת כאשר הבנק מחזיק, במישרין או בעקיפין, מניות המקנות יותר מ- 50% מזכויות הצבעה בחברת הבת והזכויות למינוי מרבית חברי הדירקטוריון שלה, אלא אם כן קיימות נסיבות המונעות בעליל מהחברה האם יישום השליטה בפועל.

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים המבוקרים של הבנק ושל ישויות בהן מתקיימת שליטה של הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. המדיניות החשבונאית של חברות בנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הבנק, למעט במקרים בהם הותר אחרת על ידי המפקח על הבנקים.

תמצית הדוחות הכספיים סולו של הבנק, המוצגת בביאור 27, כוללת בדרך של איחוד את הדוחות הכספיים של חברת נכסים בבעלות מלאה של הבנק.

2009

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

(2) עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות הדדיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות, בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד ההפסד לא שיקף ראייה לירידת ערך.

י. ניירות ערך

(1) ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:

א. איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנת לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל השקעתו הרשומה. איגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים לירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.

ב. ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

ג. ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

(2) הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.

(3) השקעותיו של הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מההשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.

(4) עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".

(5) לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף יב' להלן.

(6) לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף יג' להלן.

יא. מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

(1) הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע חוץ וסיכונים ריבית, וכן מבוצעת פעילות בנגזרים. מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחוזות המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור הדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החוזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו- (ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

בנק אוצר החייל בע"מ והחברות המאוחדות שלו

2009

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

(2) במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.

(3) גידור תזרימי מזומנים

כאשר נגזר מיועד כמכשיר מגדר לחשיפה להשתנות של תזרימי מזומנים עתידיים צפויים, שניתן לייחס לסיכון מסוים המיוחס לנכס או התחייבות שהוכרו או לעסקה חזויה שקרוב לוודאי (probable) שתבצע ויכולה להשפיע על רווח והפסד, שינויים בשווי ההוגן, בגין החלק המגדר האפקטיבי, נזקפים ישירות ל התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן. בגין החלק שאינו אפקטיבי, נזקפים השינויים בשווי ההוגן לרווח והפסד.

הסכום המוכר בהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן יסווג מחדש לדוח רווח והפסד בתקופה בה תזרימי המזומנים ישפיעו על דוח רווח והפסד ויוצג באותו הסעיף בדוח רווח והפסד בו נמצא הפריט המגודר.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור תזרימי מזומנים, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. הרווח או ההפסד שנצבר בהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן והוצג בהון קודם לכן, נשאר בהון עד אשר מתקיימת העסקה החזויה או עד אשר קרוב לוודאי כי העסקה החזויה לא תתרחש. אם קרוב לוודאי שהעסקה החזויה לא תתרחש, הרווח או ההפסד המצטבר בגין המכשיר המגדר שהוכר בהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן יסווג מחדש לרווח והפסד.

(4) גידור שווי הוגן

שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור מזומנים שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. כאשר התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, כל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה יבוטלו ויוכרו במקביל בדוח רווח והפסד באופן שוטף בהפסד או ברווח.

(5) גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים משמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

(6) נגזרים שאינם משמשים לגידור

שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

2009

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

(7) נגזרים משובצים

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארת, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

יב. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן הינו הסכום שבו היה אפשר לרכוש או למכור נכס (ליטול או לפרוע התחייבות) בעסקה שוטפת בין צדדים הפועלים בהתאם לרצונם, כלומר בעסקה שאינה מכירה כפויה או מכירה במהלך פירוק. הבנק קובע את השווי ההוגן כמפורט להלן:

(1) ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק, אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר. אומדן השווי ההוגן מתחשב במחירים של נכסים דומים או התחייבויות דומות ובתוצאות של שיטות הערכה שונות בהתאם למפורט בסעיף (4) להלן.

(2) מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק, וכאשר קיימים מספר שווקים פעילים בהם נסחר המכשיר ההערכה נעשית לפי השוק הפעיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכדומה) בהתאם למפורט בסעיף (4) להלן.

(3) מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב מכשירים פיננסיים בקטגוריה זו (כגון: פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים, אשראי לציבור ואשראי לממשלה, אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

לגבי מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים וכן לגבי מכשירים פיננסיים בריבית שוק משתנה עד שלושה חדשים, היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן.

(4) קביעת שווי הוגן בשווקים לא פעילים

הבנק מיישם את הבהרה FAS 157-3, קביעת שווי הוגן של נכס פיננסי בשוק לא פעיל. בהתאם לכך, בקביעת שווי הוגן של ניירות ערך ומכשירים פיננסיים נוספים הנסחרים בשוק לא פעיל לעתים נעשה שימוש משמעותי בשיקול דעת, לרבות בחינה האם עסקאות בוצעו בתנאי לחץ וכפיה. באותם מקרים בהם אין ציטוט זמין של מחירים בשוק פעיל, השווי ההוגן נקבע לפי מודלים מקובלים לתמחור, בהתבסס על מערכת עצמאית ומתוקפת של הבנק או בהתבסס על הערכות שהתקבלו ממומחים להערכת שווי של מכשירים פיננסיים. שיטות ההערכה כוללות שימוש בפרמטרים שונים, כגון עקומי ריבית, שערי מטבעות וסטיות תקן, ומתחשבות בהנחות אודות גורמים שונים.

2009

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

(5) להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות ששמשו לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 17 בדבר יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

יג. ירידת ערך מכשירים פיננסיים

(1) ניירות ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני.

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי איגרות חוב- העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בדבר קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:

- משך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו;
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
- במקרה של איגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
- במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס העלות החדש).

(2) מדיניות ההפרשה לחובות מסופקים

ההפרשה לחובות מסופקים נקבעת באופן ספציפי, ובנוסף נכללות הפרשה כללית והפרשה נוספת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

2009

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים נערכת בהתבסס על הערכה זהירה של ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי, לרבות חבויות בסעיפים חוץ מאזניים. בהערכתה האמורה מביאה ההנהלה בחשבון, בין יתר שיקוליה, את מידת הסיכונים הקשורים באיתנותם הפיננסית של הלווים, על סמך המידע שבידה לגבי מצבם הכספי, פעילותם העסקית, עמידתם בהתחייבויותיהם והערכת שווי הביטחונות שנתקבלו מהם. הכנסות ריבית בגין חוב שנקבע כמסופק אינן נרשמות מתחילת הרבעון בו נקבע החוב כמסופק. עם גביית הריבית נרשמות הכנסות הריבית בסעיף הכנסות מימון אחרות.

הפרשה ספציפית בגין הלוואות לדיור שניתנו על ידי הבנק חושבה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק פיגור, כאשר שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור.

ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מבוססת על איכות תיק חבויות הלקוחות, לפי מאפייני סיכון כפי שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים. בגין כל אחד ואחד ממאפייני סיכון אלה נקבעו שיעורי הפרשה שונים. ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מחושבת על פי השיעורים שנקבעו למאפיינים השונים. ההפרשה הכללית הינה בערכים מותאמים לתום שנת 2004, בסכום שהיווה 1% מסך החבויות שהיו באחריות הבנק וחברות מוחזקות בנקאיות ליום 31 בדצמבר 1991. השיעור המצטבר של ההפרשה הנוספת והכללית לחובות מסופקים מסך סיכון האשראי הכולל לציבור ליום 31 בדצמבר 2009 הינו 0.2% (31 בדצמבר 2008 - 0.1%).

מחיקת חובות אבודים נעשית כאשר הבנק הגיע למסקנה כי החוב אינו ניתן לגביה, בעקבות הליכים משפטיים שננקטו או כתוצאה מהסכמים והסדרים שנעשו, רובם במקרים בהם לא ננקטו הליכים משפטיים, והחובות אינם בני גביה או מסיבות אחרות שבגללן החובות אינם ניתנים לגביה.

יד. בסיס ההכרה בהכנסות והוצאות

- (1) הכנסות והוצאות מימון נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:
 - ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם נושאים הכנסה, וכן ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור אשר מוכרות בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.
 - הכנסות מעמלות פירעון מוקדם של הלוואות, לאחר ניכוי חלק יחסי המתייחס להון הפיננסי, נכללות בדוח רווח והפסד בשיעורים שנתיים שווים במשך יתרת התקופה לפירעון האשראי או במשך שלוש שנים ממועד הפירעון המוקדם, לפי התקופה הקצרה ביותר.
 - עמלות הקצאה למסגרות אשראי, וכן עמלות מעסקי מימון (כגון: עמלות בגין קיבולים, ערבויות ואשראי תעודות) מוכרות ברווח והפסד באופן יחסי לתקופות העסקאות.
- (2) עמלות תפעוליות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה וסחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן.
- (3) ניירות ערך - ראה סעיף י' לעיל.
- (4) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף יא' לעיל.
- (5) בתקופות עוקבות לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, הכנסות ריבית מהשקעות במכשירי חוב בתקופת הדיווח מוכרות בהתבסס על עודף תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב (סכום הבסיס של מכשיר החוב במועד ירידת הערך בעלת אופי אחר מזמני הינו שוויו ההוגן). במקרים נדירים בהם לבנק לא קיים אומדן סביר לגבי סכומים ועיתוי של תזרימי המזומנים הצפויים להיגבות ממכשיר החוב, הבנק מכיר בהכנסות לפי שיטת השבת העלות או מכיר בהכנסה על בסיס מזומן.
- (6) הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

2009

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

טו. קיזוז נכסים והתחייבויות

- (1) הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:
 - בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.
- (2) הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים שני התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישינו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז.
- (3) הבנק מקיזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

טז. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי 140 (FAS 140), כללי חשבונאות להעברות ושירות של נכסים פיננסיים, וסילוק של התחייבויות, לצורך הבחנה בין העברות נכסים פיננסיים שירשמו כמכירה לבין העברות אחרות. לאור זאת, מיושם העיקרון לפיו נכס פיננסי שהועבר יוצג במאזן של הצד השולט בו, בין אם הוא מעביר הנכס ובין אם הוא מקבל הנכס. לעניין זה, נקבעו מבחני השליטה המתאימים לעסקאות העברת נכסים פיננסיים (כגון: עסקאות רכש חוזר, השאלה של ניירות ערך, איגוח הלוואות, מכירה והשתתפות בהלוואות).

התיקונים להוראות הדיווח לציבור חלים על הבנק בנוגע לעסקאות השאלת ניירות ערך, רכש חוזר של ניירות ערך, איגוח נכסים פיננסיים, העברות אחרות של נכסים פיננסיים, מתן שירות לנכסים פיננסיים וסילוק התחייבויות, שבוצעו לאחר 31 בדצמבר 2006 ואשר מנוהלות על פי כללי ניהול לרבות ניהול פיקדונות המרג"ן שנקבעו בנושא בארה"ב וכפי שפורסמו בטיטוט ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים. עסקאות שלא עומדות בכללי הניהול כאמור, טופלו לפי הוראות הדיווח לציבור שלפני אימוץ כללי FAS 140.

ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת או שנרכשו בתנאי מכירה חוזרת, ניירות ערך שנשאלו או שהושאלו, וכן מכשירים פיננסיים אחרים שהועברו או שהתקבלו על ידי הבנק, בהם הבנק לא איבד שליטה על הנכס המועבר או לא רכש שליטה בנכס שהתקבל, מטופלים כחוב מובטח. בנוסף לכך, על פי הנחיות של הפיקוח על הבנקים ניירות ערך מסוימים שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת לבנק ישראל מטופלים כחוב מובטח. מכשירים פיננסיים שהועברו בעסקאות כאמור, נמדדים לפי אותם עקרונות מדידה שיושמו לפני העברתם. כלומר, ניירות הערך כאמור לא נגרעים מהמאזן, וכנגדם מוצג הפיקדון שלהבטחת השבתו שועבדו אותם ניירות ערך בסעיף "ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר". ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות כאמור, נרשמות לפי סכום המזומן שהתקבל על ידי הבנק במסגרת הסעיף "ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר". הבנק עוקב אחר שווי הוגן של ניירות ערך שנשאלו והושאלו וכן של ניירות ערך שהועברו בהסכמי רכישה ומכירה חוזרת על בסיס יומי ודרישת ביטחונות מבוצעת במקרים המתאימים. ריבית שהתקבלה או ששולמה בגין ניירות ערך כאמור מדווחת כהכנסות או הוצאות מימון, בהתאמה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר אם התקיים אחד מהתנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות; או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

יז. בניינים וציוד

(1) הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר עבודה ישיר, כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה, וכן עלויות אשראי שהונו. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

פריט רכוש קבוע שנרכש תמורת פריט לא כספי אחר במסגרת עסקה בעלת מהות מסחרית, מוכר לפי שווי הוגן.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס" בדוח רווח והפסד.

(2) עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

(3) פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות אינן מופחתות.

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך. שיעורי הפחת השנתיים הם:

בניינים -	4%
מכונות וציוד -	5%-15%
ריהוט וציוד משרדי -	6%-10%

(4) עלויות תוכנה מוצגות במאזן בסעיף בניינים וציוד. לגבי הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה - ראה סעיף יט' להלן.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

יח. נכסים חכורים

חכירות, בהן נושא הבנק באופן משמעותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס בהתאם לספים כמותיים שנקבעו, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן ודמי החכירה המינימאליים העתידיים. יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות.

יט. עלויות תוכנה

(1) תוכנה אשר נרכשה על ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

(2) עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי כוללות עלויות ישירות של חומרים ושירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר יוכרו כהוצאה עם התהוותן.

(3) עלויות עוקבות

עלויות עוקבות בגין תוכנה מוכרות כנכס אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

(4) פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של התוכנה, החל מהתקופה בה התוכנה מוכנה לשימוש.

כ. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות נכסים כספיים שהם השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. בתקופות עוקבות למועד ההכרה לראשונה, מבצע הבנק, אחת לשנה בתאריך קבוע עבור כל נכס, הערכה של סכום בר ההשבה של נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר או שאינם זמינים לשימוש או באופן תכוף יותר, אם קיימים סימנים לירידת ערך.

הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה). בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור הדיון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים").

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים. במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה הבנק, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

2009

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

כא. זכויות עובדים

בגין כל ההתחייבויות של יחסי עובד-מעביד קיימות עתודות מתאימות על פי דין, הסכם, נוהג וציפיות ההנהלה. התחייבויות עתידיות בגין עתודות למחלה ומענקי יובל מחושבות על ידי אקטואר מומחה בשיטת הערכה של הטבות נצברות ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר. שיעור ההיוון של העתודות הינו 4% בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. שיעור התמורה מתבסס על הוראות עדכניות של הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון. שיעור עליית השכר בעתיד מוערך על ידי ההנהלה כפונקציה של מדרגות שכר וותק. התחייבויות לפיצויי פרישה ופנסיה מכוסות בעיקרן על ידי יעודות אשר מופקדות בקופות גמל לקצבה ולפיצויים. בגין סכומי התחייבות אשר אינם מכוסים כאמור, נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. ראה ביאור 11.

על פי הוראות המפקח על הבנקים הבנק מכיר בהתחייבויות בגין תוכניות פרישה מרצון בהתאם לציפיות ההנהלה במועד הדיווח במידה ואושרו על ידי הדירקטוריון, גם אם האישור ניתן לאחר תאריך המאזן ולפני תאריך אישור הדוחות הכספיים.

כב. התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין- 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.
3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הבנק קבע, שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה.

בביאור 17 בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה, ואשר סכום כל אחת מהן (או צירוף מספר תביעות בנושאים דומים), על פי כתב התביעה, עולה על סכום המהווה שיעור של כ-1% מהון הבנק.

בנוסף, בביאור כאמור נכללו פרטים בדבר התחייבויות תלויות שהסתברות התממשותן קלושה, אך התממשות ההתחייבויות האמורות או ההפסד המרבי עלולים להעמיד בספק את המשך פעולות התאגיד במתכונת הקיימת.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

כג. הוצאות מסים על ההכנסה

הוצאת מסים על הכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון העצמי. במקרים אלו הוצאת המיסים על הכנסה נזקפת להון העצמי. המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק או נחקק למעשה לתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורת והוצאות נלוות".

הבנק מכיר במסים נדחים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. אולם הבנק לא מכיר במסים נדחים לגבי ההפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס, וכן הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות, בישויות בשליטה משותפת ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן. הבנק מקיז נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה חברה נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר כוונתן לסלק נכסי והתחייבות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית.

נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים ובגין זכות מועברת לקיזוז מס מוכר בספרים במקרים שמימוש המס האמור בעתיד הנראה לעין אינו מוטל בספק. נכס מס נדחה בגין הפרשים זמניים יוכר כאשר קרוב לוודאי שיווצר לגביהם חיסכון במס בעת ההיפוך. יצירה של נכסי מיסים נדחים נטו לא תעלה על המיסים השוטפים בתקופת החשבון, אלא במקרים מיוחדים, בהם מימוש המס בעתיד הנראה לעין אינו מוטל בספק.

הבנק עשוי להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים בגין חברות מוחזקות. תוספת מס זו לא נכללה בדוחות הכספיים, לאור מדיניות החברות המוחזקות שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס לבנק, בעתיד הנראה לעין. במקרים בהם צפויה חברה מוחזקת לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס לבנק, יוצר הבנק עתודה למס בגין תוספת המס שהוא עשוי להתחייב בה.

כד. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד, המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, הכוללות, בין היתר, שטרות הניתנים להמרה במניות, כתבי אופציה למניות וכתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

2009

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

כה. דיווח מגזרי

מגזר פעילות הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות, תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר ע"י ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על אפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים.

כו. עסקאות עם בעלי שליטה

(1) נטילת התחייבות שיפוי או ויתור

סכום ההתחייבות, השיפוי או הוויתור נזקף לקרן הון.

(2) הלוואה וכתב התחייבות נדחה

מתן הלוואה או הנפקת כתב התחייבות נדחה, שנעשו בין הבנק לבין בעל השליטה, לתקופה מוגדרת ושלא בתנאי שוק מוצגים בדוחות הכספיים לפי הערך הנוכחי של ההחזרים הצפויים המחושב לפי שיעור הריבית האפקטיבית ביום קבלת הלוואה או הנפקת כתב ההתחייבות הנדחה, אם במועד ההתקשרות היווה ההפרש בין הערך הנוכחי של החזרים הצפויים לבין הסכום הנקוב בכתב ההתחייבות הנדחה חמישה אחוזים או יותר. ההפרש בין סכום הלוואה או הסכום הנקוב בכתב ההתחייבות הנדחה לבין הערך הנוכחי של החזרים הצפויים, המחושב לפי שיעור הריבית האפקטיבי האמור, נזקף לקרן הון.

מתן הלוואה או הנפקת כתב התחייבות נדחה, שנעשו בין הבנק לבין בעל השליטה, שלא נקבע להם מועד פירעון ובמועד ההתקשרות היווה ההפרש בין הערך הנוכחי של החזרים הצפויים לבין הסכום הנקוב בכתב ההתחייבות הנדחה חמישה אחוזים או יותר, מוצגים בדוחות הכספיים כהלוואה או ככתב התחייבות נדחה לתקופה של שנה המתחדשים מדי שנה. ההפרש בין סכום הלוואה או הסכום הנקוב בכתב ההתחייבות הנדחה לבין הערך הנוכחי של החזרים הצפויים, המחושב לפי שיעור הריבית האפקטיבי האמור, נזקף לקרן הון. כאשר אין בכונת נותן הלוואה או מנפיק כתב ההתחייבות הנדחה לדרוש את פירעונם וכן אין בכונת הלווה לפרוע את הלוואה או כתב ההתחייבות הנדחה בפירעון מוקדם, בכל תקופת דיווח, זקף הבנק לקרן הון את ההפרש שבין הוצאות המימון על הלוואה או כתב ההתחייבות הנדחה, המחושבות לפי שיעור עליית המדד התיאום בתקופת הדיווח, לבין הוצאות אלה כשהן מחושבות לפי שיעור הריבית על פי תנאי הלוואה או כתב ההתחייבות הנדחה.

(3) העברת נכס

ההפרשים בין התמורה שנתקבלה ממכירת נכסים לבעל השליטה לבין ערכם הפנקסני של הנכסים בספרי הבנק, נזקף לקרן הון של הבנק. נכסים שנרכשו מבעל השליטה נרשמים בדוחות הכספיים לפי ערכם הפנקסני בספרי בעל השליטה במועד העברתם לבנק, וההפרש לעומת הסכום ששולם עבורם בניכוי המס המתייחס, נזקף להון העצמי.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

כז. יישום לראשונה של תקני חשבונאות

בחודש ינואר 2009 פורסמו על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות תקן חשבונאות 15 (מתקן), ירידת ערך נכסים, הבהרה מספר 10, הטיפול החשבונאי בירידת ערך השקעה בחברה מוחזקת, שאינה חברה בת, ונוסח מחודש של הבהרות מספר 1 ו-6, הטיפול החשבונאי בירידת ערך השקעה בחברה מוחזקת, שאינה חברה בת ו- הטיפול בירידת ערך נכסים של חברה מוחזקת, שאינה חברה בת, בהתאמה.

תקן 15 (מתקן) משנה בעיקר את הטיפול החשבונאי באופן ההקצאה במאוחד של מוניטין ליחידות מניבות מזומנים. הבהרה מספר 10 קובעת כיצד יוקצה הפסד מירידת ערך של חברה מוחזקת שאינה בת, לרבות הטיפול בביטול הפסד מירידת ערך שהוכר בתקופות קודמות.

בהתאם לתקן, לצורך בחינת ירידת ערך, מוניטין שנרכש במהלך של צירוף עסקים, יוקצה ממועד הרכישה לכל אחת מיחידות המניבות-מזומנים או קבוצות של היחידות המניבות-מזומנים של הנרכש ולכל אחת מהיחידות המניבות מזומנים או קבוצות של היחידות מניבות מזומנים של הרוכש, אשר חזויות ליהנות מהסינרגיות של הצירוף, זאת ללא קשר אם נכסים אחרים או התחייבויות אחרות של הגוף שנרכש שיוכו ליחידות או קבוצות של יחידות אלה. בסיס ההקצאה יהיה לפי יחסי שווי הוגן של היחידות נכון ליום הרכישה. כך ירידת ערך של מוניטין תיבחן ברמה המשקפת את הדרך שבה הישות מנהלת את פעילויותיה ואשר אליהן משויך המוניטין. עוד קובע התקן כי כל יחידה או קבוצות של יחידות, אליהן הוקצה המוניטין, תייצג את הרמה הנמוכה ביותר שבה קיים מעקב של מוניטין לצרכי הנהלה פנימיים וכן לא תהיה גדולה ממגזר כפי שנקבע בהתאם לתקן חשבונאות 11, דיווח מגזרי. בכך ביטל התקן את הטיפול החשבונאי שבתקן הקודם לגבי יישום מבחן דו-שלבי לבחינת הכרה בירידת ערך (מבחני 'מעלה-מטה' ו'מטה-מעלה').

הבהרה מספר 10 מנחה כי על ישות לקבוע בכל תאריך מאזן אם קיימים סימנים, המצביעים על ירידת ערך של ההשקעה בחברה כלולה. אם מתקיים סימן, על ישות לאמוד את הסכום בר ההשבה של ההשקעה בהתאם להוראות התקן, במידה ומוכר הפסד מירידת ערך, בהתאם לתקן, הפסד זה יוקצה להשקעה בכללותה. ביטול הפסד מירידת ערך של ההשקעה ייעשה אף הוא תוך בחינת ההשקעה בכללותה. בכך מבטלת הבהרה מספר 10 את הכללים שנקבעו בתקן 15 לפני תיקונו לפיהם הקצאת הפסד מירידת ערך של ההשקעה בחברה כלולה הוקצה ראשית למוניטין בחשבון ההשקעה ויתרת הפסד נרשמה כנגד ההשקעה בכללותה.

נוסח מחודש של הבהרה מספר 1 הותאם לטיפול החשבונאי בירידות ערך של חברות מוחזקות כנקבע בתקן 15 (מתקן) ובהבהרה מספר 10.

הוראות התקן וההבהרות ייושמו באופן של מכאן ולהבא. ליישום התקן לא הייתה השפעה מהותית על תוצאות פעילותו של הבנק.

כח. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) תקן חשבונאות 29, אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות 29, אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 והמחויבות לדיווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור אינו חל עדיין על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בהתייחס לאופן יישום התקן על ידי תאגידים בנקאיים המפקח על הבנקים הודיע, בין היתר, כי במחצית השנייה של שנת 2009 יפרסם את החלטתו לגבי מועד היישום של תקני IFRS הנוגעים לליבת העסק הבנקאי. בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר, בדבר "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)", אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי.

2009

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בהתאם לתקני ה-IFRS הינו:

- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2011. ממועד זה ואילך ידרשו התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי לעדכן את הטיפול החשבונאי בנושאים אלה באופן שוטף, בהתאם להוראות המעבר בתקנים הבינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה, ובהתאם להבהרות שימסרו על ידי הפיקוח על הבנקים.
- בנושאים בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2013, כאשר בכוונת הפיקוח על הבנקים לקבל במהלך שנת 2011 החלטה סופית בנושא זה. ההחלטה הסופית תקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

בחוזר הובהר כי לאחר השלמת הליך התאמת ההוראות לתקנים הבינלאומיים תיוותר סמכותו של הפיקוח על הבנקים לקבוע הבהרות מחייבות לגבי אופן יישום הדרישות בתקנים הבינלאומיים, וכן לקבוע הוראות נוספות במקרים שבהם הדבר מתחייב לנוכח דרישות רשויות פיקוח במדינות מפותחות בעולם או בנושאים שלגביהם לא קיימת התייחסות בתקנים הבינלאומיים. בנוסף, הפיקוח על הבנקים ישמור על סמכותו לקבוע דרישות גילוי ודיווח.

לפיכך, עד לתאריכי היעד לאימוץ תקני ה-IFRS כאמור לעיל, דוחות כספיים של תאגיד בנקאי או חברת כרטיסי אשראי ימשיכו להיות ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. למידע בדבר אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים, ראה ביאור 1(כח)5(ג).

(2) תקן חשבונאות 23, הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה, הטיפול החשבונאי בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות 23, הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה. התקן מחליף את תקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים), התשנ"ו-1996, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. התקן קובע כי נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה בה ימדדו במועד העסקה לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה שנזקפה בעסקה ייזקף להון העצמי. הפרש בחובה מהווה במהותו דיבידנד ולכן מקטין את יתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן יוצג בסעיף נפרד בהון העצמי שייקרא "קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה".

התקן דן בשלוש סוגיות הנוגעות לעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה, כדלקמן: (1) העברת נכס לישות מבעל השליטה, או לחילופין, העברת נכס מהישות לבעל השליטה; (2) נטילת התחייבות של הישות כלפי צד שלישי, במלואה או חלקה, על ידי בעל השליטה, שיפוי הישות על ידי בעל השליטה בה בגין הוצאה, וויתור בעל השליטה לישות על חוב שמגיע לו מהישות, במלואו או בחלקו; ו-(3) הלוואות שניתנו לבעל השליטה או הלוואות שהתקבלו מבעל השליטה. כמו כן, קובע התקן את הגילוי שיש לתת בדוחות הכספיים בנוגע לעסקאות בין הישות לבין בעל השליטה בה במהלך התקופה.

במאי 2008 הופץ מכתב על ידי המפקח על הבנקים בו צוין כי נערכת בחינה מחודשת של הכללים שיחולו על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי לגבי הטיפול בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. על פי המכתב, בכוונת הפיקוח על הבנקים לקבוע כי על עסקאות בין תאגיד בנקאי וחברות כרטיסי אשראי לבין בעל שליטה בהם ועל עסקאות בין תאגיד בנקאי לבין חברה בשליטתו יחולו הכללים הבאים:

- תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים;
- בהיעדר התייחסות ספציפית בתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, ייושמו כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב החלים על תאגידים בנקאיים בארה"ב, בתנאי שהם לא סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים;

2009

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

- בהיעדר התייחסות בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב יש ליישם את החלקים בתקן 23, בתנאי שאינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים וגם את הכללים המקובלים בארה"ב כאמור לעיל.

למועד פרסום הדוחות טרם פורסמה הוראה סופית של המפקח על הבנקים בנוגע לאימוץ כללים ספציפיים בנושא ובנוגע לאופן יישומם לראשונה.

(3) העברות ושירות של נכסים פיננסיים
בחודש מאי 2009 פרסם ה-FASB את תקן חשבונאות אמריקאי 166 (FAS 166), העברות ושירות של נכסים פיננסיים (תיקון ל-FAS 140). FAS 166 מבטל את עקרון הישות הכשירה למטרה מיוחדת (QSPE), קובע תנאים מחמירים יותר לטיפול חשבונאי כמכירה בהעברת חלק של נכסים פיננסיים, כולל הבהרות לתנאים לגרועת נכסים פיננסיים, מתקן כללי מדידה בהכרה לראשונה של זכויות שנשמרו (retained interests) וכן מבטל כללי סיווג מחדש של איגוח משכנתאות בערבות (Guaranteed Mortgage Securitization).

במקביל, פרסם ה-FASB את תקן חשבונאות אמריקאי 167 (FAS 167), תיקונים לפרשנות 46 מתוקנת (FIN 46(R) - איחוד ישויות בעלות זכויות משתנות), המתקן כללים שנקבעו ב-FIN 46(R) בקשר לאיחוד ישויות בעלות זכויות משתנות. FAS 167 מחייב לבחון חובת האיחוד לגבי כל הישויות שקודם לכן הוגדרו כישויות כשירות למטרה מיוחדת (QSPE), מעדכן קריטריונים לזיהוי ישויות בעלות זכויות משתנות (VIEs), משנה את הגישה לקביעת זהות הנהנה העיקרי (מהגישה המתבססת על מבחנים כמותיים לבחינה איכותית של זיהוי שליטה בזכויות פיננסיות) וכן, מחייב את התאגידים המדווחים לבצע בחינה מחדש של חובת איחוד ה-VIEs בתדירות גבוהה יותר.

בנוסף, FAS 166 וכן FAS 167 קובעים דרישות גילוי חדשות אשר נדרש לכלול בדוחות הכספיים השנתיים וכן בדוחות כספיים ביניים.

בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים מיום 6 לספטמבר 2009 תאגיד בנקאי וחברת כרטיסי אשראי (להלן: "תאגיד בנקאי") נדרש ליישם את הכללים שנקבעו ב-FAS 166 ו-FAS 167, לרבות דרישות הגילוי שנקבעו בהם מיום 1 בינואר 2010 ואילך בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקנים אלו. ככלל, בהתאם להוראות מעבר אלה נדרש:

- ליישם את דרישות ההכרה והמדידה בתקן לגבי העברות של נכסים פיננסיים שיבוצעו ביום 1 בינואר 2010 ואילך.
- לבחון ביום 1 בינואר 2010 ואילך האם נדרש לאחד בהתאם ל-FAS 167 ישויות שהוגדרו לפי הכללים הישנים כישויות כשירות למטרה מיוחדת (QSPE).

כמו כן, תאגיד בנקאי רשאי לא לתת גילוי למספרי השוואה לשנת 2009, לגבי דרישות גילוי שנוספו לראשונה בשל חוזר של הפיקוח על הבנקים.

ההשפעה הצפויה מיישום לראשונה של FAS 166 ו-FAS 167 אינה מהותית.

(4) **המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי**
ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא, המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (להלן: "החוזר" או "ההוראה"). חוזר זה מבוסס, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רגולטוריות מתייחסות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב. העקרונות המנחים שבבסיס החוזר, מהווים שינוי מהותי ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

2009

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

על פי החוזר נדרש הבנק לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה מתאימה (appropriate) כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים (estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף לאמור לעיל, על פי החוזר נדרש לקיים, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות. ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי תוערך, באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". לעניין זה, "הפרשה פרטנית להפסדי אשראי" - תיושם עבור כל חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות ביתור חשבונאי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכן לגבי החובות האחרים שמזוהים על ידי הבנק לצורך הערכה פרטנית ואשר ההפרשה לירידת ערך בגינם אינה נכללת ב"הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי". ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי תוערך בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הרבית האפקטיבי של החוב, או, כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי. "הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי" - תיושם עבור הפרשות לירידת ערך של קבוצות גדולות של חובות קטנים והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה הספציפית להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה ספציפית מזערית לפי עומק הפיגור, תחושב בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי 5, Contingencies Accounting for (FAS 5), בהתבסס על אומדן עדכני של שיעור הפסדי העבר בגין כל אחת מהקבוצות ההומוגניות של חובות בעלות מאפייני סיכון דומים. ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים תוערך בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5.

בנוסף לכך, נקבעו בהוראה הגדרות וסיווגים שונים של סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני, כללי הכרה בהכנסות ריבית מחובות פגומים וכן כללי מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר נקבע בחוזר כי יש למחוק חשבונאית כל חוב המוערך על בסיס פרטני שנחשב אינו בר גביה (uncollectible) ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת פיגור שלהם והכל כתלות בהיותם של החובות מובטחים על ידי דירת מגורים, למעט הלוואות לדיור בגין נערכת הפרשה מזערית לפי עומק הפיגור, חובות שמובטחים בביטחון שאינו דירת מגורים, חובות שאינם מובטחים, חובות של לווים בפשיטת רגל וחובות שנוצרו במרמה.

ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. לחילופין במועד היישום לראשונה של ההוראה תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי יידרשו, בין היתר:

- למחוק חשבונאית כל חוב אשר במועד זה עומד בתנאים למחיקה חשבונאית;
- לסווג בסיווג של השגחה מיוחדת, נחות, או פגום, כל חוב אשר עומד בתנאים לסיווג כאמור;
- לבטל את כל הכנסות הרבית שנצברו ולא שולמו בגין כל חוב אשר במועד זה עומד בתנאים המתייחסים; וכן
- לבחון את הצורך בהתאמת יתרת מסים שוטפים ומסים נדחים לקבל ולשלם. התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום היישום לראשונה לדרישות הוראה זו, לרבות דרישות קביעת ההפרשה ודרישות התיעוד יכללו ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי.

לעניין זה הובהר כי למרות ההגדרה לפיה חוב בעייתי שאורגן מחדש הינו חוב פגום, תאגיד בנקאי וחברת כרטיסי אשראי אינם נדרשים לסווג כפגום חוב, אשר אורגן מחדש לפני מועד היישום לראשונה של ההוראה, כל עוד שהחוב אינו פגום בהתבסס על התנאים שנקבעו בהסכם הארגון מחדש.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

בהמשך להוראה המקורית מיום 31 בדצמבר 2007, ביום 27 באוגוסט 2009 פורסמה על ידי המפקח על הבנקים טיוטת הוראה הכוללת בעיקר עדכונים והבהרות להנחיות שנקבעו בהוראה המקורית, וכן עדכונים להנחיות מסוימות הכלולות בהוראות ניהול בנקאי תקין, במטרה להתאים את הכללים והמינוחים הקיימים, למונחים ולהנחיות החדשים שנכללו בהוראה המקורית ובטיוטת ההוראה הנוכחית (להלן: "טיוטת ההוראות החדשות").

בטיוטת ההוראות החדשות הוצעו, בין היתר, השינויים הבאים:

- ביטול סעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 325, בדבר "ניהול מסגרות אשראי", הנוגעים להיבטים חשבונאיים של סווג חשבונות מסוימים כבעייתיים, והכרה בהכנסות ריבית. נושאים אלו יטופלו במסגרת ההוראה הכללית למדידת הפרשות להפסדי אשראי וגילוי לגבי חובות בעייתיים.
- במטרה לפשט את הכללים למדידת הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, הדורשות שימוש במודלים סטטיסטיים מורכבים והיסטוריית נתונים לגבי מחיקות חשבונאיות, שלא קיימות במערכת הבנקאית. נכללה בטיוטת ההוראה הוראת שעה שתיושם בשנתיים הראשונות ליישום ההוראה (להלן: "תקופת המעבר"), המכילה מודל פשוט יותר לחישוב ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי.
- במטרה להתאים את ההגדרות והמונחים הכלולים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315, בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים", למונחים שנכללו בטיוטת ההוראות החדשות. החל ממועד יישום ההוראה ישונה המונח "חובות בעייתיים" למונח "סיכון אשראי בסיווג שלילי וסיכון אשראי בהשגחה מיוחדת", וכן הוא יכלול שלושה סוגי חובות כאמור: "חובות פגומים", "חובות נחותים" ו- "חובות בהשגחה מיוחדת".
- שיעורי ההפרשה הנוספת שיחולו על הסוגים השונים של החובות הבעייתיים יהיו כדלקמן:
 - סיכון אשראי "בהשגחה מיוחדת" - 1%
 - סיכון אשראי "נחות" - 2%
 - סיכון אשראי "פגום" - 4%

ביום 18 בפברואר 2010 פירסם המפקח על הבנקים חוזר הדוחה את מועד יישום ההוראה ליום 1 בינואר 2011 ובמקביל פורסמה הנחייה על פיה נדרש הבנק לדווח לפיקוח על הבנקים על השינויים הצפויים בהון העצמי, באשראי לציבור ובסיכון האשראי ליום 31 בדצמבר 2009 ולסוף כל רבעון ממועד זה ועד יישום ההוראה בדוחות הכספיים, לו ייושמו ההוראות החדשות באותו תאריך.

יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכת תשתית מחשבונית על מנת להבטיח תהליך של הערכה וביצוע של הפרשה להפסדי אשראי לרבות מערכות בקרה פנימיות לבדיקת יישום נאות של ההוראה ותיקוף אפקטיביות השיטה לחישוב ההפרשה.

הבנק פועל ליישום ההוראה בסיוע יועצים חיצוניים. הבנק החל בתהליך של פיתוח מערכת מידע לקביעת הפרשה קבוצתית ע"פ מאפיינים הומוגניים של קבוצות לווים. הבנק צופה כי היישום יבוצע לאחר מועד הסבת מערכות התפעול שלו ממערכות בנק הפועלים לאלו של הבנק הבינלאומי. הפיתוח מבוצע בתאום עם הבנק הבינלאומי. במסגרת פעילות זו נבחנים מודלים סטטיסטיים המיועדים לביצוע תהליך חישוב ההפרשה הספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי, במטרה לאפשר אומדן ההפרשה על בסיס קבוצתי.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

ליישום ההוראה צפויות השלכות על מערכת היחסים העתידית שבין הבנק ללקוחותיו, הנובע מהדרישה ליישם עקרונות המתאימים לסביבה העסקית בארה"ב - בסביבה העסקית הקיימת בישראל. ההוראה כוללת החמרה בדרישות התייעוד ודרישות להערכה וביצוע ההפרשה להפסדי אשראי הצפויים בגין חובות בסיווגים שונים (מאלו הקבועים כיום בהוראת הדיווח לציבור ובהוראת ניהול בנקאי תקן מספר 314, בדבר "טיפול בחובות בעייתיים"), ובגין חשיפות האשראי החוץ מאזניות. בנוסף, יישום ההוראה מחייב היערכות ושינויים מהותיים במערכות המידע הקיימות - שאינן מותאמות, בשלב זה, לדיווח על פי העקרונות המוצעים. כמו כן, הערכת ההשפעה על יתרת האשראי במסלול הקבוצתי לא ניתנת לביצוע ללא בניית מערכת מידע שתקבע את הפרמטרים המובילים לבניית הקבוצות הומוגניות בעלות מאפייני סיכון דומים. מהסיבות המפורטות לעיל, הנהלת הבנק אינה יכולה להעריך, בשלב זה, את השלכות יישום ההוראה, לכשתיושם לראשונה, על תוצאותיו הכספיות בעתיד.

עם זאת, להערכת הנהלת הבנק יישום ההוראה עלול לגרום לגידול בהפרשות לחובות בעייתיים, שכאמור, בשלב זה לא ניתן לאמוד את שיעורו.

- (5) **מידות שווי הוגן, חלופת השווי ההוגן ואימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים**
ביום 31 בדצמבר, 2009 פורסם חוזר של המפקח על הבנקים בנושא "מידות שווי הוגן, חלופת השווי ההוגן, אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים" (להלן: החוזר). החוזר מאמץ את:
(א) **תקן חשבונאות אמריקאי 157, בנושא מידות שווי הוגן (להלן: FAS 157);**
(ב) **תקן חשבונאות אמריקאי 159, בנושא חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות (להלן: FAS 159);**
(ג) **תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים.**

(א) FAS 157, מדידת שווי הוגן

FAS 157 מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, FAS 157 מרחיב את דרישות הגילוי למידות שווי הוגן, יישום הכללים שנקבעו ב-FAS 157 יחייב הפסקת השימוש בפקטור גודל ההחזקה (blockage factor) בחישוב השווי ההוגן וכן יחליף את ההנחיות של EITF 02-3, סוגיות בטיפול החשבונאי בחוזרים נגזרים המוחזקים לצורך מסחר וחוזים בסחר באנרגיה ופעילויות ניהול סיכונים, האוסרות את ההכרה ברווחים של היום הראשון (day one profits) והמחייבות לקבוע את השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל לפי מחיר העסקה. בנוסף, FAS 157 דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע יכול את סיכון האשראי של התאגיד הבנקאי, אך לא יהיה מוגבל לסיכון זה בלבד.

FAS 157 יחול מיום 1 בינואר, 2011 ואילך ויאומץ לראשונה במתכונת מוגבלת של יישום למפרע. לאור זאת, FAS 157 ייושם מכאן ולהבא, למעט מכשירים פיננסיים אשר נמדדו לפני היישום לראשונה של FAS 157, באופן המפורט להלן:

1. פוזיציות במכשירים פיננסיים הנסחרים בשוק פעיל שנמדדו בשווי הוגן תוך שימוש בפקטור גודל ההחזקה (blockage factor);
 2. מכשירים פיננסיים שנמדדים בשווי הוגן במועד ההכרה לראשונה על פי חלק א'1 להוראות הדיווח לציבור, תוך שימוש במחיר העסקה בהתאם להנחיות בהערת שוליים 3 של EITF 02-3;
 3. מכשירים פיננסיים מעורבים הנמדדים בשווי הוגן במועד ההכרה לראשונה, תוך שימוש במחיר העסקה בהתאם לחלק א'1 להוראות הדיווח לציבור.
- במועד היישום לראשונה, ההפרש בין היתרות המאזניות של המכשירים הפיננסיים הנ"ל לבין ערכי השווי ההוגן של אותם מכשירים יוכר כהשפעה מצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים ליום 1 בינואר, 2011, אשר תוצג בנפרד.

2009

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

דרישות הגילוי החדשות, לרבות הגילוי הנדרש בדוחות שנתיים בלבד, יישמו ברבעון הראשון של שנת 2011 ללא חובת יישום של דרישות הגילוי הנ"ל על דוחות כספיים לתקופות שהוצגו לפני היישום לראשונה של FAS 157.

לצורך קביעת סכום ההתאמה שירשם כהשפעה מצטברת ליתרת פתיחה של העודפים ליום 1 בינואר, 2011 ולוידוא ההתאמה של שיטות ההערכה של התאגיד הבנקאי לעקרון של מחיר היציאה ולהנחיות אשר נקבעו ב - FAS 157, התאגיד הבנקאי ידרש לבחון מחדש את שיטות ההערכה המיושמות על ידו למדידת שווי הוגן בהתחשב בנסיבות הרלוונטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדוקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחר (back-testing) של סוגי עסקאות דומות.

לאור האמור לעיל, הבנק בוחן את השלכות אימוץ התקן על הדוחות הכספיים, ובשלב זה אין באפשרותו לאמוד את ההשפעה הצפויה מיישום לראשונה של FAS 157.

(ב) **תקן חשבונאות אמריקאי 159, חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות** מטרת FAS 159 הינה לאפשר הפחתת תנודתיות ברווחים מדווחים אשר נובעת ממדידה של נכסים מגודרים והתחייבויות מגודרות ומכשירים נגזרים מגדרים לפי בסיסי מדידה שונים.

FAS 159 יאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן, רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, ידווחו בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם תיבחר חלופת השווי ההוגן יוכרו ברווח והפסד במועד התהוותן ולא יידחו. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל תיעשה לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול. בנוסף, FAS 159 קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בחוזר הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מפיקוח על הבנקים.

FAS 159 יחול מיום 1 בינואר, 2011 ואילך. יישום באימוץ למפרע או יישום באימוץ מוקדם אסורים. הוראות המעבר של המפקח על הבנקים מתייחסות ליישום לגבי פריטים כשירים הקיימים במועד התחילה וכן לניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך מוחזקים לפדיון באופן הבא:

- יישום על פריטים כשירים הקיימים במועד התחילה: תאגיד בנקאי רשאי לבחור בחלופת השווי ההוגן עבור פריטים כשירים הקיימים במועד התחילה. במקרים אלה, היתרות המאזניות של פריטים כשירים אלה יותאמו לשווי הוגן וההשפעה של המדידה מחדש הראשונה בשווי הוגן תיזקף כהתאמה בגין השפעה מצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים. כמו כן, תאגיד בנקאי הבוחר בחלופת השווי ההוגן לפריטים הקיימים במועד התחילה, יכלול גילויים נרחבים כנדרש בחוזר בדוח הכספי השנתי ובדוח הכספי ביניים הראשון שלו לשנת 2011.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

- ניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך מוחזקים לפדיון: ניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך המוחזקים לפדיון, המוחזקים במועד התחילה, כשירים לחלופת השווי ההוגן באותו מועד. אם חלופת השווי ההוגן נבחרת עבור נייר ערך כלשהו מבין ניירות ערך אלה במועד התחילה, רווחים והפסדים צבורים שטרם מומשו במועד זה ייכללו בהתאמה בגין השפעה מצטברת, ונייר הערך האמור ידווח ממועד זה כנייר ערך למסחר. כמו כן, יינתן גילוי נפרד לסכום הרווחים וההפסדים שטרם מומשו שסווגו מחדש מרווח כולל אחר מצטבר ולסכום הרווחים וההפסדים שטרם מומשו שלא הוכרו קודם לכן. הבחירה בעת האימוץ לראשונה, בחלופת השווי ההוגן עבור נייר ערך קיים המוחזק לפדיון לא תגרום להטלת ספק בכוונה של תאגיד בנקאי להחזיק בעתיד באגרות חוב אחרות עד לפדיון.

הבנק בוחן את השלכות אימוץ התקן על הדוחות הכספיים, ובשלב זה אין באפשרותו לאמוד את ההשפעה הצפויה מיישום לראשונה של FAS 159.

(ג) אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים

בהתאם לחוזר אומצו תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים, המטפלים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי, בפרט, בחוזר אומצו תקני דיווח כספי בינלאומיים בנושאים המפורטים להלן:

1. IAS 8, בנושא מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות;
2. IAS 21, בנושא השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ;
3. IAS 33, בנושא רווח למניה;
4. IFRS 2, בנושא תשלום מבוסס מניות;
5. IAS 29, בנושא דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות;
6. IAS 34, בנושא דיווח כספי לתקופות ביניים;
7. IFRS 3R, בנושא צירופי עסקים;
8. IAS 27 (2008), בנושא דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים;
9. IAS 28, בנושא השקעות בחברות כלולות;
10. IAS 36, בנושא ירידת ערך נכסים;
11. IAS 17, בנושא חכירות;
12. IAS 16, בנושא רכוש קבוע;
13. IAS 40, בנושא נדל"ן להשקעה.

תקני דיווח כספי בינלאומיים המפורטים לעיל ופרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) המתייחסים אליהם יאומצו בהתאם לעקרונות הבאים:

- במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, תאגיד בנקאי יפעל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
- במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, תאגיד בנקאי יטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל התאגיד הבנקאי בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל התאגיד הבנקאי בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך):

תאגידים בנקאיים יישמו את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים המפורטים לעיל, ואת הפרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) שמתייחסות ליישום תקנים אלה החל מיום 1 בינואר, 2011 ואילך. היישום לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים אשר אומצו בחוזר זה יבוצע בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בתקני דיווח כספי הבינלאומיים האלה, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה כאשר נדרש. מיום 1 בינואר, 2011 ואילך תאגיד בנקאי יעדכן באופן שוטף את הטיפול החשבונאי בנושאים המטופלים בחוזר בהתאם למועד התחילה והוראות המעבר שייקבעו בתקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה ובהתאם לעקרונות האימוץ והבהרות של הפיקוח על הבנקים.

הבנק בוחן את השלכות אימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים על הדוחות הכספיים, ובשלב זה אין באפשרותו לאמוד את ההשפעה הצפויה מיישומם לראשונה.

באור 2 - מזומנים ופקדונות בבנקים

ההרכב:

31 בדצמבר		
2008	2009	
1,407.5	3,085.9	מזומנים ופקדונות בבנק ישראל
387.8	351.2	פקדונות בבנקים מסחריים
67.5	52.0	פקדונות בתאגידים בנקאיים מיוחדים
<u>1,862.8</u>	<u>3,489.1</u>	סך כל המזומנים והפקדונות בבנקים
		מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים
<u>1,744.1</u>	<u>3,384.4</u>	לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 3 - ניירות ערך

31 בדצמבר 2009

הערך במאזן	עלות מופחתת (מניות- עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
41.9	41.9	-	(0.9)	41.0

א. אגרות חוב מוחזקות לפדיון
אגרות חוב ממשלתיות

רווח כולל אחר מצטבר

הערך במאזן	עלות מופחתת (מניות- עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
785.2	768.6	17.6	(1.0)	785.2
338.8	329.2	12.7	(3.1)	338.8
1,124.0	1,097.8	30.3	(4.1)	1,124.0
3.0	3.0	-	-	3.0 ⁽²⁾
1,127.0	1,100.8	30.3 ⁽³⁾	(4.1) ⁽³⁾	1,127.0

ב. ניירות ערך זמינים למכירה
אגרות חוב
- ממשלתיות
- של אחרים
סך כל אגרות החוב
מניות
- של אחרים
סך כל ניירות הערך
הזמינים למכירה

הערך במאזן	עלות מופחתת (מניות- עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
16.1	16.3	- ⁽⁴⁾	(0.2) ⁽⁴⁾	16.1
1,185.0	1,159.0	30.3	(5.2)	1,184.1 ⁽²⁾

ג. ניירות הערך למסחר
אגרות חוב ממשלתיות

סך הכל ניירות ערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 3.0 מיליון ש"ח (זהה לשנה קודמת).
- (3) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

2009

באור 3 - ניירות ערך (המשך)

31 בדצמבר 2008					
רווח כולל אחר מצטבר					
שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת (מניות-עלות)	הערך במאזן	
א. ניירות ערך (זמינים למכירה בלבד)					אגרות חוב
2,129.9	(2.8)	52.4	2,080.3	2,129.9	- ממשלתיות
352.5	(35.8)	2.1	386.2	352.5	- של אחרים
<u>2,482.4</u>	<u>(38.6)</u>	<u>54.5</u>	<u>2,466.5</u>	<u>2,482.4</u>	סך כל אגרות החוב
					מניות
⁽²⁾ 3.0	-	-	3.0	3.0	- של אחרים
<u>2,485.4</u>	⁽³⁾ (38.6)	⁽³⁾ 54.5	<u>2,469.5</u>	<u>2,485.4</u>	סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 3.0 מיליון ש"ח.
- (3) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

2009

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 4 - אשראי לציבור

א. ההרכב:

31 בדצמבר	
2008	2009
9,048.9	9,385.9
13.0	26.2
9,061.9	9,412.1
24.7	23.7
<u>9,037.2</u>	<u>9,388.4</u>

אשראי על אחריות הבנק
אשראי
התחייבות לקוחות עבור קיבולים
סך כל האשראי על אחריות הבנק
בניכוי - הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים

סך כל האשראי לציבור

ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים נוכחה מסעיפי האשראי המתאימים.
ההפרשות בגין יתרות חוץ מאזניות כלולות בסעיף "התחייבויות אחרות".

31 בדצמבר	
2008	2009

ב. האשראי לציבור על אחריות הבנק כולל:

1. אשראי ללווים בעייתיים שאינם נכללים במיגזר הרשויות המקומיות
א. אשראי ללווים בעייתיים שאינו נושא הכנסה
במטבע ישראלי - לא צמוד
במטבע ישראלי - צמוד למדד
במטבע חוץ (לרבות צמוד למט"ח)

97.5	74.5
15.4	13.6
18.4	0.9

ב. אשראי ללווים שאורגן מחדש במהלך השנה, ללא ויתור על ההכנסה
במטבע ישראלי לא צמוד
במטבע ישראלי צמוד למדד
אשראי ללווים אשר לגביהם קיימת החלטה של הנהלת הבנק
על ארגון מחדש של חבותם שטרם בוצע

7.5	10.1
-	-
3.1	-

ג. אשראי בפיגור זמני
ריבית שנזקפה לדוח הרווח וההפסד בגין אשראי כנ"ל

6.0	15.4
0.2	0.6

ד. אשראי בהשגחה מיוחדת

141.0	192.3
-------	-------

2. אשראי לרשויות מקומיות

האשראי לרשויות מקומיות כולל
(א) אשראי בהשגחה מיוחדת

0.5	0.4
-----	-----

(ב) אשראי לרשויות מקומיות שאינו כלול במסגרת
האשראי ללווים בעייתיים כנ"ל

490.1	459.4
-------	-------

2009

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 4 - אשראי לציבור (המשך)

ג. הפרשה לחובות מסופקים

ההרכב:

2007			2008			2009			
סך הכל	הפרשה ספציפית נוספת (2)	הפרשה ספציפית (1) (3)	סך הכל	הפרשה ספציפית נוספת (2)	הפרשה ספציפית (1) (3)	סך הכל	הפרשה ספציפית נוספת (2)	הפרשה ספציפית (1) (3)	
סכומים מדווחים									
287.6	24.3	263.3	264.8	24.6	240.2	268.1	24.7	243.4	יתרת ההפרשה לתחילת השנה
56.4	1.2	55.2	77.2	1.3	75.9	81.4	0.8	80.6	הפרשות בשנת החשבון
(32.5)	(0.9)	(31.6)	(37.3)	(1.2)	(36.1)	(51.1)	(1.8)	(49.3)	הקטנת הפרשות גביית חובות
(4.6)	-	(4.6)	(5.3)	-	(5.3)	(17.7)	-	(17.7)	שנמחקו בשנים קודמות
19.3	0.3	19.0	34.6	0.1	34.5	12.6	(1.0)	13.6	הפרשות שנזקפו לדוח רווח והפסד
(42.1)	-	(42.1)	(31.3)	-	(31.3)	(16.4)	-	(16.4)	מחיקות, נטו (4)
264.8	24.6	240.2	268.1	24.7	243.4	264.3	23.7	240.6	יתרת הפרשה לסוף שנה
20.1	-	20.1	14.5	-	14.5	2.2	-	2.2	מזה: יתרת הפרשה שלא נוכתה מסעיף אשראי לציבור

(1) ההפרשה הספציפית לא כוללת הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים מיום ביצוע ההפרשה.

(2) כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים לפי הוראות בנק ישראל בסך 16.3 מיליון ש"ח.

(3) כולל הפרשה ספציפית על הלוואות לדיור שנערכה בהתבסס על עומק הפיגור ליום 31 בדצמבר 2009 בסך 1.2 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 - 1.6 מיליוני ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2007 - 1.0 מיליוני ש"ח).

(4) בניכוי גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות.

באור 4 - אשראי לציבור (המשך 2)

ד. אשראי לציבור (1) על אחריות הבנק וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים(2),
לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2008 (4)			31 בדצמבר 2009			תקרת האשראי באלפי ש"ח	
סיכון אשראי ⁽²⁾	אשראי ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾	סיכון אשראי ⁽²⁾	אשראי ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾		
17.5	63.9	30,736	82.8	74.0	46,000	עד 10	
40.1	117.3	10,357	142.1	162.6	19,795	עד 20	מעל 10
233.2	263.1	15,949	379.4	455.4	27,376	עד 40	מעל 20
1,279.4	722.1	35,013	842.7	1,091.6	32,948	עד 80	מעל 40
3,529.6	1,256.5	42,426	1,258.8	1,703.0	26,871	עד 150	מעל 80
4,598.4	2,403.2	33,966	1,316.6	2,219.5	17,298	עד 300	מעל 150
2,274.1	1,530.6	9,711	444.9	1,308.0	4,459	עד 600	מעל 300
297.6	447.1	978	85.6	452.8	689	עד 1,200	מעל 600
54.9	161.8	146	32.3	191.8	144	עד 2,000	מעל 1,200
49.9	180.1	83	41.3	216.3	96	עד 4,000	מעל 2,000
122.7	289.2	74	114.0	306.9	76	עד 8,000	מעל 4,000
267.7	623.7	71	167.3	551.4	61	עד 20,000	מעל 8,000
391.2	660.1	36	182.4	632.1	28	עד 40,000	מעל 20,000
480.6	705.6	16	141.0	387.6	7	עד 200,000	מעל 40,000
<u>13,636.9</u>	<u>9,424.3</u>	<u>179,562</u>	<u>5,231.2</u>	<u>9,753.0</u>	<u>175,848</u>		

- (1) אשראי, אגרות חוב ויתרת נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- (2) סיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (3) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי.
- (4) כולל הצגה מחדש של התחייבויות להעמיד אשראי באמצעות שרותים מקוונים באתר הבנק בסך של 7,198.7 מיליון ש"ח וכן מסגרות שלא נוצלו בכרטיסי אשראי לרכישה במט"ח בסך של 2,230.4 מיליון ש"ח. הירידה בשנת 2009 בסיכון האשראי נובעת מביטול ההתחייבות להעמיד אשראי באמצעות שרותים מקוונים באתר הבנק וכן מאיחוד מסגרות לשימושים שונים בכרטיסי אשראי למסגרת אחת.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2009

(במיליוני ש"ח)

2009

באור 5 - השקעות הבנק בחברות מוחזקות

פרטים על ההשקעות בחברות בת:

השקעה במניות לפי שווי מאזני ליום 31 בדצמבר							
2008		2009		החלק ברכישות האבעה	חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים	עיסוק	
		רווחים (הפסדים)	ממועד הרכישה				
סך כל ההשקעה	סך כל ההשקעה	ממועד הרכישה	בשטרי הון	2008 %	2009 %		
0.7	0.8	0.1	0.7	88	88	השקעות בנדל"ן ובבטוחות	(1) חברות בת שאוחזו חברה להשקעות של בנק אוצר החייל בע"מ
14.0	14.3	5.1	9.2	100	100	ניהול תיקי השקעות	אוצרות ניהול תיקי השקעות בע"מ
(1) 50.7	48.1	1.9	(1) 46.2	100	100	השקעות בנכסים והשכרתם לבנק	(2) חברה בת שאוחזת בדוח הכספי של הבנק חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ
65.4	63.2	7.1	56.1				

(1) כולל השקעה בשטרי הון בסך 30 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2008 - 34.5 מיליון ש"ח).

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2009

(במיליוני ש"ח)

2009

באור 6 - בנינים וציוד

א. ההרכב:

יתרה להפחתה לתחילת לסוף השנה	פחת				עלות				שיעור פחת ממוצע	
	נצבר לסוף השנה	נצבר בשל גרועות השנה	פחת השנה	נצבר לתחילת השנה	נצבר לסוף השנה	גרועות השנה	תוספת השנה	לתחילת השנה	2008	2009
115.5	123.9	140.9	-	12.7	128.2	256.4	-	4.3	252.1	8%
31.6	40.1	118.1	(1.4)	18.6	100.9	149.7	(1.6)	10.3	141.0	15%
147.1	164.0	259.0	(1.4)	31.3	229.1	406.1	(1.6)	14.6	393.1	26%

בנינים ומקרקעין (לרבות
חתקנות ושיפורים במושכר)

ציוד לרבות מחשבים ותוכנות,
ריהוט וכלי רכב

סך הכל

ג. הבנק קשור בהתחייבויות נוספות בגין חוזי שכירות נכסים לאחר שנת 2009 (ראה באור 17.ג.).

ג. זכויות במקרקעין, שהייתה להפחתה בגנים מגיעה לסך 53.7 מיליוני ש"ח (2008 - 55.8 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו על שם הבנק, בלשכות
רישום המקרקעין. הרישום טרם באע בשל עיכוב בפעולות ייחוד השטחים או שהזכויות הן בתחילת רישום. בכל המקרים נרשמה הערת אזהרה
לטובת הבנק.

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 7 - נכסים אחרים

ההרכב:

31 בדצמבר	
2008	2009
18.9	16.3
6.2	0.8
22.1	15.4
20.8	24.8
20.0	29.7
-	1.1
1.4	14.6
<u>89.4</u>	<u>102.7</u>

מסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 24 ה)
עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על ההפרשה השוטפת
יתרות חובה בגין מכשירים פיננסיים נגזרים (ראה באור 17 ב)
הוצאות מראש
הכנסות לקבל
הוצאות הנפקה כתבי התחייבות נדחים
חייבים אחרים ויתרות חובה
סך כל הנכסים האחרים

באור 8 - פקדונות הציבור

ההרכב:

31 בדצמבר	
2008	2009
1,908.9	2,688.1
7,967.5	7,497.5
1,159.4	1,228.4
<u>11,035.8</u>	<u>11,414.0</u>

פקדונות לפי דרישה
פקדונות לזמן קצוב
פקדונות בתוכניות חסכון
סך כל פקדונות הציבור

באור 9 - פקדונות מבנקים

ההרכב:

31 בדצמבר	
2008	2009
25.2	71.2
11.4	-
13.0	26.2
<u>49.6</u>	<u>97.4</u>

בנקים מסחריים:
פקדונות לפי דרישה
פקדונות לזמן קצוב
קיבולים
סך כל הפקדונות מבנקים

2009

באור 10 - כתבי התחייבות נדחים

ההרכב:

משך חיים		שיעור תשואה		ממוצע	
ממוצע		פנימי (3)		בשנים (2)	
31 בדצמבר	2009	2008	2009	2008	2009
-	63.0	8.41%	5.02	-	520.1
520.1	483.7	4.77%	4.21	כתבי התחייבות נדחים (1) לא צמודים	כתבי התחייבות נדחים (1) צמודים למדד

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

- (1) אינם ניתנים להמרה במניות ואינם מקנים זכות לרכישת מניות. זכויותיהם בעת פירוק נדחות מפני התחייבויות אחרות.
- (2) משך חיים ממוצע הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקלל בתזרים המהווה לפי שיעור התשואה הפנימי.
- (3) שיעור תשואה פנימי הינו שיעור רבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.

ביום 15 במאי 2007 חתם הבנק על הסכם עם הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ (להלן: "הבינלאומי הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק הבינלאומי, על פיו התחייב הבנק לשאת בכל התשלומים למחזיקי תעודות ההתחייבות שתנפיק הבינלאומי הנפקות לציבור, וכל ההוצאות הכרוכות בהנפקה כאמור. כמו כן התחייב הבנק, כי תמורת ההנפקה תופקד בבנק בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2009 הנפיקה הבינלאומי הנפקות, כתבי התחייבות נדחים בדרך של הרחבת סדרות. תמורת ההנפקה בסכום כולל של כ- 67.9 מיליון ש"ח הופקדה בבנק. שיעור הריבית הנקובה בכתבי ההתחייבות הוא 4.3% והמח"מ שלהם 6.12 שנים.

במהלך הרבעון השני של שנת 2009 הנפיק הבנק כתבי התחייבות שאינם רשומים למסחר בסך של 60 מיליון ש"ח. כתבי ההתחייבויות אינם צמודים, נושאים ריבית בשיעור של 6.95% והם הונפקו במח"מ 6.12 שנים.

חברת מידרוג דרגה את כתבי ההתחייבות של הבנק בחודש מאי 2009 בדירוג Aa3 עם אופק יציב ואת פקדונות הבנק בדירוג Aa3 עם אופק חיובי.

יתרת כתבי ההתחייבויות הנדחים שנכללו כהון רובד 2 בחישוב יחס ההון המזערי ליום 31 בדצמבר 2009 משוקללים בהתאם להוראת בנק ישראל, בהתחשב בתקופה שנותרה לפרעונם הסתכמה ב- 402.1 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2008 - 300.9 מיליון ש"ח).

בחודש ינואר 2010 הנפיק הבנק כתבי התחייבות שאינם רשומים למסחר בסך של 50.0 מיליון ש"ח. מזה כתבי התחייבות צמודים למדד בסך של 30.0 מיליון ש"ח ששיעור הריבית הנקוב בהם 4.0% והמח"מ שלהם 7.9 שנים וכתבי התחייבות לא צמודים בסך של 20.0 מיליון ש"ח ששיעור הריבית הנקוב בהם 6.87% והמח"מ שלהם 7.0 שנים.

2009

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 11 - התחייבויות אחרות

ההרכב:

31 בדצמבר		
2008	2009	
35.1	26.7	הפרשה למשכורות ולהוצאות נלוות
6.9	7.6	מוסדות בגין שכר
-	12.4	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
21.4	20.1	עודף עתודה לפיצויי פרישה על יעודה שהופקדה (באור 14 ג')
74.6	46.2	יתרות זכות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט נגזרים משובצים)
8.5	12.7	הכנסות מראש
14.5	2.2	הפרשה לחובות מסופקים בגין סעיפים חוץ מאזניים
941.4	1,052.6	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
41.5	46.9	זכאים אחרים ויתרות זכות
<u>1,143.9</u>	<u>1,227.4</u>	סך כל ההתחייבויות האחרות

2009

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 12 - הון עצמי

א. הון המניות

הון המניות ליום 31 בדצמבר 2009 וליום 31 בדצמבר 2008 (בשקלים חדשים):

מונפק ונפרע	רשום		
0.0002	0.0002	בת 0.0002 ש"ח	מנית הכרעה
0.0002	0.0002	בנות 0.0001 ש"ח	מניות נדחות
1.5000	1.5000	בנות 0.0050 ש"ח	מניות מיסדים
4,629.7066	4,641.7398	בנות 0.0001 ש"ח	מניות רגילות
			מניות בכורה 30%
8,040.0000	8,040.0000	בנות 0.001 ש"ח	צוברות ומשתתפות
<u>12,671.2070</u>	<u>12,683.2402</u>		סך כל הון המניות

ב. הזכויות הנלוות למניות

מנית הכרעה

מוחזקת בידי שר הבטחון, אינה ניתנה להעברה, מקנה זכות ל- 240 קולות באסיפת בעלי מניות (מיסדים) בנושאים מהותיים השנויים במחלוקת וכן זכות לקבל את ערכה הנקוב בעת פירוק הבנק.

מניה נדחית

מקנה זכות לקבל את ערכה הנקוב בעת פירוק הבנק וללא כל זכות נלווית אחרת.

מנית מיסדים

מקנה זכות להצביע באסיפות בעלי מניות, למנות את חברי הדירקטוריון, לקבל דיבדנד באופן שוטף ובעת פירוק לפי חלקה היחסי בהון המניות הנפרע של הבנק.

מניה רגילה

מקנה זכות לקבל דיבדנד באופן שוטף ובעת פירוק לפי חלקה היחסי בהון המניות הנפרע של הבנק.

מנית בכורה, 30% צוברת ומשתתפת

אינה ניתנת לפידיון ומקנה זכות לקבל דיבדנד בכורה ומצטבר בשיעור של 30% לשנה מערכה הנקוב (לפני חלוקת כל דיבדנד אחר), מעבר לדיבדנד הבכורה האמור, כמוה כמניה רגילה לכל ענין.

ג. הנפקת הון וחלוקת דיבדנד

בשנת 2009 לא חלו שינויים בהון המונפק והנפרע ולא הוכרז או חולק דיבדנד.

2009

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 12 א - הלימות ההון לפי הוראות המפקח על הבנקים

א. בנתוני המאוחד

1. הון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2008	31 בדצמבר 2009	
<u>באזל 1⁽²⁾</u>	<u>באזל 1⁽²⁾</u>	<u>באזל 2⁽¹⁾</u>
*774.1	834.2	834.2
*319.7	420.9	423.5
-	-	-
<u>1,093.8</u>	<u>1,255.1</u>	<u>1,257.7</u>

הון רובד 1, לאחר ניכויים
הון רובד 2, לאחר ניכויים
הון רובד 3
סך כל ההון

<u>באזל 1⁽²⁾</u>	<u>באזל 1⁽²⁾</u>	<u>באזל 2⁽¹⁾</u>
9,416.9	10,106.9	8,874.4
76.1	123.7	29.2
-	-	1,052.6
<u>9,493.0</u>	<u>10,230.6</u>	<u>9,956.2</u>

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

סיכון אשראי
סיכני שוק
סיכון תפעולי

סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון

<u>באזל 1⁽²⁾</u>	<u>באזל 1⁽²⁾</u>	<u>באזל 2⁽¹⁾</u>
*8.15%	8.15%	8.38%
11.52%	12.27%	12.63%
9.0%	9.0%	9.0%

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

יחס ההון רובד 1 לרכיבי סיכון
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש
ע"י המפקח על הבנקים

* סווג מחדש.

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 12א - הלימות ההון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2008 באזל 1 ⁽²⁾	31 בדצמבר 2009 באזל 1 ⁽²⁾	31 בדצמבר 2009 באזל 2 ⁽¹⁾	
756.9	837.3	833.5	1. הון רובד 1
0.7	0.7	0.7	הון עצמי
			זכויות מיעוט בעלי מניות חיצוניים בהון של
			חברות בת שאוחדו
			רכיבי הון 1 אחרים
			בניכוי (בתוספת): רווחים(הפסדים) נטו בגין
			התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך
(16.5)	3.8	-	זמינים למכירה
<u>774.1</u>	<u>834.2</u>	<u>834.2</u>	סך הכל הון רובד 1
			2. הון רובד 2
			א. הון רובד 2 עליון
			45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת
			המס המתייחס, בגין התאמות לשווי הוגן
-	-	2.6	של ניירות ערך זמינים למכירה
16.3	16.3	16.3	הפרשה כללית לחובות מסופקים
2.5	2.5	2.5	רכיבי הון רובד 2 אחרים
			ב. הון רובד 2 תחתון
300.9	402.1	402.1	כתבי התחייבות נדחים
<u>319.7</u>	<u>420.9</u>	<u>423.5</u>	סך הכל הון רובד 2

- (1) מחושב בהתאם להוראות השעה בדבר "מסגרת עבודה למדידת והלימות הון" מיום 31.12.2008
- (2) מחושב בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מספר 311 ו-341 בדבר "יחס הון מזערי" ו "הקצאת הון בגין חשיפה לסיכונים שוק".
- הכותרות של מונחים מסוימים בהוראות אלה, וסיכומי ביניים מסוימים שהוצגו בבאור זה בדוחות שפורסמו בעבר, הותאמו וסווגו מחדש לפי מתכונת הגילוי של השנה השוטפת.
- (3) הנתונים ליום 31 בדצמבר 2009 לפי באזל 1 מוצגים כדי להבהיר את השפעת שינוי שיטת מדידת יחס ההון לרכיבי סיכון וכדי לאפשר השוואה לתקופות קודמות.

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 13 - שעבודים

א. להבטחת אשראי שהבנק מקבל מבנק ישראל לצורך השתתפות בסליקה במערכת זה"ב, שעבד הבנק בחודש יולי 2007 לטובת בנק ישראל בשעבוד שוטף בדרגה ראשונה אגרות חוב שהוצאו או יוצאו על פי חוק מלווה מדינה התשל"ט - 1979 או אגרות חוב שהוצאו או יוצאו על פי חוק מלווה קצר מועד התשמ"ד - 1984, הנסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, וכל הזכויות הנובעות ו/או הקשורות אליהן, לרבות התמורה הכספית ממכירתם, אשר תרשמנה או תופקדנה מעת לעת בחשבון בטוחות המנוהל במסלוקת הבורסה על שם בנק ישראל ועבורו. שיעבוד זה הינו בלתי תלוי בבטוחות או ערובות אחרות שבנק ישראל קיבל או יקבל מהבנק. להלן פירוט יתרות אשראי, פקדונות ואגרות חוב משועבדות כבטוחה (במיליוני ש"ח):

2008			2009		
אגרות חוב	אשראי	פקדונות	אגרות חוב	אשראי	פקדונות
משועבדות	מבנק ישראל*	בבנק ישראל	משועבדות	מבנק ישראל*	בבנק ישראל
218.4	-	2,977.0	529.6	-	1,299.2
299.5	-	1,664.9	480.6	6.7	304.8
665.4	-	3,186.7	655.5	419.6	1,299.2

יתרה ליום 31 בדצמבר
יתרה שנתית ממוצעת
היתרה המירבית במשך השנה
* אשראי ליום אחד.

ב. להבטחת התחייבות הבנק בקרן סיכונים של מסלוקת הבורסה כאמור בבאור 3.ג.17) שעבד הבנק ניירות ערך לטובת מסלוקת הבורסה. להלן יתרת הבטחונות שהעמיד הבנק למסלוקת הבורסה (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר		יתרה ממוצעת		היתרה הגבוהה	
2008	2009	2008	2009	2008	2009
11.1	14.8	11.2	14.0	11.3	14.8
2.0	2.0	0.5	2.0	2.0	2.0

ניירות ערך
מזומנים המופקדים כביטחון

ג. להבטחת התחייבות הבנק כלפי מסלוקת מעו"ף עבור לקוחותיו ועבור עצמו כאמור בבאור 4.ג.17) שעבד הבנק ניירות ערך לטובת מסלוקת מעו"ף. להלן יתרת הבטחונות שהעמיד הבנק למסלוקת המעו"ף (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2009		יתרה ממוצעת ב-2009		היתרה הגבוהה ב-2009	
בגין פעולות	בגין קרן	בגין פעולות	בגין קרן	בגין פעולות	בגין קרן
סיכונים	לוקחות	סיכונים	לוקחות	סיכונים	לוקחות
3.5	28.4	3.5	28.6	3.5	29.4
2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0

ניירות ערך
מזומנים המופקדים כביטחון

ליום 31 בדצמבר 2008		יתרה ממוצעת ב-2008		היתרה הגבוהה ב-2008	
בגין פעולות	בגין קרן	בגין פעולות	בגין קרן	בגין פעולות	בגין קרן
סיכונים	לוקחות	סיכונים	לוקחות	סיכונים	לוקחות
3.5	23.8	3.8	16.8	5.8	23.8
2.0	2.0	0.5	0.5	2.0	2.0

ניירות ערך
מזומנים המופקדים כביטחון

2009

באור 14 - זכויות עובדים

א. פנסיה

זכויות הפנסיה של העובדים מובטחות מאז 1994 בתוכניות פנסיה מקיפה בשיתוף עם קרנות פנסיה מוכרות באמצעות הפקדות שוטפות על שם העובד. זכויות הפנסיה תלויות בגילו של העובד בעת ההצטרפות לתוכנית. לגבי התקופה עד הצטרפות הבנק ועובדיו להסדר הפנסיה ולגבי עובדים שאינם זכאים לפנסיה, חייב הבנק בפיצוי פרישה בהתאם לחוק פיצויי פיטורין (ראה סעיף ב.1 להלן). העתודות האקטואריות של הבנק אינן משקפות את זכויות הפנסיה של העובדים ולשינוי האמור אין השפעה עליהן.

ב. פיצויי פרישה

- 1) התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לעובדיו מכוסה על ידי הפקדות חודשיות סדירות על שם העובדים בקופות גמל לקצבה ולפיצויים, על ידי הפקדות על שם הבנק בקופות גמל למקרים בהם נדרש הבנק לשאת בתשלומים נוספים, ועל ידי יתרת ההפרשה לפיצויי פרישה הכלולה במאזן. הסכומים שהופקדו על שם העובדים, אינם כלולים במאזן מאחר שאינם בשליטת הבנק.
- 2) יחסי עבודה של מספר עובדים וביניהם חברי הנהלת הבנק מעוגנים בחוזים אישיים. התנאים העיקריים הכלולים בחוזים האישיים של חמשת העובדים הבכירים בעלי השכר הגבוה מפורטים בדוח בעמוד 109. התנאים הכלליים המפורטים להלן משותפים לחוזים של חברי הנהלה למעט המנכ"ל:
 - (א) עם סיום העסקתם בבנק, זכאים עובדים אלה לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 200% משכרם האחרון. עפ"י המלצת המנכ"ל, הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.
 - (ב) 1) במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.
 - 2) בעת פיטורין זכאים עובדים אלו, לשכר בגין 6 חודשי הסתגלות.
 - 3) דין פרישת עובדים אלה, עקב שינוי במעמדם, הנובע משינוי המבנה הארגוני של הבנק או פרישה עקב סיבות בריאות מהותיות או עקב פטירה, יהיה כדן פיטורין.
- 3) תנאי העסקתו של מנכ"ל הבנק אושרו בחודש ספטמבר 2006 על ידי הדירקטוריון. התנאים אשר אושרו כוללים את השכר השוטף והנלווה וכן במקרה של פיטורין, פיצויים בגובה של שישה חודשי משכורת בנוסף לפיצויי פיטורין בגובה 100% מן השכר או 200% משכר אחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, כגובה מבין החלופות.
- 4) הסכום הנדרש עפ"י החוזים האמורים להשלמת פיצויים לעובדים הבכירים ולמנכ"ל מעבר לנצבר להם בקופת בגמל והקצבה, במקרה של פיטורין, כלול במלואו בעתודה לפיצויי פרישה.

ג. נתונים על עודף העתודה לפיצויי פרישה על היעודה (כלולה בסעיף התחייבויות אחרות - באור 11)

31 בדצמבר	
2008	2009
23.3	17.8
5.0	11.0
(6.9)	(8.7)
<u>21.4</u>	<u>20.1</u>

עתודה לפיצויי פרישה
הפרשה לתוכנית פרישה מרצון
בניכוי - יעודה
עודף העתודה לפיצויי פרישה על היעודה

2009

באור 14 - זכויות עובדים (המשך)

ד. הפרשה למענקים בגין ותק בעבודה ולפיצויים בגין ימי מחלה שלא נוצלו

עובדים זכאים למענק בגובה שכר חודשי אחד, בתום 20 שנות עבודה בבנק. כמו כן, נוהג הבנק לשלם לעובדיו בעת פרישתם בגיל הפנסיה פיצוי בגין ימי מחלה שלא נוצלו. הבנק כלל בספריו בסעיף התחייבויות אחרות - הפרשה למשכורות והוצאות נלוות (ראה באור 11) הפרשות מתאימות לחבויות אלה המבוססות על חוות דעת אקטוארית. החישוב האקטוארי של העתודות למענק 20 שנה ולפיצוי בגין ימי מחלה שלא נוצלו בעת פרישה מתבסס על תחזיות פרישה וגידול בשכר תלוי ותק המבוססים על מידע סטטיסטי היסטורי וכן על הוראות של האקטואר הראשי במשרד האוצר לגבי שעורי תמותה אשר נקבעו לחברות הביטוח על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

להלן סכומי ההפרשות:

31 בדצמבר	
2008	2009
8.9	9.5
3.0	3.1
<u>11.9</u>	<u>12.6</u>

פיצויים בגין ימי מחלה שלא נוצלו
מענקים בגין ותק בעבודה

ה. הפרשה לחופשה

בסעיף התחייבות אחרות - הפרשה למשכורות והוצאות נלוות (ראה באור 11) כלולה הפרשה בגין חופשה שטרם נוצלה, בסך 6.1 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2008 - 6.2 מיליוני ש"ח). חישוב ההתחייבויות נעשה על בסיס שכר אחרון בתוספת הוצאות נלוות.

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 15 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

31 בדצמבר 2009

סך הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ (1)		מטבע ישראלי	
		דולר	ארה"ב	צמוד למדד	לא צמוד
3,489.1	-	46.4	130.9	142.7	3,169.1
1,185.0	3.0	72.7	288.5	726.8	94.0
9,388.4	-	94.8	125.2	1,272.6	7,895.8
1.9	-	-	-	-	1.9
147.1	147.1	-	-	-	-
102.7	25.9	1.3	3.0	1.1	71.4
14,314.2	176.0	215.2	547.6	2,143.2	11,232.2
11,414.0	-	413.8	1,031.4	1,887.8	8,081.0
97.4	-	23.4	52.2	-	21.8
188.2	-	-	-	-	188.2
546.7	-	-	-	483.7	63.0
1,227.4	12.7	9.1	26.9	17.4	1,161.3
13,473.7	12.7	446.3	1,110.5	2,388.9	9,515.3
840.5	163.3	(231.1)	(562.9)	(245.7)	1,716.9
-	-	234.5	583.8	50.7	(869.0)
-	-	-	0.7	-	(0.7)
-	-	-	0.8	-	(0.8)
840.5	163.3	3.4	22.4	(195.0)	846.4
-	-	-	1.0	-	(1.0)
-	-	-	1.3	-	(1.3)

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
אשראי לציבור
אשראי לממשלה
בנינים וציוד
נכסים אחרים
סך כל הנכסים

התחייבויות

פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
פקדונות הממשלה
כתבי התחייבות נדחים
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות

הפרש

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים
עסקאות עתידיות
אופציות בכסף, נטו(במונחי
נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף, נטו
(במונחי נכס בסיס)

סך הכל

אופציות בכסף, נטו(ערך
נקוב מהוון)
אופציות מחוץ לכסף, נטו
(ערך נקוב מהוון)

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 15 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך 1)

31 בדצמבר 2008

סך הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ (1)		מטבע ישראלי	
		דולר	ארה"ב	צמוד	לא צמוד
1,862.8	-	291.8	682.9	116.7	771.4
2,485.4	3.0	65.0	246.5	603.5	1,567.4
9,037.2	-	102.6	214.3	1,562.4	7,157.9
0.1	-	-	-	-	0.1
164.0	164.0	-	-	-	-
89.4	20.8	5.3	9.6	6.2	47.5
13,638.9	187.8	464.7	1,153.3	2,288.8	9,544.3
11,035.8	-	419.3	922.6	1,907.2	7,786.7
49.6	-	12.1	19.5	-	18.0
129.4	-	-	-	-	129.4
520.1	-	-	-	520.1	-
1,143.9	8.5	11.0	53.3	6.2	1,064.9
12,878.8	8.5	442.4	995.4	2,433.5	8,999.0
760.1	179.3	22.3	157.9	(144.7)	545.3
-	-	(28.9)	(185.5)	(86.8)	301.2
-	-	-	3.6	-	(3.6)
-	-	-	-	-	-
760.1	179.3	(6.6)	(24.0)	(231.5)	842.9
-	-	-	5.1	-	(5.1)
-	-	(1.9)	(2.8)	0.4	4.3

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
אשראי לציבור
אשראי לממשלה
בנינים וציוד
נכסים אחרים
סך כל הנכסים

התחייבויות

פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
פקדונות הממשלה
כתבי התחייבות נדחים
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות

הפרש

מכשירים נגזרים שאינם מגדרים
עסקאות עתידיות
אופציות בכסף, נטו
(במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף, נטו
(במונחי נכס בסיס)

סך הכל

אופציות בכסף, נטו
(ערך נקוב מהוון)
אופציות מחוץ לכסף, נטו
(ערך נקוב מהוון)

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

2009

(במיליוני ש"ח)

2009

באור 16 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפרעון(1)

2009 11月31日

תדריקני מזומנים עתירידיים צפויים														
יחידות מאזניות				מטבע חוץ - פעילות מקומית (3)										
שיעור תשובה חוזר (5)	סך הכל (4)	תקופות פירעון (2)	ללא תקופות (1)	מכל מעל 10 שנה	מכל ועד 20 שנה	מכל מעל 5 שנים	מכל ועד 10 שנים	מכל מעל 4 שנים	מכל ועד 5 שנים	מכל מעל 3 שנה משנתיים מעל 4 שנים	מכל מעל 2 שנה משנתיים מעל 3 שנים	מכל מעל שנה משנתיים מעל 2 שנים	מכל מעל חודש מעל 3 חודשים	עם דרישה ועד חודש
באחריות	11,232.2	71.7	11,958.7	5.4	184.1	734.4	504.3	800.9	1,048.2	1,374.8	1,551.9	641.6	5,113.1	נכסים
1.27%	9,515.3	39.8	9,555.2	3.3	3.1	140.8	1,846.9	709.3	466.1	238.1	282.0	234.1	5,631.5	התחייבויות
	1,716.9	31.9	2,403.5	2.1	181.0	593.6	(1,342.6)	91.6	582.1	1,136.7	1,269.9	407.5	(518.4)	הפרש
	(869.0)	-	(869.0)	-	-	-	-	-	-	-	(59.7)	(285.1)	(524.2)	מכשירים גזורים
	(1.5)	-	(1.5)	-	-	-	-	-	-	(0.4)	(0.5)	(0.3)	(0.3)	למעט אופציות
														אופציות (במונחי נכס הבסיס) (0.3)
4.37%	2,143.2	5.2	2,643.8	29.7	133.2	663.9	215.2	214.7	474.6	383.2	382.5	102.5	44.3	נכסים
3.93%	2,388.9	-	2,667.9	12.4	22.9	725.7	364.7	348.9	408.8	407.6	272.2	29.9	74.8	התחייבויות
	(245.7)	5.2	(24.1)	17.3	110.3	(61.8)	(149.5)	(134.2)	65.8	(24.4)	110.3	72.6	(30.5)	הפרש
														מכשירים גזורים
	50.7	-	50.7	-	-	-	-	-	-	-	50.7	-	-	למעט אופציות
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס) -
4.33%	762.8	16.4	858.1	-	-	315.1	36.8	59.4	42.0	61.8	54.8	101.6	186.6	נכסים
0.42%	1,556.8	16.3	1,541.2	-	-	(2.2)	1.1	1.6	4.9	8.2	157.0	251.6	1,119.0	התחייבויות
	(794.0)	0.1	(683.1)	-	-	317.3	35.7	57.8	37.1	53.6	(102.2)	(150.0)	(932.4)	הפרש
														מכשירים גזורים
	818.3	-	818.3	-	-	-	-	-	-	-	9.0	285.1	524.2	למעט אופציות
	1.5	-	1.5	-	-	-	-	-	-	0.4	0.5	0.3	0.3	אופציות (במונחי נכס הבסיס) 0.3
מטבע ישראל לא צמוד														
מטבע ישראל צמוד למד														
מטבע חוץ - פעילות מקומית (3)														

הערות לעמודים 185 עד 187 ראה עמוד 187.

(במיליוני ש"ח)

2009

באור 16 - נסים והתחביונות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקיפה לפרעון (1) (המשך 1)

[illegible]

הערות לעמודים עד 185 עד 187:

(1) בבואר זה מוצגים תדרימי המזומנים הערעדיים החוזיים האפויים בגין טעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי האמדן, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החזוי של כל תדרימי.

(2) נכסים ללא תקופת פרעון כולל נכסים בסך 77.0 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר (בשנת 2008 - 84.5 מיליון ש"ח).

(3) כולל הצמדה למטבע חוץ.

(4) כפי שגללה בבאר מס' 15 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.

(5) שיעור תשואה חוזי הנו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים האפשריים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאגוית שלו.

באור 17 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

31 בדצמבר

2008 2009

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

3.8	4.7	אשראי תעודות
*133.3	67.3	ערבויות להבטחת אשראי
209.1	210.2	ערבויות לרוכשי דירות
*141.6	103.1	ערבויות והתחייבויות אחרות
		מסגרות אשראי:
*3,964.9	3,329.7	- של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
1,304.2	1,283.0	- בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
*7,823.0	269.6	- התחייבות בלתי חוזרת לתת אשראי שאושר וטרם ניתן
141.9	72.2	- התחייבות להעמדת ערבויות

* כולל הצגה מחדש של התחייבויות להעמיד אשראי באמצעות שירותים מקוונים באתר הבנק, בסך של 7,198.7 מיליון ש"ח וכן מסגרות שלא נוצלו בכרטיסי אשראי לרכישה במטח בסך של 2,230.4 מיליון ש"ח. הירידה בהיקף ההתחייבות להעמיד אשראי ובמסגרות של כרטיסי אשראי שלא נוצלו נובעת מביטול ההתחייבות להעמיד אשראי שצוינה לעיל ומאיחוד מסגרות בכרטיסי אשראי.

ב. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה לסוף השנה

31 בדצמבר

2008 2009

12.6	10.2	יתרת אשראי מפקדונות לפי מידת הגבייה:
0.7	0.6	מטבע ישראלי לא צמוד
13.3	10.8	מטבע ישראלי צמוד למדד
		סך הכל

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

קיימות התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות, לסוף תקופת הדיווח כדלהלן:

1) חוזי שכירות לזמן ארוך

31 בדצמבר

2008 2009

129.2 135.9

התפלגות דמי השכירות בשנים:

2014 ואילך	2013	2012	2011	2010
73.9	15.4	15.3	15.3	16.0

2009

באור 17 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך 1)

2 תביעות משפטיות ובקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד הבנק

(א) הבנק צד להליכים משפטיים שנקטו נגדו לקוחותיו, לקוחותיו בעבר וכן צדדים שלישיים שונים שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותו במהלך עסקים כרגיל. עילות התביעות שונות ומגוונות. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות תלויות נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה.

(ב) להלן פרוט של תובענות נגד הבנק שהסכום הנטען הוא מהותי:

(1) ביום 3 ביולי 2006 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית כנגד מספר בנקים, חברות ביטוח וקופות גמל (להלן - המשיבים) סכום התובענה הייצוגית הינו כ- 233 מיליון ש"ח.

הבקשה הוגשה ע"י זוכים בתיקי הוצאה לפועל אשר במסגרת נקיטת הליכי הוצאה לפועל כנגד חייבים הטילו עיקולים על זכויות החייבים אצל צדדים שלישיים- המשיבים, וזאת במערכת של מדיה אלקטרונית.

בבקשה זו טוענים המבקשים כי התשובות שניתנו ע"י המשיבים לצווי עיקול במדיה האלקטרונית היו תשובות מטעות/ לא מלאות, וזאת תוך גביית תשלום בעבור השירות באמצעות מדיה אלקטרונית כשלטענת התובעים / המבקשים אין המשיבים מורשים לגבות תשלום זה. להערכת הבנק המתבססת על חוות דעת של יועציו המשפטיים, סיכוייה של התובענה להתקבל קלושים.

(2) ביום 12 באוקטובר 2008 התקבלה בבנק תביעה ובקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה נגד בנק לאומי, בנק הפועלים, בנק דיסקונט הבנק ואפקטיב ניהול תיקי השקעות כמשיבה פורמלית. לטענת התובעים, גובים הבנקים עמלה בלתי חוקית מלקוחות העוסקים באמצעות מנהלי תיקים עצמאיים, במסחר בשוק האופציות למדד ת"א 25. לטענתם גובים הבנקים עמלת מימוש אופציות ללא גילוי נאות ובניגוד להסכם עם לקוחותיהם. סכום התביעה הכולל הינו 672 מיליון ש"ח. סכום העמלה שנגבתה בבנק מפעילות כאמור בארבע השנים האחרונות זניח. להערכת הבנק המתבססת על חוות דעת של יועציו המשפטיים, סיכוייה של התובענה להתקבל קלושים.

(3) קיימת התחייבות תלויה מכח הסכם בין מסלקת הבורסה וחברי הבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ (ובהם הבנק), הדן במתן שיפוי באופן הדדי בין החברים למסלקת הבורסה כנגד כל הפסד, שעלול להגרם לה, אם חבר כלשהו לא ישלם או לא ימסור למסלקת הבורסה את חובו, כולו או מקצתו, או את ניירות הערך הנסלקים, כולם או מקצתם, שהוא חייב לשלם או למסור, וכן אם המסלקה שילמה את החוב, שלא שולם כאמור, או רכשה את ניירות הערך הנסלקים שלא נמסרו ומסרה אותם למקבל המיועד שהם מגיעים לו. חלקו של כל חבר בשיפוי הוא כיחס שבין המחזור הכספי של החבר אל המחזור הכספי הכולל של כל החברים האחרים לשלם למסלקה עקב ההפסד, במשך תקופה של 12 חודשים, המסתיימת ביום האחרון לחודש הקודם לחודש בו אירע המקרה שגרם להפסד.

להבטחת התחייבותיו של הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים שועבדו בשעבוד צף אגרות חוב ממשלתיות כמפורט בבאור 13.ב. לדוחות ופקדון בבנק אחר בסכום של 2.0 מיליון ש"ח. סכום ההתחייבות כאמור הסתכם ביום 31 בדצמבר 2009 ב- 6.4 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 - 8.3 מיליון ש"ח). לעניין השעבוד למסלקת הבורסה - ראה גם באור 13.ב. לעיל.

באור 17 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך 2)

(4) מסלקת מעו"ף הקימה קרן סיכונים (להלן - "הקרן"), שסכומה יקבע מעת לעת על ידי דירקטוריון המסלקה. הסכום ההתחלתי שנקבע לקרן הינו 290 מיליון ש"ח צמודי מדד. חלקו של כל חבר מסלקה בקרן, לרבות הבנק נגזר מהיקף פעילותו במסלקה עבור לקוחותיו (ועבור עצמו במידה שהייתה כזאת). דרישת הבטוחות מהבנק בגין קרן הסיכונים הינה 5 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2009 (31 בדצמבר 2008 - זהה).

כל אחד מהבנקים החברים במסלקת מעו"ף התחייב כלפי המסלקה, לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו. הסכום ליום המאזן הנובע מעסקאות עבור לקוחות הבנק וחברות מאוחדות שלו בגין אופציות מעו"ף מוצג במאזן בסעיפים נכסים אחרים והתחייבויות אחרות בסכום זהה על פי השווי ההוגן. יתרת ההתחייבות של הבנק וחברות מאוחדות שלו למסלקת המעו"ף מעבר לסכום הרשום במאזן המבוססת על תרחישים של הבורסה הינה 7.9 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2008 - 5.4 מיליון ש"ח).

הבנק יצר לטובת מסלקת מעו"ף שעבוד קבוע והמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום על הזכויות בחשבון של בטוחות מעו"ף המתנהל ע"ש מסלקת מעו"ף במסלקת הבורסה (להלן - "החשבון הראשי") וכן על הזכויות בחשבון המתנהל ע"ש מסלקת מעו"ף בבנק אחר (להלן - "החשבון הכספי"). בנוסף, יצרו הבנק וחברות מאוחדות שלו לטובת מסלקת מעו"ף שעבוד צף והמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום על כל ניירות הערך המופקדים ו/או שיופקדו לזכות הבנק וחברות מאוחדות שלו במסלקת הבורסה, לרבות ניירות הערך המופקדים ו/או שיופקדו לזכות החשבון הראשי ולזכות חשבון נוסף המתנהל במסלקת הבורסה, ופירותיהם וכל זכות הנובעת מהם, וכן נוצר שעבוד צף על כל הזכויות בחשבון הכספי. לעניין השעבוד למסלקת המעו"ף - ראה באור 13.ג. לעיל.

(5) בחודש יולי 2007 נחתם בין בנק ישראל ובין הבנק חוזה להשתתפות בסליקה במערכת זה"ב בישראל (RTGS) להבטחת אשראי שהבנק יקבל מבנק ישראל לצורך השתתפות במערכת זה"ב, שעבד הבנק בשעבוד שוטף בדרגה ראשונה אגרות חוב הנסחרות בבורסה לני"ע בתל אביב בע"מ, וכל הזכויות הנובעות ו/או הקשורות אליהן, לרבות התמורה הכספית ממכירתן. יתרתן ביום 31 בדצמבר 2009 כ- 218.4 מיליון ש"ח. שעבוד זה הינו בלתי תלוי בבטוחות או ערובות אחרות שבנק ישראל קיבל או יקבל מהבנק. ביום 31 בדצמבר 2009 אין לבנק אשראי מבנק ישראל.

(6) הבנק התחייב לשפות נושאי משרה בבנק כמשמעו בחוק החברות התשנ"ט - 1999. סכום השיפוי שיעמיד הבנק מכח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי לא יעלה על 33% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפי מועד השיפוי בפועל.

שירותי תפעול

במסגרת הסכם מכירת השליטה מבנק הפועלים לבנק הבינלאומי (ראה פרק השליטה בבנק דלעיל), נקבעו הסדרים לתקופה של שש שנים, במהלכה ימשיך בנק הפועלים לספק שירותים לבנק בהתאם להסכם משנת 1997 שתוקפו עד סוף שנת 2011, זאת במטרה להבטיח שהבנק יוכל לספק את מלא השירותים הבנקאיים ללקוחותיו על פי המקובל כיום ובתמורה שהייתה מוסכמת בין הבנק ובנק הפועלים.

על פי תנאי ההיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה שקיבלו הבנק הבינלאומי ו"חבר" יהיה משך הזמן בו יקבל הבנק שירותים תפעוליים המינימום ההכרחי להסדרת תחליפים מתאימים. הארכת משך הזמן האמור מעבר לשלוש שנים לאחר מועד ההשלמה (17 באוגוסט 2006) תהיה כפופה לקבלת אישור בכתב מהמפקח על הבנקים. בחודש אוגוסט 2009 התקבל אישור המפקח על הבנקים כאמור.

2009

באור 17 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך 3)

עפ"י ההסכם גם אם יפסיק לקבל מבנק הפועלים שירותי תפעול ישלם הבנק סכום של 20 מיליון ש"ח בשנה עד לתום תקופת ההסכם המקורי. התחייבויות אלו מגובות בהתחייבויות של הבנק הבינלאומי. בשנת 2009 המשיך הבנק לקבל שירותי תפעול בהתאם ובמסגרת ההסכמים כאמור. הסכם שירות (SLA) לא נחתם. במקביל החל תהליך הסבת מערכות התפעול של הבנק, ראה פרק בעניין זה להלן.

הסבת מערכת התפעול

ההסבה מיועדת להביא לניתוק מערכות התפעול של הבנק ממערכות בנק הפועלים ולאספקת השירותים הבנקאיים ללקוחות הבנק על בסיס מערכות המידע והתפעול של קבוצת הבינלאומי. בשלב זה תאריך היעד נקבע על ידי הנהלת הפרוייקט לרבעון השני של שנת 2010. התהליך מכון לשמירה על רצף שירות ללקוחות הבנק, שמירה על רמת שירות ומניעת פגיעה בלקוחות ובמידע המשמש את הנהלת הבנק. מהלך הסבת מערכות התפעול כרוך בסיכון, אשר הוגדר כסיכון גבוה בטבלת הסיכונים.

הפרוייקט מנוהל על ידי מת"ף, חברה בת של הבנק הבינלאומי. למת"ף ניסיון קודם בהסבת מערכות התפעול של בנקים אחרים מקבוצת הבינלאומי, יו בנק ובנק מסד. הבנק מינה את מנהל חטיבת המשאבים מר דן טראוב כאחראי לפרוייקט מטעם הבנק. לצידו פועלים מנהל פרוייקט ההסבה, מספר עובדים ומנהלים כמנהלי מסלולי משנה בהסבה וכן מספר עובדים כמומחי תוכן האחראיים לשמירת הידע והעברתו בין המערכות הממוכנות.

הפרוייקט מפוקח על ידי מספר וועדות:

- ועדת היגוי בראשות מנכ"ל הבנק הבינלאומי ובהשתתפות מנכ"ל הבנק, מנכ"ל מת"ף, מנהל הפרוייקט מטעם מת"ף, מנהל חטיבת המשאבים בבנק, מנהל פרוייקט ההסבה בבנק ומשתתפים נוספים השותפים לפרוייקט.
- וועדת היגוי עליונה בראשות מנכ"ל הבנק ומנכ"ל מת"ף ובהשתתפות מנהל הפרוייקט במת"ף, מנהל חטיבת המשאבים בבנק, מנהל הפרוייקט בבנק ומנהלים נוספים השותפים בפרוייקט.
- ועדת היגוי שוטפת בראשות מנכ"ל מת"ף, מנהל חטיבת המשאבים בבנק, מנהלי הפרוייקט במת"ף ובבנק ומנהלים נוספים.
- מנהלת שילוב הפועלת בבנק בראשות מנהל חטיבת המשאבים, נציגי החטיבות השונות בבנק ומומחי תוכן.

ביום 3 במאי 2009 החליט דירקטוריון הבנק על הקמת וועדה מטעמו שתפקידה לעקוב, לפקח ולבקר את תהליכי הסבת מערכות התפעול.

ליום 31 בדצמבר 2009 הושלם תהליך מיפוי הפערים בין המערכות התפעוליות בסניפים ומתקיים תהליך של פיתוח המיועד לגשר על הפערים שנמצאו ואשר סוכם שיסגרו. תהליכי העבודה במטה ממופים ונערך עדכון תהליכי העבודה בהתאם למערכות המוסבות. וכמו כן הופעל מערך הדרכה המיועד לשרת את עובדי הבנק וכולל קורסים, לומדות ותהליכי הטמעה. במקביל נערכים ניסויים בהעברת נתונים, בעקבותיהם מתקיימים תהליכי התאמה.

הבנק מתכנן את בדיקות הקבלה ואת הפרמטרים על פיהם יינתן אישור להעברת המערכות בסיוע יועצים חיצוניים.

להערכת הנהלת הבנק הבקורות השלובות בתהליך ההסבה והאמצעים הננקטים למניעת נזקים מקטינים את הסיכון שצוין לעיל.

2009

באור 17 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך 4)

הסכמים מהותיים

א. הבנק רואה בהסדר למתן שירותי התפעול על ידי בנק הפועלים הכלול במסגרת ההסכם למכירת השליטה בבנק (ראה פרק שירותי תפעול לעיל) הסכם מהותי. הבנק פעל מאז מועד המכירה להסדרת מתן שירותים אלו והגדרתם במסגרת הסכם למתן שירותים (SLA) בין הבנק ובין בנק הפועלים. נכון למועד הדוח לא נחתם ההסכם, והצדדים פועלים בהתאם להסכמים הקיימים.

העדר הסכמה עקרונית בנושאי תפעול הכוללים עדכון שוטף של נהלים, חוזרים וטפסים וכן ביצוע התאמות הנדרשות כתוצאה משניוניים ברגולציה, מהווה סיכון תפעולי העלול לפגוע בתפקודם של חלק ממערכי התפעול ואולם אין בידי ההנהלה את המידע והכלים לאמדו.

ב. בחודש דצמבר 2008 זכה הבנק פעם נוספת במכרז למתן אשראי ושרותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון שקיים משרד הביטחון. במכרז נקבע, בין היתר, התנאים למתן אשראי לעובדי מערכת הביטחון, אוכלוסייה הכוללת את אנשי הקבע וגמלאי צה"ל, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון וגמלאיו, יחידות הסמך של משרד הביטחון וגמלאיהן ואת הזכאים לקיצבאות שיקום. ללא התמחרות אך כחלק מתנאי המכרז, נכללו גם הזכויות להפעלת סניפי בנק במחנות צה"ל ודמי השכירות שישולמו בגין השימוש במתקנים אלו. תקופת ההסכם על פי המכרז הינה ל- 7 שנים החל מחודש יוני 2009.

במכרז נקבע, בין היתר, כי הבנק יעמיד הלוואות לאוכלוסייה שצוינה לעיל בהתאם להפניות שיפנה משרד הביטחון ובתנאי ריבית שיקבעו על ידו. על פי תנאי המכרז, משרד הביטחון ישלם לבנק או יקבל ממנו את ההפרש בין הריבית שישלם הלקוח ובין הריבית שהציע הבנק במכרז לגבי כל סוג של הלוואות. מרווח הבנק בגין ההלוואות שיינתנו במסגרת המכרז נמוך מהמרווח בגין הלוואות רגילות. הזכייה במכרז תאפשר לבנק הזדמנויות עסקיות נוספות להרחבת פעילותו בקרב אוכלוסיית המכרז והגדלת חלקו באוכלוסיות נוספות. להערכת הבנק, סך ההטבות הישירות והעקיפות הצפויות ממימוש המכרז יעלו על העלויות הכרוכות במימושו.

באור 17א - מכשירים פיננסיים נגזרים - יתרות לסוף השנה

- (1) הבנק חשוף לשינויים בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים ולסיכונים נזילות הנובעים משינויים בשעורי הריבית ומשינויים בשערי מטבע.
- (2) כחלק מן האסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים יש לבנק מכשיר פיננסי מיועד וכשיר לגידור וכן מכשירים נגזרים שונים שאינם מיועדים ליחס גידור כשיר.
- (3) נגזר שאינו מיועד ליחס גידור כשיר, נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. בין המכשירים נכללות עסקאות מטבע FORWARD, אופציות על מטבע ועסקאות החלפת ריבית.
- (3) ייתכן והבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משופץ. לגבי כל חוזה, הבנק מעריך אם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשופץ קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח וקובע אם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשופץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשופץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשופץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משופץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. כאשר החוזה המארח נמדד לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן שלו מדווחים באופן שוטף בדוח רווח והפסד או כאשר הבנק אינו יכול לזהות ולמדוד באופן מהימן נגזר משופץ לצורך הפרדה מהחוזה המארח, החוזה בשלמותו נרשם במאזן לפי שווי הוגן.
- (4) הבנק ייעד נגזר מסויים כגידור שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של הנגזר, המגדר חשיפה לשינוי בשווי הוגן של הנכס שגודר, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר.
- הבנק מתעד בכתב את יחס הגידור בין המכשיר המגדר לבין הפריט המגודר, את מטרת ניהול הסיכונים באמצעות יצירת יחס הגידור. התייעוד כולל זיהוי ספציפי של הנכס, ההתחייבות והעיסקה אשר יועדו כפריט המגודר וציון של האופן שבו המכשיר מגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. הבנק העריך את האפקטיביות של יחסי הגידור בתחילת הגידור והוא עושה כן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.
- (5) הבנק יפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:
 - א. יקבע שהנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או תזרימי המזומנים של פריט מגודר.
 - ב. הנגזר יפקע, ימכר, יבוטל או ימומש.
 - ג. ההנהלה תבטל את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.

כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן אך הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יותאמו עוד בגין שינויים בשווי ההוגן.

חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, מתבססים על שיעורי הריבית, הנקבעים על ידי מנהל הסיכונים של הבנק, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי (ריבית סיטונאית), וכן על מחירים בשוק העולמי כפי שהם משתקפים במערכי המסחר והבקרה. במרבית המכשירים הפיננסיים הנגזרים (מכשירים כגון עסקאות FORWARD, עסקאות IRS) מחושב השווי ההוגן על פי מודל של הוון תזרים המזומנים הצפוי מהם. החישוב מתבצע ברובו במערכות ממוכנות, תוצאות חישוביהן נבדקות באופן מדגמי על ידי גורם בלתי תלוי.

כעיקרון אין לבנק חשיפה מהותית בגין אופציות ואולם, השווי ההוגן של אופציות ובכללן אלו שנעשו זז מול זז, מתבסס ברובו הגדול על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה בשערי החליפין, הריבית והמדדים הרלוונטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח- שקל ונתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח- מט"ח נקבעים על פי הנתונים הנגזרים משוקי הכספים הבינלאומיים. חישוב השווי ההוגן מתבצע במערכות ממוכנות, תוצאות החישוב נבדקות באמצעות מערכת נוספת על ידי גורם בלתי תלוי. יתרת מכשירים פיננסיים נגזרים מורכבים שאין להם שוק סחיר, כולם מכשירים מסוג אופציות גלומות בפקדונות, אינה מהותית.

2009

באור 17 ב - פעולות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון

ליום 31 בדצמבר 2009

א. היקף הפעילות

1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים

31 בדצמבר 2009				
סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			אחר	שקל מדד
316.1	-	-	316.1	-
316.1	-	-	316.1	-
א. נגזרים מגדרים (1) Swaps סך הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
316.1	-	-	316.1	-
ב. נגזרים ALM (2,1) חוזי Forward Swaps סך הכל				
1,313.4	-	1,263.3	-	50.1
50.0	-	-	50.0	-
1,363.4	-	1,263.3	50.0	50.1
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
50.0	-	-	50.0	-
ג. נגזרים אחרים (1) חוזי אופציה אחרים אופציות שנכתבו אופציות שנקנו סך הכל				
111.6	41.0	70.6	-	-
109.3	41.0	68.3	-	-
220.9	82.0	138.9	-	-
ד. חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
14.5	-	14.5	-	-
1,914.9	82.0	1,416.7	366.1	50.1
סך הכל				

(1) למעט החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 17 ב - פעולות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך 1)

א. היקף הפעילות (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2009					
סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		
			אחר	שקל מדד	
23.2	-	-	23.2	-	א. נגזרים מגדרים שווי הוגן ברוטו שלילי
5.0	-	4.6	-	0.4	ב. נגזרים ALM (2,1) שווי הוגן ברוטו חיובי
14.3	-	10.7	3.6	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
10.4	9.6	0.8	-	-	ג. נגזרים אחרים שווי הוגן ברוטו חיובי
10.6	9.6	1.0	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
<u>15.4</u>	<u>9.6</u>	<u>5.4</u>	<u>-</u>	<u>0.4</u>	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי
<u>48.1</u>	<u>9.6</u>	<u>11.7</u>	<u>26.8</u>	<u>-</u>	סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי

(1) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי

31 בדצמבר 2009				
סך הכל	אחרים	בנקים	בורסה	
15.4	2.3	5.1	8.0	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים (1) יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים
15.4	2.3	5.1	8.0	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין נגזרים (2)
<u>179.8</u>	<u>15.5</u>	<u>164.3</u>	<u>-</u>	סך כל סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים
<u>195.2</u>	<u>17.8</u>	<u>169.4</u>	<u>8.0</u>	

בשנת 2009 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

(1) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 15.4 מיליון ש"ח הכלולה בסעיף נכסים אחרים.

(2) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה בודד.

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 17 ב - פעולות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך 2)
ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2009					חוזי ריבית -שקל מדד -אחר חוזי מטבע חוץ חוזים בגין מניות סך הכל
עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה עד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל	
ועד שנה	ועד שנה	ועד שנה	ועד שנה	ועד שנה	
ועד שנה	ועד שנה	ועד שנה	ועד שנה	ועד שנה	
-	50.1	-	-	50.1	
-	-	-	366.1	366.1	
1,313.5	99.6	3.6	-	1,416.7	
30.5	5.0	46.5	-	82.0	
1,344.0	154.7	50.1	366.1	1,914.9	

ליום 31 בדצמבר 2008

א. היקף הפעילות

1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים

31 בדצמבר 2008					חוזי ריבית שקל מדד אחר
חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	סך הכל	
-	-	-	-	331.8	א. נגזרים מגדרים (1) Swaps סך הכל
-	-	-	-	331.8	
-	-	-	-	331.8	
-	-	-	-	331.8	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
-	-	-	-	331.8	
-	-	-	-	331.8	
-	-	-	-	88.4	ב. נגזרים ALM (2,1) Forward סך הכל
-	-	-	-	88.4	
-	-	-	-	88.4	
-	-	-	-	-	ג. נגזרים אחרים (1) חוזי אופציה אחרים אופציות שנכתבו אופציות שנקנו סך הכל
-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	

2009

**באור 17 ב - פעולות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)
ליום 31 בדצמבר 2008 (המשך)**

א. היקף הפעילות (המשך)

1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2008					
סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		
			אחר	שקל מדד	
44.8	-	44.8	-	-	ד. חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
1,559.8	64.8	1,074.8	331.8	88.4	סך הכל

(1) למעט החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2008					
סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		
			אחר	שקל מדד	
44.3	-	-	44.3	-	א. נגזרים מגדרים שווי הוגן ברוטו שלילי
14.7	-	14.7	-	-	ב. נגזרים ALM (2,1) שווי הוגן ברוטו חיובי
23.3	-	22.0	-	1.3	שווי הוגן ברוטו שלילי
7.4	5.1	2.3	-	-	ג. נגזרים אחרים שווי הוגן ברוטו חיובי
8.0	5.1	2.9	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
22.1	5.1	17.0	-	-	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי
75.6	5.1	24.9	44.3	1.3	סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי

(1) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 17 ב - פעולות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)
ליום 31 בדצמבר 2008 (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי

31 בדצמבר 2008				
סך הכל	אחרים	בנקים	בורסה	
22.1	10.0	6.7	5.4	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים (1)
				יתרות מאזניות של נכסים הנובעים
22.1	10.0	6.7	5.4	ממכשירים נגזרים
147.6	59.3	88.3	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין נגזרים (2)
169.7	69.3	95.0	5.4	סך כל סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים

בשנת 2009 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

- (1) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 22.1 מיליון ש"ח הכלולה בסעיף נכסים אחרים.
- (2) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה בודד.

ג. פריט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2008					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה עד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
88.4	-	-	-	88.4	חוזי ריבית
331.8	331.8	-	-	-	-שקל מדד
1,074.8	-	6.3	434.9	633.6	-אחר
64.8	-	24.6	28.2	12.0	חוזי מטבע חוץ
1,559.8	331.8	30.9	463.1	734.0	חוזים בגין מניות
					סך הכל

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

2009

באור 17 ג - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. מידע בדבר הערכת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק אין "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, שווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מודלים מקובלים לתמחיר, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי וערכו נאמד ליום הדיווח בלבד.

אומדן השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים מזומן עתידי וקביעת שיעורי ריבית הניכיון הוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים הערכת שווי הוגן שלהלן אינה מהווה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת שווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית שהיו תקפים למועד הדיווח מבלי לקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית.

תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר דברים אמורים לגבי מכשירים פיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון עמלות שיתקבלו או שישולמו, אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים השפעות מס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש, מכיוון שברוב המקרים עשוי הבנק להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון.

בשל כל אלו יש להדגיש, כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי הבנק, כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה ואומדנים אפשריים, ובהעדר כללים אובייקטיביים מחייבים ליישום במהלך ביצוע הערכת שווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

- 1) אשראי לציבור- השווי ההוגן של יתרת אשראי לציבור, נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון כמפורט להלן:
תזרימי מזומנים העתידיים נפרסו לתקבולים שנתיים מצרפיים ועוקבים, החל משנת הדוח הבאה, ואלו חולקו לקבוצות בעלות מאפיינים דומים כגון סוג לקוח, סוג ריבית, בסיס הצמדה וכו'. קבוצות אלו חולקו לרמות שונות של סיכון אשראי.
- 2) הוון התזרימים בכל אחת מהשנים הנכללות בקבוצה המסויימת נעשה על בסיס הריבית הממוצעת המקובלת בבנק בעסקאות דומות במועד הדיווח. אשראי ללווים בסיכון גבוה (כגון הלוואות הסדר לפריסת חובות, סכומים המיועדים לויתור בהתמלא תנאי פרעון מסוימים וכו') הונו לפי שיעור הריבית בגובה ביותר הנהוג בבנק ביום הדיווח. ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים נוכו מתזרימי המזומנים העתידיים. ההפרשה הנוספת והכללית לא נוכתה מיתרות האשראי לצורך חישוב תזרים המזומנים בהערכת השווי.
- 3) בחישוב השווי ההוגן לא נכללו הנחות של פרעונות מוקדמים. ההשפעה החזויה של פרעונות כאלה על השווי ההוגן אינה חד משמעית.
- 4) ניירות ערך סחירים- לפי שווי הוגן.
- 5) פקדונות בבנקים- בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים, מצרפיים, לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.
- 6) פקדונות, וכתבי התחייבות נדחים- בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים, מצרפיים, לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פקדונות דומים, או בהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים דומים.
- 7) מכשירים פיננסיים (למעט מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים) לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים ומכשירים בריבית שוק משתנה- היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן, כפוף לשינויים בסיכונים אשראי ובמרווח הבנק.
- 8) מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות- השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח.
- 9) מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל- הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

2009

באור 17 ג - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך 1)

ג. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

* 2008 31 בדצמבר				2009 31 בדצמבר				נכסים פיננסיים	
שווי		יתרה במאזן		שווי		יתרה במאזן			מזומנים ופקדונות בבנקים
הוגן	סה"כ	(2)	(1)	הוגן	סה"כ	(2)	(1)		
1,862.8	1,862.8	1,862.8	-	3,493.7	3,489.1	3,489.1	-	אשראי לציבור	
2,482.4	2,482.4	-	2,482.4	1,182.0	1,182.0	41.9	1,140.1	אשראי לממשלה	
9,075.6	9,037.2	7,891.0	1,146.2	9,547.5	9,388.4	8,315.5	1,072.9	נכסים פיננסיים אחרים	
0.1	0.1	0.1	-	1.9	1.9	1.9	-		
68.6	68.5	53.9	14.6	76.7	76.7	71.0	5.7		
13,489.5	13,451.0	9,807.8	3,643.2	14,301.8	14,138.1	11,914.4	2,218.7	סך כל הנכסים הפיננסיים	
התחייבויות פיננסיות								מזומנים ופקדונות בבנקים	
11,136.6	11,035.8	9,126.9	1,908.9	11,613.8	11,414.0	8,725.9	2,688.1		ניירות ערך
49.6	49.6	49.6	-	97.4	97.4	97.4	-	אשראי לציבור	
129.4	129.4	129.4	-	188.2	188.2	188.2	-	אשראי לממשלה	
505.5	520.1	520.1	-	561.9	546.7	546.7	-	נכסים פיננסיים אחרים	
1,135.4	1,135.4	1,069.3	66.1	1,214.7	1,214.7	1,173.2	41.5		
12,956.5	12,870.3	10,895.3	1,975.0	13,676.0	13,461.0	10,731.4	2,729.6	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	

הערות:

- (1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן היא אומדן לשווי הוגן.
(2) מכשירים פיננסיים אחרים, בשנת 2008 לרבות מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי שוק או מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים או על בסיס ריבית שוק משתנה בתדירות של עד 3 חודשים.
* נתוני שנת 2008 סווגו מחדש על מנת לאפשר השוואה לתקופות קודמות.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2009

(במיליוני ש"ח)

2009

באור 18 - צדדים קשורים א, יתרות

31 בדצמבר 2009									
מדינת ישראל	בעל ענין בעת		בעל ענין בעת		בעל ענין בעת		בעל ענין בעת		נכסים
	שעשמה הנסדה		שעשמה הנסדה		שעשמה הנסדה		שעשמה הנסדה		
	צדדים קשורים	אחרים	צדדים קשורים	אחרים	צדדים קשורים	אחרים	צדדים קשורים	אחרים	
הנתן	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-			

31 בדצמבר 2008

31 בדצמבר 2008									
מדינות	מדינת ישראל			מדינות זרות			סה"כ		
	בע"ל ענין בעת		בע"ל ענין בעת	בע"ל ענין בעת		בע"ל ענין בעת	בע"ל ענין בעת		בע"ל ענין בעת
	צדדים קשורים	אחרים		צדדים קשורים	אחרים		צדדים קשורים	אחרים	
מדינת ישראל	33.5	33.5	67.0	33.5	33.5	67.0	33.5	33.5	67.0
מדינות זרות	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	33.5	33.5	67.0	33.5	33.5	67.0	33.5	33.5	67.0
מדינת ישראל	2.3	2.3	4.6	2.3	2.3	4.6	2.3	2.3	4.6
מדינות זרות	0.8	0.8	1.6	0.8	0.8	1.6	0.8	0.8	1.6
סה"כ	3.1	3.1	6.2	3.1	3.1	6.2	3.1	3.1	6.2
מדינת ישראל	2.9	0.2	3.1	2.9	0.2	3.1	2.9	0.2	3.1
מדינות זרות	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	2.9	0.2	3.1	2.9	0.2	3.1	2.9	0.2	3.1
מדינת ישראל	215.9	172.8	388.7	215.9	172.8	388.7	215.9	172.8	388.7
מדינות זרות	275.5	11.4	286.9	275.5	11.4	286.9	275.5	11.4	286.9
סה"כ	491.4	184.2	675.6	491.4	184.2	675.6	491.4	184.2	675.6
מדינת ישראל	152.9	150.6	303.5	152.9	150.6	303.5	152.9	150.6	303.5
מדינות זרות	0.9	0.8	1.7	0.9	0.8	1.7	0.9	0.8	1.7
סה"כ	153.8	151.4	305.2	153.8	151.4	305.2	153.8	151.4	305.2
מדינת ישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מדינות זרות	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מדינת ישראל	93.0	89.4	182.4	93.0	89.4	182.4	93.0	89.4	182.4
מדינות זרות	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סה"כ	93.0	89.4	182.4	93.0	89.4	182.4	93.0	89.4	182.4

הערות לעמודים 200-202 ראה עמוד 202.

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 18 - צדדים קשורים (המשך 1)

ב. תמצית תוצאות עיסקיות עם בעלי ענין וצדדים קשורים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009					
צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק אחרים (6)	בעלי ענין (1)				
	בעלי מניות			שליטה (2)	אחרים (3)
	דירקטורים (4) ומנהל כללי	אחרים (5)	בעלי		
-	(19.7)	-	(0.1)	4.6	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים (א)
-	0.7	-	-	0.1	הכנסות תפעוליות ואחרות
-	-	3.9	-	5.4	הוצאות תפעוליות ואחרות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008					רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים (א)
צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק	בעלי ענין (1)				
	בעלי מניות			שליטה (2)	
	דירקטורים (4)	ומנהל כללי	אחרים (3)		
אחרים (6)	אחרים (5)				
-	(10.5)	-	(0.3)	(12.9)	
-	0.8	-	-	0.1	הכנסות תפעוליות ואחרות
-	-	3.1	-	1.6	הוצאות תפעוליות ואחרות

ג. הטבות לבעלי ענין

בעלי ענין (1)		
דירקטורים ומנהל כללי (4)	2009	
2008		
1.5	1.5	שכר לבעל ענין שמועסק בבנק
1	1	סך ההטבות מספר מקבלי ההטבות
1.6	2.4	שכר לחברי דירקטוריון שאינם מועסקים בבנק
15	16	סך ההטבות מספר מקבלי ההטבות

הערות לעמודים 200 עד 202 ראה עמוד 202.

2009

באור 18 - צדדים קשורים (המשך 2)

ד. תוצאות מפעולות מימון (לפני הפרשה לחובות מסופקים) בעסקאות של הבנק וחברות מוחזקות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>	
5.4 (0.1)	6.8 0.2	1.8 (0.1)	בגין נכסים: מפקדונות בבנקים מאשראי לציבור
(1.4) -	(4.5) (1.8)	(0.6) (4.3)	בגין התחייבויות: על פקדונות הציבור על פקדונות מבנקים על כתבי התחייבות נדחים
(0.5)	(10.5)	(18.7)	
<u>3.3</u>	<u>(13.9)</u>	<u>6.7</u>	אחרות: הכנסות (הוצאות) מימון אחרות סך כל התוצאות מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
<u>6.7</u>	<u>(23.7)</u>	<u>(15.2)</u>	

ה. הכנסות והוצאות מימון

הכנסות והוצאות מימון עם בעלי עניין וצדדים קשורים, נעשו באותם תנאים אשר היו מתקיימים לו נעשו עסקאות אלה עם מי שאינו צד קשור.

הערות לבאור 18

- בעל עניין - כמשמעותם בפיסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך התשנ"א-1968.
- בעל שליטה - כהגדרתו בחוק ניירות ערך.
- מי שהחזיק ב-5% או יותר מהון המניות המונפק של הבנק או מכוח ההצבעה בו, מי שראשי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של הבנק או את המנהל הכללי.
- לרבות בני זוגם וקטיניהם.
- כולל תאגיד שבעל עניין מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק או מכוח ההצבעה בו, או ראשי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלו.
- א. תאגיד, שהבנק מחזיק בו 10% או יותר מהון המניות המונפק שלו או מכוח ההצבעה בו, או ראשי למנות 10% או יותר מהדירקטורים שלו או ראשי למנות את המנהל הכללי שלו.
ב. תאגיד שצד קשור מחזיק בו 25% או יותר מהון המניות המונפק שלו או מכוח ההצבעה בו או מהסמכות למנות דירקטורים.
- יתרה לתאריך המאזן.
- היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה - וזאת על בסיס יתרות שהיו בכל סופי חודשים.
- החזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון הבנק.
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי, שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה בודד.

2009

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

**באור 19 - רווח מפעולות מימון (לפני הפרשה לחובות מסופקים)
הרכב:**

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר

2007 2008 2009

506.9*	555.3*	415.5
(0.5)	44.8	31.7
(29.0)	(38.3)	37.3
57.0	96.1	64.6
<u>534.4</u>	<u>657.9</u>	<u>549.1</u>

א. בגין נכסים (1)

מאשראי לציבור
מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
מפקדונות בבנקים
מאגרות חוב
סך הכל בגין נכסים

ב. בגין התחייבויות

על פקדונות הציבור
על פקדונות הממשלה
על פקדונות מבנק ישראל
על פקדונות מבנקים
על כתבי התחייבות נדחים
סך הכל בגין התחייבויות

(227.1)	(287.9)	(186.1)
(1.8)	(1.6)	(0.4)
(2.5)	(0.2)	-
(2.7)	(0.2)	(1.6)
(33.4)	(49.2)	(47.7)
<u>(267.5)</u>	<u>(339.1)</u>	<u>(235.8)</u>

ג. בגין מכשירים נגזרים ופעולות גידור

הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM (3)
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים

60.8	25.9	(30.6)
8.1	6.2	3.4
<u>68.9</u>	<u>32.1</u>	<u>(27.2)</u>

ד. אחר

עמלות מעסקי מימון
הכנסות מימון אחרות
רווח מממוש ניירות ערך זמינים למכירה, נטו
התאמה לשווי שוק של ניירות ערך למסחר
גביית ריבית מחובות בעייתיים
הוצאות מימון אחרות
סך הכל אחר
סך כל הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
מזה: הפרשי שער, נטו

3.9	5.1	5.6
14.7	6.6	4.5
3.5	2.7	60.7
0.8	0.4	0.2
18.0	16.0	16.5
(0.8)	(4.3)	(3.4)
40.1	26.5	84.1
<u>375.9</u>	<u>377.4</u>	<u>370.2</u>
(3.3)	(2.5)	(0.9)

ה. פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב:

- הכנסות מימון על בסיס צבירה מאגרות חוב:
- מוחזקות לפדיון
- זמינות למכירה (3)
- למסחר

-	-	0.1
50.0	95.6	62.5
7.0	0.5	2.0
57.0	96.1	64.6
3.5	2.7	60.7
0.8	0.4	0.2
4.3	3.1	60.9
<u>61.3</u>	<u>99.2</u>	<u>125.5</u>

סך הכל כלול ברווח מפעולות מימון בגין נכסים
רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה
התאמה לשווי שוק של ניירות ערך למסחר
סך הכל, כלול בהכנסות מימון אחרות
סך הכל מהשקעות באגרות חוב

ו. פרוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הרווח מפעילות מימון

4.6	(43.1)	3.8
-----	--------	-----

הכנסות (הוצאות) מימון בגין נכסים (סעיף 1)
* סווג מחדש.

- (1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.
(2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
(3) כולל הפרשה לירידת ערך בסך 5.3 מיליון ש"ח (שנת 2008 - 8.4 מיליון ש"ח).

2009

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 20 - עמלות תפעוליות *

הרכב:

לשנה שנסיימה ביום 31 בדצמבר

<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>
53.2	57.6	61.4
37.3	39.6	28.7
52.4	59.9	84.8
5.6	4.1	5.8
8.1	2.8	1.9
24.3	26.3	25.7
11.1	10.9	11.5
2.3	2.5	2.6
0.3	0.7	-
5.1	5.6	6.2
<u>199.7</u>	<u>210.0</u>	<u>228.6</u>

ניהול חשבון
כרטיסי אשראי
פעילות בניירות ערך
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
טיפול באשראי
הפרשי המרה
פעילות סחר חוץ
הכנסות נטו משירותי תיקי אשראי
עמלות אחרות
סך כל העמלות התפעוליות

באור 21 - הכנסות אחרות *

הרכב:

לשנה שנסיימה ביום 31 בדצמבר

<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>
0.3	-	8.0
<u>0.9</u>	<u>0.6</u>	<u>0.6</u>
<u>1.2</u>	<u>0.6</u>	<u>8.6</u>

רווחים מקופות פיצויים
אחרות
סך כל ההכנסות האחרות

באור 22 - משכורות והוצאות נלוות

הרכב:

לשנה שנסיימה ביום 31 בדצמבר

<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>
167.9	167.3	171.8
38.6	41.7	40.8
25.8	32.8	30.2
5.0	6.1	7.5
4.9	6.0	6.4
<u>242.2</u>	<u>253.9</u>	<u>256.7</u>

משכורות
ביטוח לאומי ומס שכר
פיצויים, פנסיה, תגמולים, קרן השתלמות וחופשה
הוצאות פרישה מרצון
הוצאות נלוות אחרות
סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות

* סווג מחדש.

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 23 - הוצאות אחרות

הרכב:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר

<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>
65.2	71.9	77.0
15.7	15.2	15.4
8.7	12.8	13.1
2.8	2.9	2.7
1.3	3.0	1.7
3.3	5.5	4.6
2.5	2.2	1.7
1.8	1.5	0.4
4.6	4.9	3.3
1.7	1.6	2.4
6.1	6.3	6.3
<u>113.7</u>	<u>127.8</u>	<u>128.6</u>

עיבוד נתונים
תקשורת
שווק ופרסום
משרדיות
כיסוי נזקי לקוחות
שירותים מקצועיים
הדרכה והשתלמויות עובדים
ביטוח
עמלות
שכר דירקטורים
אחרות
סך כל ההוצאות האחרות

באור 24 - הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר

<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>
49.3	35.2	61.6
(0.6)	(3.7)	0.7
48.7	31.5	62.3
0.6	3.4	(9.3)
<u>49.3</u>	<u>34.9</u>	<u>53.0</u>

מסים שוטפים בגין שנת החשבון
מסים שוטפים בגין שנים קודמות
סך כל המסים השוטפים

מסים נדחים בגין שנת החשבון

סך הכל

2009

באור 24 - הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך 1)

ב. התאמה בין סכום המס התאורטי שהיה חל, אילו הרווח מפעולות רגילות היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל, לבין ההפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות, כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2007		2008		2009	
סכום	שיעור	סכום	שיעור	סכום	שיעור
המס	המס	המס	המס	המס	המס
-	38.53%	-	36.80%	-	36.21%
48.0	38.52%	32.0	36.80%	41.0	36.21%
מס (חסכון במס) בגין:					
שינוי יתרת מסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס					
0.6	0.48%	0.2	0.23%	2.0	1.77%
(0.6)	(0.48%)	(3.7)	(4.24%)	0.7	0.62%
(4.9)	(3.93%)	-	-	-	-
מסים בגין שנים קודמות					
הפרשי תאום נכסים כספיים, נטו הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים					
0.1	0.08%	0.1	0.11%	(0.4)	(0.35%)
7.3	5.86%	6.5	7.45%	9.3	8.22%
(1.5)	(1.20%)	(0.5)	(0.57%)	-	-
0.3	0.24%	0.3	0.34%	0.4	0.35%
<u>49.3</u>	<u>39.58%</u>	<u>34.9</u>	<u>40.02%</u>	<u>53.0</u>	<u>46.86%</u>

שיעור המס החל על בנק בישראל סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי

מס (חסכון במס) בגין:
שינוי יתרת מסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
מסים בגין שנים קודמות
הפרשי תאום נכסים כספיים, נטו הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
הוצאות לא מוכרות*
מסים נדחים בגין נכסים לא כספיים
אחרות
סך כל הוצאות המסים

* כולל השפעת המס בגין גביית חובות מסופקים שהופרשו בשנים קודמות.

ג. שומות סופיות שהוצאו או נחשבות סופיות:

- לבנק שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2003.
- לחברות מאוחדות שומות הנחשבות כסופיות עד וכולל שנת המס 2004.

בחודש ינואר 2010 קיבל הבנק שומות לשנים 2004 ו- 2005 המסתכמות ב 22.3 מיליון ש"ח ו- 4.0 מיליון ש"ח בהקבלה.

הבנק הישיג על שומות אלו. להערכת הנהלת הבנק ההפרשות הכלולות בדוחות מתאימות לכיסוי התחייבויותיו בגין שנים אלו.

באור 24 - הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך 2)

ה. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים, נטו (באור 7) בגין:

31 בדצמבר		
2008	2009	
9.7	8.8	
7.5	6.5	
1.7	1.0	
<u>18.9</u>	<u>16.3</u>	

הפרשה לחופשה ולהוצאות נלוות שטרם שולמו
הפרשה לפיצויי פיטורין ופרישה מוקדמת שטרם הופקדה
מהתאמת נכסים לא כספיים בני פחת

ו. חקיקה בנושא מיסים על ההכנסה

ביום 25 ביולי 2005, חוקקה הכנסת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 147), התשס"ה-2005, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית של שיעור מס החברות עד ל-25% בשנת המס 2010 ואילך. ביום 14 ביולי 2009, חוקקה הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס החברות עד ל-18% בשנת המס 2016 ואילך.

כמו כן, ביום 1 ביולי 2009 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה), התשס"ט 2009, וכן, ביום 31 בדצמבר 2009 פורסם תיקון לצו כאמור. בהתאם לצו המתוקן בתקופה שמיום 1 ביולי 2009 ועד ליום 1 בינואר 2010 יהא שיעור מס השכר ומס הרווח המוטל על מוסדות כספיים 16.5%, ואילו בתקופה שמיום 1 בינואר 2010 ועד ליום 31 בדצמבר 2010 יהא שיעור מס השכר ומס הרווח המוטל על מוסדות כספיים 16%, זאת במקום 15.5% שהיה בתוקף עד ליום 30 ביוני 2009. לפיכך, שיעור מס השכר החדש יהא בשיעור 16.5% ו-16% ייחול בשנות המס 2009 ו-2010 בהתאמה לגבי השכר המשתלם בעד עבודה החל מחודש יולי 2009 ואילך. שיעור מס הרווח החדש יחול ביחס למחצית מהרווח בשנת 2009. לאור זאת, בשנת 2009 ו-2010 שיעור מס הרווח יהא 16%.

בעקבות התיקונים האמורים, שונו שיעורי המס הסטטוטורי החלים על תאגידים בנקאיים [החברות המוגדרות כמוסד כספי לפי חוק מס ערך מוסף], והם יעמדו על השיעורים כדלקמן: בשנת המס 2009 - 36.21%, בשנת המס 2010 - 35.34%, בשנת המס 2011 - 34.20%, בשנת המס 2012 - 33.33%, בשנת המס 2013 - 32.47%, בשנת המס 2014 - 31.60%, בשנת המס 2015 - 30.74% ובשנת המס 2016 ואילך, יחול שיעור מס של 29.00%.

השפעת השינוי במס השכר החל מיום 1 ביולי 2009 הביאה לגידול בהוצאות השכר בשנת 2009 בסך של 1.3 מיליון ש"ח. כמו כן, השפעת השינויים בשיעורי המס הביאה לגידול בהוצאות המסים על ההכנסה בשנת 2009 בסך של 2.0 מיליון ש"ח.

באור 25 - רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מסים

ההרכב:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר

2007	2008	2009
60.7	-	-
(21.3)	-	-
39.4	-	-

רווח ממכירת פעילות קופות הגמל וקרנות הנאמנות
בניכוי - המס המתייחס
סך כל הרווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מסים

באור 26 - מידע על מגזרי פעילות

כללי

פעילותו של הבנק סווגה לחמישה מגזרי פעילות עיקריים כמפורט להלן. החלוקה למגזרי פעילות מבוססת על סוגי לקוחות או על סוגי מוצרים בכל אחד מן המגזרים.

מגזר בנקאות אישית - מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

מגזר הבנקאות הפרטית - מספק מגוון שירותי בנקאות רב ערוציים ומתקדמים ומוצרים פיננסיים ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות.

מגזר עסקים קטנים - מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד 2,250 אלפי ש"ח.

מגזר עסקי - מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של מעל 2,250 אלפי ש"ח.

מגזר ניהול פיננסי - מרכז את ניהול החשיפות של הבנק ותומך בפיתוח ותמחור מוצרים פיננסיים וכן מרכז את פעילות הנוסטרו של הבנק.

אחרים והתאמות - כולל בעיקר פעילות יחידות שאין מהוות מגזר ופעילויות לא מוקצות.

להלן הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים:

הכנסות מימון - מרכזי הרווח המתמקדים בפעילות עם ציבור הלקוחות במסגרת מערך הסניפים של הבנק וחברות הבת שלו בארץ מזוכים בגין המרווח הפיננסי על ההלוואות המועמדות ללקוחות והפקדונות המופקדים על ידי הלקוחות.

הרווח מפעולות מימון כולל את המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, המחושב כפער בין הריבית המתקבלת או המשולמת לבין מחירי הכסף של הבנק בעת ביצוע העסקה והגזרים ממשך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים. תוצאות הפעולות הנובעות מחשיפות מטבע נכללות במסגרת מגזר פעילות פיננסית.

מגזרי הפעילות מזוכים בגין ריבית על ההון העצמי המיוחס למגזר (ההון העצמי המיוחס חושב על בסיס נכסי הסיכון המשוייכים לכל מגזר) ומחויבים בעלויות המימון העודפות, (מעבר לעלות גיוס המקורות), של שטרי ההון המיוחסים למיגזר.

ההפרשה לחובות מסופקים נזקפת ספציפית למגזר הפעילות בו נוצרה.

ההכנסות התפעוליות נמדדות על בסיס ההכנסה בפועל.

ההוצאות התפעוליות נמדדות כדלהלן:

שכר - נזקף לפי עלות המשרה בפועל.

הוצאות תפעוליות אחרות - נרשמות לפי ההוצאה בפועל, או בשווה ערך הוצאה.

עלויות עקיפות - פעילות המגזרים כוללת זקיפת עלות יחידות המעניקות שירות ישיר ומזוהה לחטיבה הנמדדת. עלות יחידות המעניקות שירות עקיף נזקפת בהתאם למפתח חלוקה מוסכם.

מיסים על הכנסה - ההפרשה למס על הרווח בכל מגזר חושבה על פי המס האפקטיבי בכל מגזר.

2009

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 26 - מידע על מיגזרי פעילות

דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
370.2	115.8	107.5	62.8	(44.6)	128.7	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים (א):
-	(35.9)	(58.5)	(4.3)	83.0	15.7	מחיצוניים בינמיגזרי
237.2	0.2	18.7	30.3	90.4	97.6	הכנסות תפעוליות ואחרות:
-	-	(6.3)	6.3	-	-	מחיצוניים בינמיגזרי
607.4	80.1	61.4	95.1	128.8	242.0	סך ההכנסות
12.6	-	(11.5)	7.7	1.4	15.0	הפרשה לחובות מסופקים סך הכל הוצאות תפעוליות
481.7	11.5	37.5	70.2	118.7	243.8	ואחרות (לרבות פחת) לחיצוניים
113.1	68.6	35.4	17.2	8.7	(16.8)	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
53.0	29.1	15.0	10.7	4.4	(6.2)	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
60.1	39.5	20.4	6.5	4.3	(10.6)	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
-	-	-	-	-	-	רווח נקי
<u>60.1</u>	<u>39.5</u>	<u>20.4</u>	<u>6.5</u>	<u>4.3</u>	<u>(10.6)</u>	
7.40%	46.33%	8.02%	5.04%	4.06%	(2.19%)	תשואה להון עצמי (אחוז רווח נקי מההון המשוקלל ברוטו)
12,627.2	3,465.6	2,065.9	1,251.3	1,033.2	4,811.2	יתרה ממוצעת של נכסים
12,057.1	215.1	965.6	825.0	5,254.6	4,796.8	יתרה ממוצעת של התחייבויות
9,628.5	775.1	2,313.6	1,172.7	961.8	4,405.3	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
11,198.3	-	3,420.2	223.8	6,463.3	1,091.0	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
12.1	-	-	-	-	12.1	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
						א. רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
		40.8	50.4	13.1	112.0	מרווח מפעילות מתן אשראי
		1.7	4.3	23.5	26.8	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
		6.5	3.8	1.8	5.6	אחר
		<u>49.0</u>	<u>58.5</u>	<u>38.4</u>	<u>144.4</u>	סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחומ"ס מחיצוניים ובינמיגזרי

2009

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 26 - מידע על מיגזרי פעילות (המשך 1)

דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
*377.4	60.4	135.2	81.5	*(78.5)	*178.8	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים (א):
-	(12.8)	(86.2)	(19.6)	133.3	(14.7)	מחיצוניים בינמיגזרי
*210.6	-	17.9	30.3	*71.3	*91.1	הכנסות תפעוליות ואחרות:
-	-	(6.6)	6.6	-	-	מחיצוניים בינמיגזרי
588.0	47.6	60.3	98.8	126.1	255.2	סך ההכנסות
34.6	-	2.9	22.6	0.8	8.3	הפרשה לחובות מסופקים סך הכל הוצאות תפעוליות
466.2	10.6	34.4	70.1	114.6	236.5	ואחרות (לרבות פחת) לחיצוניים
87.2	37.0	23.0	6.1	10.7	10.4	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
34.9	16.3	9.4	2.1	3.8	3.3	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
52.3	20.7	13.6	4.0	6.9	7.1	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
(0.1)	(0.1)	-	-	-	-	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
<u>52.2</u>	<u>20.6</u>	<u>13.6</u>	<u>4.0</u>	<u>6.9</u>	<u>7.1</u>	רווח נקי
6.90%	20.37%	5.31%	3.11%	7.20%	1.62%	תשואה להון עצמי (אחוז רווח נקי מההון המשוקלל ברוטו)
12,627.3	3,851.7	2,221.7	1,228.9	942.0	4,383.0	יתרה ממוצעת של נכסים
12,057.2	1,115.7	810.1	911.7	5,063.1	4,156.6	יתרה ממוצעת של התחייבויות
9,278.1	919.5	2,328.3	1,170.4	871.6	3,988.3	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
10,497.9	-	2,371.2	211.5	5,922.0	1,993.2	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
15.3	-	-	-	-	15.3	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
		36.8	46.0	*11.4	*88.9	א. רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
		3.3	11.0	39.7	60.4	מרווח מפעילות מתן אשראי
		8.9	4.9	3.7	14.8	מרווח מפעילות קבלת פקדונות אחר
		<u>49.0</u>	<u>61.9</u>	<u>*54.8</u>	<u>*164.1</u>	סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחומ"ס מחיצוניים ובינמיגזרי

* סווג מחדש.

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 26 - מידע על מיגזרי פעילות (המשך 2)

דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית
*375.9	54.0	116.1	84.0	*(60.6)	*182.4
-	9.5	(70.0)	(23.6)	113.2	(29.1)
*200.9	0.9	14.5	27.2	*65.8	*92.5
-	-	(6.5)	6.5	-	-
576.8	64.4	54.1	94.1	118.4	245.8
19.3	-	0.8	12.3	0.5	5.7
432.9	8.5	28.9	65.9	111.3	218.3
124.6	55.9	24.4	15.9	6.6	21.8
49.3	23.2	9.8	6.2	2.1	8.0
75.3	32.7	14.6	9.7	4.5	13.8
39.4	-	-	3.5	11.8	24.1
114.7	32.7	14.6	13.2	16.3	37.9

רווח מפעילות מימון לפני
הפרשה לחובות מסופקים (א):

מחיצוניים

בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

מחיצוניים

בינמיגזרי

סך ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות

(לרבות פחת) לחיצוניים

רווח מפעולות רגילות לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות

רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים

רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר

הפרשה למיסים

רווח נקי

תשואה להון עצמי (אחוז רווח נקי

מההון המשוקלל ברוטו)

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של התחייבויות

יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

יתרה ממוצעת של ניירות ערך

יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול

א. רווח מפעילות מימון לפני הפרשה

לחובות מסופקים:

מרווח מפעילות מתן אשראי

מרווח מפעילות קבלת פקדונות

אחר

סך כל הרווח מפעילות מימון לפני

הפרשה לחומ"ס מחיצוניים ובינמיגזרי

* סווג מחדש.

2009

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 27 - דוחות כספיים של הבנק

(א) מאזן

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
אשראי לציבור
אשראי לממשלה
השקעות בחברות מוחזקות
בנינים וציוד
נכסים אחרים
סך כל הנכסים

התחייבויות והון
פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
פקדונות הממשלה
כתבי התחייבות נדחים
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות
הון עצמי
סך כל ההתחייבויות וההון

31 בדצמבר	
2008	2009
סכומים מדווחים	
1,862.8	3,489.1
2,485.4	1,185.0
9,037.2	9,388.4
0.1	1.9
14.7	15.0
163.8	146.9
89.1	102.1
<u>13,653.1</u>	<u>14,328.4</u>
11,051.3	11,429.6
49.6	97.4
129.4	188.2
520.1	546.7
<u>1,143.3</u>	<u>1,226.7</u>
12,893.7	13,488.6
759.4	839.8
<u>13,653.1</u>	<u>14,328.4</u>

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 27 - דוחות כספיים של הבנק (המשך 1)

(ב) דוח רווח והפסד

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר

2007 2008 2009

סכומים מדווחים

*375.1	*376.3	369.8
19.3	34.6	12.6
355.8	341.7	357.2

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
הפרשה לחובות מסופקים
רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים

*196.8	*206.4	225.1
*1.3	*0.8	8.8
198.1	207.2	233.9

הכנסות תפעוליות ואחרות
עמלות תפעוליות
הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות

240.5	251.8	254.5
76.8	84.3	96.2
113.1	127.2	127.9
430.4	463.3	478.6

הוצאות תפעוליות ואחרות
משכורות והוצאות נלוות
אחזקת בנינים וציוד
הוצאות אחרות
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

123.5	85.6	112.5
49.0	34.4	52.7
74.5	51.2	59.8

רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים לאחר מיסים

0.8	1.0	0.3
75.3	52.2	60.1
39.4	-	-
114.7	52.2	60.1

מפעולות רגילות של חברות מאוחדות
רווח נקי מפעולות רגילות
רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
רווח נקי

2007 2008 2009

0.59	0.41	0.47
0.31	-	-
0.90	0.41	0.47

רווח למניה בש"ח

רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
רווח מפעולות רגילות
רווח מפעולות בלתי רגילות
רווח נקי

5.94	4.12	4.74
3.11	-	-
9.05	4.12	4.74

רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח

רווח מפעולות רגילות
רווח מפעולות בלתי רגילות
רווח נקי

29.70	20.61	23.72
15.56	-	-
45.26	20.61	23.72

רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח

רווח מפעולות רגילות
רווח מפעולות בלתי רגילות
רווח נקי

* סווג מחדש.

2009

**באורים
לדוחות
הכספיים
ליום 31
בדצמבר
2009**

(במיליוני ש"ח)

באור 27 - דוחות כספיים של הבנק (המשך 2)

ג) מידע על בסיס נתונים נומינליים (ללא חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ)

1) תמצית מאזן

31 בדצמבר		
2008	2009	
13,646.3	14,324.0	סך כל הנכסים
12,900.3	13,496.4	סך כל ההתחייבויות
746.0	827.6	הון עצמי

**לשנה שנסתיימה
ביום 31 בדצמבר**

2008 2009

53.0 61.0 2) רווח נקי נומינלי

2009